

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

JOS. F. BALUTA, B. A.

PRACTICAL HANDBOOK OF THE POLISH LANGUAGE

CONTAINING: THE ALPHABET-PRONUNCIATION
FLUENCY EXERCISES—RULES OF GRAMMAR
VARIOUS CONVERSATIONS—COMPREHENSIVE
VOCABULARY OF WORDS IN DAILY USE

Arturo Bacchini

O[∨]
R^A

—

O[∨]
R^A

.....
.....

1915

NEW YORK
POLISH BOOK IMPORTING CO., INC.

1915

Copyright, 1915
By The Polish Book Importing Co., Inc.

W. W. W. W.
A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

PG 6111
33
1915
MAIN

854
3198

P R E F A C E.

The fact that there is quite a demand for a practical book of the Polish language, has induced the author to prepare the present volume. There are some three million Poles in the United States. They may be found in all walks of life. Many of them speak English, but a great number do not. Persons dealing with the latter experience difficulty in making themselves understood. The design of the present volume is to furnish for the use of English-speaking people a handy means for putting themselves in communication with their Polish fellow-citizens. With the help of this manual the author hopes it will be possible to issue necessary instructions to workmen, servants, etc., to carry on buying and selling transactions, and also to carry on simple conversations on such matters as health, time, weather, war, etc.

The book is divided into five parts. The first part deals with the alphabet and the rules for accent. The attempt has been made to represent each sound as truly and phonetically as possible in English. All use of diacritical marks has been avoided for the sake of simplicity. The greatest difficulty will be experienced in establishing the correct pronunciation of the nasal vowels *ą*, *ę*, the consonants *ń*, *ł*, *r*, *ź*, and the compound consonants *cz*, *dź*, *dż*, *sz*, *rz*, and *szcz*. This difficulty may be somewhat overcome by asking a native Pole to produce the sounds slowly and then carefully imitating him.

The second part deals with the so-called Fluency Exercises. The scheme is explained in detail in the introduction to the series. The author believes that a complete and thorough mastery of this section will help the learner to establish a correct pronunciation and accent of Polish words, and at the same time acquaint him with some of the grammar in a practical way.

Grammar is the subject of the next division. Here no attempt has been made to give an exhaustive treatise on Polish grammar, but rather some condensed information about the principal points of it. This part may be well used in conjunction with the Fluency Exercises.

Perhaps the most useful section of the manual may be found in the fourth part. A glance at the table of contents will show the number of practical phrases and conversations which have been embodied here. Care has been exercised to include nothing but practical subjects. The language used is the language of everyday life. It is true that all the possible subjects were not included,—the limits of the book did not permit of that,—yet there will be found here enough material to meet all ordinary occasions.

The vocabulary at the end of the book contains a comprehensive list of words in daily use.

J. F. B.

Brooklyn, N. Y., January, 1915.

CONTENTS.

Part I.

The Alphabet	pp. 2-10
A few Cautions	p. 10
Rules for Accent.....	p. 11
Example for Pronunciation	p. 12

Part II.

Fluency Exercises,	
Description of	p. 14
Sentences 1 to 10.....	pp. 16-68

Part III.

Grammar,	
Noun	p. 66
Pronoun	p. 76
Adjective	p. 80
Adverb	p. 87
Preposition	p. 88
Verb	p. 92
Concerning Family Names.....	p. 106

Part IV.

Common Phrases and Practical Conversations:	
Simple expressions	p. 107
To ask and to answer.....	p. 108
To offer	p. 109
To ask	p. 110
To grant	p. 110
To refuse, to excuse oneself.....	p. 110
To give and receive thanks.....	p. 111
To consult, deliberate, decide.....	p. 111
To affirm	p. 112
To deny	p. 112
Probability	p. 113
Doubt, surprise, admiration	p. 113
Contentment, joy	p. 114

Affliction	p. 114
Anger, reproaches	p. 114
—	
Greeting, taking leave	p. 115
Time, Days, Months, Seasons, Holidays.....	p. 117
The Weather	p. 122
Breakfast, Dinner, Supper	p. 124
—	
Buying and Selling, Consulting,	
At the Bakery	p. 126
“ “ Barber Shop	p. 127
“ “ Book Store	p. 128
“ “ Butcher's, Fish Store	p. 133
“ “ Cigar Store	p. 135
“ “ Clothing Store	p. 189
“ “ Doctor's	p. 136
“ “ Dressmaker's	p. 145
“ “ Druggist's	p. 150
“ “ Dry Goods Store.....	p. 172
“ “ Fish Store, Butcher's.....	p. 133
“ “ Fruit Store, Grocery.....	p. 156
“ “ Furniture Dealer's	p. 153
“ “ Grocery, Fruit Store	p. 156
“ “ Hardware Store	p. 161
“ “ Jewelry Store, Watchmaker's.....	p. 191
“ “ Lawyer's	p. 163
“ “ Milliner's	p. 170
“ “ Restaurant	p. 177
“ “ Stationary Store	p. 180
“ “ Shoemaker's, Shoe Store	p. 183
“ “ Tailor's	p. 186
“ “ Watchmaker's, Jewelry Store.....	p. 191
—	
At the Barge Office	p. 194
In the Car, Street	p. 199
At the Court	p. 200
At the Custom House	p. 203
“ “ Immigration Bureau	p. 194
“ “ Labor Bureau	p. 205
“ “ Library, Public	p. 206

At the Post Office	p. 208
“ “ Railway Station	p. 209
“ “ Renting Rooms, Flats, Apartments.....	p. 211
“ “ Telegraph Office	p. 215
“ “ Telephone	p. 216
—	
Engaging a Servant	p. 216
Washerwoman, Servant	p. 218
Directions to Servants	p. 223
Cleaning a Room, Putting a Room in Order.....	p. 228
—	
Looking for Work	p. 229
At the Office.....	p. 232
In the Shop,	
Machinist, directions to, tools, etc.....	p. 234
Carpenter, directions to, tools, etc.....	p. 240
Mining, tools, etc.....	p. 243
Railroad Hand	p. 249
The Day Laborer	p. 252
The Farm Hand	p. 254
—	
War Expressions	p. 257
Various Signs, public and other.....	p. 261
The Numbers	p. 264
Part V.	
Vocabulary	p. 269

LIBRARY OF
UNIVERSITY OF TORONTO

The Alphabet

PART I.

THE ALPHABET — ALFABET (AHL-FAH'BET)

NOTE:—In the pronunciation column—ah = a in father; eh = e in met; ih = i in pin; aw = aw in law; oh = o in hole; oo = oo in pool; gh = g in good; final ly = ly in quickly; an apostrophe ['] shows (a) a slight suspension; as, z'daw'moo, or (b) that the letter or syllable following the apostrophe is

Letters	Polish Name	Polish Word	Pronunciation
A, a	Ah	jajo Europa	yah'yaw Eh-oo-raw'pah
Ą, ą	Owng	ksiądz skąpiec	kshowndz skown'p'yets
B, b	Beh	ryba brat	rih'bah braht
C, c	Tseh	co? ciasto	tsaw? chahs'taw
Ć, ć	Cheh	ćma dbać	chmah dbahtch
D, d	Deh	dno dolina	dnaw daw-lee'nah
E, e	Eh	koniec ser	kaw'n'yets sehr
Ę, ę	Ehng	męstwo męty	men'stvaw men'ty
F, f	Eff	figa firanka	fee'gah fee-rah'n'kah
G, g	G'yeh	gęś noga	ghensh naw'gah
H, h	Hah	herbata hak	hair-bah'tah hahk

PART I.

THE ALPHABET — ALFABET (AHL-FAH'BET)

to be separately pronounced but not detached from the rest of the word; as, *zbój*, pronounced *zboo'ee* = *zbooy*. All other combinations of letters to be pronounced as in English; as, *raj*—*righ*, *mej*—*may*.

Translation	Rules and Exceptions
egg Europe	The Polish A, a is always pronounced as in the English words <i>father</i> , <i>arm</i>
priest miser	Nasal, very much like <i>ong</i> in <i>song</i> and <i>tongue</i> without the final <i>g</i> -sound. Like French <i>on</i> in the word <i>bon</i>
fish brother what? dough	B, b sounds like the English b Like <i>ts</i> in the word <i>hats</i> ; before <i>i</i> like <i>ch</i> in <i>chair</i>
moth to mind, to care bottom valley end cheese manliness lees	Like <i>ch</i> in <i>chin</i> and <i>chew</i> As in English Always like <i>e</i> in <i>bet</i> and <i>met</i>
fig curtain goose leg tea hook	Nasal, very much like <i>ang</i> in the word <i>hang</i> , without the final <i>g</i> -sound. Like <i>ain</i> in the French word <i>pain</i> As in English Always like <i>g</i> in <i>leg</i> As in English; never silent

Letters	Polish Name	Polish Word	Pronunciation
I, i	Ee	izba indyk	eez'bah een'dick
J, j	Yaw'tah	jagoda jak	yah-gaw'dah yahk
K, k	Kah	kapusta kolano	kah-poo'stah kaw-lah'naw
L, l	Ell	lampa list	lahm'pah leest
Ł, ł	Ell	ławka wolać	lahv'kah vaw'latch
M, m	Emm	makaron marka	mah-kah'rawn mahr'kah
N, n	Enn	nos nici	nawss n'yee'chee
Ń, ń	En'yeh (Second syllable hardly audible)	kamień tańcować	kah'm'yen tahn-tsaw'- vahtch
O, o	Awe	noga oko	naw'gah aw'kaw
Ó, ó	Awe krehs-kaw-vah'neh, or Oo	stół lód	stool lood
P, p	Peh	placek	plah'tseck
Q, q	Coo	—	—

Translation	Rules and Exceptions
room turkey-cock	Like ee in bee; never like i in fire, or i in fish
berry how	J, j always like y in yes; never like j in English jaw, juice, etc.
cabbage knee	K always sounds as in king; it is never mute as in knee, knowledge, etc.
lamp letter, epistle	More liquid than English l; nearest approach is ll in billiards and million; is never mute as in would, talk, etc; is made by contact of the tip of the tongue with the teeth
bench to call	Almost the same as English l; always sounded; made by contact of the point of the tongue with the palate
macaroni postage-stamp nose thread	As in English; never silent As in English; before i like n in new
stone to dance	Like n in new or ñ in cañon. Never used before i
leg eye table ice	Like o in order Like oo in cool
cake	As in English
—	Like q in question; usually replaced by kw; used only in words of foreign origin, mostly Latin

Letters	Polish Name	Polish Word	Pronunciation
R, r	Err	rak prać	rahk prahtch
S, s	Ess	siostra sklep	shawss'trah sklehp
Ś, ś	Esh	ślina śliwka	shlee'nah shleef'kah
T, t	Teh	taca tak	tah'tsah tahk
U, u	Oo	ukrop	oo'krawp
V, v	Fah'oo	ulica —	oo-lee'tsah —
W, w	Voo	woda	vaw'dah
X, x	Eeks	Xavery (now written Ksawery)	Ksa-veh'rih
Y, y	Ip'sy-lawn or Ee'grehk	słony	slaw'ny
Z, z	Zeht	ząb zima	zownb zhee'mah
Ż, ż	Zhet	złaż	zlahzh

Translation	Rules and Exceptions
crab to wash (clothes)	More rolling and more audible than the English r. The point of the tongue must vibrate
sister store, cellar	As in English; before i like sh in shirt
spittle, saliva	Like sh in mesh; never found before i
plum	As in English
tray	Always like oo in tool or cool
yes	Like v in vine; usually replaced by w; used only in words of foreign origin, mostly Latin; is not really a part of the Polish alphabet
seething, boiling water	Always like v in vine. Never used as a vowel.
street	X = ks. Sometimes x = h; as, Xeres (hair'ess), Spanish wine. Very few Polish words contain this letter. It is invariably found in words of foreign origin
—	Like y in slowly, or i in pin. If found in words of foreign origin it sounds like y in yes; as, yard (yard), a yard
water	Like z in zone; before i like z in seizure, or in azure
Xavier	Like z in azure. Never used before i. This sound is made between tongue and palate at a place farther back than z
salty	
tooth winter	
get off	

Letters	Polish Name	Polish Word	Pronunciation
ż, ź	Zhet	żaba	zhah'bah

Compound Consonants

Ch, ch	Tseh hah	chleb chudy	hlep hoo'dy
Cz, cz	Tseh zeh or Tscheh	czas	chahss
Dz, dz	Deh zeh or Dzeh	dzwon dziwny	dzvawn geev'nih
Dź, dź	Deh zhet or Dzeh	śledź	shledge
Dż, dż	Deh zhet or Dzeh	drożdże	drawzh'jeh
Sz, sz	Ess zeh	mysz	mish

Translation	Rules and Exceptions
frog	<p>Ž is made between tongue and palate at a place still farther back than ž</p> <p>Z made between tongue and palate (forward)</p> <p>Ž made between tongue and palate (back)</p> <p>Ž made between tongue and palate (farther back)</p>

Compound Consonants

bread lean	Ch is practically the same as h; is slightly different, has a milder sound. Sounds as in the Scotch loch
time	<p>A very difficult sound; somewhat like English ch, but made farther back. Tongue and palate (far back)</p> <p>C (tseh), é (ch eh), cz (tsch eh)</p>
bell curious, odd	Like dz in adze; before i like dź (g). (See next consonant)
herring	Like j in jump or g in gem
yeast	<p>A very difficult sound. Made with tongue and palate, but farther back than dź; dz (adze), dź (gem), dź (dz eh)—far back</p>
mouse	<p>Nearest approach is sch in schot-tische. Made with palate and tongue, but farther back than ś (sh)</p>

Letters	Polish Name	Polish Word	Pronunciation
Rz, rz	Er zeht	wierzy	v'yeh'zhih
Szcz	Ess zeht tseh zeht	szczaw szczur	shchahv shchoor

The alphabet: a, ą, b, c, cz, ć, d, dz, dź, dż, e, ę,
t, u (the letter ó has the same

Beware of pronouncing:

A any other way than a in father;

C “ “ “ “ ts “ hats (except before i,
when it is pronounced like ch in chin);

G any other way than g in go;

I “ “ “ “ ee “ see, or i in machine;

W “ “ “ “ v “ vale.

Beware of suppressing, in the pronunciation of words, the letters k, l and w, which are sometimes mute in English (knowledge, folk, who).

To establish the correct pronunciation of the difficult letters ą, ę, l, ń, r, ź, cz, dź, dż, sz, rz and szcz it would be best to imitate them from a Pole.

Translation	Rules and Exceptions
he believes	Nearest approach is z in azure. Made by tongue and palate, but a way back Z (z), ź (zh), ż (zh), rz (zh) = ź
sorrel rat	Combination of sz and cz; pronounced in succession

f, g, h, ch, i, j, k, ł, l, m, n, ń, o, p, r, s, sz, ś, sound as u), w, y, z, ź (= rz), ż.

Rules for the Accent.

I. In words of more than one syllable the stress almost always falls upon the syllable before the last,—the penult; as, wo'da, pis'mo, wyli'czać.

II. The accent falls upon the antepenult, or the third syllable from the end, of most words borrowed from other languages and naturalized; as, arytmetyka, muzyka.

III. In words combined with and enclitic—a word which loses its own accent and is pronounced as if it were a part of the preceding word—the accent falls upon the third syllable from the end; as, ro'biłbym, robi'liśmy. This rule need not be observed too strictly.

IV. When the enclitic has two syllables, the accent falls upon the fourth syllable from the end; as, jeże'libyśmy, powiedzie'libyście.

V. The last component part of a compound word

usually receives the accent; as, Białystok', pędzi-
wiatr'.

Example for Pronunciation.

Jeśli	bieg	wypadków	dziejowych	
Yesh'lee	b'yeg	vih-pahd'koof	jeh-yaw'vih'h	
When	the course	of events	historical	
zmusi	jaki	naród	do zerwania	
zmoo'shee	yah'kee	nah'root	daw zer-vah'n'yah	
compels	some	nation	to dissolve	
węzłów	politycznych	łączyjących	go	
ven-zloof	paw-lee-titch'nih'h	lone-chone-tsih'h	gaw	
the bonds	political	connecting	it	
z innym	narodem	i do	zajęcia	
zeen'nim	nah-rav'dem	ee daw	zah-yen'chah	
with another	nation	and to	assume	
pośród	mocarstw	świata	odrębne-	
paw'shood	maw'tsahrstf	shv'yah'tah	awd-remb-neh'-	
among	the powers	of the earth	the sepa-	
go	stanowiska	na równi	z innemi,	
gaw	stah-naw-vees'kah	nah roov'n'yee	zeen-neh'mee,	
rate	position	on a plane	with others,	
stanowiska	do	którego	upoważ-	
stah-naw-vees'kah	daw	ktoo-reh'gaw	oo-paw-vahzh'-	
a position	to	which	entitle	
niją	go	prawa	przyrodzone	i
n'yah-yoh	gaw	prah'vah	pshi-raw-dzaw'neh	ee
it	the laws	natural	(of nature)	and

Boże—szacunek	należy	rodza-
Baw'zheh—shah-tsoo'nek	nah-lezh'nih	raw-dzah-
of God—a respect	decent	

jowi	ludzkiemu	nakazuje	mu
yaw'vee	loots-k'yeh'moo	nah-kah-zoo'yeh	moo
to	mankind	requires	it

przedstawić	i	wyjaśnić	światu
pshed-stah'veetch	ee	vih-yahsh'n'yeetch	shv'yah'too
to declare	and	explain	to the world

powody	jakie	go	skłaniają	do
paw-vaw'dy	yak'y'eh	gaw	sklah-nyah'yoh	daw
the causes	which	it	impel	to

podobnego	kroku.
paw-dawbneh'gaw	kraw'koo.
such	a step.

PART II.

Fluency Exercises.

The Fluency Exercises are employed here to develop the power of using the idiomatic forms of the language as fluently and promptly as those of the mother-tongue.

This scheme requires that long idiomatic sentences shall be divided into very short sections, and shall be accompanied by their Variations in both languages. The beginner is to commit the sentences and their variations very thoroughly to memory.

The foreign variations exhibit the constructions which are lying latent in each sentence.

The English variations are designed to convey the exact power of each of the foreign variations, and to show the different senses in which the individual foreign words and combinations can be employed.

The variations of each lesson are to be mastered before a new one is undertaken. The slightest hesitation in the use of a word in any of the variations, absolutely disqualifies the learner from advancing to a new lesson.

Every sentence, with its variations, will be found to exemplify some of the rules of syntax, and to contain many inflections; and it will not require a great number of sentences to incorporate them all.

Method of Procedure.

1st Lesson:—The learner should begin by uttering the last two words in Section I., then the last three, and so on. When he can utter the whole com-

ination he should repeat it loudly and in rapid succession for a short while. Then he should read the literal translation and all the Polish variations of the first section.

2nd Lesson:—Section I. and all its variations should to be read in irregular succession a number of times. Then the pupil should alternately read the Polish and translate the English variations one by one. He should also point out, on the English page, each variation as he utters it. During this exercise, he is not to read each English variation aloud before he translates it.

3rd Lesson:—The learner should repeat the above exercise until he can translate the variations into Polish as rapidly as he can read them in English. If he can translate them all without hesitation, or error of any kind, he may commence another section.

The same method should be used in learning each new section.

FIRST SENTENCE.

Dlaczego nie chcesz iść ze mną jutro do mego przyjaciela, który mieszka nie daleko stąd?

No. I.

Dlaczego (ty) nie chcesz...
Dlah-cheh'gaw (tih) n'yeh htshesh...
Why (you) not want...

1. Chcesz. Ty chcesz. Chcesz? Chcesz ty?
2. Nie chcesz. Nie chcesz?
3. Czy chcesz?
4. Czy nie chcesz?
5. Dlaczego chcesz?
6. Dlaczego nie chcesz?

No. II.

iść ze mną jutro...
eeshtch zeh mnoh yoo'traw...
to-go with me to-morrow...

1. Czy chcesz iść ze mną?
2. Ty chcesz iść jutro.
3. Dlaczego nie chcesz iść ze mną?
4. Czy chcesz iść jutro?
5. Czy nie chcesz iść ze mną?
6. Dlaczego nie chcesz iść ze mną jutro?

No. III.

do brata mego przyjaciela...
daw brah'tah meh'gaw pshi-yah-cheh'lah...
to-the brother of-my friend...

FIRST SENTENCE.

Why do you not wish to go with me to-morrow
to my friend who lives not far away from here?

No. I.

Why do you not want...

1. You want. You do want. Do you want?
2. You do not want. Do you not want?
3. Do you want?
4. Do you not want?
5. Why do you want?
6. Why do you not want?

No. II.

to go with me to-morrow...

1. Do you want (wish) to go with me?
2. You want to go to-morrow.
3. Why do you not want to go with me?
4. Do you wish to go to-morrow?
5. Do you not want to go with me?
6. Why do you not want to go with me to-morrow?

No. III.

to my friend's brother...

1. Ty chcesz iść do brata. Chcesz iść do brata?
2. Dlaczego chcesz iść do mego przyjaciela?
3. Dlaczego nie chcesz iść ze mną do mego brata?
4. Nie chcesz iść do przyjaciela mego brata?
5. Dlaczego nie chcesz iść ze mną jutro do brata mego przyjaciela?

No. IV.

który mieszka nie daleko stąd.
ktoó'ry m'yesh'kah n'yeh dah-leh'kaw stoned.
who resides not far hence.

odwiedzić

1. Ty chcesz iść do przyjaciela, który mieszka na następnej (nah-stemp'nay) ulicy.
2. Dlaczego nie chcesz mieszkać na tej (tay) ulicy?
3. Czy chcesz iść jutro na Essex ulicę?
4. Dlaczego chcesz iść jutro?
5. Który mieszka na tej ulicy?
6. Dlaczego nie chcesz iść ze mną do brata mego przyjaciela, który mieszka na tej ulicy?

1. You want to go to your brother. Do you want to go to your brother?
2. Why do you wish to go to my friend?
3. Why do you not wish to go with me to my brother?
4. Do you not want to go to my brother's friend?
5. Why do you not wish to go with me to-morrow to my friend's brother?

No. IV.

who lives not far away from here.

1. You wish to visit the friend who lives on the next street.
2. Why do you not want to live on this street?
3. Do you wish to go on Essex Street to-morrow?
4. Why do you wish to go to-morrow?
5. Which (one) lives on this street?
6. Why do you not want to go with me to my friend's brother who lives on this street?

Observe:—

1. Ty (tih) is the familiar form of the personal pronoun of the second person. It corresponds to the English thou. It may be omitted, as the verb ending shows what person is meant.

2. Czy (chih) is not translated unless it means whether. It simply denotes the interrogative form of the sentence.

3. The interrogative form of the sentence may be inferred by the tone of the voice; as, Chcesz. You want. Chcesz? Do you want?

SECOND SENTENCE.

Nie mam nic przeciwko temu, ażebyś mu towarzyszył; bylebyś tylko prędko powrócił.

No. I.

Nie	mam	nic	przeciwko	temu...
N'yeh	mahm	n'yeets	psheh-cheef'kaw	teh'moo...
Not	I-have	nothing	against	this...

1. Nie mam nic.
2. Przyjaciel mego brata nie ma nic.
3. Mam brata.
4. Nie mam brata.
5. Czy nie chcesz nic?
6. Nie mam nic przeciwko temu.
7. Czy masz (mahsh) co (tsaw) przeciwko memu przyjacielowi (pshih-yah-cheh-law'vee)?

No. II.

ażebyś	mu	towarzyszył...
ah-zheh'bish	moo	taw-vah-zhieh'shill...
that-you	him	accompanied...

1. Ja chcę (htseh) ażebyś mu towarzyszył.
2. Czy chcesz towarzyszyć memu (meh'moo) przyjacielowi?
3. Dlaczego masz coś przeciwko niemu?
4. On (awn) mu towarzyszył.
5. Ja nic nie mam przeciwko temu, ażebyś mu towarzyszył jutro.

SECOND SENTENCE.

I have nothing against your going with him, provided you return soon.

No. I.

I have nothing against it...

1. I have nothing.
2. My brother's friend has nothing.
3. I have a brother.
4. I have no brother.
5. Do you not wish anything?
6. I have nothing against it.
7. Have you any objection to my friend?

No. II.

that you should accompany him...

1. I want you to accompany him.
2. Will you accompany my friend?
3. Why have you something against him?
4. He accompanied him.
5. I have nothing against your accompanying him to-morrow.

No. III.

bylebyś tylko prędko powrócił.
bih'leh-bish till'kaw prent'kaw pawvroo'chill.
provided-you only soon returned.

1. On powrócił prędko.
2. Czyżeś (chih'zhash) prędko powrócił od brata?
3. Ja chcę, ażebyś prędko powrócił.
4. Czy chcesz iść tylko do (daw) brata?
5. Nie mam nic przeciwko temu, ażebyś mu towarzyszył, bylebyś tylko prędko powrócił.

THIRD SENTENCE.

To nie była nasza wina, żeś pan spóźnił się na pociąg; mówiliśmy panu, że pociąg ranny odchodzi o kwadrans na dziewiątą.

No. I.

To nie była nasza wina...
Taw n'yeh bih'lah nah'shah vee'nah...
That not was our fault...

1. Czy to była nasza wina, żeś nie powrócił?
2. To była nasza wina.
3. Czy to moja (maw'yah) wina, że nie chcesz iść do brata?
4. Nie chcę wina.
5. Ona była u (oo) brata, który mieszka na Essex ulicy.
6. To nie była nasza wina, że on nie chciał mu towarzyszyć.

No. III.

only provided you return soon.

1. He returned quickly.
2. Have you returned soon from your brother?
3. I wish you to return soon.
4. Do you want to go to your brother only?
5. I have nothing against your accompanying him, provided you return soon.

Observe:—

1. Two negatives serve to make the negation stronger; as, Nie mam nic, — I have not nothing.

THIRD SENTENCE.

It was not our fault, sir, that you were late for the train; we told you the morning train leaves at a quarter past eight.

No. I.

It was not our fault...

1. Was it our fault that you did not return?
2. It was our fault.
3. Is it my fault that you do not want to go to your brother?
4. I do not want any wine (literally, of wine).
5. She was at her brother's who lives on Essex Street.
6. It was not our fault that he did not wish to accompany him.

No. II.

żeś pan spóźnił się na pociąg...
zhesh pahn spoozh'n'yeel sheh nah paw'chawng...
that you, sir, were late yourself on the-train...

1. Czy pan się spóźnił?
2. To nie moja wina, żeś się spóźnił.
3. Dlaczego się pan spóźnił na pociąg?
4. Mój (moo'ee) przyjaciel spóźnił się wczoraj (vchaw'rah'ee).
5. Oby pan prędko powrócił!
6. To nie moja wina, żeś pan spóźnił się na pociąg.

No. III.

mówiliśmy panu...
moo-vee'leesh-mih pah'noo...
we-told you-sir...

1. Mówiliśmy do jego (yeh'gaw) przyjaciela.
2. Mówiliśmy, że pan się spóźnił.
3. Czy nie mówiliśmy panu?
4. Czy nie mówiliśmy panu, że on się spóźnił na pociąg?
5. Mój brat (braht) mówił (moo'veel) to panu.
6. Czy nie mówiliśmy panu, że pan się spóźni?

No. IV.

że pociąg ranny odchodzi...
zhesh paw'chawng rahn'nih awd-haw'gee...
that the-train morning leaves...

1. To był pociąg ranny.
2. Czy pan spóźnił się na pociąg ranny?

No. II.

that you were late for the train, sir...

1. Were you late, sir?
2. It is not my fault that you were late.
3. Why were you late for the train, sir?
4. My friend was late yesterday.
5. Would! that you should return soon, sir!
6. It is not my fault, sir, that you were late for the train.

No. III.

we told you, sir...

1. We spoke to his friend.
2. We said that you were late, sir.
3. Have we not told you so, sir!
4. Have we not told you, sir, that he was late.
5. My brother said that to you (or told you that),
sir.
6. Did we not tell you, sir, that you would be late?

No. IV.

that the morning train leaves...

1. That was the morning train.
2. Were you late, sir, for the morning train?

3. Mówiliśmy, że pociąg ranny odchodzi.
4. Panie (pah'n'yeh), mój brat odchodzi.
5. Czy pan już (yoozh) odchodzi?
6. To była nasza wina, żeś pan spóźnił się na ranny pociąg.

No. V.

o kwandrans na dziewiątą.
aw kvahn'drahns nah je-v'yone-tone.
at a quarter on nine.

1. Ten pociąg odchodzi za kwandrans.
2. Pociąg ranny odchodzi o dziewiątej (-tay).
3. Czy pan się spóźnił na pociąg, który odchodzi o kwandrans na dziewiątą?
4. Tak (tahk), spóźniłem się.
5. Pana brat już odchodzi.
6. To nie nasza wina, żeś pan spóźnił się na pociąg; mówiliśmy panu, że pociąg ranny odchodzi o kwandrans na dziewiątą.

3. We said that the morning train is leaving.
4. Sir, my brother is leaving.
5. Are you going already?
6. It was our fault that you were late for the morning train.

No. V.

at a quarter past eight.

1. This train leaves in a quarter of an hour.
2. The morning train leaves at nine.
3. Were you late for the train which leaves at a quarter past eight?
4. Yes, I was late.
5. Your brother is leaving already.
6. It is not our fault, sir, that you were late for the train; we told you that the morning train leaves at a quarter past eight.

Observe:—

1. Pan (pahn) is used in polite address. It means lord or sir. It is usually used with the 3rd person singular of the verb. Likewise Pani—lady, madam; Panna—Miss. It may be simply translated by the English you. Pan, pani and panna are very often written with capitals.

2. For the forms—*żeś spóźnił się*—That you were late, and—*że spóźniłeś się*—That you were late, see Grammar, No. 167.

3. Note the peculiar construction, *o kwandrans na dziewiątą*,—a quarter on nine = a quarter past eight.

FOURTH SENTENCE.

Mój ojciec dopiero co wyszedł, lecz, spodziewam się, że wkrótce wróci—nie później jak o dziesiątej wieczorem.

No. I.

Mój ojciec dopiero co wyszedł...
Moo'ee oy'chets daw-p'yeh'raw tsaw vih'shedle...
My father just-now (what) went out...

1. Mój brat wyszedł.
2. Czy twój ojciec wyszedł?
3. Dlaczego on wyszedł?
4. Dlaczego twój ojciec nie chce iść?
5. Mój pan dopiero co wyszedł.
6. Twój przyjaciel dopiero co wyszedł ze swym bratem.

No. II.

lecz, spodziewam się...
letch, spaw-jeh'vahm sheh...
but I-expect myself...

1. Spodziewam się, że mój przyjaciel wyszedł.
2. Czy to była nasza wina, że on wyszedł?
3. Spodziewam się, że pan niechce iść.
4. On spodziewa się coś dostać (daw'stahtch).
5. Nie mam nic przeciwko temu, ażebyś z niem wyszedł.
6. Lecz pan mu towarzyszył!
7. Spodziewałem się coś dostać, lecz nic nie dostałem.

FOURTH SENTENCE.

My father just went out, but I expect he will soon return—not later than at ~~nine~~ ^{ten} in the evening.

No. I.

My father just went out...

1. My brother went out.
2. Did your father go out?
3. Why did he go out?
4. Why doesn't your father wish to go?
5. My master went out just now.
6. Your friend went out just now with his (own) brother.

No. II.

but I expect...

1. I hope that my friend left (went out).
2. Was it our fault that he left?
3. I hope, sir, that you do not wish to go.
4. He expects to get something.
5. I have no objection to your going out with him.
6. But sir, you accompanied him!
7. I expected to get something, but I got nothing.

No. III.

że wkrótce wróci...
zheh vkroot'tseh vroo'chee...
that in-a-short-while he will return...

1. Spodziewam się, że pana brat wkrótce wróci z miasta (z'm'yah'stañ).
2. Poszedłem na Essex ulicę, lecz wkrótce wróciłem.
3. Mówiliśmy panu, że ojciec pana wyszedł.
4. Wyszedł rano o dziewiątej.
5. Czy brat pana powróci o dziewiątej rano?
6. Tak, panie.
7. Dlaczego nie wyszedł, gdy (gdih) mu kazałeś (kah-zah'lesh) ?

No. IV.

nie później jak...
n'yeh poozh'n'yay yahk...
not later than...

1. Czy wrócisz jutro?
2. Tak, ale (ah'leh) nie prędzej (pren'dzay) jak o drugiej (droo'g'yay).
3. Czy pana siostra (shaws'trah) już (yoozh) wróciła (vroo-chee'lah) ?
4. Nie, panie, jeszcze (yesh'chek) nie wróciła.
5. On powróci z miasta nie później jak o siódmej wieczorem.
6. Moja pani spóźniła się na pociąg dziś rano, więc powróciła do domu.

No. III.

that he will soon return...

1. I hope that your brother will soon return from the city.
2. I went on Essex Street, but I soon returned.
3. We told you, sir, that your father went out.
4. He went out at nine in the morning.
5. Will your brother return at nine o'clock in the morning?
6. Yes, sir.
7. Why did he not leave when you told him to (when you ordered him to)?

No. IV.

not later than...

1. Will you return to-morrow?
2. Yes, but no sooner than at two.
3. Did your sister return already?
4. No, sir, she did not return yet.
5. He will return from the town not later than at seven in the evening.
6. My mistress was late for the train this morning and so came home.

No. V.

o dziewiątej wieczorem.
aw dzheh-v'yone'tay v'yeh-chaw'rem.
at nine in-the-evening.

1. Mój ojciec powróci o dziewiątej wieczorem.
2. Moja matka powróci o szóstej rano.
3. Mój brat powróci w południe (vpaw-lood'n'yeh).
4. Moja siostra powróci po południu (paw-lood'-new).
5. (Ja) powrócę o pół (pool) do piątej (pyone'tay) po południu.
6. Mój ojciec dopiero co wyszedł, lecz, spodziewam się, że wkrótce wróci—nie później jak o dziesiątej godzinie wieczorem.

FIFTH SENTENCE.

Sąsiad mojego wuja był w sklepie i kupił swemu małemu synowi ładną czapkę.

No. I.

Sąsiad mojego wuja...
Sone'shahd maw-yeh'gaw voo'yah...
The-neighbor of-my of-uncle...

1. Sąsiad mojego wuja towarzyszył mu.
2. Czy twój wuj prędko powrócił?
3. Wuj mojego sąsiada chce iść z tobą.
4. Dlaczego masz coś przeciwko mojemu (maw-yeh'moo) wujowi (voo-yaw'vee)?
5. Czy twój sąsiad był w domu (vdaw'moo)?
6. Mój wuj mówił mi, że Pan się spóźnił.

No. V.

at nine in the evening.

1. My father will return at nine in the evening.
2. My mother will return at six in the morning.
3. My brother will return at noon.
4. My sister will return in the afternoon (this afternoon).
5. I shall return at half past four in the afternoon.
6. My father just went out, but I think he will soon return—no later than at nine o'clock in the evening.

FIFTH SENTENCE.

My uncle's neighbor was in a store and bought his little son a nice cap.

No. I.

My uncle's neighbor...

1. My uncle's neighbor accompanied him.
2. Did your uncle return soon?
3. My neighbor's uncle wants to go with you.
4. Why have any objection to my uncle?
5. Was your neighbor at home?
6. My uncle told me that you were late.

No. II.

był w sklepie...
bill v skleh'p'yeh...
was in a-store...

1. Mój wuj był w sklepie wczoraj (vchaw'rye).
2. Czy twój sąsiad był u twego wuja?
3. Dlaczego twój brat nie chce iść do (daw) mego sąsiada z mojem wujem?
4. Czy pana wuj mieszka w tym domu (daw'moo)?
5. To była wina mojego sąsiada.
6. Ja byłem w sklepie mojego sąsiada.
7. Mojego sąsiada sklep jest ładny (lah'dnih).

No. III.

i kupił swemu synowi...
ee koo'peel sveh'moo sih-naw'vee...
and bought for-his for-son...

1. Co pan kupił swemu synowi?
2. Czy syn mojego sąsiada był tu (too)?
3. Syn pana R. był w sklepie i kupił coś.
4. Dlaczego nie chcesz iść ze synem mojego wuja?
5. To jest (yest) dla twego syna.
6. Co chcesz od syna mojego sąsiada?
7. Czy to jest twój syn?
8. Nie, to jest syn mego przyjaciela.
9. Mój przyjaciel kupił dom od (awd) swego sąsiada.
10. Czy chcesz kupić ten dom?

No. II.

was in a store...

1. My uncle was in a store yesterday.
2. Was your neighbor at your uncle's house?
3. Why does not your brother wish to go to my neighbor with my uncle?
4. Does your uncle live in this house?
5. It was my neighbor's fault.
6. I was in the store of my neighbor.
7. My neighbor's store is nice.

No. III.

and bought his son...

1. What did you buy for your son?
2. Was the son of my neighbor here?
3. Mr. R.'s son was in the store and bought something.
4. Why don't you wish to go with my uncle's son?
5. This is for your son.
6. What do you want from my neighbor's son?
7. Is this your son?
8. No, he is my neighbor's son.
9. My friend bought a house from his neighbor.
10. Do you wish to buy this house?

No. IV.

bardzo ładną czapkę.
bar'dzaw lahd'noh chahp'keh.
a-very nice cap.

1. Mój brat kupił mi bardzo ładną czapkę.
2. Czyja to czapka? (Chih'yah taw chahp'kah)?
3. To jest moja czapka.
4. Gdzie (g'jeh) jest moja czapka, kracie (brah'ch eh)?
5. Czy pan kupił tę czapkę dla mnie?
6. Nie, panie, ta czapka jest dla pańskiego ojca.
7. Mój sąsiad był w mojem sklepie i kupił czapkę.
8. Mój syn bardzo lubi tę czapkę, którą pan mu kupił.
9. Dlaczego nie kupiłeś (koo-pee'lesh) także (tahk'zheh) dla mnie czapki (chahp'kee)?
10. Sąsiad mojego wuja był w sklepie i kupił swemu małemu synowi bardzo ładną czapkę.
11. Ta czapka jest za mała dla mnie.
12. On kupił mi za małą czapkę (mah'lone chahp'keh).

SIXTH SENTENCE.

Proszę dać dziecku kawałek chleba z masłem i przynieść mu kubek mleka, ponieważ ono jest bardzo głodne i spragnione.

No. I.

Proszę dać dziecku...
Praw'sheh dahtch jets'koo...
Please give to-the-child...

No. IV.

a very nice cap.

1. My brother bought me a very nice cap.
2. Whose cap is this?
3. It is mine.
4. Where is my cap, brother?

5. Did you buy this cap for me, sir?
6. No, sir; that cap is for your father.
7. My neighbor was in my store and bought a cap.
8. My son likes very much the cap which you have bought for him.
9. Why did you not buy a cap for me also?

10. My uncle's neighbor was in a store and bought his small son a very nice cap.
11. This cap is too small for me.
12. He bought me a cap which is too small for me.

SIXTH SENTENCE.

Please give the child a piece of bread and butter, and fetch it a cup of milk, as it is very hungry and thirsty.

No. I.

Please give the child...

1. Proszę dać dziecku spać (spahtch).
2. Proszę pana, ja chcę swoje dziecko.
3. Czyje to dziecko?
4. To jest mojego brata dziecko.
5. Maniu! (Mah'n'yoo) daj (die) dziecku spokój (spaw'kooee).
6. Czy to dziecko śpi (shpee)?
7. Dziecko mojej sąsiadki jest bardzo ładne.
8. To nie była wina dziecka.

No. II.

kawałek	chleba	z masłem...
kah-vah'lek	hle'h'bah	z mahss'lem...
a-piece	of-bread	with butter...

1. Proszę dać dziecku kawałek chleba.
2. Maniu! czy dałaś (dah'lahsh) dziecku chleba?
3. Proszę dać mi masła.
4. Ja chcę chleba z masłem.
5. Mój syn nie chce chleba.
6. Dlaczego on nie chce jeść (yeshtch)?
7. Czy pan ma świeże masło (shv'yeh'zheh mah'-slaw)?
8. Proszę mi dać kawałek chleba z masłem.

No. III.

i	przynieść	mu	kubek	mleka...
ee	pshih'n'yeshch	moo	koo'bek	mleh'kah...
and	to-bring	him (it)	a-cup	of-milk...

1. Czy mam (mahm) przynieść chleba także?
2. Proszę cię (ch eh), przynieść dziecku kubek mleka.
3. Ja nie chcę tego kubka.

1. Please let the child sleep.
2. Please, sir, I want my child.
3. Whose child is this?
4. It is my brother's child?
5. Mary, let the child alone!

6. Is this baby sleeping?
7. My neighbor's child is very nice.
8. It wasn't the child's fault.

No. II.

a piece of bread and butter...

1. Please give the child a piece of bread.
2. Mary, did you give the child some bread?
3. Please give me some butter.
4. I want some bread and butter.
5. My son doesn't want any bread.
6. Why does he not want to eat?
7. Have you fresh butter?

8. Please give me a piece of bread and butter.

No. III.

and fetch it a cup of milk...

1. Am I to bring some bread also?
2. Please bring the child a cup of milk.
3. I don't want this cup.

4. Temu kubkowi (koob-kaw'vee) nic nie brakuje (brah-koo'yeh).
5. Mój sąsiad ma świeże mleko.
6. Dziecko nie chce jeść chleba bez masła.
7. Daj mu wielki kubek świeżego mleka.
8. Dlaczego twój wuj nie przyniósł (pshih'n'yoosl) chleba?

No. IV.

ponieważ ono jest głodne...
paw-n'yeh'vahzh aw'naw yest glaw'dneh...
because it is hungry...

1. Czy pan jest głodny?
2. Tak, jestem bardzo (bar'dzaw) głodny.
3. Proszę jeść.
4. To dziecko jest bardzo głodne.
5. Moja siostra była bardzo głodna wczoraj, ponieważ nic nie jadła (yah-dlah) cały (tsah'ly) dzień (jane).
6. Dlaczego pan nie je?
7. Bo (baw) nie jestem głodny.
8. Będziesz głodny, ponieważ nic nie jesz.
9. Nie dawaj (dah'vie) dziecku już (yoozh) więcej (v'yen'tsay) jeść, ponieważ nie jest tak bardzo głodne.

No. V.

i spragnione.
ee sprahg-n'yaw'neh.
and thirsty.

4. There is nothing the matter with this cup.
5. My neighbor has fresh milk.
6. The child does not want to eat bread without butter.
7. Give him a big cup of fresh milk.
8. Why didn't your uncle bring the bread (or, some bread) ?

No. IV.

because it is hungry...

1. Are you hungry, sir?
2. Yes, I am very hungry.
3. Please eat. Help yourself, please.
4. This child is very hungry.
5. My sister was very hungry yesterday, for she did not eat anything the whole day.
6. Why don't you eat, sir?
7. Because I am not hungry.
8. You will be hungry, because you are not eating anything.
9. Don't give the child any more to eat as it is not so very hungry.

No. V.

and thirsty.

1. On jest bardzo spragniony.
2. Dziecko chce mleka, ponieważ jest spragnione.
3. Daj dziecku kubek wody (vaw'dih).
4. Czy nie ma tu gdzie wody?
5. Proszę nie dawać (dah-vahtch) mu wody.
6. Czy to jest mleko czy woda?
7. To jest mleko z wodą.
8. Proszę dać dziecku kawałek chleba z masłem i przynieść mu kubek mleka, ponieważ ono jest bardzo głodne i spragnione.

SEVENTH SENTENCE.

Mój kochany Janie! Musisz odwiedzić syna tego dobrego starego człowieka; biedny chłopiec złamał sobie prawą nogę dwa dni temu.

No. I.

Mój	kochany	Janie!
Moo'ee	kaw-hah'nih	Yah'n'yeh!
My	dear	John!

1. Janie! czy idziesz (ee'jesh) do domu?
2. Czy pan mnie kocha, panie Janie?
3. Twój syn musi mnie odwiedzić (moo'shee mn'yeh awd-v'yeh'geetch).
4. To jest kochane dziecko!
5. Czy kochasz to małe dziecko?
6. Dlaczego nie chcesz iść ze mną, Janie?
7. Jan spóźnił się na pociąg i powrócił do domu.
8. Janek jest synem mego sąsiada.
9. Janku! czy byłeś już u swego wuja?

1. He is very thirsty.
2. The child wants some milk as it is very thirsty.
3. Give the child a cup of water.
4. Is there not some water here somewhere?
5. Please don't give him any water.
6. Is this milk or water?
7. It is milk with water.
8. Please, give the child a piece of bread and butter, and fetch him (it) a cup of milk, as it is very hungry and thirsty.

SEVENTH SENTENCE.

My dear John, you must visit the son of that good old man; the poor boy broke his leg two days ago.

No. I.

My dear John...

1. John, are you going home?
2. Do you love me, (Mr.) John?
3. Your son must pay me a visit.
4. That is a dear child!
5. Do you love that little baby?
6. Why don't you wish to go with me, John?
7. John was late for the train and returned home.
John missed his train and returned home.
8. Johnnie is the son of my neighbor.
9. Johnnie, were you at your uncle's already?

No. II.

musisz	odwiedzić	pilnego	syna...
moo'shish	awd-v'yeh'geetch	peel-neh'gaw	sih'nah...
must	to-visit	the-diligent	son...

1. Syn twego sąsiada jest bardzo pilny.
2. Nie musisz jemu tego dawać.
3. Twój syn musi już iść do domu.
4. Czy dom jego syna jest na tej samej (sah'may) ulicy?
5. Bądź pilny, synu.
6. Czy chcesz odwiedzić ze mną mego sąsiada?
7. Dlaczego twój syn nie jest pilny?
8. Twoja matka i twoja siostra muszą nas odwiedzić.
9. Czy on nie chce odwiedzić swoich sąsiadów (svaw'ee'h sone-shah'doof)?
10. Twój syn nie jest tak pilny jak mój.
11. Czy nie odwiedzisz mnie?

No. III.

tego	dobrego	starego	człowieka...
teh'gaw	daw-breh'gaw	stah-reh'gaw	chlaw-v'yeh'kah...
of-that	good	old	man...

1. Syn tego człowieka jest bardzo dobry.
2. Czy ona chce iść z tem starem człowiekiem?
3. Czy twój syn powrócił od tego starego człowieka?
4. Kto jest stary?
5. Co jest dobre?
6. Moja siostra nie jest tak bardzo stara.

No. II.

you must visit the diligent son...

1. Your neighbor's son is very diligent.
2. You must not give him that.
3. Your son must go home already.
4. Is the house of his son on the same street?

5. Be diligent, my son.
6. Do you want to visit my neighbor with me?
7. Why is not your son diligent?
8. Your mother and your sister must pay us a visit.
9. Does he not want to visit his neighbors?

10. Your son is not so diligent as mine.
11. Won't you visit me?

No. III.

of that good old man...

1. That man's son is very good.
2. Does she want to go with that old man?
3. Did your son return from that old man?

4. Who is old?
5. What is good?
6. My sister is not so very old.

7. Nie każdy (kahzh'dih) stary człowiek jest do-
bry.
8. On jest nie dobrego.
9. Czy nie masz co' dobrego w swoim sklepie?
10. Czy ty musisz iść do tego starego człowieka?

No. IV.

biedny chłopiec złamał sobie prawą nogę...
b'yed'nih hlav'p'yets zlah'manl saw'b'yeh prah'voh naw'geh..
the-poor boy broke for-himself right leg...

1. Czyj chłopiec złamał sobie nogę?
2. Chłopiec mego biednego sąsiada złamał sobie
rękę (ren'keh).
3. Co za biedny chłopiec!
4. Idź sobie do domu, mój chłopcze.
5. Jak ty złamałeś swą nogę?
6. Chłopiec, który złamał sobie nogę, mieszka w
sąsiednim (vsone-shed'n'yeem) domu.
7. Czy dałaś coś temu biednemu chłopcu?
8. Ci (chee) chłopcy nie są wcale (vtsah'leh) pil-
ni (peel'n'yee).
9. Czy to moja wina, że ten biedny człowiek zła-
mał sobie nogę?
10. Ktoś mi mówił, żeś złamał sobie prawą rękę.
11. Czy to tak, mój panie?
12. Dlaczego nie odwiedziłeś swego sąsiada?
13. Gdybyś tam nie poszedł, nie złamałbyś nogi?
14. Tu można (mawzh'nah) sobie nogi połamać
(paw-lah'mahtch).

7. Not every old person (man) is good.
8. He's a good for nothing.
9. Haven't you something good in your store?
10. Must you go to that old man? Must you pay that old man a visit?

No. IV.

the poor boy broke his right leg...

1. Whose boy broke his leg.
2. The boy (son) of my poor neighbor broke his arm.
3. What a poor boy!
4. Go home, my boy.
5. How did you break your leg?
6. The boy, who broke his leg, lives in the neighboring (next) house.
7. Have you given the poor boy something?
8. These boys are not diligent at all.
9. Is it my fault that this poor man broke his leg?
10. Somebody told me that you broke your right arm.
11. Is it so, (my) sir?
12. Why didn't you visit your neighbor?
13. If you had not gone there, you would not have broken your leg.
14. One can break his legs here.

No. V.

dwa dni temu.
dvah dn'yee teh'moo.
two days ago.

1. Dwa dni temu mój przyjaciel złamał sobie lewą (leh'voh) nogę.
2. Gdzie on był?
3. Był u mojego biednego ojca.
4. Widziałem (vee-jah'lem) go dwa dni temu na Park ulicy.
5. Czyś widział mego brata?
6. Czy widziałeś moją siostrę?
7. Czy pan widział, jak on sobie złamał nogę?
8. Szkoda (shkaw'dah) mi tego biednego chłopca.
9. Co za szkoda!
10. Mój ojciec mówił mi, że jego dobry przyjaciel złamał sobie lewą rękę przeszłego tygodnia.
11. Mój kochany Janie! Ty musisz odwiedzić syna tego dobrego starego człowieka; biedny chłopiec złamał sobie prawą nogę dwa dni temu.
12. Jeden dzień temu (jane).
13. Siedem dni temu (dn'yee).
14. Sześć tygodni, miesięcy, lat, wieków temu. (Sheshtch tih-gaw'dn'yee, m'ye-shen'tsih, laht, v'yeh'koof teh'moo).
15. Jeden tydzień, miesiąc, rok, wiek. (Yeh'den tih'jane, m'yeh'shawnts, rawk, v'yeck.)

EIGHTH SENTENCE.

Chociaż myślę, że mam dosyć pieniędzy, by zapłacić twój i mój rachunek, jednakże daj mi, jeżeli możesz, kilka dolarów i trochę drobnych.

No. V.

two days ago.

1. Two days ago my friend broke his left leg.
2. Where was he?
3. He was at my poor father's house.
4. I saw him on Park Street two days ago.
5. Did you see my brother?
6. Did you see my sister?
7. Did you see, sir, how he broke his leg?
8. I am sorry for that poor boy.
9. What a pity!
10. My father told me that his good friend broke his left arm last week.
11. My dear John, you must visit the son of that good old man; the poor boy broke his right leg two days ago.
12. A day ago.
13. Seven days ago.
14. Six weeks, months, years, centuries ago.
15. A week, a month, a year, a century (or an age).

EIGHTH SENTENCE.

Although I think I have enough money to pay your bill and mine, still let me have, if you can, a few dollars and some change.

No. I.

Chociaż myślę że mam dosyć pieniędzy...
Haw'chahzh mih'shleh zeh mahm daw'sitch p'ye-ny'en'dzih...
Although I-think that I-have enough money...

1. Czy masz dosyć pieniędzy na dziś (geesh) i (ee) jutro (yoo'traw)?
2. Myślę, że mam.
3. Chociaż myślę to samo, jednakże powiedz (paw'v'yedz) bratu, by (bih) przyniósł więcej (pshi'n'yoosl v'yent'say).
4. Myślę, że to jest bardzo ładne.
5. Chociaż myślę, że mam dosyć jedną książkę (kshownzh'keh), jednak powiedz służącemu (sloo-zhone-tseh'moo), by przyniósł mi drugą (droo'goh).
6. Czy ten kubek jest czysty (chiss'tih)?
7. Nie, nie myślę że jest.
8. Kubek kawy nie dosyć dla mnie i mego brata: myślę, że chcemy dwa kubki.
9. Czy nie masz dosyć kawy?
10. Mam dosyć kawy, lecz (letch) nie mam dosyć mleka.
11. Powiedz służącemu, żeby zaniósł wody mojej siostrze w tem kubku, który kupilem dla niej wczoraj.
12. Myślę, że będziemy (ben-jeh'mih) potrzebować dużo pieniędzy.

No. II.

by zapłacić twój i mój rachunek...
bih zah-plah'cheetch tvoeee ee moeee rah-hoo'neck...
in-order to-pay your and my account...

Although I think I have enough money.

1. Have you enough money for to-day and to-morrow?
2. I think I have.
3. Although I think so too, tell your brother to fetch more.

4. I think this is very nice.
5. Although I think I have enough with one book, tell the servant to bring me another.

6. Is this cup clean?
7. No, I don't think it is.
8. One cup of coffee is not enough for my brother and me. I think we want two.
9. Have you not enough coffee?
10. I have enough coffee, but I have not enough milk.
11. Tell the servant to bring ^{some} water to my sister in the cup which I bought for her yesterday.
12. I think we shall need much money.

No. II.

in order to pay your bill and mine...

1. Co za długi rachunek!
2. Mój jest o wiele (awe v'yeh'leh) mniejszy (mn'yay-shih).
3. Proszę mi dać mego brata rachunek.
4. Ja chcę zapłacić swój rachunek dzisiaj.
5. Nie mam dosyć pieniędzy, by zapłacić twój i mój.
6. Chcę iść do banku po południu i przynieść więcej.
7. Czy masz dosyć, by zapłacić twój i mój?
8. Tak, myślę, że wystarczy (vih-star'chih).
9. Dlaczego nie zapłaciłeś rachunku twej siostry?
10. Bo nie miałem dosyć pieniędzy na zapłacenie swego nawet.

No. III.

jednakże	daj	mi...
yed-nahk'zheh	die	mee...
yet	give	to-me...

1. Czy masz pieniądze?
2. Daj mi dwa dolary.
3. Nie mogę ci nic dać, ponieważ nie mam przy (pshih) sobie (saw'b'yeh).
4. Nie myślę, że będę miał dosyć na zapłacenie mego rachunku.
5. Mogę ci dać więcej, jeżeli (yeh-zheh'lee) chcesz.
6. Daj mi ten kubek, proszę cię.
7. Chciał siedem dolarów, chociaż mu nie były potrzebne.
8. Czy możesz dać mej siostrze pięć (p'yentch) dolarów jutro?

1. What a long bill!
2. Mine is much smaller.
3. Please, give me my brother's bill.
4. I want to pay my bill to-day.
5. I have not enough money to pay yours and mine.
6. I want to go to the bank this afternoon and get more.
7. Have you enough to pay yours and mine?
8. Yes, I think I have enough.
9. Why didn't you pay your sister's bill?
10. Because I did not even have enough to pay my own.

No. III.

still give me...

1. Have you any money?
2. Give me two dollars.
3. I cannot give you anything as I have nothing with me. I cannot give you any as I have none with me.
4. I don't think I'll have enough to pay my bill.
5. I can give you more if you wish.
6. Give me that cup, please.
7. He wanted seven dollars, although he did not need them.
8. Can you give my sister five dollars to-morrow?

9. Dlaczego twój sąsiad nie chciał dać czapki memu synowi?
10. Czy możesz mi kupić czapkę za jakie dwa dolary?
11. Mój przyjaciel dał pięć dolarów biednemu człowiekowi, którego spotkał (spawt'kahl) na ulicy.
12. Czy twój wuj ma dużo pieniędzy?

No. IV.

jeżeli możesz...
yeh-zheh'lee maw'zhesz...
if you-can...

1. Daj mi trzy (tshih) dolary, jeżeli możesz.
2. Czy twoja matka dała ci pieniądze?
3. Dlaczego twoja siostra nie płaci swego rachunku?
4. Czy ty myślisz, że on ma pieniądze.
5. Nie, ja nie myślę tego.
6. Ja wiem, że masz pieniądze.
7. Ile pieniędzy macie?
8. Nie mamy bardzo wiele przy sobie, lecz w domu mamy bardzo wiele.
9. Czy to ten wuj, który ma tyle pieniędzy?
10. Tak, ten sam.
11. Czy ty nie widziałeś czasami mojego ojca?
12. Widziałem go. Był tu w sklepie przed chwilą (pshed hvee'lone) i kupił książkę dla twej siostry.
13. Czy to twoja książka?
14. Nie, to mego brata.
15. Dlaczego ten służący nie idzie po pieniądze?

9. Why did your neighbor not want to give the cap to my son.
10. Can you buy me a cup for about two dollars?
11. My friend gave five dollars to a poor man whom he met on the street.
12. Has your uncle much money?

No. IV.

if you can...

1. Give me three dollars, if you can.
2. Did your mother give you some money?
3. Why doesn't your sister pay her bill?
4. Do you think he has money?
5. No, I do not think so.
6. I know you have money.
7. How much money have you?
8. We haven't much with us, but we have very much at home.
9. Is it the uncle who has so much money?
10. Yes, the very one.
11. Did you not see my father, perchance?
12. I saw him. He was here in the store a moment ago and bought a book for your sister.
13. Is this your book?
14. No, it is my brother's.
15. Why doesn't that servant go for the money?

16. Czy on ma iść po pieniądze!
17. Tak, ma mi przynieść sto (staw) dolarów z banku.

No. V.

kilka dolarów i trochę drobnych.
keel'kah daw-lah'roof ee traw'heh drab-nih'h.
a-few of-dollars and some of-change

1. Może masz trochę drobnych?
2. Jeżeli masz drobne, to mnie ich daj.
3. Jeżeli nie możesz mi dać dziesięć (jeh'shentch) dolarów, to daj mi chociaż trochę drobnych.
4. Chciałbym miał, to bym ci nie dał.
5. Dlaczego nie chcesz mi dać kilka dolarów?
6. Ponieważ sam ich nie mam.
7. Czy dałbyś mi dolara, gdybyś go miał?
8. Twoja siostra da mi ten kubek, który ty kupiłeś dla niej.
9. Proszę dać temu panu sto dolarów.
10. Czy pan nie ma trochę drobnych przy sobie?
11. Mam, mój panie, ale nikomu je nie dam.
12. Czy on rzeczywiście (zheh-chih-veesh'ch eh) nikomu nic nie dał?
13. Chciałby chciał, to nie może, bo sam nie ma ani (ah'n'yee) jednego (yed-neh'gaw) centa (tsen'tah).
14. Chciałbym myśleć, że mam dość pieniędzy na zapłacenie twego i mego długu, jednakże daj mi, jeżeli możesz, kilka dolarów i trochę drobnych.

16. Is he to go for money!
17. Yes, he is to bring me a hundred dollars from the bank.

No. V.

a few dollars and some change.

1. Maybe you have some change?
2. If you have any change, give it to me.
3. If you can't give me ten dollars, then, at least, give me some change.
4. Even if I had it, I wouldn't give it to you.
5. Why don't you want to give me a few dollars?
6. Because I have none myself.
7. Would you give me a dollar if you had it?
8. Your sister is going to give me the cup which you have bought for her.
9. Please give this gentleman a hundred dollars.
10. Have you not a little change with you?
11. I have, sir,, but I shall not give it to anybody.
12. Did he really not give anybody a thing?
13. Even if he wants to he can't, because he hasn't even a cent himself.
14. Although I think I have enough money to pay your bill and mine, yet give me, if you can, a few dollars and some change.

NINTH SENTENCE.

Która godzina jest teraz? — piąta? Nie jestem pewny. Ty nigdy nie wiesz, która godzina jest.

No. I.

Która godzina jest teraz?
Ktoo'rah gaw-gee'nah yest teh'rahss?
What hour is now?

1. Teraz jest pierwsza (p'yairv'shah) godzina.
2. Czy on tu był o pierwszej godzinie?
3. Tak, ale pana nie było w domu.
4. Powiedz mi, kto tu był o drugiej (droo'gay) godzinie.
5. Nie wiem panie, ponieważ nie byłem w domu cały (tsah'lih) dzień.
6. Czy teraz jest druga (droo'gah)?
7. O drugiej godzinie mój wuj ma iść ze mną do sklepu.
8. Która pani była z tobą?
9. Czy pani wie, który człowiek mówił pani, że teraz jest pierwsza.
10. Jestem tu już (yoozh) dwie godziny.
11. Dlaczego kupiłeś taką małą czapkę?
12. Nie mogłem dostać większej (v'yen'kshay).
13. Mówili mi, że za godzinę dadzą (dah'dzawn) mi znać (znahtch).
14. Już jest cztery godziny (chteh-ri gaw-gee'ni).

No. II.

Nie jestem pewny.
N'yeh yes'tem pehv'nih.
Not I-am sure.

NINTH SENTENCE.

What time is it now?—Five o'clock? I'm not sure. You never know what time it is.

What time is it now?

No. I.

What time is it now?

1. It is one o'clock now.
2. Was he here at one o'clock?
3. Yes, sir, but you were not at home.
4. Tell me, who was here at two o'clock.

5. I don't know, sir, as I was out the whole day.

6. It is two now?
7. At two o'clock my uncle is to go to a store with me.
8. Which lady was with you?
9. Madam, do you know which person told you that it is one o'clock now?
10. I have been here two hours already.
11. Why did you buy so small a cap?
12. I could not get a larger one.
13. They told me they would let me know in an hour.
14. It is four hours already.

No. II.

I am not sure.

1. Nie jestem pewny, czy to on czy nie.
2. Czy pan jest pewny, że pan dał mi pięć dolarów?
3. Jestem bardzo pewny.
4. On nie jest bardzo pewny siebie.
5. Mówił mi, że przyjdzie na pewno.
6. Czybym był taki pewny siebie, gdybym o tem dobrze nie wiedział?
7. Jestem pewny, że ona tu była o siódmej (shood'may) godzinie.
8. Mój dobry wuj na pewno mi kupi ładną czapkę i kilka książek.
9. On napewno zapóźnił.
10. Gdybyś tylko wiedział co ja mam dla ciebie!
11. Jestem pewna, że panu już zapłaciłam.
12. Czy to pewne?
13. Nie zawsze może być człowiek pewny.
14. Tyś pewnie go widział u mnie.
15. Czy to twój dolar czy mój, siostrze?
16. Pewnie twój; nie wiem.
17. Jestem pewny, że dziesiąta już wybiła.
18. Jedenasta już dawno wybiła.
19. On mnie wybił za nic.

No. III.

Ty nigdy nie wiesz.
Tih n'yeeg'dih n'yeh v'yesh.
You never not you-know.

1. Czy wiesz, że byłem w twojem domu dzisiaj?
2. O której godzinie?
3. O dziewiątej rano.
4. Dlaczego tak wcześnie?

1. I am not sure if it is he or not.
2. Are you sure, sir, that you gave me five dollars?
3. I'm very sure.
4. He's not very sure of himself.
5. He told me he would come for sure.
6. Would I be so sure of myself if I did not know well about it?
7. I am sure she was here at seven o'clock.
8. My good uncle will surely buy me a nice cap and a few books.
9. He was late for sure.
10. If you only knew what I have for you!
11. I am sure, sir, that I paid you already.
12. Is that a sure thing?
13. One can not always be sure.
14. You must have seen him at my house.
15. Sister, is that your dollar or mine?
16. Maybe it's yours. I don't know.
17. I am sure that it struck ten already.
18. It struck eleven long ago.
19. He hit me for nothing.

No. III.

You never know.

1. Do you know that I have been at your house to-day?
2. At what time?
3. At nine in the morning.
4. Why so early?

5. Bałem się, że cię nie zastanę w domu.
6. No, i na pewno mnie nie zastałeś.
7. Czy nie wiesz, która godzina jest?
8. Mój zegarek stanął.
9. Może zepsuty?
10. Nie, zapomniałem go nakręcić.
11. Ty nigdy nie wiesz, która godzina jest.
12. Czy oni o tem wiedzą?
13. Czy twój przyjaciel wie, że ciebie nie ma w domu?
14. Ja myślę, że wie, lecz nie jestem pewny.
15. Możebyś poszedł do niego i powiedział mu, że będę w domu dopiero jutro, o siódmej godzinie wieczorem.
16. Gdybyś przyszedł trochę później, nie zastałbyś mnie.
17. Dokąd ty idziesz?
18. Muszę być u mego bankiera o jedenastej.
19. Idziemy do tego starego człowieka, który mieszka na Second Avenue.
20. Czy ty wiesz, że twój sąsiad ma tyle pieniędzy, że kupił sobie nowy dom.

TENTH SENTENCE.

Dlaczego nie pozwolono ci wejść do pokoju twojego brata? Ponieważ ma ospę, a ospa jest chorobą zaraźliwą, jak wiesz.

No. I.

Dlaczego nie pozwolono ci wejść...
Dlah-cheh'gaw n'yeh pawz-vaw-law'naw chee vayshtch...
Why not it-was-allowed to-you to-enter...

1. Nie pozwolono mu wyjść z domu.
2. Dlaczego ci nie pozwolono?

5. I was afraid I would not find you at home.
6. Well, and you surely did not find me at home.
7. Do you not know what time it is?
8. My watch has stopped.
9. Perhaps it is broken?
10. No, I forgot to wind it.
11. You never know what time it is.
12. Do they know about that?
13. Does your friend know you are not at home?

14. I think he knows, but I'm not sure.
15. Maybe you would go to him and tell him that
I shall be home to-morrow, at seven in the
evening.
16. If you had come a little later you would not
have found me at home.
17. Where are you going?
18. I must be at my banker's at eleven.
19. We are going to that old man who lives on
Second Avenue.
20. Do you know your neighbor has so much
money that he bought himself a new house.

TENTH SENTENCE.

Why were you not allowed to enter your brother's room? Because he has small-pox, and small-pox is contagious, you know.

No. I.

Why were you not permitted to go...

1. He was not permitted to leave the house.
2. Why weren't you allowed?

3. Dlaczego nie chcesz wejść?
4. Czy ci nie pozwolono tam wejść?
5. Wejdź.
6. Dlaczego nie mam wejść.
7. Bo ci nie pozwolono.
8. Pozwólono mi wyjść na ulicę.
9. Wejście wzbronione.
10. To nie jest to wejście.
11. Nie pozwolono im wejść do domu.

No. II.

do pokoju twego brata...
daw paw-kaw'yoo tveh'gaw brah'tah...
to of-the-room of-your of-brother...

1. Nie pozwolono jego siostrze wejść do pokoju.
2. Pozwól mi iść do niego.
3. Jutro pozwolę ci, lecz dzisiaj nie.
4. Mam pozwolone wejść do tego pokoju.
5. Nikomu nie pozwalam wchodzić do mego pokoju.
6. Dla czego nie pozwolono twemu bratu wejść do środka?
7. Nie wiem.
8. Nawet wtedy nie pozwoliłbym ci wejść tam.
9. Ten pan chce widzieć twego brata.
10. Nie pozwolono temu panu go widzieć.

No. III.

Ponieważ ma ospę...
Paw-n'yeh'vahzh mah awss'peh...
Because he-has small-pox...

1. Kto ma ospę?
2. Mój brat.
3. Czy twój przyjaciel ma ospę?

3. Why do you not wish to enter?
4. Were you not allowed to enter there?
5. Go in. Enter.
6. Why shouldn't I go in?
7. Because you are not permitted (to enter).
8. I was permitted to go on the street.
9. No admittance.
10. That is not the entrance.
11. They were not allowed to enter the house.

No. II.

into your brother's room...

1. His sister was not allowed to enter the room.
2. Let me go to him.
3. I shall let you to-morrow, but not to-day.
4. I have permission to enter that room.
5. I do not permit anyone to enter my room.
6. Why wasn't your brother allowed to go inside?
7. I don't know.
8. Even then I wouldn't allow you to enter there.
9. This gentleman would like to see your brother.
10. This gentleman was not allowed to see him.

No. III.

Because he has the small-pox...

1. Who has small-pox?
2. My brother.
3. Has your friend small-pox?

4. Mój brat jest w tym pokoju.
5. Co on tam robi?
6. Leży w łóżku, ma ospę.
7. Nie pozwolono nikomu wchodzić do pokoju, gdzie była ospa.
8. Nie mogę do niego iść, ponieważ on ma ospę.
9. Chłopiec naszego sąsiada miał ospę.
10. Czy ty wiesz, że mój ojciec ma ospę?
11. Siostra mej żony nie chce do nas przyjść, ponieważ mój syn ma ospę.

No. IV.

a ospa jest zaraźliwą chorobą.
ah awss'pah yest zah-rahzh-lee'voh haw-raw'boh.
and small-pox is infectious disease.

1. Czy wiesz, że ospa jest zaraźliwą?
2. Nie wchodź do tego pokoju, możesz jeszcze zarazić.
3. Mój brat zaraził się od swego przyjaciela, który choruje na ospę.
4. Teraz tyle ludzi nie umiera na ospę jak poprzednio.
5. A to z jakiego powodu?
6. Ludzie wiedzą więcej o tej chorobie i wystrzegają się jej.
7. Nie pozwolono mu mieszkać z swą rodziną, ponieważ chorował na ospę.
8. Znam wiele ludzi, którzy mieli ospę.
9. Czy pan nie wie, że tam nie wolno wchodzić?
10. Dlaczego nie pozwolono ci wejść do pokoju twego brata? Ponieważ ma ospę, a ospa jest chorobą zaraźliwą, jak wiesz.

4. My brother is in that room.
5. What is he doing in there?
6. He is lying in bed; he has the small-pox.
7. Nobody was allowed to enter the room where there was small-pox.
8. I can't visit him as he has small-pox.
9. Our neighbor's boy had small-pox.
10. Do you know that my father has small-pox?
11. My wife's sister does not want to call at our house, because my son has small-pox.

No. IV.

and small-pox is an infectious disease.

1. Do you know that small-pox is contagious?
2. Don't go into that room, you might catch the disease.
3. My brother caught the disease from his friend who is sick with the small-pox.
4. Now so many people do not die of small-pox as before.
5. For what reason?
6. People know more about this sickness and guard against it.
7. He was not allowed to live with his family, because he had the small-pox.
8. I know many people who had the small-pox.
9. Do you not know, sir, that you are not permitted to enter there?
10. Why were you not permitted to enter your brother's room? Because he has the small-pox, and small-pox is a contagious disease, you know.

GRAMMAR.

THE NOUN.

1. There are three Genders in the Polish language, the masculine, the feminine, and the neuter.

2. Nouns before which the word “ten” can be used, are of the masculine gender; as, ten ojciec—the father, ten kwiat—the flower, ten koń—the horse.

3. Nouns before which the word “ta” can be used, are of the feminine gender; as, ta matka—the mother, ta woda—the water, ta sarna—the deer.

4. Nouns before which the word “to” can be used, are of the neuter gender; as, to dziecko—the child, to imię—the name, to krzesło—the chair.

5. The words, ten, ta, to, do not correspond to the English definite article; they serve to indicate only the gender of nouns.

6. Generally speaking, most nouns ending in a consonant are masculine, those ending in the vowel “a”, feminine, and those ending in the vowel “o”, neuter.

7. There are two Numbers, the singular and the plural. Formerly there was a dual number (denoting two objects); at present it is used only with the three nouns, oko—eye, ucho—ear, and ręka—hand.

8. There are seven Cases, the nominative, the genitive, the dative, the accusative, the vocative, the instrumental, and the locative.

9. Answers the question—

1. Nom.	Who or what?
2. Gen.	Whose or whereof?
3. Dat.	To or for whom or what?
4. Accus.	Whom or what?
5. Voc.	(Case of the person addressed.)
6. Instr.	With whom or what? (The case denoting association with.)
7. Loc.	Where? (Used with the prepositions in, about, after, on, by.)

10. Besides the above questions, certain prepositions serve to indicate what case is used, or is to be used.

11. There are three Declensions:

1. The declension of masculine nouns.
2. The declension of feminine nouns.
3. The declension of neuter nouns.

12. THE MASCULINE DECLENSION.

This declension includes nouns of the masculine gender which end in a consonant; as, *wół*—an ox, *plot*—a fence, *król*—a king, *piec*—a stove, *Amerykanin*—an American, and diminutives ending in "o," as, *Józio*—Joey, *Franio*—Frankie.

I.

13. Masculine nouns ending in a hard consonant (t, d, s, z, k, g, p, b, f, n, m, ł, r, ch, h) are declined as follows:

A.

Anioł—An angel.

Singular.		Plural.	
1. <i>Anioł</i>	an angel	1. <i>Anioł-owie</i>	angels
		<i>Aniel-i</i>	
		<i>Anioł-y</i>	
2. <i>Anioł-a</i>	of an angel	2. <i>Anioł-ów</i>	of angels
3. <i>Anioł-owi</i>	to an angel	3. <i>Anioł-om</i>	to angels
4. <i>Anioł-a</i>	an angel	4. <i>Anioł-y</i>	angels
		<i>Anioł-ów</i>	
5. <i>Aniel-e!*</i>	O! angel	5. (Same as 1.)	O! angels
6. <i>Anioł-em</i>	(with) an angel	6. <i>Anioł-ami</i>	(with) angels
7. (w) <i>Aniel-e*</i>	(in) an angel	7. (w) <i>Anioł-ach</i>	(in) angels

15. * In the 5th and 7th cases of this declension hard consonants usually change to soft ones when followed by "e" or "i".

B.

Plot—A fence.

Singular.		Plural.	
1. <i>plot</i>	a fence	1. <i>plot-y</i>	fences
2. <i>plot-u</i>	of a fence	2. <i>plot-ów</i>	of fences
3. <i>plot-u</i>	to a fence	3. <i>plot-om</i>	to fences
4. <i>plot</i>	a fence	4. <i>plot-y</i>	fences
5. <i>plici-e!*</i>	O! fence	5. (Same as 1)	O! fences
6. <i>plot-em</i>	(with) a fence	6. <i>plot-ami</i>	(with) fences
7. (w) <i>plici-e*</i>	(in) a fence	7. (w) <i>plot-ach</i>	(in) fences

* See No. 15.

II.

17. Masculine nouns ending in a soft consonant (c, ć, cz, dz, dź, dż, sz, ź, ś, ż, l, rz), are declined as follows:

A.

18. Król—The king.

Singular.

1. król	the king
2. król-a	of the king
3. król-owi	to the king
4. król-a	the king
5. król-u!	O! king
6. król-em	(with) the king
7. (w) król-u	(in) the king

Plural.

1. król-owie, król-e	the kings
2. król-ów, król-i	of the kings
3. król-om	to the kings
4. król-e, król-ów	the kings
5. (Same as 1st case)	O! kings
6. król-ami	(with) the kings
7. (w) król-ach	(in) the kings

B.

19. Piec—The stove.

Singular.

Plural.

1. piec	a stove	1. piec-e	stoves
2. piec-a	of a stove	2. piec-ów	of stoves
3. piec-owi	to a stove	3. piec-om	to stoves
4. piec	a stove	4. piec-e	stoves
5. piec-u!	O! stove	5. piec-e!	O! stoves
6. piec-em	(with) a stove	6. piec-ami	(with) stoves
7. (w) piec-u	(in) a stove	7. (w) piec-ach	(in) stoves

III.

20. Masculine nouns ending in the suffix "in" are declined as follows:

21. Amerykanin—An American.

Singular.

1. Amerykanin	an American
2. Amerykanin-a	of an American
3. Amerykanin-owi	to an American
4. Amerykanin-a	an American
5. Amerykanini-e!	O! American
6. Amerykanin-em	(with) an American
7. (w) Amerykanini-e	(in) an American

Plural.

1. Amerykani-e	Americans
2. Amerykan-ów	of Americans
3. Amerykan-om	to Americans
4. Amerykan-ów Amerykan	Americans
5. Amerykani-e!	O! Americans
6. Amerykan-ami	(with) Americans
7. (w) Amerykan-ach	(in) Americans

IV.

22. Diminutives in “o” are declined like the noun “król” in the singular (see above).

Singular.

1. Józio	Joey
2. Józki-a	Joey's
3. Józki-owi	to Joey
4. Józki-a	Joey
5. Józki-u!	Joey!
6. Józki-em	(with) Joey
7. (w) Józki-u	(in) Joey

THE NEUTER DECLENSION.

23. This declension includes neuter nouns ending in “o” preceded by a hard consonant, and in “e” or “ę” preceded by a soft consonant.

I.

24. Neuter nouns ending in “o” preceded by a hard consonant are declined as follows:

25. Koło—A wheel.

Singular.		Plural.	
1. koło	a wheel	1. koł-a	wheels
2. koł-a	of a wheel	2. kół	of wheels
3. koł-u	to a wheel	3. koł-om	to wheels
4. koł-o	wheel	4. koł-a	wheels
5. koł-o!	O! wheel	5. koł-a!	O! wheels
6. koł-em	(with) a wheel	6. koł-ami	(with) wheels
7. (w) kol-e	(in) a wheel	7. (w) koł-ach	(in) wheels

II.

Neuter nouns ending in “e” or “ę” preceded by a soft consonant are declined as follows:

A.

27. Pole—A field.

Singular.		Plural.	
1. pol-e	a field	1. pol-a	fields
2. pol-a	of a field	2. pól	of fields
3. pol-u	to a field	3. pol-om	to fields
4. pol-e	a field	4. pol-a	fields
5. pol-e!	O! field	5. pol-a!	O! fields
6. pol-em	(with) a field	6. pol-ami	(with) fields
7. (w) polu	(in) a field	7. (w) pol-ach	(in) fields

B.

28. Imię—A name.

Singular.		Plural.	
1. imi-ę	a name	1. imion-a	names
2. imieni-a	of a name	2. imion	of names
3. imieni-u	to a name	3. imion-om	to names
4. imi-ę	a name	4. imion-a	names
5. imi-ę!	O! name	5. imion-a!	O! names
6. imieni-em	(with) a name	6. imion-ami	(with) names
7. (w) imieni-u	(in) a name	7. (w) imion-ach	(in) names

THE FEMININE DECLENSION.

29. This declension includes feminine nouns ending in “a” and “i”; as, baba—an old woman, pani—a lady, or in

soft consonants; as, kość—a bone, twarz—the face. Masculine nouns ending in “a”; as, sługa—a man-servant, family names ending in “o”; as, Chodźko, and collective nouns are also declined according to this declension (but only in the singular).

I.

30. Nouns ending in “a”, and “o” preceded by a hard consonant, are declined as follows:

A.

31. Baba—An old woman.

Singular.

1. bab-a	an old woman
2. bab-y	of an old woman
3. babi-e*	to an old woman
4. bab-ę	an old woman
5. bab-o!	O! old woman
6. bab-ą	(with) an old woman
7. (w) babi-e*	(in) an old woman

Plural.

1. bab-y	old women
2. bab	of old women
3. bab-om	to old women
4. bab-y	old women
5. (Same as 1st case)	O! old women
6. bab-ami	(with) old women
7. (w) bab-ach	(in) old women

* B softens to b(i) before e.

B.

32. Matka—A mother.

Singular.

Plural.

1. matk-a	the mother	1. matk-i	the mothers
2. matk-i	of the mother	2. matek	of the mothers
3. matc-e*	to the mother	3. matk-om	to the mothers
4. matk-ę	the mother	4. matk-i	the mothers
5. matk-o!	O! mother	5. matk-i!	O! mothers
6. matk-ą	(with) the mother	6. matk-ami	(with) the mothers
7. matc-e*	(in) the mother	7. matk-ach	(in) the mothers

* The change from k to c is occasioned by the ending e.

II.

33. Nouns ending in “a” or “i” preceded by a soft consonant; as, **kania**—a kite (a bird), **pani**—mistress, lady, are declined thus:

A.

34. **Kania**—A kite (a bird).

Singular.		Plural.	
1. kani-a	a kite	1. kani-e	kites
2. kani	of a kite	2. kań	of kites
3. kani	to a kite	3. kani-om	to kites
4. kani-ę	a kite	4. kani-e	kites
5. kani-o!	O! kite	5. (Same as 1.)	O! kites
6. kani-ą	(with) a kite	6. kani-ami	(with) kites
7. (w) kan-i	(in) a kite	7. (w) kani-ach	(in) kites

B

35. **Pani**—A lady.

Singular.		Plural.	
1. pani	a lady	1. pani-e	ladies
2. pani	of a lady	2. pań	of ladies
3. pani	to a lady	3. pani-om	to ladies
4. pani-ą	a lady	4. (Same as 1.)	ladies
5. pani!	O! lady	5. (Same as 1.)	O! ladies
6. pani-ą	(with) a lady	6. pani-ami	(with) ladies
7. (w) pani	(in) a lady	7. (w) pani-ach	(in) ladies

III.

36. Nouns ending in a soft consonant are declined thus:

A.

37. **Kość**—A bone.

Singular.		Plural.	
1. kość	a bone	1. kość-i	bones
2. kość-i	of a bone	2. kość-i	of bones
3. kość-i	to a bone	3. kości-om	to bones
4. kość	a bone	4. kości-i	bones
5. kości-i!	O! bone	5. kości-i!	O! bones
6. kości-ą	(with) a bone	6. kości-mi	(with) bones
7. (w) kości-i	(in) a bone	7. (w) kości-ach	(in) bones

B.

38. Twarz—The face.

Singular.

Plural.

1. twarz	the face	1. twarz-e	the faces
2. twarz-y	of the face	2. twarz-y	of the faces
3. twarz-y	to the face	3. twarz-om	to the faces
4. twarz	the face	4. twarz-e	the faces
5. twarz-y!	O! face	5. twarz-e!	O! faces
6. twarz-ą	(with) the face	6. twarz-ami	(with) the faces
7. (w) twarz-y	(in) the face	7. twarz-ach	(in) the faces

39. DECLENSION OF NOUNS IN THE
DUAL NUMBER.

Only three nouns are so declined.

Singular.

1. oko	the eye	1. ucho	the ear
2. oka	of the eye	2. ucha	of the ear
3. oku	to the eye	3. uchu	to the ear
4. oko	the eye	4. ucho	the ear
5. oko!	O! eye	5. ucho!	O! ear
6. okiem	(with) the eye	6. uchem	(with) the ear
7. (w) oku	(in) the eye	7. (w) uchu	(in) the ear

1. ręka	the hand
2. ręki	of the hand
3. ręce	to the hand
4. ręka	the hand
5. ręką	O! hand
6. ręką	(with) the hand
7. (w) ręku	(in) the hand

Dual and Plural.

1. oczy (dual)	1. uszy (dual)	1. ręce (dual)
2. oczu (dual)	2. uszu (dual)	2. rąk (pl.)
3. oczom (pl.)	3. uszom (pl.)	3. rękom (pl.)
4. (Same as 1.)	4. (Same as 1.)	4. (Same as 1.)
5. (Same as 1.)	5. (Same as 1.)	5. (Same as 1.)
6. oczyma (dual)	6. uszyna (dual)	6. rękoma (dual)
7. (w) oczach (pl.)	7. (w) uszach (pl.)	7. (w) ręku (dual)

The nouns **oko** and **ucho** are also declined regularly in the plural, but then they have different meanings.

Sing.	Dual	Reg. Plural
ucho—ear	uszy—ears	ucha—ears (handles, straps)
oko—eye	oczy—eyes	oka—eyes (of needles, etc.)

IRREGULAR FORMS.

41. The noun “tydzień”—week, is declined as follows:
Sing.: 1. tydzień, 2. tygodnia, 3. tygodniowi, 4. tydzień,
5. tygodniu! 6. tygodniem, 7. (w) tygodniu.

Plural.: 1. tygodnie, 2. tygodni, 3. tygodniom, 4. tygodnie,
5. tygodnie! 6. tygodniami, 7. (w) tygodniach.

42. **Dziecko**—child, has plural **dzieci**—children.

Człowiek—man has plural **ludzie**—men, people.

Rok—year has plural **lata**—years.

43. The following nouns are used only in the plural: **skrzypce** (violin), **łowy** (hunt), **drwa** (kindlings), **wrota** (gate), **oczęta** (little eyes), **drwinki** (jests), **widły** (pitchfork), **grabie** (rake), **sanie** (sled), **nożęta** (little legs), **gusła** (sorcery), **krosna** (loom), **korowody** (formalities), **groszowiny** (pease-straw).

44. Several names of cities, countries, villages, mountains and other geographical places, and the names of holidays and national customs, are found in the plural only, as, **Indje** (India), **Włochy** (Italy), **Prusy** (Prussia), **Alpy** (The Alps), **Bielany** (name of a town), **urodziny** (birth day), **imieniny** (name's day), **Zielone Świątki** (Whitsuntide), etc.

45. Some nouns appear only in one case; as, **pół na pół** (half and half), **wet za wet** (tit for tat).

46. Nouns ending in **um** (**gimnazjum**, **muzeum**, **archiwum**), are not declined in the singular, but are declined in the plural, according to the following form:

Plural: 1. **muzea**, 2. **muzeów**, 3. **muzeom**, 4. **muzea**, 5. **muzea**! 6. **muzeami**, 7. (w) **muzeach**.

THE PRONOUN.

47. The declension of the adjectives is modeled after that of the pronouns.

48. The personal and reflexive pronouns have a declension different from that of the rest of the pronouns.

49. THE PERSONAL PRONOUN—

1st and 2nd PERSONS.

Singular.

	1st Person.	2nd Person.
Nom.	ja—I	ty—you
Gen.	mnie—of me	ciebie—of you
Dat.	mnie, mi—to me	tobie, ci—to you
Acc.	mię, mnie—me	cię, ciebie—you
Instr.	mną—(with) me	tobą—(with) you
Loc.	(w) mnie—(in) me	(w) tobie—(in) you

Plural.

Nom.	my—we	wy—you
Gen.	nas—of us	was—of you
Dat.	nam—to us	wam—to you
Acc.	nas—us	was—you
Instr.	nami—(with) us	wami—(with) you
Loc.	(w) nas—(in) us	(w) was—(in) you

50. THE REFLEXIVE PRONOUN.

Singular and Plural.

Nom.	—
Gen.	siebie—of self.
Dat.	sobie—to self
Acc.	się or siebie—self
Instr.	sobą—(with) self
Loc.	(w) sobie—(in) self.

51. THE PERSONAL PRONOUN—3d PERSON.

Singular.

Nom.	on—he; ona—she; ono—it
Gen.	jego—his; jej—her; jego—its
Dat.	jemu—to him; jej—to her; jemu or mu—to it
Acc.	go or jego—him; ją—her; je—it
Instr.	nim—(with) him; nią—(with) her; niem—(with) it
Loc.	(w) nim—(in) it; (w) niej—(in) her; (w) niem—(in) it

Plural.

	Personal Form.	Impersonal Form.
Nom.	oni—they	one—they
Gen.	ich—their	ich—their
Dat.	im—to them	im—to them
Acc.	ich—them	je—them
Instr.	niemi—(with) them	niemi—(with) them
Loc.	(w) nich—(in) them	(w) nich—(in) them

52. The personal form of pronouns, adjectives and verbs, is used with personal masculine nouns only; the impersonal form with all other nouns,—masculine impersonal, feminine and neuter.

Widzę ich. I see them (the men, the brothers, etc.)

Widzę je. I see them (the women, children, the houses, the horses).

53. THE RELATIVE PRONOUN.

Kto, co.—Who, which.

Nom.	kto—who	co—which
Gen.	kogo—whose	czego—whose
Dat.	komu—to whom	czemu—to which
Acc.	kogo—whom	co—which
Instr.	kim—(with) whom	czem—(with) which
Loc.	(w) kim—(in) whom	(w) czem—(in) which

54. Kto, co are also used as interrogative pronouns;—kto? co?—who? which? what?

55. Co may be used instead of the pronoun który, a, e—that, but only when the antecedent is evident.

56. Singular.

	Masc.	Fem.	Neuter	Plural
Nom.	co	co	co	co
Gen.	co go	co jej	co go	co ich
Dat.	co mu	co jej	co mu	co im
Acc.	co go	co ją	co je	co ich—co je
Instr.	co nim	co nią	co niem	co niemi
Loc.	co w nim	co w niej	co w niem	co w nich

51. THE DEMONSTRATIVE PRONOUN.

Ten—ta—to. This.

Singular.

	Masc.	Fem.	Neuter
Nom.	ten—this	ta	to
Gen.	tego—of this	tej	tego
Dat.	temu—to this	tej	temu
Acc.	tego, ten—this	tę	to
Instr.	tym—(with) this	tą	tem
Loc.	(w) tym—(in) this	tej	tem

Plural.

	Personal Form.	Impersonal Form.
Nom.	ci—these	te
Gen.	tych—of these	tych
Dat.	tym—to these	tym
Acc.	ci—these	te
Instr.	temi—(with) these	temi
Loc.	(w) tych—(in) these	tych

58. Tamten, tamta, tamto—that one; on, a, o—he, she, it; ów, a, o—that; sam, a, o—alone, self; wszystkim, a, o—all; jeden, a, o—one; niejeden, a, o—many a; mój, moja, moje—my; twój, a, e—your; swój, a, e—his, her, its, hers, their, theirs; nasz, a, e—our, ours; wasz, a, e—your, yours, are all declined like the model above with the one exception that in the accus. sing. fem. the ending *ą* is used instead of *ę*; *as*, *tamtą* instead of *tamtę*; *ową*, *samą*, *moją*, etc.

59. Nikt—nobody; ktoś—somebody; któż—who then?; *ktokolwiek*, *ktobądź*—whoever, are all declined like the pronoun *kto*—who.

60. Coś—something; cóż—what? *cokolwiek*, *co bądź*—anything, are declined like the pronoun *co*—what. The suffixes *ś*, *ź*, *kolwiek*, *bądź*, are always placed after the case ending; *as*,

Ktobądź	Cokolwiek
Kogobądź	Czegokolwiek
Komubądź	Czemukolwiek
Kogobądź	Cokolwiek
Kimbądź	Czemkolwiek
(w) Kimbądź	(w) Czemkolwiek

61. The rest of the pronouns, that is those which are declined neither according to *kto*, *co*, nor according to *ten*, *ta*, *to*, follow the so-called adjective declension which will be taken up under adjectives.

THE ADJECTIVE.

62. Adjectives must agree with the nouns they modify in number, gender and case.

63. In the singular the masculine termination is “y” or “i”, the feminine “a”, and the neuter “e”. In the plural the masculine personal has “y” or “i”, and the other genders “e”.

Singular.		
Masc.	Fem.	Neuter
dobry—good	dobra	dobre
tani—cheap	tania	tanie
Plural.		
dobrzy	dobre	dobre
tani	tanie	tanie

64. Participles having the same endings as adjectives, are declined according to the adjective declension.

65. Ordinal numerals (*pierwszy*, a, e—first; *czwarty*, a, e—fourth), proportionate numerals and pronouns whose masculine singular ends in “y” or “i”; as, *taki*—such, *który*—which, who, what, *inny*—other, *pewny*—a certain, etc., also come under this declension.

66. THE ADJECTIVE DECLENSION.

Singular.		
Masculine.	Feminine	Neuter
1. dobry, tani	dobra, tania	dobre, tanie
2. dobrego, taniego	dobrej, taniej	dobrego, taniego
3. dobremu, taniemu	dobrej, taniej	dobremu, taniemu
4. dobrego, taniego (used with animate beings)	dobra, tania	dobre, tanie
dobry, tani (used with inanimate ob- jects)		
5. dobry, tani	dobra, tania	dobre, tanie
6. dobrym, tanim	dobra, tania	dobrem, taniem
7. (w) dobrym, tanim	dobrej, taniej	dobrem, taniem

Plural.

Personal.

Impersonal.

1. dobrzy, tani	dobrze, tanie
2. dobrych, tanich	dobrych, tanich
3. dobrym, tanim	dobrym, tanim
4. dobrych, tanich	dobrze, tanie
5. dobrzy, tani	dobrze, tanie
6. dobremi, taniemi	dobremi, taniemi
7. (w) dobrych, tanich	(w) dobrych, tanich

67. Certain nouns are declined according to the adjective declension, e. g.,

68. Złoty (golden), luty (February), służący (a servant), bliźni (fellow-man), budowniczy (a builder), etc.

69. Królowa (a queen), księżna (a princess), bratowa (a sister-in-law), etc.

70. Szkolne (school-fees), mostowe (bridge-toll), etc.

71. Surnames ending in ski, cki, ska, cka, owa; as, Krasicki, Antoniowa, Potocka, Dobrowolski, Pawłowska.

72. Foreign surnames ending in e, i or y; as, Göthe, Paganini, Motty.

73. Christian names ending in i or y; as, Antoni (Anthony), Jerzy (George), etc.

I.

74. DECLENSION OF MASCULINE NOUNS.

Singular.

Antoni	służący	Göthe
Antoniego	służącego	Göthego
Antoniemu	służącemu	Göthemu
Antoniego	służącego	Göthego
Antoni!	służący!	Göthe!
Antoniemu	służącym	Göthem
(w) Antonim	(w) służącym	(w) Göthem

Antoniowie
etc.

Plural.

służący
służących
służącym
Służących
służący!
służącemi
(w) służących

Göthowie
etc.

II.

DECLENSION OF NEUTER NOUNS.

Singular.

1. szkolne, 2. szkolnego, 3. szkolnemu, 4. szkolnego, 5. szkolne! 6. szkolnem, 7. (w) szkolnem.

III.

75. DECLENSION OF FEMININE NOUNS.

Singular.

Brachocka (a surname)	królowa (a queen)
Brachockiej	królowej
Brachockiej	królowej
Brachocką	królową
Brachocka!	królowa!
Brachocką	królową
Brachockiej	królowej

Plural.

Brachockie	królowe
Brachockich	królowych
Brachockim	królowym
Brachockie	królowe
Brachockie!	królowe!
Brachockiemi	królowemi
(w) Brachockich	królowych

76. COMPARISON OF ADJECTIVES.

There are three degrees:

1. The Positive Degree—ładny (nice).
2. The Comparative Degree—ładniejszy (nicer).
3. The Superlative Degree—najładniejszy (nicest).

77. The words *jak* (how, as), *niby* (as if, so to speak) are used with the positive degree.

78. The words *od*, *nad*, *niż*, *niżeli*, *niżli*, *aniżeli* (than) are used with the comparative degree.

79. The words *z* (*ze*)—(from), *między* (among), *z pomiędzy* (from among) are used with the superlative degree.

80. The comparative degree is formed from the positive by adding the suffix “sz”, and the sex endings, *y*, *a*, *e* or *szy*, *sza*, *sze* to the stem of the words; as,

<i>star-y</i> (old)	<i>słab-y</i> (weak)	<i>łakom-y</i> (greedy)
<i>star-szy</i> , <i>a</i> , <i>e</i>	<i>słab-szy</i> , <i>a</i> , <i>e</i>	<i>łakom-szy</i> , <i>a</i> , <i>e</i>

81. The superlative degree is formed by adding the prefix “naj” to the form of the comparative; as,

Pos.	<i>stary</i>	<i>słaby</i>	<i>łakomy</i>
Comp.	<i>starszy</i>	<i>słabszy</i>	<i>łakomszy</i>
Super.	<i>najstarszy</i>	<i>najsłabszy</i>	<i>najłakomszy</i>

82. For the sake of euphony the following changes are made before the suffix “sz”:

a) The letter *k* (*-ek*, *-ok*) is dropped; as, *słod-ki*, *słod-szy*—*szyb-ki*, *szyb-szy*—*cień-ki*, *cień-szy*—*dal-eki*, *dal-szy*—*głęb-oki*, *głęb-szy*.

83. b) The consonants *g*, *n* and *ł* are softened; as, *długi*, *dłuższy*—*ukochany*, *ukochańszy*—*czuły*, *czulszy*.

84. c) The vowels *a*, *o* and *ą* are changed to *e* and *ę*; as, *biały*—*bielszy*, *wesoły*—*weselszy*, *mądry*—*mędrszy*.

85. d) Adjectives which contain the liquid consonants *n*, *ń*, *ł*, *r* and *w*, preceded by some other consonant, have before the suffix *sz* the syllable *ej* which softens the preceding hard consonant; as, *piękny*—*piękniejszy*, *przedni*—*przedniejszy*, *nagiły*—*naglejszy*, *ostrzy*—*ostrzejszy*, *trzeźwy*—*trzeźwiejszy*.

86. IRREGULAR ADJECTIVES.

Dobry (good),—*lepszy* (better),—*najlepszy* (best)

Zły (bad),—*gorszy* (worse),—*najgorszy* (worst).

Wielki (large),—*większy* (larger),—*największy* (largest).

Mały (small),—*mniejszy* (smaller),—*najmniejszy* (smallest).

87. Many adjectives that express a quality which cannot be increased or diminished, are not compared; as, **prawy** (right), **lewy** (left), **ustny** (oral), **żelazny** (iron), **słomiany** (straw), etc.

88. COMPARISON BY PREFIXING ADVERBS.

a) The following adverbs are used with the positive degree:

bardzo (very)	wcale (quite, very)
nader (extremely, very)	nadzwyczaj (unusually)
wielce (greatly)	trochę (a little, not much)
nico (somewhat)	dosyć (enough)
prawie (almost)	niemal (nearly)
byle (mere)	lada! (the first the best)

- e. g. **dość** dobry (good enough)
nico mały (somewhat small)
wielce **zuchwały** (greatly arrogant).

89. b) The following adverbs are used with the comparative degree:

więcej, **bardziej** (more)
mniej (less)

- e. g. **więcej** **zuchwały** (more arrogant),
mniej **gadatliwy** (less talkative),
bardziej **gorący** (hotter).

90. c) The following adverbs are used with the superlative degree:

najwięcej, **najbardziej** (the most), **najmniej** (the least).

91. THE DECLENSION OF NUMERAL ADJECTIVES.

The declension of numerals is mostly the same as that of adjectives, with a few exceptions, to wit:

92. DWAJ, DWA, DWIE (TWO).

Personal (Masc.)	Impersonal	Feminine
Dwaj panowie (two gentlemen)	Dwa noże (two knives)	Dwie gruszki (two pears)
1. dwaj panowie dwóch panów	dwa noże	dwie gruszki
2. dwóch panów	dwóch nożów dwu nożów	dwu gruszek dwóch gruszek

3. dwom panom	dwu nożom
dwom nożom	dwu gruszkom
dwom gruszkom
4. dwóch panów	dwa noże	dwie gruszki
5. dwaj panowie!	dwa noże!	dwie gruszki!
6. dwoma panami	dwoma nożami
dwu nożami	dwoma gruszkami
7. (w) dwóch panach	(w) dwóch nożach	(w) dwu gruszkach
(w) 2-ch gruszkach

93. Obydwaj, obydwu, obydwie (both) is declined in the same manner as the above.

94. TRZEJ, CZTEREJ—TRZY, CZTERY (3, 4).

Personal Form.

Impersonal Form.

Trzej bracia (three brothers)	Trzy łokcie, słowa, panie
(three yards, words, ladies)
1. trzej bracia (three brothers)	trzy łokcie, słowa, panie
2. trzech braci (of the 3 bros.)	trzech łokci, słów, pań
3. trzem braciom (etc.)	trzem, etc. etc.
4. trzech braci	trzy
5. trzej bracia!	trzy
6. trzema braćmi	trzema
7. (w) trzech braciach	(w) trzech

95. NOTE:—Dwóch, trzech, czterech may be used instead of dwaj, trzej, czterej.

96. PIEĆ, SZEŚĆ, SIEDM—99 (5, 6, 7 to 99).

These numerals and the adjectives kilku (a few), kilkanaście (several), wiele (many), ile (how many), tyle (so many), etc., have a separate declension of their own in two forms depending whether the numeral is used alone or in conjunction with a noun; as, Dałem jałmużnę pięciom (I gave alms to five), and, Dałem jałmużnę pięciu żebrakom (I gave alms to five beggars).

97. When used by itself it is declined as follows:

Personal Form.

Impersonal Form.

1. pięciu (kilku, ilu)	pięć
2. pięciu	pięciu
3. pięciom	pięciom
4. pięciu	pięć
5. pięciu	pięć!
6. pięcioma	pięcioma
7. (w) pięciu	(w) pięciu

98. When used with a noun, its only case ending is *u*, but the noun is inflected; as,

Personal Form.

Impersonal Form.

Pięciu chłopców (five boys)	Pięć sióstr, koni miast (five sisters, horses, cities)
1. pięciu chłopców	pięć sióstr, koni miast
2. pięciu chłopców	pięciu sióstr, koni miast
3. pięciu chłopcom	pięciu siostrom, koniom, miastom
4. pięciu chłopców	Same as nominative
5. pięciu chłopcami	Same as nominative
6. pięciu chłopcami	pięciu siostrami, końmi, miastami
7. (w) pięciu chłopcach	(w) pięciu siostrach, koniach, miastach

99. *Oboje* (both, two of them), *troje* (three of them), *czworo* (four), *pięcioro* (five), *kilkoro* (a few), etc., are declined as follows:

1. *Czworo ludzi* (four people)
2. *czworga ludzi* (of the four people)
3. *czworgu ludziom* (to the four people)
4. *czworo ludzi* (the four people)
5. *czworo ludzi!* (four people!)
6. *czworgiem ludzi* (with four people)
7. (w) *czworgu ludziach* (in four people).

100. *STO, DWIEŚCIE, TRZYSTA* (100, 200, 300).

When *sto* (hundred) is used alone, it is declined as a noun of the neuter gender; as,

Singular	Plural	Dual
1. <i>sto</i>	<i>sta</i>	<i>ście</i> (dwie-ście)
2. <i>sta</i>	<i>set</i>	<i>stu</i> (dwu-stu)
3. <i>stu</i>	<i>stom</i>	<i>stu</i>
4. <i>sto</i>	<i>sta</i>	<i>ście</i> (dwie-ście)
5. <i>sto</i>	<i>sta</i>	<i>ście</i>
6. <i>stem</i>	<i>stami</i>	<i>stoma</i>
7. (w) <i>ście</i>	(w) <i>stach</i>	(w) <i>stu</i>

101. If "sto" is used as a numeral, then it is declined so:

Personal and Impersonal Forms.

1. <i>stu chłopców</i>	<i>sto kobiet</i>
2. <i>stu chłopców</i>	<i>stu kobiet</i>
3. <i>stu chłopcom</i>	<i>stu kobietom</i>
4. <i>stu chłopców</i>	<i>sto kobiet</i>

5. sto chłopców!	sto kobiet!
6. stu chłopcami	stu kobietami
7. (w) stu chłopcach	(w) stu kobietach

102. DWIEŚCIE (200).

Personal and Impersonal Forms.

1. dwustu mężów	dwieście koni
2. dwustu mężów	dwustu koni
3. dwustu mężom	dwustu koniom
4. dwustu mężów	dwieście koni
5. dwieście mężów	dwieście koni
6. dwustu mężami	dwustu końmi
7. (w) dwustu mężach	(w) dwustu koniach

103. TRZYSTA (300).

Personal and Impersonal Forms.

1. trzystu mężów	trzysta koni
2. trzech set or trzystu m.	trzech set or trzystu koni
3. trzem set or trzystu m.	trzem set or trzystu koniom
4. trzech set or trzystu m.	trzysta koni
5. trzysta mężów!	trzysta koni!
6. trzystu mężami	trzystu końmi
7. (w) trzech set or trzystu
mężach	(w) trzech set or trzystu ko-
niach

104. Czteryście (400) is declined like trzysta.

105. Pięćset, sześćset, etc. (five hundred, six hundred, etc.) are declined like pięć (five) with the addition of the syllable "set".

106. Tysiąc (a thousand) and milion (a million) are declined regularly like nouns of the masculine gender, the first according to the paradigm "król", and the latter according to paradigm "anioł". (See Nos. 18 and 14 respectively.)

THE ADVERB.

107. The adverb is used to modify the meaning of a verb, an adjective or another adverb.

108. Most adverbs are formed from adjectives, but there are many formed also from nouns, verbs, prepositions and numerals; as, ranek (noun)—morning, rankiem (adv.)—in the morning, widzieć (vb.)—to see, widocznie (adv.)—evidently, co (pronoun)—what, czemu (adv.)—why?, dobry

(adj.)—good, dobrze (adv.)—well, jeden (numeral)—one, jednakowo—in one way, in the same manner, za tem (prep. and pro.)—after that, zatem (adv.)—consequently.

109. Most adverbs of manner and degree admit of comparison. Such adverbs are generally compared like adjectives.

110. Wolny (adj.)—slow, wolniejszy—slower, najwolniejszy—slowest.

wolno (adv.)—slowly, wolniej—slower, najwolniej—slowest.

głośny (adj.)—loud, głośniejszy—louder, najgłośniejszy—loudest;

głośno (adv.)—loudly, głośniej—louder, najgłośniej—loudest.

słodki (adj.)—sweet, słodszy—sweeter, najśłodszy—the sweetest;

słodko (adv.)—sweetly, słodziej—more sweetly, najśłodziej—most sweetly.

biegły (adj.) skillful—bieglejszy—najbieglejszy;

biegle (adv.) skillfully—bieglej—najbieglej.

111. The Positive Degree of the adverb is formed from the adjective by substituting the ending “o” or “e” for the adjective ending “y” or “i”.

112. The Comparative Degree is formed from the positive by adding the consonant “j” to adverbs ending in “e”; by changing the final o to e and adding “j”. For the sake of euphony certain consonants before the ending “ej” become softened; as, głośno, głośniej—słodko (słodkiej), słodziej.

113. The Superlative Degree is formed by prefixing the syllable “naj” to the comparative degree.

THE PREPOSITION.

114. Prepositions are used with the genitive, dative, accusative, instrumental, and locative cases. Some prepositions are used with only one of these cases, others with two, others with three.

115. The prepositions u—at; od—from; do—to; dla—for; bez—without; take only the genitive.

116. Ku (k)—towards, takes only the dative.

117. Przez—through, across, during, takes only the accusative.

118. Przy—at, near, by, about, takes only the locative.

119. Przed—before, między—among, nad—above, over, on, pod—under, of, take the accusative and instrumental.

120. W—in; o—about, by, at, of; na—on; po—according, up to, in, through, after, over, take the accusative and the locative.

121. Mimo—in spite of, notwithstanding, near, takes the genitive and accusative.

122. Z (ze)—of, from, out of, native of, takes the genitive and instrumental.

123. Za—under, in, in.... time, after, behind, for, instead of, in place of, out of, outside, by, takes the genitive, accusative and instrumental.

124. The chief relations expressed by the prepositions are place and time; but they express also cause, origin, means, agency, condition, purpose, and other important ideas. The original force of the preposition shades off into many meanings.

EXAMPLES IN THE USE OF PREPOSITIONS.

125. U.

U Rzymian. Among the Romans.

Mieszka u mnie. He lives at my house.

U dworu. At the king's court.

126. Od (ode).

On jest wyższy ode mnie. He is taller than I.

Od początku stycznia. Since the beginning of January.

Umarł od zimna. He died with cold.

127. Do.

Czy chodzisz do szkoły? Do you go to school?

Przybył do New Yorku. He arrived at New York.

Do czego zamierzasz? What have you in view?

Dom spalił się do szczętu. The house burned down to the ground.

Odwiedzam go raz do roku. I visit him once a year.

Ta suknia jest tobie do twarzy. That dress suits you well.

Daj mi łyżeczkę do herbaty. Give me a tea-spoon.

128. Dla.

Tu jest pasza dla bydła. Here is some fodder for the cattle.

129. Bez.

Nie mogę czytać bez książki. I cannot read without a book.

130. Ku.

Wojsko maszerowało ku Krakowu. The army was marching towards Cracow.

131. Przez.

Uczyłem się przez całą godzinę. I studied during the whole hour.

On uczynił to sam przez się. He did that of his own accord.

Został zabity przez żołnierza. He was killed by a soldier.

Zrobił to przez wdzięczność. He did that out of gratitude.

Przez morza płynęli do Ameryki. Across the seas they sailed to America.

132. Przy.

Nie mam pieniędzy przy sobie. I have no money about me.

Siedział przy stole i jadł. He was sitting at a table and eating.

133. Przed (przede).

Wystąpił przed wszystkich. He stepped out in front of all.

Stał przede mną. He stood before me.

134. W.

Wpadł w rzekę. He fell into the river.

Kąpał się w rzece. He was bathing in the river.

135. O.

Musisz myśleć o innych też. You must think of others too.

Jest o głowę większy. He's taller by a head.

Żebrak prosił o jałmużnę. The beggar asked for alms.

O czym mówisz? What are you speaking about?

Spotkam cię o drugiej godzinie. I'll meet you at two o'clock.

Czy słyszałeś o tem? Did you hear about it?

Żył o chlebie i o wodzie. He lived on bread and water.

136. Na.

Idź na obiad. Go to your dinner.

Mam tu sukno na surdut. I have here some cloth for a coat.

Wojsko idzie na nieprzyjaciela. The army is marching against the enemy.

Na mój koszt. At my cost.

On jest zły z natury. He's bad by nature.

Umrę z głodu jeżeli mi nie dasz coś jeść. I'll die of hunger if you don't give me something to eat.

Ten stół jest zrobiony z dębowego drzewa. This table is made of oak wood.

137.

Za.

Za króla Jana. In king John's reign.

Za panowania króla Jana. During king John's reign.

Będę u ciebie za godzinę. I shall be at your house in an hour's time.

Polacy walczyli za ojczyznę. The Poles fought for their country.

Prowadziła ją za rękę. She led her by the hand.

Ile żąda Pan za to? How much do you want for this?

Idź tam za mnie. Go there in my place.

Stał zaraz za mną. He stood right behind me.

Powiesili go za morderstwo. He was hung for murder.

138.

Po.

Ubrany po angielsku. He is dressed after the English fashion.

Wszystko idzie po jego woli. Everything goes according to his will.

Był po szyję we wodzie. He was up to his neck in water.

On chodzi po muzeach. He visits the museums.

Jeździ po kraju. He travels through the country.

Czy już po lekcji? Is the lesson over?

139.

Mimo (pomimo).

Przeszedł mimo mnie. He passed near me.

Pomimo deszczu wyszedłem na ulicę. Notwithstanding the rain I went out on the street.

Ja to zrobię pomimo tego. I'll do it in spite of that.

140.

Z (ze).

Zkąd idziesz? Where are you coming from?

On jest rodem z Warszawy. He's a native of Warsaw.

THE VERB.

141. The Polish verb has two Voices, the active, and passive.

142. There are four Modes, the indicative, imperative, infinitive, and conditional. To them are added, in the conjugation of the verb, the participles.

143. There are four Tenses, the present, past, past perfect and the future. The past perfect is rare and unimportant in Polish and may usually be replaced by the past.

144. Many verbs have different forms in the same tense differing in meaning. There is a form for completed action—action finished at once; as, *siąść* (to sit down),— for incompleted action—action not yet finished or still continuing or progressing; as, *siadać* (to be in the act of sitting)—and for frequentative action—action taking place often; as, *siadywać* (to be in the habit of sitting).

145. The indicative mode is the only one which contains all the tenses.

146. The conditional mode has two tenses, the present—denoting an action which may take place in the near or far future,—and the past—denoting a supposed action in past time.

147. The imperative mode is not conjugated, but like the other modes it may denote completed, incomplete or frequentative action; as, *pisz* (write now and continue writing), *pisuj* (write sometimes or often), *napisz* (write and finish writing).

148. There are two forms of the participle, the declinable, and indeclinable. The declinable is declined for number, gender, and case.

149. There are present, past, and future participles.

150. There are three Persons.

151. There are two Numbers, as in nouns. In some cases the plural has two forms, the personal and the impersonal.

152. The Stem of a verb is its fundamental part, from which its various tenses are formed. The stem of *kochać* (to love) is *kocha*, of *słyszeć* (to hear), *słysz*, of *gasić* (to quench), *gasi*, of *krajać* (to cut), *kraje*.

152. There are three Conjugations.

153. Verbs whose stems in the 3d pers. sing. end in “a”, belong to the First Conjugation; as, znam (to know), stem zna, mieć (to have), stem ma.

154. Verbs whose stems in the 3d pers. sing. end in “y” or “i”, belong to the Second Conjugation; as, słyszeć (to hear), stem słyszy, gasić (to extinguish), stem gasi.

155. Verbs whose stems in the 3d pers. sing. end in “e”, belong to the Third Conjugation; as, myć (to wash), stem myje, pisać (to write), stem pisze.

THE VERB “BYĆ”—TO BE.

Infinitive Mode.

Present Tense.

156. Być—to be.

Participles.

157. Present Tense.

a) Declinable: będący, a, e—being.

b) Indeclinable: będąc—being.

158. Past Tense.

a) Past perfect: bywszy—having been.

b) Past: był, a, o—having been.

c) Passive: były, a, e—been.

159. Future Tense

a) Indeclinable: mając być—about to be.

b) Declinable: mający, a, e być—about to be.

Indicative Mode.

160. Present Tense.

Jestem—I am

Jesteś—Thou art

Jest—He is

Jesteśmy—We are

Jesteście—You are

Są—They are.

of Fr. sont

161. Past Tense.

Masc.	Fem.	Neuter	
Byłem,	byłam	—	I was
Byłeś,	byłaś	—	Thou wast
Był,	była,	było	He, she, it was

Personal.	Impersonal (See No. 52.)	
Byliśmy	byliśmy	We were
Byliście	byliście	You were
Byli	byli	They were

162.

Future Tense.

Będę	I shall be
Będziesz	Thou wilt be
Będzie	He will be
Będziemy	We shall be
Będziecie	You will be
Będą	They will be

Conditional Mode.

163.

Present Tense.

Masc.	Fem.	Neuter	
Byłbym,	byłabym	—	I should be
Byłbyś,	byłabyś	—	Thou wouldst be
Byłby,	byłaby,	byłoby	He, she, it would be

Personal	Impersonal (See No. 52.)	
Bylibyśmy	bylibyśmy	We should be
Bylibyście	bylibyście	You would be
Byliby	byliby	They would be

164.

Past Tense.

Singular.

Masc.	Fem.	Neuter	
Byłbym był,	Byłabym była	—	I should have been
Byłbyś był,	Byłabyś była	—	Thou wouldst have [been
Byłby był,	Byłaby była,	Byłoby było	He, she, it would [have been

Plural.

Personal	Impersonal (See No. 52.)	
Bylibyśmy byli,	byliby byli,	We should have been
Bylibyście byli,	bylibyśmy byli,	You would have been
Byliby byli,	bylibyście byli,	They would h. been

165. The personal endings for the verb "być"—to be, and all other Polish verbs are as follows:

Singular.	Plural.
1. —m	1. —my
2. —sz, —ś	2. —cie
3. —(—t, extinct, found only in word "jest")	3. —n (primitive —nt) which after the dropping of the t, and combining with the preceding vowel, became the nasal "ą"

166. These endings are added directly to the stem or with the help of certain vowels; as, był—e—m = byłem,—I was.

167. Since the forms byłem, byłeś, etc., are compound, their endings can be separated from them and added to the preceding word; as, "gdy byłem" (when I was) can be changed to "gdym był". My byliśmy = myśmy byli, etc. etc.

THE FIRST OR "A" CONJUGATION.

ACTIVE VOICE.

Infinitive Mode.

Present.

168. Dbąć—to care, to heed.

Indicative Mode.

169. Present Tense.

Dbam	I care
Dbasz	Thou carest
Dbą	He cares
Dbamy	We care
Dbacie	You care
Dbają	They care

170. Past Tense.

1. Dbąłem (Masc.)	I cared
Dbąłam (Fem.)	I cared
2. Dbąłeś (Masc.)	Thou caredst
Dbąłaś (Fem.)	Thou caredst
3. Dbął	He cared
Dbąła	She cared
Dbąło	It cared
1. Dbąliśmy (Pers., see 52.)	We cared
Dbąłyśmy (Impersonal)	We cared

2. Dbaliście (Pers.)	You cared
Dbaliście (Impers.)	You cared
3. Dbali (Pers.)	They cared
Dbali (Impers.)	They cared

171. Past Perfect Tense.

1. Dbiałem był (masc.)	I had cared
Dbiałam była (fem.)	I had cared
2. Dbiałeś był (masc.)	Thou hadst cared
Dbiałaś była (fem.)	Thou hadst cared
3. Dbiał był (masc.)	He had cared
Dbiała była (fem.)	She had cared
Dbiałoby było (neuter)	It had cared
1. Dbialiśmy byli (Pers.)	We had cared
Dbialiśmy byli (Impers.)	We had cared
2. Dbaliście byli (Pers.)	You had cared
Dbaliście byli (Impers.)	You had cared
3. Dbali byli (Pers.)	They had cared
Dbali byli (Impers.)	They had cared

172. Past (Impersonal).

Dbano	It was cared, heeded
	They cared, they heeded

173. Future Tense.

1. Będę dbał, a, o, or dbać—I shall care
2. Będziesz dbał, a, o, or dbać—Thou wilt care
3. Będzie dbał, a, o or dbać—He will care
1. Będziemy dbali (pers. form), dbali (impers. form), or dbać (pers. & impers. form)—We shall care
2. Będziecie dbali (pers. form), dbali (impers. form), or dbać (pers. & impers. form)—You will care
3. Będą dbali (pers. form), dbali (impers. form), or dbać (pers. & impers. form)—They will care

174. Conditional Mode.

Present Tense.

1. Dbalibyśmy (masc.)	I should care
Dbalibyśmy (fem.)	I should care
2. Dbalibyś (masc.)	Thou wouldst care
Dbalibyś (fem.)	Thou wouldst care

3. Dbalby	He would care
Dbalaby	She would care
Dbaloby	It would care
1. Dbalibyśmy (pers.)	We should care
Dbalybyśmy (impers.)	We should care
2. Dbalibyście (pers.)	You would care
Dbalybyście (impers.)	You would care
3. Dbaliby (pers.)	They would care
Dbalyby (impers.)	They would care

175. Past Tense.

Byłbym dbał (masc.)	I should have cared
Byłabym dbała (fem.)	I should have cared
etc.	etc.
or	or
Dbalbym był (masc.)	I should have cared
Dbalabym była (fem.)	I should have cared
etc.	etc.

176. Imperative Mode.

2. Dbaj	Care (thou)
Dbajże	Care (thou)
3. Niech dba	Let him care
1. Dbajmy	Let us care
Dbajmyż	Let us care
2. Dbajcie	Care (ye or you)
Dbajcież	Care (ye or you)
3. Niech dbają	Let them care

Participles.

177. Present.

Dbając (indeclinable)	Caring
Dbający, a, e (declinable)	Caring

178. Past.

Dbał	Cared
------	-------

179. Past Perfect.

Dbawszy	Having cared
---------	--------------

180. Future.

Mając dbać (indeclinable)	About to care
Mający, a, e dbać (declinable)	About to care

181. Gerund.

Dbanie	Caring
--------	--------

THE SECOND OR "I (Y)" CONJUGATION.
ACTIVE VOICE.

Infinitive Mode.

182.	Present.
Mówić (to say, to speak)	Liczyć (to count)

Indicative Mode.

183.	Present Tense.
Mówię—I speak	Liczę—I count
Mówisz—Thou speakest	Liczysz—Thou countest
Mówi—He speaks	Liczy—He counts
Mówimy—We speak	Liczymy—We count
Mówicie—You speak	Liczycie—You count
Mówią—They speak	Liczą—They count

Past Tense.

184.	Past Tense.
Mówiłem (m.)—I spoke	Liczyłem—I counted
Mówiłam (f.)—I spoke	Liczyłam—I counted
Mówiłeś (m.)—Thou spokest	Liczyłeś—Thou countedst
Mówiłaś (f.)—Thou spokest	Liczyłaś—Thou countedst
Mówił (m.)—He spoke	Liczył—He counted
Mówiła (f.)—She spoke	Liczyła—She counted
Mówiło (n.)—It spoke	Liczyło—It counted
Mówiliśmy (p.)—We spoke	Liczyliśmy—We counted
Mówiłyśmy (i.)—We spoke	Liczyłyśmy—We counted
Mówiliście (p.)—You spoke	Liczyliście—You counted
Mówiłyście (i.)—You spoke	Liczyłyście—You counted
Mówili (p.)—They spoke	Liczyli—They counted
Mówiły (i.)—They spoke	Liczyły—They counted

185. Past Perfect Tense.

Mówiłem był—I had spoken	Liczyłem był—I had counted
Mówiłam była—I had spoken	Liczyłam była—I had counted
etc.	etc.

(Compare with No. 171.)

186. Future Tense.

Będę mówił, a, o or mówić— I shall speak	Będę liczył or liczyć—I shall count
Będiesz mówił, a, o or mówić— Thou whilst speak	etc.
Będzie mówił, a, o or mówić —He will speak	

Będziemy mówili (prs. form.) mówiły (impers. form.) or mówić—We shall speak	Będziemy liczyli or liczyć— We shall count etc.
Będziecie mówili (pers. form.) mówiły (impers. form.) or mówić—You will speak	
Będą mówili (pers. form.), mówiły (impers. form.) or or mówić—They shall sp. (Compare with No. 173.)	

Participles.

Conditional Mode.

187.

Present.

Mówiłbym—I should say etc.	Liczyłbym—I should count etc.
-------------------------------	----------------------------------

(Compare with No. 174.)

188.

Past.

Byłbym mówił (m. f.)—I should have said etc.	Byłbym liczył—I should have counted etc.
--	---

or,

Mówiłbym był
etc.

or,

Liczyłbym był
etc.

(Compare with No. 175.)

189.

Imperative Mode.

Mów—Speak (thou)	Licz—Count
Mówże—Speak (thou)	etc.
Niech mówi—Let him speak	
Mówmy—Let us speak	
Mówmyż—Let us speak	
Mówcie—Speak (ye)	
Mówcież—Speak (ye)	
Niech mówią—Let them sp.	

Participles.

190.

Present.

Mówiąc (indic.)—Speaking	Licząc—Counting
Mówiący, a, e (dec.)—Speak'g	Liczący, a, e—Counting

191.

Past.

Mówił—Said	Liczył—Counted
------------	----------------

192. **Past Perfect.**
Mówiwszy—Having spoken **Liczywszy**—Having counted
193. **Future.**
Mając mówić—About to sp. **Mając liczyć**—About to count
Indeclinable.
- Mający, a, e mówić**—About **Mający, a, e liczyć**—About to
to speak **count**
Declinable.
194. **Gerund.**
Mówienie—Speaking **Liczenie**—Counting

THE THIRD OR "E" CONJUGATION.
ACTIVE VOICE.

195. **Infinitive Mode.**
Czesać (to comb).
- Indicative Mode.**
Present Tense.

Czeszę	I comb
Czeszesz	Thou combest
Czesze	He combs
Czeszemy	We comb
Czeszecie	You comb
Czeszą	They comb

196. **Past Tense.**
Czesałem (m.)	I combed
Czesałam (f.)	I combed
etc.	etc.

(See No. 170.)

197. **Past Perfect Tense.**
Czesałem był (m.)	I had combed
Czesałam była (f.)	I had combed
etc.	etc.

(See No. 171.)

198. **Past (impersonal).**
Czesano	It was combed, they c.

199. **Future Tense.**
Będę czesał, a, o or czesać	I shall comb
Będziesz czesał, a, o or czesać	Thou wilt comb
Będzie czesał, a, o, or czesać	He will comb
etc.	etc.

(See No. 173.)

Conditional Mode.

200. **Present Tense.**
 Czesalbym I should comb
 etc. etc.
201. **Past Tense.**
 Czesalbym był I should have combed
 or
 Byłbym cesał
 etc.

(See No. 175.)

202. **Imperative Mode.**
 Czesz Comb (thou)
 Czeszże Comb (thou)
 etc. etc.

(See No. 176.)

Participles.

203. **Present Tense.**
 Czesząc (indecl.) Combing
 Czeszący, a, a (decl.) Combing
204. **Past Tense.**
 Cesał, a, o Combed
205. **Past Perfect.**
 Czesawszy Having combed
206. **Future Tense.**
 Mając cesać (indecl.) About to comb
 Mający, a, e cesać (decl.) About to comb
207. **Gerund.**
 Czesanie Combing

PASSIVE VOICE.

208. The passive voice consists of the auxiliary verb być—to be, and the passive past participle ending in ny, a, e, or ty, a, e.

Infinitive Mode.

209. Być chwalonym, bitym—To be praised, beaten.

Indicative Mode.

210. **Present Tense.**
1. Jestem chwalony, bity (m.) I am praised, beaten
 Jestem chwalona, bita (f.) I am praised, beaten
 Jestem chwalone, bite (n.) I am praised, beaten

2. Jesteś chwalony, a, e, bity, a, e	Thou art praised, beaten
3. Jest chwalony, bity	He is praised, beaten
Jest chwalona, bita	She is praised, beaten
Jest chwalone, bite	It is praised, beaten
1. Jesteśmy chwaleni, bici (pers.)	We are praised, beaten
Jesteśmy chwalone, bite (imp.)	We are praised, beaten
2. Jesteście chwaleni, bici (pers.)	You are praised, beaten
Jesteście chwalone, bite (imp.)	You are praised, beaten
3. Są chwaleni, bici	They are praised, beaten
Są chwalone, bite	They are praised, beaten

211.

Past Tense.

1. Byłem chwalony, bity (masc.)	I was praised, beaten
Byłam chwalona, bita (fem.)	I was praised, beaten
2. Byłeś chwalony, bity (masc.)	Thou wast praised, beaten
Byłaś chwalona, bita (fem.)	Thou wast praised, beaten
3. Był chwalony, bity	He was praised, beaten
Była chwalona, bita	She was praised, beaten
Było chwalone, bite	It was praised, beaten
1. Byliśmy chwaleni, bici (pers.)	We were praised, beaten
Byłyśmy chwalone, bite (imp.)	We were praised, beaten
2. Byliście chwaleni, bici (pers.)	You were praised, beaten
Byłyście chwalone, bite (imp.)	You were praised, beaten
3. Byli chwaleni, bici (pers.)	They were praised, beaten
Były chwalone, bite (impers.)	They were praised, beaten

212.

Past Perfect Tense.

(There is none.)

213.

Future Tense.

1. Będę chwalony, a, e	I shall be praised, beaten
2. Będziesz chwalony, a, e	Thou wilt be praised, b.
3. Będzie chwalony, a, e	He, she, it will be p., b.
1. Będziemy chwaleni, b'ci pers.)	We shall be praised, b.
Będziemy chwalone, bite (imp.)	We shall be praised, b.
2. Będziecie chwaleni, bici (prs.)	You will be praised, b.
Będziecie chwalone, bite (imp.)	You will be praised, b.
3. Będą chwaleni, bici (pers.)	They will be praised, b.
Będą chwalone, bite (impers.)	They will be praised, b.

Conditional Mode.

214.

Present Tense.

1. Byłbym chwalony, bity	I should be praised, beaten
Byłabym chwalona, bita	I should be praised, beaten

2. Byłbyś chwalony, bity	Thou wouldst be praised, b.
Byłabyś chwalona, bita	Thou wouldst be praised, b.
3. Byłby chwalony, bity	He would be praised, beaten
Byłaby chwalona, bita	She would be praised, beaten
Byłoby chwalone, bite	It would be praised, beaten
1. Bylibyśmy chwaleni, bici	We should be praised, beaten
Bylybyśmy chwalone, bite	We should be praised, beaten
2. Bylibyście chwaleni, bici	You would be praised, beaten
Bylybyście chwalone, bite	You would be praised, beaten
3. Byliby chwaleni, bici	They would be praised, b.
Bylyby chwalone, bite	They would be praised, b.

215.

Past Tense.

1. Byłbym był chwalony, bity	I should have been praised, b.
Byłabym była chwalona, bita	I should have been praised, b.
2. Byłbyś był chwalony, bity	Thou wouldst have been p., b.
Byłabyś była chwalona, bita	Thou wouldst have been p., b.
3. Byłby był chwalony, bity	He would have been p., b.
Byłaby była chwalona, bita	She would have been p., b.
Byłoby było chwalone, bite	It would have been p., b.
1. Bylibyśmy byli chwaleni, bici	We should have been p., b.
Bylybyśmy były chwalone, b.	We should have been p., b.
2. Bylibyście byli chwaleni, bici	You would have been p., b.
Bylybyście były chwalone, b.	You would have been p., b.
3. Byliby byli chwaleni, bici	They wou'd have been p., b.
Bylyby były chwaleni, bite	They would have been p., b.

216.

Imperative Mode.

2. Bądź chwalony, a, e, bity, a, e	Be praised, beaten
3. Niech będzie chwalony, bity	Let him be praised, beaten
Niech będzie chwalona, bita	Let her be praised, beaten
Niech będzie chwalone, bite	Let it be praised, beaten
1. Bądźmy chwaleni, bici	Let us be praised, beaten
Bądźmy chwalone, bite	Let us be praised, beaten
2. Bądźcie chwaleni, bici	Be ye praised, beaten
Bądźcie chwalone, bite	Be ye praised, beaten
3. Niech będą chwaleni, bici	Let them be praised, beaten
Niech będą chwalone, bite	Let them be praised, beaten

Participles.

217.

Present.

Będac chwalony, a, e (indcc.)	Being praised, beaten
-------------------------------	-----------------------

218.		Past.	
	Chwalony, bity		Praised, beaten
219.		Future.	
	Mający być chwalony, a, e (declinable)		About to be praised
	Mający być bity, a, e (decl.)		About to be beaten

ANALYSIS OF THE VARIOUS TENSES.

220. The Present Tense is formed by adding the different personal endings to the verb stem, which appears in the 3rd pers. sing. pres. of the verb).

Kochać (to love). Stem kocha.

Kocha-m	I love
Kocha-sz	Thou lovest
Kocha (stem)	He loves
Kocha-my	We love
Kocha-cie	You love
Kocha-(j)ą	They love

221. The Past Tense is formed by adding the personal endings to the active past participle which in turn is formed by adding the suffixes *ł--ła--ło* to the stem.

Kocha (stem).

Kocha-ł, kocha-ła, kocha-ło (past part.).

Kochał-(e)m, kochała-(a)m.

Kochałeś, kochałaś, kochał, kochała, kochało, etc., etc.

222. The Past Perfect Tense is formed of the Past Tense of the verb and the Past Tense of the auxiliary verb "być"—to be.

Kochałem (past) & był (past).

Kochałem był

Kochałam była

Kochałeś był

etc., etc.

223. The Future Tense is formed of the past participle of the verb and the auxiliary verb "być"—to be.

1. Będę kochał

Będę kochała

2. Będziesz kochał.

etc.

or, from the infinitive of the verb and the auxiliary verb "być".

Będe kochać
Będziesz kochać
Będzie kochać
etc.

224. The Present Tense of the Conditional Mode is formed by using the past participle of the verb and the suffix "by" plus the personal ending.

Kochał-by-m
Kochał-by-ś
Kochał-by
Kochali-by-śmy
etc.

225. The Past Tense of this mode is formed in the same way as the present tense with the addition of the past participle of the auxiliary verb "być"—to be.

Kochał-by-m był
Kochał-by-ś był
etc.

226. The Present Participle is formed by adding the suffixes "c", "cy" to the 3rd pers. plural.

Kochają-c (Indeclinable)
Kochają-cy, a, e (Declinable).

227. The Active Past Participle is formed by adding ł, ła, ło to the stem.

Kocha-ł, Kocha-ła, Kocha-ło.

228. The Past Perfect Participle is formed by adding "szy" or "wszy" to the stem.

Kocha-wszy—Having loved.

229. The Present Passive Particle is formed of the suffixes "my", "ty" to the stem.

Kocha-my = Kochamy—Being loved.

230. The Future Participle is formed from the infinitive of the verb and the present participle of the verb "być"—to be.

Mając być (indeclinable)—About to be
Mający, a, e być (declinable)—About to be.

231. The Present Imperative is formed by the addition to the stem of the ending "j" or "i", which with the preceding consonant changes to a corresponding soft one.

Kochać—to love. Kocha = stem.
Kocha-j

Kochaj—Love (thou)
 Kochajmy—Let us love
 Kochajcie—Love (ye).
 Robić—to work. Robi = stem.
 Rób (roop).
 Rób—Work (thou)
 Róbmy—Let us work
 Róbcie—Work (ye).

CONCERNING FAMILY NAMES.

232. in Polish it is possible to tell by the form of the family name whether it is applied to a man, a married woman or one unmarried. The feminine forms of the name are always derived from that of the masculine, according to the following rules:

233. When the masculine name ends in the syllable “ski” or “cki” the feminine forms terminate in the syllable “ska” or “cka”.

(Mr.) Zaleski	(Mrs.) Zaleska	(Miss) Zaleska
Dembicki	Dembicka	Dembicka
etc.	etc.	etc.

234. When the masculine form ends in any other letter or syllable (but not in g or a syllable beginning with g), than “ski”, the feminine endings are as follows:

(Mr.) Mackiewicz	(Mrs.) Mackiewiczowa
	(Miss) Mackiewiczówna

Koral	Koralowa	Koralówna
Heret	Heretowa	Heretówna
etc.	etc.	etc.

235. The names ending in g or in a syllable beginning with g form their feminines as follows:

(Mr.) Szeliga	(Mrs.) Szeligowa	(Miss) Szelizanka
Fertig	Fertigowa	Fertizanka
etc.	etc.	etc.

236. The Polish Title Pan is equivalent to Mr. and sir. It is used immediately before the surname, but it may also be employed either before a baptismal name alone or a baptismal name together with a surname: e. g. Pan Zaleski, Pan Jan, Pan Jan Zaleski. Tak, Panie = Yes, sir. Czy Pan idzie? = Are you going, sir?

The feminine of Pan is Pani (Mrs.) and Panna (Miss).

COMMON PHRASES.

NOTE:—In the pronunciation of words—ah = a in father; eh = e in met; ih = i in pin; aw = aw in law; oh = o in hole; oo = oo in pool; gh = g in good; final ly = ly in quickly; an apostrophe ['] shows (a) a slight suspension; as, z'daw'moo, or (b) that the letter or syllable following the apostrophe is to be separately pronounced but not detached from the rest of the word; as, zbój, pronounced zboo'ee = zbooy. All other combinations of letters to be pronounced as in English; as, raj—righ, mej—may.

Sir, madam, miss.	Pan, Pani, Panna (Pahn, Pah'n'yee, Pahn'nah).
Do you speak Polish?	Czy Pan mówi po polsku? (Chih Pahn moo'vee paw pawl'skoo?)
I understand a little.	Rozumiem trochę (Raw-zoo'm'yem traw'heh).
Do you understand English, madam?	Czy Pani rozumie po angielsku? (Chih Pah'n'yee raw-zoo'm'yeh paw ahn-g'yell'skoo?)
Very little, almost nothing.	Bardzo mało, prawie nic (Bar'dzaw mah'law, pra'v'yeh n'yeeets).
Does anybody speak Polish here?	Czy mówi tu kto po polsku? (Chih moo'vee too ktaw paw pawl'skoo?)
Yes, sir. Yes, madam.	Tak, Panie. Tak, Pani (Tahk, Pahn'yeh. Tahk, pahn'yee).
Please, take a seat.	Proszę siadać (Praw'sheh shah-dahtch).
Please, wait a while.	Proszę zaczekać chwilę (Praw'sheh zah-cheh'kahtch h'vee'leh).
I cannot wait so long.	Nie mogę czekać tak długo (N'yeh maw'geh cheh'kahtch tahk dloo-gaw).
I'm in a hurry.	Spiesz mi się (S'p'yeh'shieh mee sheh).
Good-by.	Do widzenia (Daw vee-dzeh'n'yah).
Good morning.	Dzień dobry (Jane daw'bry).
Good evening.	Dobry wieczór (Daw'bry v'yeh'choor).
Good night.	Dobranoc (Daw-brah'nawts).

Please.	Proszę (Praw'sheh).
Thank you, sir, madam, miss.	Dziękuję Panu, Pani, Pani (Jane-koo'yeh Pah'noo, Pah'n'yee, Pah'n'yee).
You are welcome.	Proszę (Praw'sheh).
I beg your pardon, sir, madam.	Przepraszam Pana, Panią (Psheh-prah'shahm Pah'nah, Pah'n'yoh).
Excuse me.	
Pardon me.	
Permit me.	Niech Pan, Pani pozwoli (N'yeh'h—final h sounded—Pahn, Pah'n'yee paw-zvaw'lee).
Allow me.	
How do you do?	Jak się Pan, Pani ma? (Yahk sheh Pahn, Pah'n'yee mah?)
How are you?	
Thank you, I am very well.	Dziękuję, bardzo dobrze (Jane-koo'yeh, bar'dzaw daw'bzeh).
Call again.	Proszę częściej (Praw'sheh chensh'-chay).
Give my regards at home.	Proszę się kłaniać odemnie w domu (Praw'sheh sheh klah'n'yahtch awedem'n'yeh v'daw'moo).

To ask and to answer.

Who is there?	Kto tam jest? (Ktaw tahm yest?)
Who are you?	Kto Pan jest? (Ktaw Pahn yest?)
What is your name?	Jak się Pan nazywa? Jak godność Pana? (Yahk sheh Pahn nah-zih'wah? Yahk gawd'nawstch Pah'nah?)
My name is Y.	Moje nazwisko jest Y. (Maw'yeh nah-z'vees'kaw yest Y.).
What do you want?	Co Pan chce? (Tsaw Pahn h'tseh?)
I want to speak to you.	Chcę mówić do Pana (H'tseh moo'veetch daw Pah'nah).
Listen to me.	Słuchaj. Niech Pan słucha (Sloo'high. N'yeh'h Pahn sloo'hah).
I am listening.	Słucham (Sloo'hahm).
Do you understand me?	Czy Pan mię rozumie? (Chih Pahn m'yeh raw-zoo'm'yeh?)
I don't understand you.	Nie rozumiem Pana (N'yeh raw-zoo'm'yem Pah'nah).

- Why don't you answer? Dlaczego Pan nie odpowiada? (Dlah-cheh'gaw Pahn n'yeh awd-paw-v'yah'dah?)
- What do you mean? Co Pan przez to rozumie? Jak to Pan rozumie? (Tsaw Pahn pshez taw raw-zoo'm'yeh? Yahk taw Pahn raw-zoo'm'yeh?)
- What do you say? Co Pan mówi? (Tsaw Pahn moo'vee?)
- What is it? Co? Co to jest? (Tsaw? Tsaw taw yest?)
- Do you speak English? Czy Pahn mówi po angielsku? (Chih Pan moo'vee paw ahn-g'yel'skoo?)
- Polish? po polsku? (paw pawl'skoo?)
- French? po francusku? (paw frahn-tsoos'-koo?)
- German? po niemiecku? (paw n'yeh-m'yets'-koo?)
- Spanish? po hiszpańsku? (paw hish-pahn'-skoo?)
- Russian? po rosyjsku? (paw raw-see'ees'-koo?)
- Italian? po włosku? (paw v'awss'koo?)
- Slavish? po słowiańsku? (paw slaw-v'yahn'-skoo?)
- I speak it a little. Mówię trochę (Moo'v'yeh traw'heh).

To offer.

- Do you want anything? Czy Pan sobie czego życzy? (Chih Pahn saw'b'yeh cheh'gaw zih'-chih?)
- What can I do for you? Co mogę dla Pana uczynić (Tsaw maw'geh dlah Pah'nah oo-chi'-n'yetch?)
- What do you prefer? Co Pan woli? (Tsaw Pahn vaw'lee?)
- Will you have a drink? Czy Pan napije się czego? (Chih Pahn nah-pee'yeh sheh cheh'gaw?)
- What will you have? Co Pan pozwoli? (Tsaw Pahn paw-zvaw'lee?)

To ask.

- I have a favor to ask of you. Mam prośbę do Pana (Mahm prawsh' beh daw pah'nah).
- Will you do me a favor? Czy uczyni mi Pan tę łaskę? (Chih oo-chi'n'yee mee Pahn teh lahss'keh?)
- Do me the favor. Niech Pan uczyni mi tę łaskę (N'yeh'h Pahn oo-chi'n'yee mee teh lahss'keh).
- Please, be so kind. Niech Pan będzie tak łaskaw (N'yeh'h Pahn ben'jeh tahk lahss'kahv).
- May I rely on you? Czy mogę polegać na Panu? (Chih maw'geh paw-leh'gahtch nah Pah'noo?)

To grant.

- You will oblige me very much. Pan mi bardzo tem usłuży (Pahn mee bar'dzaw tem oo-sloo'zhih).
- I will do my best. Będę starał się wszystkimi siłami (Ben'deh stah'rahll sheh v'shisst. k'yeh'mee shee-lah'mee).
- Rely on me. Niech się Pan na mnie spuści (N'yeh'h sheh Pahn nah'm'n'yeh spoosh'chee).
- If you want me, let me know. Jeżeli Pan będzie mnie potrzebował, proszę mi dać znać (Yeh-zeh'lee Pahn m'n'yeh ben'jeh paw-tsheb-baw'vahll, praw'sheh me dahtch znahtch).
- I am at your disposal. Jestem do usług Pańskich (Yes'tem daw oo'sloog Pahn'skeeh'h).

To refuse, to excuse oneself.

- No, it is impossible. Nie, to niemożliwe (N'yeh, taw n'yeh-maw-zhehb'neh).
- I cannot consent to it. Nie mogę na to pozwolić (N'yeh maw'geh nah taw paw-zvaw'leech).
- That doesn't concern me. To mnie nie obchodzi (Taw m'n'yeh n'yeh awb-haw'gee).

- I have done all I could. Uczyliem wszystko co mogłem (Oo-chi-n'yee'lem v'shiss'tkaw tsaw maw'glem).
- It isn't my fault. To nie moja wina (Taw n'yeh maw'yah vee'nah).

To give and receive thanks.

- I am very much obliged to you. Jestem Panu bardzo zobowiązany (Yes'tem Pah'noo bar'dzaw zaw-baw-v'yone-zah'nih).
- Don't mention it. Nie ma za co. Przepraszam (N'yeh mah zah'tsaw. Psheh-prah'shahm).
- I shall never forget what you have done for me. Nigdy nie zapomnę tego, co Pan dla mnie uczynił (N'yee'g'dih n'yeh zah-paw'mneh teh'gaw tsaw Pahn dlah m'n'yeh oo-chi'n'yee).
- I give you a great deal of trouble. Sprawiam Panu dużo kłopotu (Sprah'-v'yam Pah'noo doo'zhaw klaw-paw'-too).
- I am very sorry for the trouble I have given you. I'rzykro mi, że sprawiłem Panu tyle kłopotu (Pshi'kraw me, zeh sprah-vee'lem Pah'noo tih'leh klaw-paw'-too).
- I am delighted that I have been useful to you. Cieszy mnie to bardzo, że mogłem Panu być użyteczny (Cheh'shieh m'n'yeh taw bar'dzaw, zeh maw'g'g'lem bitch Pah'noo oo-zhi-tetch'ny).

To consult, to deliberate, to decide.

- What must I do? Co mam czynić? (Tsaw mam chih'n'yeech?)
- What do you advise me to do? Co Pan mi radzi czynić? (Tsaw Pahn me rah'gee chih'n'yeech?)
- I hardly know. Nie wiem sam (N'yeh v'yem sahm).
- What do you think of it? Co Pan o tem sądzi? (Tsaw Pahn awe tem sone'gee?)
- I think that you are right. Sądzę, że Pan ma rację (Sown'dzeh, zeh Pahn mah rah'ts'yeh).

- What is your opinion?** Jaka jest Pana opinja? Co Pan o tem sądzi? (Yah'kone yest Pah'nah aw-pee'n'yah? Tsaw Pahn awe tem sown'gee).
- Put yourself in my place.** Wyobraź Pan sobie moje położenie (Vih-awe'brahzh Pahn saw'b'yeh maw'yeh paw-law-zheh'n'yeh).
- What do you say about it?** Co Pan na to powie? (Tsaw Pahn nah taw paw'v'yeh?)
- Indeed, your idea is a good one.** Istotnie, Pana idea jest dobra (Ees-tawt'n'yeh, Pah'nah ee-deh'yah yest daw'brah).
- Is it your opinion?** Czy Pan tak sądzi? (Chih Pahn tahk sown'gee?)
- Are there no other means?** Czy nie ma innego sposobu? (Chih n'yeh mah een-neh'gaw spaw-saw'-boo?) Czy nie ma innych środków? (Chih n'yeh mah een'nih'h shrawd'-koof?)
- What are you going to do?** Co Pan pocznie? (Tsaw Pahn pawch'-n'yeh?) Co Pan zrobi? (Tsaw Pahn zraw'b'yee?)

To affirm.

- It is quite true.** Istotnie. W samej rzeczy (Ees-tawt'-n'yeh. Vsah'may zheh'chih).
- I give you my word of honor.** Daje Panu słowo honoru (Dah'yeh Pah'noo slaw'vaw haw-naw'roo).
- I tell you it is true.** Powiadam Panu, że to prawda (Paw-v'yah'dahm Pah'noo, zheh taw prahv'dah).
- It is certain.** To jest pewne (Taw yest pehv'neh).
- You may believe me.** Może Pan mi wierzyć (Maw'zheh Pahn mee v'yeh'zheech).
- I am sure of it.** Jestem pewny tego (Yes'tem pehv'-nih teh'gaw).

To deny.

- It is a mistake.** To jest źle. To jest błąd (Taw yest zhleh. Taw yest blownd).
- You are mistaken.** Pan się myli (Pahn sheh mih'lee).

It is not true.	To jest nieprawda (Taw yest n'yeh-prahv'dah).
It is a lie.	To jest kłamstwo (Taw yest klahm'-stwav).
I didn't say that.	Ja tego nie mówiłem (Yah teh'gaw n'yeh moo-vee'lem).
I deny it positively.	Stanowczo zaprzeczam temu (Stahnawff'chaw zah-psheh'cham teh'-moo).
I can hardly believe it.	Prawie nie mogę wierzyć Panu (Prah'-v'yeh n'yeh maw'geh v'ye'zheech Pah'noo).
You are altogether wrong.	Pan jest zupełnie w błędzie (Pahn yest zoo-pell'n'yeh v'blend'geh).

Probability.

It is probable.	To jest możebne (Taw yest maw-zheb'neh).
It is very possible.	To jest bardzo możebne (Taw yest bar'dzaw maw-zheb'neh).
It is more than probable.	To jest więcej tak niż nie (Taw yest v'en'tsay tahk n'yisz n'yeh).

Doubt, surprise, admiration.

What! Really! Indeed?	Co! Rzeczywiście! Istotnie? (Tsaw! Zheh-chi-veesh-cheh! Ees-tawt'-n'yeh?)
That surprises me.	To mnie zadziwia (Taw m'n'yeh zah-gee'v'yah).
I can hardly believe	Prawie nie do uwierzenia (Prav'v'yeh n'yeh daw oo-v'yezheh'n'yah).
Are you sure of it?	Czy Pan jest pewny tego? (Chih Pahn yest pehv'ny teh'gaw?)
It cannot be.	To nie może być (Taw n'yeh maw'zheh bitch).
Who would have thought it.	Ktoby się tego spodziewał? (Ktaw bih sheh teh'gaw spaw-jeh'vah).
It is truly magnificent!	To jest rzeczywiście wspaniałe! (Taw yest zheh-chee-veesh'cheh vspah-n'yah'leh).

Contentment, joy.

- I am very glad of it. Bardzo mnie to cieszy (Bar'dzaw m'n'yeh taw cheh'shih).
Nothing could make me happier. Nic by mnie nie mogło więcej uszczęśliwić (N'yeets bih m'n'yeh n'yeh maw'glaw v'yen'tsay oosh-chen-shlee'veech).
I have all I wish for. Mam wszystko co mi potrzeba (Mahm v'shisst'kaw tsaw mee paw-tsheh'-bah).
If you only knew how happy I am. Żebyś tylko wiedział, jaki szczęśliwy jestem (Zheh'bish till'kaw v'yeh'-jah, yah'kee sh'chen-shlee'vih yes'tem).

Affliction.

- It is a great misfortune. To jest wielkie nieszczęście (Taw yest v'yeh'l'k'yeh n'yehsh-chensh'chek).
I had many troubles. Miałem wiele kłopotów (M'yah'lem v'yeh'leh klaw-paw-toof).
What a pity! Co za szkoda! (Tsaw zah shkav'dah!)

Anger, reproaches.

- I am very angry at you. Gniewam się bardzo na Pana (G'n'yeh'-vahm sheh bar'dzaw nah Pah'nah).
Why are you angry at me? Dlaczego się Pan na mnie gniewa? (Dlah-cheh'gaw sheh Pahn nah m'n'yeh g'n'yeh'vah?)
You are in bad humor. Pan jest w złym humorze (Pahn yest v'zlim hoo-maw'zhek).
I am furious. Wściekam się (Vshcheh'kahm sheh).
You must not be angry with him. Nie musisz się gniewać na niego ((N'yeh moo'shish sheh g'n'yeh'-vatch nah n'yeh'gaw).
It is terrible. To jest straszne (Taw yest strahsh'-neh).
You ought to be ashamed. Powinieneś się wstydzić (Paw-vee-n'yeh'nesh sheh v'stih'geetch).

I forgive you this time, but don't do it again. *Przebaczam ci tego razu, lecz nie czynić tego w przyszłości (Psheh-bah'chahm chee teh'gaw rah'zoo, letch n'yeh chin teh'gaw v'p'shish-lawsh'chee).*

Greeting, taking leave.

Good morning.	Dzień dobry (Jane daw'brih).
Good day.	“ “
Good evening.	Dobry wieczór (Daw-brih v'yeh'-chure).
How do you do?	Jak się Pan ma? (Yahk sheh Pahn mah?)
Very well, thank you.	Bardzo dobrze, dziękuję Panu (Bar'-dzaw daw'bzheh, jane-koo'yeh Pah'-noo).
And how are you?	A Pan jak się ma? (Ah Pahn yahk sheh mah?)
I don't feel very well.	Nie czuję się bardzo zdrowy (N'yeh choo'yeh sheh bar'dzaw zdraw'vih).
What is the matter with you?	Co Panu jest? (Tsaw Pah'noo yest?)
I was sick.	Byłem chory (Bih'lem haw'rih).
I am very sorry to hear it.	Bardzo mi przykro słyszeć to (Bar'-dzaw me pshih'kraw slih'shetch taw).
How is your family,	Jak się miewa rodzina Pana (Yahk sheh m'yeh'vah raw-gee'nah Pah'-nah),
your father,	ojciec Pana (oy'chets Pah'nah),
your mother,	matka Pana (maht'kah Pah'na),
your brother,	brat Pana (brath Pah'nah),
your sister,	siostra Pana (shawss'trah Pah'nah),
your son,	syn Pana (sin Pah'nah),
your daughter?	córka Pana? (tsoor'kah Pah'nah?)
How are your parents, your children?	Jak się mają rodzice Pana, dzieci Pana? (Yahk sheh mah'yoh raw-gee'tseh Pah'nah, jeh'chee Pah'-nah?)

- They are all well, thank you. Wszyscy zdrowi, dziękuję Panu (Vshiss'tsih zdraw'vee, jane-koo'yeh Pah'noo).
- My best regards to your wife, your husband. Moje uszanowanie żonie Pana, mężowi Pani (Maw'yeh oo-shah-naw-vah'n'yeh zhaw'n'yeh Pah'nah, men-zhaw'vee Pah'n'yee).
- I hope you will not leave us yet. Spodziewam się, że Pan nas jeszcze nie pożegna (Spaw-jeh'vahm sheh, zheh Pahn nahss yesh'cheh n'yeh paw-zheh'g'nah).
- Won't you stay and have dinner with us? Może zechce Pan zostać u nas na obiedzie? (Maw-zheh zeh'h'tseh Pahn zaw'stacht oo'noss nah awe-b'yeh'-jeh?)
- I cannot stay. Nie mogę zostać (N'yeh maw'geh zaw'stacht).
- I am in a hurry. Spieszę się (Sp'yeh'sheh sheh).
- Why are you in such a hurry? Dlaczego Pan się tak spieszy? (Dlah-cheh'gaw Pahn sheh takh sp'yeh'-shih?)
- Surely you can stay a little longer? Z pewnością może Pan zostać trochę dłużej (Z'pev-nawsh'choh maw'-zheh Pahn zaw'stacht traw'heh dloo'zhay).
- I have some very important business to attend to. Mam pilny interes do załatwienia (Mahm peel'nih een-teh'ress daw zah-laht-v'yeh'n'yah).
- I have a great many things to do. Mam wiele do roboty (Mahm v'yell'yeh daw raw-baw'tih).
- I will stay longer another time. Na drugi raz zostanę dłużej (Nah droo'ghee rahz zaw-stah'neh dloo'-zhay).
- Thank you for your visit. Dziękuję Panu za odwiedzinę (Jane-koo'yeh Pah'noo zah awed-v'yeh-gee'nih).
- I hope I shall soon see you again. Spodziewam się wkrótce zobaczyć Pana znowu (Spaw-jeh'vahm sheh v'crew'tseh zaw-bah'chitch Pah'nah znaw'voo).

Call again.	Proszę częściej (Praw'sheh chensh'-chay).
Good-bye.	Dowidzenia (Daw-vee-dzeh'n'yah).
Good evening.	Dobry wieczór (Daw'brih v'yeh'chure).
Good night.	Dobranoc (Daw-brah'nawts).

Time, days, months, seasons, holidays.

What time is it now?	Która godzina teraz? (Ktoo'rah gaw-gee'nah teh'rahz?)
It is one, two, three, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 o'clock.	Jest pierwsza, druga, trzecia, czwarta, piąta, szósta, siódma, ósma, dziewiąta, dziesiąta, jedena, dwunasta godzina (Yest p'yairv'shah, drew'gah, tsheh'chah, chvahr'tah, p'yown'tah, shoos'tah, shood'mah, oos'mah, jeh-v'yown'tah, jeh-shown'tah, yed-nahss'tah, dvoonahss'tah gaw-gee'nah).
It is half past twelve, one, two, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.	Jest pół do pierwszszej, drugiej, trzeciej, czwartej, piątej, szóstej, siódmej, ósmej, dziewiątej, dziesiątej, jedenastej, dwunastej (Yest pool daw p'yairv'shay, drew'gay, tsheh'chay, chvahr'tay, p'yown'tay, shoos'tay, shood'may, oos'may, jeh-v'yown'tay, jeh-shown'tay, yed-nahss'tay, dvoonahss'tay).
It is one, 2, 3, 4 minutes to one, etc.	Jest jedna minuta, dwie, trzy, cztery minuty do pierwszej, etc. (Yest yed'nah me-noo'tah, d'v'yeh, tshih, chteh'rih mee-noo'tih daw p'yairv'shay, etc.).
It is five, 6, 7, 8, 9, 10, etc., minutes past one, etc.	Jest pięć, sześć, siedem, ośm, dziewięć, dziesięć minut po pierwszej, etc. (Yest p'yentch, sheshtch, sheh'dem, aw'shem, jeh'v'yentch, jeh'shentch mee'noot paw p'yairv'shay, etc.).

- It is a quarter past one, two, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. Jest kwadrans na drugą, trzecią, czwartą, piątą, szóstą, siódmą, ósmą, dziewiątą, dziesiątą, jedenaścianą, dwunastą, pierwszą (Yest kvahn'drahns nah drew'gome, tshe'chome, chvahr'tome, p'yown'tome, shoos'tome, shood'mome, oos'mome, jeh-v'yown'tome, jeh-shone'tome, yed-n a h s s't o m e, dvoonahss'tome, p'yairv'shome).
- It is a quarter to onetwelve. Jest trzy kwadrans na pierwszą... drugą (Yest tshih kvahn-drahn'seh nah droo'gome....p'yairv'shome).
- An hour, minute, second. Godzina, minuta, sekunda (Gaw-gee'nah, mee-noo'tah, seh-koon'dah).
- Two hours, three minutes and four seconds. Dwie godziny, trzy minuty i cztery sekundy (D'v'yeh gaw-gee'ny, tshih mee-noo'ty ee chteh'rih seh-koon'dih).
- Seven hours, eleven minutes and twenty-five seconds. Siedem godzin, jednaście minut i dwadzieścia pięć sekund (Sheh'dem gaw'gin, yed-nah'sh'cheh mee'noot ee dvah-jesh-chah-p'yentch' seh'koond).
- How long have you worked? Jak długo pracowałeś? (Yahk dloogaw prah-tsaw-vah'lesh?)
- A day, a week, a month, a year. Dzień, tydzień, miesiąc, rok (Jane, tih'jane, m'yeh'shownts, rawk).
- The whole day, week, month, year. Cały dzień, etc. (Tsah'ly jane, etc.).
- Two, three, four days, weeks, months, years. Dwa, trzy, cztery dni, tygodnie, miesiące, lata (Dvah, tshih, chteh'ry d'n'yeh, m'yeh-shown'tseh, lah'tah).
- Five, six, etc., days, weeks, months, years. Pięć, sześć, etc., dni, tygodnie, miesiące, lat (P'yentch, sheshtch, etc., d'n'yee, tih-gaw'd'n'yee, m'yeh-shen'tsih, laht).
- What day is it today? Monday, Który dzień jest dzisiaj? (Ktoo'rih jane yest gee'shy?)
Poniedziałek (Paw-n'yeh-jah'leck).

Tuesday,	Wtorek (V'taw'reck),
Wednesday,	Środa (Shraw'dah),
Thursday,	Czwartek (Chvahr'teck),
Friday,	Piątek (P'yown'teck),
Saturday,	Sobota (Saw-baw'tah),
Sunday.	Niedziela (N'yeh-jeh'lah).
- What day will it be to-morrow, after to-morrow? Który dzień będzie jutro, pojutrze? (Ktoo'rih jane ben'jeh yoo'traw, paw-yoo'tsheh?)
- What day was it yesterday? Który dzień był wczoraj? (Ktoo'rih jane bill v'chaw'rye?)
- Where were you last night, last week, last month? Gdzie byłeś wczoraj wieczór, zeszłego tygodnia, zeszłego miesiąca? (G'jeh bill'esh v'chaw'rye v'yeh'chure, zeh-shleh'gaw tih-gaw'd'n'yah, zeh-shleh'gaw m'yeh-shown'tsah?)
- This morning I have been at my friend's house, and at noon in the park. Dziś rano byłem u swego przyjaciela, a wpołudnie w parku (Geesh rah'naw bill'em oo sveh'gaw pshih-yah-cheh'lah ah v'paw-lood'n'yeh v'pahr-koo).
- Where are you going this evening? Gdzie idziesz dziś wieczór? (G'jeh ee'jesh geesh v'yeh'chure?)
- I shall stay at home. Pozostanę w domu (Paw-zaw-stah'neh v'daw'moo).
- When are you going away? Kiedy odjeżdżasz? (K'yeh'dih awed-yezsh'jahsh?)
- Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday. W poniedziałek, we wtorek, w środę, w czwartek, w piątek, w sobotę, w niedzielę (V'paw-n'yeh-jah'leck, veh vtaw'reck, v'shraw'deh, v'chvahr'teck, v'p'yown'teck, v'saw-baw'teh, v'n'yeh-jeh'leh).
- When did you see him? Kiedy go widziałeś? (K'yeh'dih gaw vee-jah'lesh?) *widziałeś*
- Last Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday. Zeszłego poniedziałku, wtorku, zeszłej środy, zeszłego czwartku, piątku, zeszłej soboty, niedzieli (Zeh-shleh'gaw paw-n'yeh-jahl'koo, v'tore'koo, zeh'shlay shraw'dih, zeh-shleh'gaw

- ch'vahr't'koo, p'yown't'koo, zeh'-shlay saw-baw'tih, n'yeh-jeh'lee).
- When will it arrive? Kiedy to przyjdzie? (K'yeh'dih taw pshih'ee'jeh?)
- Next week, month, year. Na drugi tydzień, miesiąc, rok (Nah droo'ghee tih'jane, m'yeh'shownts, rawk).
- When did you arrive in America? Kiedy Pan przybył do Ameryki? (K'yeh'dih Pahn pshih'bill daw Ah-meh'ricky?)
- Last January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December. Zeszłego Stycznia, Lutego, Marca, Kwietnia, Maja, Czerwca, Lipca, Sierpnia, Września, Października, Listopada, Grudnia (Zeh-shleh'gaw Stitsh'n'yah, Lew-teh'gaw, Mahr-tsah, K'v'yet'n'yah, Mah'yah, Chairv'tsah, Leep'tsah, Shair-p'n'yah, Vzshesh'n'yah, Pahzh-jair-n'y e e'k a h, Least-awe-pah'dah, Grew'd'n'yah).
- January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December. Styczeń, Luty, Marzec, Kwiecień, Maj, Czerwiec, Lipiec, Sierpień, Wrzesień, Październik, Listopad, Grudzień (Stih'chain, Lew'tih, Mah-zhets, K'v'yeh'chain, My, Chair-v'yets, Lee'p'yets, Shair-y'en, V'z h e h's h e n, Pahzh-jair'n'yeeek, Least-awe'pahd, Grew'jane).
- There are four seasons: Jest cztery pory roku: (Yest chteh-ry paw'ry raw'koo:
Winter, Zima (Zhee'mah),
Summer, Lato (Lah'taw),
Spring, Wiosna (V'yawss'nah),
Autumn. Jesień (Yeh'shen).
- Winter begins in December, Spring in March, Summer in June, and Autumn in September. Zima zaczyna się w Grudniu, wiosna w Marcu, lato w Czerwcu, a jesień w Wrześniu (Zhee'mah zah-chih'-nah sheh V'grew'd'nyoo, v'yawss'-nah V'mahr'tsoo, lah'taw V'chairv'-tsoo, ah yeh'shen V'zshesh'n'yoo).

Work-day.	Dzień powszedni (Jane paw-vshed'n'yee).
Holiday.	Święto (Sh'v'yen'taw).
Why are you not working to-day?	Dlaczego nie pracujesz dzisiaj? (Dlah-cheh'gaw n'yeh prah-tsoo'yesh gee'-shigh?)
It's a holiday.	Jest święto (Yest sh'v'yen'taw).
What holiday?	Jakie święto (Yah'k'yeh sh'v'yen'taw?)
New Year's.	Nowy Rok (Naw'vih Rawk).
New Year's eve.	Wilja Nowego Roku (Veal'yah Naw-veh'gaw Raw'koo).
Lent.	Wielki post (V'yell'kee pawst).
Good Friday.	Wielki piątek (V'yell-kee p'yown'teck).
Advent.	Adwent (Ahd'vent).
Christmas.	Boże Narodzenie (Baw'zheh Nah-raw-dzeh'n'yeh).
Easter.	Wielkanoc (V'yell-kah'nawts).
When is your birth-day?	Kiedy są twoje urodziny? (K'yed'dy soh tvaw'yeh oo-raw-gee'nih?)
Name's-day?	Imieniny? (Ee-m'yeh-n'yee'nih?)
Vacation?	Wakacye? (Vah-kahts'yeh?)
It is night already.	Jest już noc (Yest yoozh nawts).
Daybreak.	Świt (Sh'veet).
Dawn.	Zmrok (Z'mrawk).
Dusk.	Zmierzch (Z'm'yehzh'h—final h sound-ed).
Morning.	Poranek (Paw-rah'neck).
Noon.	Południe (Paw-lood'n'yeh).
Fore-noon.	Przed południem (Pshed paw-lood'n'yem).
Afternoon.	Po południu (Paw paw-lood'n'yoo).
Evening.	Wieczór (V'yeh'chure).
Midnight.	Północ (Pool'nawts).
Do you work at night?	Czy pracujesz w nocy? (Chih prah-tsoo'yesh v'naw'tsih?)
Yes, I go in the evening and come home	Tak, idę we wieczór, a przychodzę do domu o świcie (Tahk, ee'deh weh

at daybreak.

v'yeh'chure, ah pshih-haw'dzeh awe sh'veen'cheh).

It is early, too early, late, too late.

Jest wcześnie, za wcześnie, późno, za późno (Yest v'chesh'n'yeh, zah poozh'naw, zah poozh'naw).

The weather.

What sort of weather is it? Jaka jest pogoda? (Yah'kah yest paw-gaw'dah?)

It is fine, very cold, freezing. Jest pięknie, bardzo zimno, marznie (Yest p'yenk'n'yeh, bar'dzaw zheem'naw, mahrz'n'yeh).

The sun is shining. Słońce świeci (Slawn'tseh sh'v'yeh'-chee).

It is raining. Deszcz pada (Deshtch pah'dah).

The air is very clear. Powietrze jest bardzo czyste (Paw-v'yeh'tsheh yest bar'dzaw chiss'teh).

It is a sultry day. Jest parny dzień (Yest pahr'nih jane).

It is getting cloudy. Zachmurza się (Zah-h'moo'zhah sheh).

It is thundering. Grzmi (G'zh'mee).

It lightens. Błyska się (Bliss'kah sheh).

It is beginning to rain. Deszcz zaczyna padać (Deshtch zah-chi'nah pah'dahtch).

Is it still raining? Czy deszcz jeszcze pada? (Chih deshtch yesh'cheh pah'dah).

It has rained the whole day. Deszcz padał cały dzień (Deshtch pah'dahl tsah'ly jane).

I was outside and got wet through to my skin. Byłem na dworze i przemokłem na wskrós (Bih'lem nah dvaw'zheh ee psheh-maw'klem nah v'screwsh).

Didn't you have an umbrella? Czy nie miałeś parasola? (Chih n'yeh m'yah'lesh pah-rah-saw'lah?)

The sky was so bright that I didn't think it would rain. Niebo było tak pogodne, że nie przypuszczałem, że będzie deszcz padał (N'yeh'baw bi'law tahk paw-gawd'-neh, zheh n'yeh pshipoosh-chah'lem, zheh ben'jeh deshtch pah'dahl).

- It is very windy. Jest bardzo wietrzno (Yest bar'dzaw v'yetsh'naw).
- It is foggy. I can't see anything. Pogoda jest mglista. Nic nie mogę widzieć (Paw-gaw'dah yest m'glees'tah. N'yeets n'yeh maw'gheh vee'-jetch).
- Yes, but it is not cold. It was much colder yesterday. Tak, lecz nie jest zimno. Było o wiele zimniej wczoraj (Tahk, letch n'yeh yest zheem'naw. Bih'law awe v'yeh'-leh zheem'n'yay v'chaw'rye).
- But it is so damp; it is worse than cold. Lecz jest tak wilgotno; jest gorzej niż zimno (Letch yest tahk veel-gawt'naw; yest gaw'zhay n'yeezh zheem'naw).
- What sultry weather! We can hardly breathe. Co za parne powietrze! Zaledwie możemy dychać (Tsaw zah pahr'neh paw-v'ye'tchek! Zah-led'v'yeh maw-zheh'my dih'hahtch).
- It is snowing. Śnieg pada (Sh'n'yeg pah'dah).
- It hails. Grad pada (Grahd pah'dah).
- We had a big snow-storm. Mieliśmy wielką zawieruchę (M'yeh'-leesh-mih v'yell'koh zah-v'yeh-roo'-heh).
- The weather is very changeable. Pogoda jest niestała (Paw-gaw'dah yest n'yeh-stah'lah).
- Don't you think it's very warm for the season? Czy nie sądzisz, że jest za ciepło w tej porze? (Chih n'yeh sown'geesh, zheh yest zah chep'lav v'tay paw'-zheh?)
- Yes. This is the warmest spring I can remember. Tak. Jest to najcieplejsza wiosna jaką pamiętam (Tahk. Yest taw nigh-chep-lay'shah v'yoss'nah yah'koh pah-m'yen'tahm).
- Let us go and see how things look out of doors. Chodźmy zobaczyć jak jest na dworze (Hawdge'mih zaw-bah'chitch, yahk yest nah d'vaw'zheh).

Breakfast, dinner, supper.

- Is breakfast ready? Czy śniadanie jest gotowe? (Chih sh'n'yah-dah'n'yeh yest gaw-taw'veh?)
- Is the dinner ready? Czy obiad jest gotowy? (Chih awe'b'yahd yest gaw-taw'vih?)
- Is the supper ready? Czy kolacya jest gotowa? (Chih kaw-lahts'yah yest gaw-taw'vah?)
- You come just in time. Przychodzisz w sam czas (Pshih-haw'geesh v'sahm chahss).
- I have a good appetite. Mam dobry apetyt (Mahm daw-brih ah-peh'tit).
- Do you take tea or coffe? chocolate? Czy pijesz herbatę czy kawę? czekoladę? (Chih pee'yesh hair-bah'teh chih kah'veh? cheh-kaw-lah'deh?)
- I prefer tea. Wolę herbatę (Vaw'leh hair-bah'teh).
- What may I offer you? Co mogę ci podać (Tsaw maw'geh chee paw'dahtch?)
- Here are some rolls and toast? Tu są bułki i grzanki (Too soh bool'kee ee g'zhahn'kee).
- Do you like your coffee strong or weak? Czy lubisz mocną kawę czy słabą? (Chih loo'beesh mawts'noh kah'veh chih slah'boh?)
- Take some more bread, sugar, milk, cream, ham. Weź więcej (Vezh v'yen'tsay) chleba (hle'h'bah), cukru (tsoo'crew), mleka (mleh'kah), śmietanki (sh'm'yeh-tahn'kee), szynki (shin'kee).
- Will you have some fresh eggs? Czy chcesz świeżych jaj? (Chih h'tsesh sh'v'yeh'zhih'h yah'ee?)
- I have come to dine with you. Przyszedłem do was na obiad (Pshih-shed'lem daw vahss nah awe'b'yahd).
- You are welcome. Jesteś bardzo pożądaný (Yes'tesh bar'dzaw paw-zhone-dah'nih).
- Will you take a little soup? Czy chcesz trochę zupy? (Chih h'tsesh traw'heh zoo'pih?)
- No, thank you. Nie, dziękuję (N'yeh, jane-koo'yeh).

I would rather take a piece of beef.	Wolałbym kawalek wołowiny (Vaw-loll'bim cah-vah'leck vaw-law-vee'-ny).
Please hand (pass) me the pudding, vegetables, spinach, cauliflower, peas, lettuce, bread, potatoes, cabbage, white bread, rye bread.	Proszę mi podać (Praw'sheh mee paw'-dahtch pudding (pudding), jarzyny (yah-zhih'nih), szpinak (sh'pee'nahk), kalafior (kah-lah'f'yore), groch (graw'h—h sounded), sałatę (sah-lah'teh), chleb (hlep), kartofle (car-taw'fleh), kapustę (kah-poos'teh), biały chleb (b'yah'ly hlep), żytni chleb (zhit'n'yee hlep).
Table, chair, chairs, table-cloth, napkin, napkins, knife, knives, fork, forks, spoon, spoons, cup, cups, saucer, saucers, glass, glasses, tea-pot, coffe-pot, butter-dish, sugar-bowl, sugar-tongs,	Stół (Stool), krzeselko, krzeselka (ksheh-sell'-caw, ksheh-sell'kah), obrus (awe'broos), serweta, serwety (sair-veh'tah, sair-veh'tih), nóż, noże (noozh, naw'zheh), widelec, widelce (vee-deh'lets, vee-dell'tseh), łyżka, łyżki (lizh'kah, lizh'kee), filiżanka, filiżanki (fee-lee-zhahn'-kah, fee-lee-zhahn'kee), spodek, spodki (spaw'deck, spawd'-kee), szklanka, szklanki (sh'klahn'kah, sh'klahn'kee), imbryk do herbaty (eem'brick daw hair-bah'tih), imbryk do kawy (eem'brick daw kah'vih), maselniczka (mah-sell-n'yeech'-kah), cukiernica (tsoo-care-n'yee'tsah), szczypsc (sh'chip'tseh),

plate, plates,	talerz, talerze (tah'lezh, tah-leh'-zheh),
dish, dishes,	pólmisek, pólmiski (pool-mee'seck, pool-meess'kee),
tray,	taca (tah'tsah),
water-bottle,	karafka (kah-rahf'kah),
cruet-stand.	serwis, z octem, z oliwą (sair'vees, z'awts'tem, z'awe-lee'voh).

At the bakery.

I want a loaf of bread.	Chcę bochenek chleba (Htseh baw-heh'nek hleh'bah).
This bread is stale.	Ten chleb jest czerstwy, czy nie ma
Haven't you any	Pan świeżego chleba? (Ten hlehp
fresh bread?	yest chair'stvih, chih n'yeh mah Pahn sh'v'yeh-zheh'gaw hleh'bah?)
White or rye bread?	Pszenny czy żytni chleb? (Pshen'nih chih zhit'n'yee hlehp?)
Pumpernickel.	Czarny chleb (Chahr'nih hlehp).
Have you any rolls?	Czy ma Pan bułki? (Chih mah Pahn bool'kee?)
French rolls?	rogaliki? (raw-gah-lee'kee?)
cracknels?	obwarzanki? (awb'vah-zhan'kee?)
corn bread?	chleb z kururydzy? (hlebp z'koo-koo-rih'dzih?)
potato bread?	kartoflany chleb? (car-tawff-lah'-nih hlehp?)
white, brown, rye	biały, czarny, żytni chleb? (b'yah'-ly, char'nih, zhit'n'yee hlehp?)
bread?	
How much for this	Ile kosztuje ten placek? (Ee'leh
cake?	kawsh-too'yeh ten plah'tseck?)
Five, ten, fifteen,	Pięć, dziesięć, piętnaście, dwadzieścia,
twenty, twenty-five	dwadzieścia pięć centów (P'yentch,
cents.	je h's h e n t c h, p'yent'nahsh'chep, dva h-j e s h'c h a h, dvah-jesh'chah p'yentch tsen'toof).
I'll take one.	Wezmę jeden (Vezz'meh yeh'den).
Pies—	Pasztety— (Pahsh-teh'tih—),
apple pie,	pasztet z jabłek (pash'tet z'yah'-bleck),

peach pie,	pasztet z brzoskwiń (pash'tet z'b'zhawss'kveen),
plum pie,	pasztet ze śliwek (pahsh'tet zeh shlee'veck),
cocoanut pie.	pasztet z kokosowego orzecha (pash'tet z'kaw-kaw-saw-ve'gaw aw-zeh'hah).

Please, give me the whole pie, only a half a pie. Proszę mi dać cały pasztet, tylko pół pasztetu (Praw'sheh mee dah'tch tsah'ly pash'tet, till'kaw pool pash-teh'too).

At the barber shop.

A shave, please.	Proszę mię ogolić (Praw'sheh m'yeh aw-gaw'leetch).
Take a seat, please.	Proszę zająć miejsce (Praw'sheh zah'yowntch m'yays'tseh).
I'm in a hurry.	Spiesz mi się (Sp'yeh'shih mee sheh).
One moment, sir. You're next.	Zaraz, Panie, Pan jest następny (Zah'rahz, Pah'n'yeh, Pahn yest nah-stemp'nih).
Please, cut my hair.	Proszę mi ostrzydz włosy (Praw'sheh mee awe'stshidz vlaw'sih).
Do you want them cut short?	Czy chce Pan mieć je krótko ostrzyżone? (Chih h'tseh Pahn m'yetch yeh kroot'kaw aw-stshih-zhaw'neh?)
Quite short.	Zupełnie krótko (Zoo-pel'n'yeh kroot'kaw).
Not too short.	Nie za krótko (N'yeh zah kroot'kaw).
Should I cut them with a machine?	Czy mam ostrzydz maszyną? (Chih mahm aw'stshidz mah-shih'noh?)
No, sir, with the scissors.	Nie, Panie, nożyczkami (N'yeh, Pah'n'yeh, naw-zhitch-kah'mee).
How do you want your hair combed, dry?	Jak mam wyczesać włosy, na sucho? (Yahk mahm vih-cheh'sahtch vlaw'sih, nah soo'haw?)
A little bay rum, please.	Nieco wody laurowej, proszę (N'ye-tsaw vah'dih lah-oo-raw'vay, praw'sheh).

Vaseline.	Wazelina (Vah-zeh-lee'nah).
Pomatum.	Pomada (Paw-mah'dah).
Hair Tonic.	Olejek do włosów (Aw-leh'yeck daw vlaw'soof).
Talcum powder.	Puder (Poo'dare).
Trim the mustache a little, please.	Proszę obrównać nieco wąsy (Praw'sheh awb-roov'nahtch n'yeh'tsaw vown'sih).
How's that?	Czy to wystarczy? (Chih taw vih-star'chih?)
Side-whiskers.	Bokobrody (Baw-kaw-braw'dih).
Beard.	Broda (Braw'dah).
Mustache.	Wąsy (Vown'sih).
How much do I owe you?	Ile Panu się należy? (Eel'yeh Pah'noo sheh nah-leh'zhih?)
Ten, fifteen, twenty, twenty-five, thirty, forty, fifty cents.	Dziesięć, piętnaście, dwadzieścia, dwadzieścia pięć, trzydzieści, czterdzieści, pięćdziesiąt centów (Jeh'shentch, p'yent-nahsh'cheh, dvah-jesh'chah, dvah-jesh-cha'p'yentch, tshih-jesh'chee, chtair-jesh'chee, p'yen-jeh'shownt tsen'toof).
Thank you.	Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'noo).

At the book store.

Have you a History of the U. S. in Polish?	Czy ma Pan Historię Stanów Zjednoczonych w polskim języku? (Chih mah Pahn Hees-tawr'yeh Stah'noof Z'yed-naw-chaw'nih'h v'pawl'skeem yen-zih'koo?)
Have you a practical book in Polish? I want to learn Polish. I employ a great many Polish men and women in my factory and could make good	Czy mogę dostać tu praktyczną metodę języka polskiego? Chciałbym się nauczyć po polsku. Zatrudniam wiele Polaków i Polek w mej fabryce i taka książka przydałaby mi się (Chih maw'geh daw'stahtch too prahk-titch'noh meh-taw'deh yen-zih'kah pawl-s'k'yeh'gaw? H'chahl'.

use of a book like that.

bim sheh nah-oo-chitch paw pawl'-skoo. Zah-trood'n'yahm v'yeh'leh Paw-lah'koof ee Paw'leck v'may fah'brih-theh ee tah'kah k'shownzh'-kah pshih-dah-lah'bih mee sheh).

I believe you could. A great many other people have come here for a similar book.

Wierzę Panu. Wiele innych osób pytało się o podobną książkę (V'yeh'-zheh Pah'noo. V'yeh'leh een'nih'h aw'soop pih-tah'law sheh awe paw-dawb'noh k'shownzh'keh).

As far as we know there is no good book of that sort in the market.

Tak dalece jak nam wiadomo, niema żadnej dobrej książki tego rodzaju do nabycia (Tahk dah-leh'tseh yakh nahm v'yah-daw'maw n'yeh'mah zhahd'nay daw'bray k'shownzh'kih teh'gaw raw-dzah'yoo daw nah-bih'-chah).

A book of that kind will soon be published.

Książka tego rodzaju będzie wkrótce wydana (K'shownzh'kah teh'gaw raw-d'zah'yoo ben'jeh v'kroot'tseh vih-dah'nah).

Here it is. You will find it very practical.

Oto jest. Przekona się Pan, że jest bardzo praktyczna (Aw'taw yest. Psheh-kaw'nah sheh Pahn, zheh yest bar'dzaw prahk-titch'nah).

This book fills a long felt want. You must know, there are something like 3 million Poles in the U. S. You'll find them in all walks of life. In some places there are whole Polish colonies.

Było brak takiej książki. Musi Pan wiedzieć, że jest około trzech milionów Polaków w Stanach Zjednoczonych. Znajdzie ich Pan przy rozmaitych robotach. W niektórych miejscach są całe polskie kolonie (Bil'law brahk tah'k'yay k'shounzh'-kee. Moo'shee Pahn v'yeh'jetch, zheh yest aw-kaw'law tsheh'h millyon'oof Paw-lah'koof v'Stah'nah'h Z'yed-naw-chaw'nih'h. Z'nigh'jeh ee'h Pahn pshih rawz-mah-ee'tih'h raw-baw'tah'h. V'n'yeh-ktoo'rih'h m'yays'tsah'h soh tsah'leh pawls'-k'yeh kaw-lawn'yeh).

A great many of the Poles do not understand or speak English. This makes it very hard for their employers to communicate with them properly. By means of this book it will be possible to give them simple directions and instruction about their work, and to warn them in respect to danger and health.

Większość Polaków ani nie rozumie, ani nie mówi po angielsku. To sprawia pracodawcom trudność porozumienia się z nimi należyście. Za pomocą tej książki będzie można udzielić im zwykłych wskazówek i objaśnień dotyczących ich pracy, i ostrzedz ich przed niebezpieczeństwem i utratą zdrowia (V'yenk'-shawshtch Paw-lah'koof ah'n'yee n'yeh raw-zoo'm'yeh, ah'n'yee n'yeh moo'vee paw an-g'yells'koo. Taw sprah'v'yah prah-tsaw-dahv'tsawm trood'nawshtch paw-raw-zoo-m'yeh'. n'yah sheh z'n'yeh'mee nah-leh-zhieh'chah. Zah paw-maw-tsoh tay k'shownzh'kee ben'jeh mawzh-nah oo-jeh'leetch eem z'vick'lih'h v'skah-zoo'veck ee awb-yash'n'yain daw-tih-chown'tsih ee'h prah'tsih, ee aws'tsheds ee'h pshed n'yeh-bez-p'yeh-chains'tvem ee oo-trah'toh zdraw'v'yah).

Do you keep maps? Czy ma Pan mapy? (Chih mah Pahn mah'pih?)

Please show me a map of America, Proszę mi pokazać mapę (Praw'sheh mee paw-kah'zahtch mah'peh)

the United States, Ameryki (Ah-meh'ricky),
Stanów Zjednoczonych (Stah'noof Z'yed-naw-chaw'-nih'h),

Europe, Europy (Eh-ooraw-pih),

England, Anglii (Ahn'glee'ee),

France, Francyi (Frah'n'tsih'ee),

Italy, Włoch (Vlaw'h),

Germany, Niemiec (N'yeh'm'ets),

Spain, Hiszpanii (Hish-pah'n'yee'ee),

Russia, Rosyi (Raw'sih'ee),

Sweden, Szwecyi (Shveh'tsi'ee),

Africa, Afryki (Ah'ricky),

<p>Asia,
Australia.</p>	<p>Azyi (Ah'zih'ee),
Australii (Ah-oos-trah'lee'ee).</p>
<p>Let me have a pocket
guide book for the
city, a map of the
city.</p>	<p>Proszę mi dać kieszonkowy przewod-
nik miasta, mapę miasta (Praw'-
sheh me dahtch k'yeh-shawn-kaw'-
vih psheh-vawd'n'yeeek m'yahss'tah,
mah'peh m'yahss'tah).</p>
We have books on—	<p>Mamy książki w dziedzinie— (Mah'-
mih k'shownzh'kee v'jeh-gee'n'yeh--)</p>
<p>philosophy,
political economy,</p>	<p>filozofii (fee-law-zaw'fee'ee),
politycznej ekonomji (paw-lee-titch'-
nay eh-kaw-naw'mee'ee),</p>
<p>history,
botany,
zoology,
natural history,
geology,
mineralogy,</p>	<p>historyi (hees-taw'rih'ee),
botaniki (baw-tah'n'yee-kee),
zoologii (zaw-aw-law'ghee'ee),
przyrody (pshih-raw'dih),
gieologii ((g'yeh-aw-law-ghee'ee),
m i n e r a l o g j i (mee-neh-rah-law'-
ghee'ee),</p>
<p>chemistry,
physics,
mechanics,
architecture,
art,
poetry,
theology.</p>	<p>chemji (heh'mee'ee),
fizyki (fee'zickee),
mechaniki (meh-hah'n'yee'kee),
architektury (ahr-hee-tek-too'rih),
sztuki (shtoo'kee),
poezyi (paw-eh'zih'ee),
teologii (teh-aw-law'ghee'ee).</p>
<p>Books of bookkeeping,
business letters,
stenography.</p>	<p>Książki do buchalterji (K'shownzh'kee
daw boo-hahl-tair'yee),
korespondencji handlowej (kaw-res-
paw-den'tsih'ee hahn-dlaw'vay),
stenografji (steh-naw-grah'fee'ee).</p>
<p>Have you any books
for children?</p>	<p>Czy ma Pan książki dla dzieci? (Chih
mah Pahn k'shownzh'kee dlah jeh'-
chee?)</p>
<p>An illustrated A B C
book.</p>	<p>Elementarz z obrazkami (Eh-leh-
men'tahzh z'awb-rahz-kah'mee).</p>
<p>Picture-books for lit-
tle children.</p>	<p>Książki z obrazkami dla małych dzie-
ci (K'shownzh'kee z'awb-rahz-kah'-
mee dlah mah'lih'h jeh'chee).</p>

- Interesting story books. Zajmujące bajki (Zah'ee-moo-yawn'-tseh bah'ee'kee).
- Description of travels. Opisy podróży (Aw-pee'sih paw-droo'-zhih).
- School books. Podręczniki szkolne (Pawd-rentch-n'yee'kee shkawl'neh).
- We also keep books by French, German, Polish, English, Italian, Russian, and Hungarian authors. Mamy także książki przez (Mah'mih tahk'zheh k'shownzh'kee pshez) francuskich (frahn-tsoos'kee'h), niemieckich (n'yeh-m'ets'kee'h), polskich (pawl'skee'h), angielskich (ahn-g'yell'skee'h), włoskich (vlaws'kee'h), rosyjskich (raw-sih'ees'kee'h) i węgierskich autorów (ee ven-g'yairs'kee'h ah-oo-taw'roof).
- A manual of the English language. Podręcznik do angielskiego języka Pawd-rentch'n'yeeek daw ahn-g'yell-sk'yeh'gaw yen-zih'kah).
- A manual of the Polish language. Podręcznik do polskiego języka (Pawd-rentch'n'yeeek daw pawl-sk'yeh'gaw yen-zih'kah).
- A manual of the French, German, Spanish language. Podręcznik do francuskiego, niemieckiego, hiszpańskiego języka (Pawd-rentch-n'yeeek'kee do frahn-tsoos-k'yeh'gaw, n'yeh-m'yets-k'yeh'gaw, hish-pahn-sk'yeh'gaw yen-zih'kah).
- We haven't got it in stock, but we can order it for you. Nie mamy tego na składzie, lecz możemy sprowadzić to dla Pana (N'yeh mah-mih teh'gaw nah sklakh-jeh, letch maw-zheh'mih sprawvah'geetch taw dlah Pah'nah).
- Please, send it to me by mail. Proszę mi je wysłać pocztą (Praw-sheh mee yeh vih'slahtch pawtch'-toh).
- Here's my address. Oto mój adres (Aw'taw moo'ee ah'dress).
- I wish to subscribe to Chcę zaprenumerować pismo (H'tseh zah-preh-noo-meh-raw'vahtch pees'-maw),

a magazine,	miesięcznik (m'yeh-shentch'n'yeeek),
a monthly,	" "
a weekly,	tygodnik (tih-gawd'n'yeeek),
a daily.	dziennik (jane-n'yeeek).
Have you any music for the piano, violin, mandolin, guitar, flute?	Czy ma Pan nuty na fortepian, skrzypce, mandolinę, gitarę, flet? (Chi mah Pahn noo'tih nah fore- teh'p'yahn, s'k'ship'tseh, mahn-daw- lee'neh, ghee-tah'reh, fleht?)
A song.	Piosenka (P'yaw'sen-ka).
Exercises.	Ćwiczenie (Ch'vee-cheh'n'yeh).
Method.	Metoda (Meh-taw'dah).

At the butcher's, fish store.

Please give me a half a pound of bacon,	Proszę mi dać pół funta słoniny (Praw'sheh mee dahtch pool foon'- tah slaw-n'yee'nih),
two pounds of round steak,	dwa funty wołowiny (dvah foon'ty vaw-law-vee'nih),
leg of lamb,	ćwiartkę skopowiny (ch'v'yahrt'keh skaw-paw-vee'nih),
five pounds of veal chops,	pięć funtów kotletów cielęcych (p'yentch foon'toof kawt-leh'toof cheh-len'tsih'h),
two pounds of sau- sage,	dwa funty kielbasy (dvah foon'ty k'yell-bah'sih),
a pound of lard, some soup meat.	funt szmalcu (foont shmahl'tsoo), nieco mięsa na zupę (n'ye'tsaw m'yen'- sah nah zoo'peh).
Beef, veal, pork, mut- ton, lamb.	Wołowina, cielęcina, baranina, skopo- wina (Vaw-law-vee'nah, cheh-len- chee'nah, bah-rah-n'yee'nah; skaw- paw-vee'nah).
Have you any good chickens, ducks, geese?	Czy Pan ma dobre kury, kaczkę, gęsi? (Chih Pahn mah daw'breh koo'ry, kahtch'kee, ghen'shee?)
How much is chicken a pound?	Ile kosztuje funt kury? (Ee'leh kawsh-too'yeh foont koo'ry?)
Twenty-five cents a pound.	Dwadzieścia-pięć centów funt (Dvah- jesh'chah-p'yentch tsen'toof foont).

- Roasting chicken. Kura do pieczenia (Koo'rah daw p'yeh-cheh'n'yah).
- Soup chicken. Kura na zupę (Koo'rah nah zoo'peh).
- Fricassee chicken. Kura na potrawkę (Koo'rah nah paw-trahff'keh).
- Would you like to have a nice turkey? Czy by Pani chciała ładnego indyka? (Chih bih Pah'n'yee h'chah'lah lahd-neh'gaw een-dih'kah?)
- Yes, please let me see one. Tak, proszę mi go pokazać (Tahk, praw'sheh mee gaw paw-kah'-zahtch).
- Please weigh this one. Proszę zważyć tego (Praw'sheh zvah'-zhitch teh'gaw).
- It weighs ten, eleven, twelve, thirteen, fourteen, fifteen, twenty pounds. On waży dziesięć, jedenaście, dwanaście, trzynaście, czternaście, piętnaście, dwadzieścia funtów (Awn vah'zhih jeh'shentch, yed-nahsh'-ch eh, dvah-nahsh'ch eh, tshi-nahsh'ch eh, chter-nahsh'ch eh, p'yent-nahsh'ch eh, dvah-jesh'chah foon'-toof).
- That's too big for me. Jest za duży dla mnie (Yest zah doo'-zhih dlah m'n'yeh).
- To clean a chicken, fish. Wyczyścić kurę, rybę (Vih-chish'-cheech koo'reh, rih'beh).
- Fish, pike, carp, trout, perch, tench, eel, herrings, sardines, oysters, crawfish, lobster, flounder, salmon, mackerel. Ryby, szczupak (Rih'by, shchoo'pahk), karp (carp), pstrąg (pstromng), okuń (aw'koon), lin (leen), węgorz (ven'goozh), śledź (shledge), sardynki (sahr-din'kee), ostrygi (aw-stri'ghee), rak (rahk), homar (haw'mahr), flądra (flone'drah), łosoś (law'sawsh), makrela (mah-kreh'lah).

At the cigar store.

- Do you smoke? Czy palisz? (Chih pah'lish?)
- Take a cigar then. Weź cygaro wtedy (Vezh tsih-gah'raw vteh'dy).
- Thank you, I don't smoke cigars, I only smoke cigarettes. Dziękuję ci, nie palę cygarów, tylko palę papierosy (Jane-koo'yeh chee, n'yeh pah'leh tsi-gah'roof, pah'leh till'kaw pah-p'yeh-raw'sih).
- Well, take a box of cigarettes. No, to weź pudełko papierosów (Naw, taw vezh poo-dell'kaw pah-p'yeh-raw'soof).
- What kind do you smoke? Jakie palisz? (Yah'k'yeh pah'leesh?)
- Any kind provided they are not too strong. Byle jakie, byle nie były za mocne (Bih'leh yah'k'yeh, bih'leh n'yeh billy zah mawts'neh).
- Take Egyptian or Turkish cigarettes. They are generally light. Weź egipskie lub tureckie papierosy. One są zwykle słabe (lekkie) (Vezh e-gheep'sk'yeh loop too-rets'k'yeh pah-p'yeh-raw'sih. Aw'neh soh zwick'leh slah'beh).
- Don't you smoke cigarettes? Czy ty nie palisz papierosów? (Chih tih n'yeh pah'leesh pah-p'yeh-raw'soof?)
- No, I smoke cigars, and sometimes a pipe. Nie, ja palę cygara, a czasami fajkę (N'yeh, yah pah'leh tsih-gah'rah, ah chah-sah'mee figh'keh).
- You shouldn't smoke such strong cigars; they will hurt you. Nie powinienes palić takie mocne cygara, one ci zaszkodzą (N'yeh paw-vee-n'yeh'nesh pah'leech tah'k'yeh maw'tsneh tsih-gah'rah, aw'neh chee zah-shkaw'dzoh).
- Smoking is always harmful, but I don't think cigars are as bad as cigarettes, because you don't inhale the smoke. Palenie jest zawsze szkodliwe, lecz nie sądzę, ażeby cygara były tak szkodliwe jak papierosy, ponieważ człowiek nie zaciąga się (Pah-leh'n'yeh yest zah'vsheh shkawd-lee'veh, lehtch n'yeh sone'dzeh, ah-zheh'bih tsi-gah'rah bil'ly tahk shkawd-lee'veh yahk pah-p'eh-raw'sy).

- Please let me have a box of cigars, cigarettes. Proszę mi dać pudełko cygar, papierosów (Praw'sheh mee dahtch poodell'kaw tsih'gahr, pah-p'yeh-raw'-soof).
- How much is that pipe over there? Ile kosztuje ta fajka tam? (Ee'leh kaw-shtoo'yeh tah figh'kah tahm?)
- Only fifty cents. Tylko pięćdziesiąt centów (Till'kaw p'yen-jeh'shownt tsen'toof).
- What tobacco do you advise me to take for my pipe? Jaką tabakę radzi mi Pan wziąć do palenia w fajce? (Yah'koh tah-bah'-keh rah'gee mee Pahn v'zhowntch daw pah-leh'n'yah v'figh'tseh?)
- I advise you to take this. It is the best on the market. Radzę Panu wziąć tę. Jest to najlepsza jaka jest (Rah'dzeh Pah'noo v'zhowntch teh. Yest taw nigh-lep'-shah yah'kah yest).
- Is it very strong? Czy jest bardzo mocna (Chih yest bar'dzaw mawts'nah?)
- No, it is very weak. Nie, bardzo słaba (N'yeh, bar'dzaw slah'bah).
- All right, I'll try it. Dobrze, spróbuję ją (Daw'b'zheh, sproo-boo'yeh yoh).
- Do you give coupons. Czy daje Pan kupony? (Chih dah'yeh Pahn koo-paw'nih?)
- Yes, sir, here they are. Tak, Panie, tu one są (Tahk, Pah'-n'yeh, too aw'neh soh).
- Thank you. Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'-noo).
- Don't mention it. Nie ma za co. Przepraszam (N'yeh mah zah tsaw. Psheh-prah'shahm).

At the doctor's.

- Where is there a doctor here? Gdzie tu mieszka doktor? lekarz? (G'jeh too m'yesh'kah dawk'toor? leh'kahzh?)
- There is one two blocks below? Jest jeden dwie ulice niżej (Yest yeh'-den d'v'yeh oo-lee'tseh n'yee'zhay).
- When does doctor Y. receive? Kiedy doktor Y. przyjmuje? (K'yedy dawk'toor Y. pshih'ee-moo'yeh?)

- From 10 A. M. to 4 P. M. and from 7 P. M. to 10 P. M. every day except Sundays. On Sundays the hours are 8 A. M. to 11 A. M. only.
- Od dziesiątej (10) rano do czwartej (4) po południu i od siódmej (7) do dziesiątej wieczór co dzień z wyjątkiem niedzieli. W niedzielę tylko od ósmej (8) do jednajstej (11) rano (Awd jeh-shown'tay rah'naw daw chvahr'tay paw-paw-lood'n'yoo ee awd shood'may daw jeh-shown'tay v'yeh'choor tsaw jane z'vih-yownt'k'yem n'yeh-jeh'lee. V'n'yeh-jeh'leh till'kaw awd oos'may daw yed-nahss'tay rah'naw).
- What is his fee? Jakie jego honorarium? (Yah'k'yeh yeh'gaw haw-naw-rahr'yoom?)
- One dollar if you call at his office, and two dollars if he calls at your home. a Dolara u niego w kancelaryi (Daw-lah'rah oo n'yeh'gaw v'kahn-tseh-lahr'yee), a dwa dolary jeżeli on przyjdzie do Pana domu (ah dvah daw-lah'ry yeh-zeh'lee awn pshih'ee'jeh daw Pah'nah daw'moo).
- Do you think he is a good doctor? Czy sądzi Pan, że on jest dobrym doktorem? lekarzem? (Chih sown'gee Pahn, zehh awn yest daw'brim dawk-taw'rem? leh-kah'zhem?)
- An excellent one. Znakomitym (Znah-kaw-mee'tim).
- Ring the bell. Proszę dzwonić. Zadzwoń (Praw'sheh dzvaw'n'yeetch. Zah'dzvawn).
- Please ring the bell once, twice. Proszę zadzwonić raz, dwa razy (P r a w' s h e h zah-dzvaw'n'yeetch rahz, dvah rah'zih).
- The bell is out of order. Please knock. Dzwonek popsuty. Proszę pukać (Dzvaw'neck paw-psoo'tih. Praw'sheh poo'kahtch).
- Is the doctor in? Czy Pan doktor w domu? (Chih Pahn dawk'toor v'daw'moo?)
- Yes, sir, madam. Tak, proszę Pana, Pani (Tahk, praw'sheh Pah'nah, Pah'n'yee).
- Step right in. Proszę wejść (Praw'sheh vayshtch).

- No, sir, madam. Nie, proszę Pana, Pani (N'yeh, praw'-sheh Pah'nah, Pah'n'yee).
- He just went out, but he'll be back in about ten minutes, in a short while. Co dopiero wyszedł lecz powróci za jakie dziesięć minut, za chwilę (Tsaw daw-p'yeh'raw vih'shed letch paw-vroo'chee zah yah'k'yeh jeh'-shentch mee'noot, zah h'vee'leh).
- Please take a seat. Here are a few papers if you wish to read. Proszę siadać. Oto kilka gazet, jeżeli Pan zechce czytać (Praw-sheh shah'-dahtch. Aw'taw keel'kah gah'zet yeh-zheh'lee Pahn zeh'h'tseh chih'-tahtch).
- Doctor, I feel very sick. Panie doktorze, czuję się bardzo chory (Pah'n'yeh dawk-taw'zheh, choo'yeh sheh bar'dzaw haw'rih).
- What is the matter? Co Panu jest? dolega? (Tsaw Pah'-noo yest? daw-leh'gah?)
- Have you any pain? Czy Pan miewa bóleści? (Chih Pahn m'yeh'vah baw-lesh'chee?)
- Yes, sir. Tak, Panie (Tahk, Pah'n'yeh).
- Where does it pain you? Gdzie Pan czuje ból? (G'jeh Pahn choo'yeh bool?)
- Here, there,
in the head, w głowie (v'glaw'v'yeh),
in my chest, w piersiach (v'pyair'shah'h),
in the side, w boku (v'baw'koo),
in the heart, w sercu (v'sair'tsoo),
in the lungs, w płucach (v'ploot'sah'h),
in the stomach, w żołądku (v'zhaw-lownd'koo),
leg, arm, shoulder, w nodze, w ramieniu, w środku
inside somewhere. gdzieś (v'naw'dzeh, v'rah-m'yeh'-n'yoo, v'shrawd'koo g'jesh).
- I feel a pain all over my body. Boli mię całe ciało (Baw'lee m'yeh tsah'leh chah'law).
- I have caught a cold. Zaziębiłem się (Zah-zhem-bee'lem sheh).
- I am hoarse. Ochrypiłem (Aw-h'rip'lem).
- I have a sore throat. Gardło mię boli (Gar'dlaw m'yeh baw'lee).

- Do you cough? Czy Pan kaszle? (Chih Pahn kahsh'-leh?)
- Yes, sir, so much that I can't sleep. Tak, Panie, tyle że nie mogę spać (Tahk, Pah'n'yeh, till'yeh, zeh n'yeh maw'geh spahtch).
- I have a catarrh. Mam katar (Mahm kah'tar).
- My neck is stiff. Szyja mi zesztyniała (Shih'yah mee zeh-shtiv-n'yah'lah).
- I feel very weak. I can hardly stand. Czuję się bardzo słaby. Zaledwie mogę stać (Choo'yeh sheh bar'dzaw slah'bih. Zah-led'v'yeh maw'geh stahhtch).
- Please bare your arm, leg, neck, chest. Proszę obnażyć ramie, nogę, szyję, piersi (Praw'sheh awb-nah'zhitch rah'm'yeh, n a w'g e h, shih'yeh, p'yair'shee).
- Undress yourself. Proszę się rozebrać, obnażyć (Praw'-sheh sheh raw-zeh'brahtch, awb-nah'zhitch).
- Have you headaches, madam? Czy Pani cierpi na ból głowy? (Chih Pah'n'yee chair'pee nah bool glaw'-vih?)
- Yes, no. Tak, nie (Tahk, n'yeh).
- Often? Często? (Chen'staw?)
- Almost every day. Prawie co dzień (Prah'v'yeh tsaw jane).
- I suffer from giddiness. Cierpię na zawrót głowy (Chair'p'yeh nah zah'vroot glaw'vih).
- How's your appetite, sir? Jaki Pan ma apetyt? (Yah'kee Pahn mah ah-peh'tit?)
- Good? Bad? Dobry? Zły? (Daw'brih? z'lih?)
- Not so good. Nie zły (N'yeh z'lih).
- Not very good. Nie bardzo dobry (N'yeh bar'dzaw daw'brih).
- I have no appetite at all. Nie mam żadnego apetytu (N'yeh mahm zhahd-neh'gaw ah-peh-tih'-too).
- I didn't eat anything for three days. Od trzech dni nic nie jadłem (Awd tsheh'h d'n'yee neets n'yeh yahd'-lem).

- I am shivering with Mam dreszcze (Mahm dresh'chek).
cold.
- I am burning with Jest mi gorąco (Yest mee gaw-rone'-
heat. tsaw).
- I feel sick in my Czuję nudność (Choo'yeh nood'-
stomach. nawshtch).
- Please show me your Proszę pokazać język (Praw'sheh
tongue. paw-kah'zahtch yen'zick).
- Your tongue is coated. Język jest obłożony (Yen'zick yest
aw-blaw-zhaw'nih).
- The pulse is regular, Puls jest regularny, nie regularny
irregular. (Pools yest reh-goo-lar'nih, n'yeh
reh-goo-'ar'nih).
- Please tell me what is Proszę mi powiedzieć co mi jest?
the matter with (Praw'sheh mee paw-v'yeh'jetch
me? tsaw mee yest?)
- Sir, madam, you have Pan, pani cierpi na—(Pahn, pah'n'yee
chair'pee nah—)
- Chlorosis, Blednicę (Bled-n'yee'tseh),
Inflammation of the Zapalenie płuc (Zah-pah-leh'n'yeh
lungs, ploods),
Pleurisy, Zapalenie opłucnej (Zah-pah-leh'-
n'yeh aw-ploods'nay),
- Peritonitis, Zapalenie kiszek (Zah-pah-leh'n'yeh
kee'sheck),
- Appendicitis, Zapalenie ślepej кишки (Zah-pah-
leh'n'yeh shleh'pay keesh'kee),
- Constipation, Zatwardzenie (Zah-t'vahr-dzeh'-
n'yeh),
- Jaundice, Żółtaczkę (Zhool-+zhtch'keh),
Chronic catarrh, Chroniczny katar (H'raw-n'yeetch'-
nih kah'tar),
- Rheumatism, Reumatyzm (Reh-oo-mah'tizm),
Asthma, Astmę, Dychawicę (Ahst'meh, Dih.
hah-vee'tseh),
- Consumption. Suchoty (Soo-haw'tih).
- The child has whoop- To dziecko ma koklusz (Taw jets'kaw
ing cough, mah kaw'kloosh),
Scarlet fever, Szkarlatynę (Shkar-lah-tih'neh),
Small-pox, Ospę (Awss'peh),

- Brain fever, Zapalenie mózgu (Zah-pah-leh'-n'yeh mooz'goo),
- Croup, Krup (Kroop),
- Adenoids, Adenojdy (Ah-deh-naw'ee'dih),
- Meningitis. Zapalenie błony mózgowej (Zah-pah-leh'n'yeh blaw'nih mooz-gaw'vay).
- I'm afraid, sir, that you'll have to undergo an operation for cancer in the throat, appendicitis, polyp in the nose. Obawiam się, że Pan musi się poddać operacyi na raka w gardle, zapalenie ślepej kiszki, polipa w nosie (Aw-bah'v'yahm sheh zehh Pahn moo'shee sheh pawd'dahtch aw-peh-rah'ts'yee nah rah'kah v'gar'dleh, zah-pah-leh'n'yeh shleh'pay keesh'-kee, paw-lee'pah v'naw'sheh).
- Shall I recover soon, doctor? Czy prędko wyzdrowię, Panie doktorze? (Chih prend'kaw vih-zdraw-v'yeh'yeh, Pah'n'yeh dawk-taw'-zheh?)
- What diet must I keep? Jaką dietę mam zachować? (Yah-koh dee-eh'teh mahm zah-haw'vah'tch?)
- You must not eat raw meat, etc. (See articles of food). Nie powinien Pan jeść surowego mięsa etc. (N'yeh paw-vee'n'yen Pahn yeshtch soo-raw-veh'gaw m'yen'sah, etc.)
- The recovery is very slow. Wyzdrowienie idzie bardzo powoli (Vih-zdraw-v'yeh'n'yeh ee'jeh bar'dzaw paw-vaw'lee).
- If you can't afford to cure yourself at home, you must go to the hospital. Jeżeli Pan nie ma środków, aby się leczyć w domu, musi Pan iść do szpitala (Yeh-zheh'lee Pahn n'yeh mah shrawd'koof ah'bih sheh leh'chitch v'daw'moo, moo'shee Pahn eeshtch daw shpee-tah'lah).
- How much do I owe you? Ile jestem Panu dłużny za poradę? (Ee'leh yes'tem Pah'noo dloozh'nih zah paw-rah'deh?)
- Contagious sickness. Zaraźliwa choroba (Zah-rahzh-lee'vah haw-raw'bah).
- Epidemic. Epidemia (Eh-pee-deh'm'yah).

Cataract.	Katarakta oczna (Kah-tah-rahk'tah awtch'nah).
Chilblains.	Odmrozenie (Awd-mraw-zeh'n'yeh).
Corn.	Nagniotek, odcisk (Nah-gn'yaw'teck, awd'cheesk).
Headache.	Ból głowy (Bool glaw'vih).
Toothache.	Ból zębów (Bool zem'boof).
Earache.	Ból uszu (Bool oo'shoo).
Dislocation.	Wywichnięcie (Vih-vee'h-n'yen'chek)
Eruption.	Wyrzut (Vih'zhoot).
A broken bone.	Złamana kość (Z l a h - m a h'n a h kawstch).
Contusion.	Stłuczenie (Stloo-chek'n'yeh).
Boil, Abscess.	Wrzód (Vzhood).
Pimple.	Krosta (Krawss'tah).
Medical establishment	Dom zdrowia (Dawm zdraw'v'yah).
Clinical hospital.	Klinika (Klee'n'yee-kah).
Lying-in hospital.	Instytut położniczy (Een'sti-toot paw-lawzh-n'yee'chih).
Ambulance.	Ambulans (Am'boo-lahnss).
Sister of charity.	Siostra miłosierdzia (Shawss'trah mee-law-shair'jah).
Nurse.	Pielęgniarka (P'yeh-leng-n'yar'kah).
The chief physician.	Lekarz naczelny (Leh-kahzh nah-chel'nih).

A telephone call.

Is this Dr. Brown's office?	Czy to jest biuro Dr. Browna? (Chih taw yest b'yoo'raw dawk-taw'rah Brow'nah?)
Yes. Who is this?	Tak. Kto to? (Tahk. Ktaw taw?)
I wish to talk to Dr. Brown.	Chcę rozmawiać z Dr. Brownem (H'tseh rawz-mah'v'yahtch z'dawk-taw'rem Brow'nem).
This is Dr. Brown talking to you.	To ja Dr. Brown mówię do Pana (Taw yah dawk'toor Brown moo'v'yeh daw Pah'nah).
Dr. Brown is out, but	Pana doktora niema, lecz ja mogę wy-

- I can take your message. słuchać Pana żądanie (Pah'nah dawk-taw'rah n'yeh'mah v'daw'moo, letch yah maw'geh vi-sloo'hahtch Pah'nah zhown-dah'n'yeh).
- I am John Polski. The baby is very sick. Will you please come at once? Jestem Jan Polski. Moje dziecko jest bardzo chore. Czy może Pan doktor przyjąć natychmiast? (Yes'tem Yahn Pawl'skeę. Maw'yeh jets'kaw yest bar'dzaw haw'reh. Chih maw'-zheh Pahn dawk'toor pshih'eestch nah-tih'h'm'yahst?)
- What is the matter with it? Co dziecku jest? Co mu dolega? (Tsaw jets'koo yest? Tsaw moo daw-leh'gah?)
- I don't know. It has a high fever. Nie wiem. Ono ma wysoką gorączkę (N'yeh v'yem. Aw'naw mah vih-saw'koh gaw-rowntch'keh).
- I will come very soon, Mr. Polski. Wkrótce przyjde, Panie Polski (V'kroot'tseh pshih'ee'deh, Pah'n'yeh Pawl'skeę).
- What is your address? Jaki jest Pana adres? (Yah'kee yest Pah'nah ah'dress?)
- 633 Mansfield Place. 633 Mansfield Pl. (633 Mansfield Pl.)
- Your baby is very sick, Mrs. Polska. Pani dziecko jest bardzo chore, Pani Polska (Pah'n'yee jets'kaw yest bar'dzaw haw'reh, Pah'n'yee Pawl'skah).
- If you are not careful, it will die. Jeżeli Pani nie będzie bardzo ostrożna, to ono umrze (Yeh-zeh'lee Pah'n'yee n'yeh ben'jeh bar'dzaw awss-trawzh'nah, taw aw'naw oom'-zheh).
- You must keep it out of the hot sun. Nie musi Pani je zostawiać na słońcu (N'yeh moo'shee Pah'n'yee yeh zaw-stah'v'yahtch nah slawn'tsoo).
- Do not bounce it up and down in that way. Niech Pani je nie podrzuca w ten sposób (N'yeh'h Pah'n'yee yeh n'yeh pawd-zhoo'tsah v'ten spaw'soop).
- Keep it very quiet. Ono musi mieć zupełny spokój (Aw'naw moo'shee m'yetch zoo-pel'nih spaw'koo'ee).

- Feed it nothing but milk. Nie dawać mu nic do jedzenia oprócz mleka (N'yeh dah'vahtch moo n'yeets daw yeh-dzeh'n'yah aw'-prootch m'leh'kah).
- Sometimes give it a little water, but not ice water. Od czasu do czasu może mu Pani dać trochę wody, lecz nie wody z lodu (Awed chah'soo daw chah'soo maw'-zheh moo Pah'n'yee dahtch traw'-heh vaw'dih, letch n'yeh vaw'dih z'law'doo).
- Wash out that bottle everytime you feed her. Trzeba wymyć tę butelkę przed każdym karmieniem i po (Tsheh'bah vih'mitch teh boo-tel'keh pshed kahzh'dem kar-myeh-n'yem ee paw).
- You have tuberculosis, but you can be cured. Ma Pan suchoty, lecz może Pan być wyleczony (Mah Pahn soo-haw'tih, letch maw'zheh Pahn bitch vih-leh-chaw'nih).
- Do not breathe impure air. Nie oddychaj Pan zepsutem powietrzem (N'yeh awd-dih'high Pahn zeh-psoo'tem paw-v'yeh'tshem).
- Stay out of doors all you can. Przebywaj Pan na powietrzu jak najwięcej (Psheh-bih'vigh Pahn nah paw-v'yet'shoo yakh nigh-v'yen'tsay).
- Sleep with your windows wide open at night. W sypialni miej Pan zawsze okna szeroko otwarte (V'sih-p'yahl'n'yee m'yay Pahn zah'v'sheh awk'nah sheh-raw'kaw aw-tvahr'teh).
- Eat plain food. Jedz Pan zwykły pokarm (Yedz Pahn z'vik'ly paw'carm).
- Boil the dishes you use. Do not wash them with other dishes. Trzeba wygotować naczynia, które Pan używa. Nie powinno się ich myć z innymi talerzami (Tsheh-bah vih-gaw-taw-vahtch nah'chih'n'yah, k'too'reh Pahn oo-zhah'vah. N'yeh paw-veen'naw sheh ee'h mitch z'een-neh'mee tah-leh-zhah'mee).

- Do you know what a germ is? Czy Pan wie co to zarodek jest? (Chih Pahn v'yeh tsaw taw zah-raw'deck yest?)
- Some germs are very dangerous. Niektóre zarodki są bardzo niebezpieczne (N'yeh-któo'reh zah-rawd'-kee soh bar'dzaw n'yeh-bez-p'yetch'-neh).
- A germ cannot be seen with the naked eye. Nie można zarodka widzieć gołym okiem (N'yeh mawzh'nah zah-rawd'-kah vee'getch gaw'lem aw'k'yem).
- There are dangerous germs in that which you raise from your lungs. Są niebezpieczne zarodki wtem co Pan wypluwa (Soh n'yeh-bez-p'yetch'-neh zah-rawd'kee v'tem tsaw Pahn vih-ploo'vah).
- What you spit should be burned. If it is not burned, it will dry, and the germs will get into the air. To co Pan wypluwa powinno być spalonym. Jeżeli się tego nie spali to ono wyschnie a zarodki dostaną się do powietrza (Taw tsaw Pahn vih-ploo'vah paw-veen'naw bitch spah-law'nem. Yeh-zheh'lee sheh teh'-gaw n'yeh spah'lee taw aw'naw vis'h'n'yeh ah zah-rawd'kee daw-stah'noh sheh daw paw-v'yet'shah).
- Then you will take them into your lungs again. Potem Pan je znowu weźmie z powietrzem do płuc (Paw'tem Pahn yeh znaw'voo vezh'm'yeh z'paw-v'yet'-shem daw ploods).
- You could be well cared for at a sanitarium. W sanitarium by się Panem najlepiej opiekowali (V'sah-n'yee-tahr'yoom bih sheh Pah'nem nigh-leh-p'yay aw-p'yeh-caw-va'h'lee).
- I think it will be best for me to go to a sanitarium. Sądzę, że najlepiej będzie dla mnie udać się do sanitarium (Sown'dzeh, zeh nigh-leh-p'yay ben'jeh dlah m'n'yeh oo'dahtch sheh daw sah-n'yee-tahr'yoom).

At the dressmaker's.

- I want to have a dress, Chcę dać sobie zrobić suknię (H'tseh dahtch saw'b'yeh zraw'beetch sook'-n'yeh,

- a morning-dress, szlafrok (shlaf'rawk),
 an afternoon-dress, suknię spacerową (sook'n'yeh spah-tseh-raw'voh),
 an evening-dress, suknię wieczorową (sook'n'yeh v'yeh-chaw-raw'voh),
 a ball-dress, suknię balową (sook'n'yeh bah-law'-voh),
 a wedding-dress, suknię ślubną (sook'n'yeh shloob'-noh),
 made.
- Please let me see the new fashions. Proszę mi pokazać nowe żurnale (Praw'sheh mee paw-kah'zahtch naw'veh zhoor-nah'leh).
- I like this style very much. Lubię bardzo ten fason (Loo'b'yeh bar'dzaw ten fah'sawn).
- I can make it as you wish it. Mogę zrobić tak jak Pani sobie życzy (Maw'geh zraw'beetch tahk yahk Pah'n'yee saw'b'yeh zhih'chih).
- Would you like to have it trimmed with lace, Czy Pani życzy sobie mieć suknię ozdobioną koronką (Chih Pah'n'yee zhi'chih saw'b'yeh m'yetch sook'n'yeh awz-daw-b'yoh'noh kaw-rawn'koh),
 with jet, gagatem (gah-gah'tem),
 with silk, jedwabiem (yed-vah'b'yem),
 with embroidery, haftem (hahf'tem),
 with velvet, aksamitem (ahk-sah-mee'tem),
 with satin? atłasem? (ah-tlah'sem?)
- I leave that entirely to you. Polegam zupełnie na guście Pani (Paw-leh'gahm zoo-pell'n'yeh nah goosh'cheh Pah'n'yee).
- Allow me to take your measure. Niech Pani pozwoli mi wziąć miarę (N'yeh'h Pah'n'yee paw-vaw'lee mee vzhowntch m'yah'reh).
- I would like to have it by next Sunday. Do you think you can have it ready. Chciałabym ją mieć na przyszłą niedzielę. Czy Pani sądzi, że Pani ją wykończy na ten czas? (H'chah-lah'bim joh m'yetch nah pshish'loh n'yeh-jeh'leh. Chih Pah'n'yee sown'-gee, zheh Pah'n'yee yoh vih-kawn'-chih nah ten chahss?)
- Surely. Napewno (Nah-pev'nav).

- I'll try my best. Będę się bardzo starać (Ben'deh sheh bar'dzaw stah'rahtch).
- What will be the cost? Ile będzie kosztować? or: Jaka będzie cena? (Ee'leh ben'jeh kawsh-taw'vahtch?—Yah'kah ben'jeh tseh'nah?)
- That depends on the style. To zależy od fasonu (Taw zah-leh'zhih awed fah-saw'noo).
- Ten, fifteen, twenty, fifty dollars. Dziesięć, piętnaście, dwadzieścia, pięćdziesiąt dolarów (Jeh'shentch p'yent-nahsh'chah, dvah-jesh'chah, p'yen-jeh'shownt daw-lah'roof).
- It is dear. To drogo (Taw draw'gaw).
- It is not cheap. To nie tanio (Taw n'yeh tah'n'yoh).
- It's a reasonable price. To jest umiarkowana cena (Taw yest oo-m'yahr-kaw-vah'nah tseh'nah).
- If you give me satisfaction, I shall always come here. Jeżeli mię Pani zadowolili, to zawsze do Pani przyjdę (Yeh-zhe'lee m'yeh Pah'n'yee zah-daw-vaw'lee, taw zahv'sheh daw pah'n'yee pshih'ee'deh).
- When should I come to try on my dress? Kiedy mam przyjść przymierzyć suknię? (K'yed'dy mahm pshih'eeshtch pshih-m'yeh'zhitch sook'n'yeh?)
- In a few days. Za kilka dni (Zah keel'kah d'n'yee).
- In two days. Za dwa dni (Zah dvah d'n'yee).
- Next week. W przyszłym tygodniu (V'p'shish'lim tih-gawd'n'yoo).
- Any day next week. Byle którego dnia w przyszłym tygodniu. (Bih'leh ktoo-reh'gaw d'n'yah v'p'shish'lim tih-gawd'n'yoo).
- Is my dress ready for trying on? Czy moja suknia jest gotowa do przymiarki? (Chih maw'yah sook'n'yah yest gaw-taw'vah daw pshih-m'yahr'kee?)
- Yes, madam. Tak, Pani (Tahk, Pah'n'yee).
- Put it on, please. Proszę włożyć (Praw'sheh vlaw'zhitch).
- You have cut it too low. Wycięła Pani za nisko (Vih-cheh'lah Pah'n'yee zah n'yeez'kaw).

- It is not cut low enough. Nie jest dość nisko wycięta (N'yeh yest dawshtch n'yeez'kaw vih-chen'tah).
- The waist is too tight, too loose, Stanik jest za ciasny, za szeroki (Stah'n'yeeek jest zah chahss'nih, zah sheh-raw'kee).
- It is too short in the waist. Stan jest za krótki (Stahn yest zah kroot'kee).
- Too long. Za długi (Zah dloo'ghee).
- The waist has wrinkles. Stanik zmarszcza się (Stah'n'yeeek z'mahrsh'chah sheh).
- It cuts me under the arms. Ciśnię mię pod rękawami (Cheesh'n'yeh m'yeh pawed ren-kaw-vah'mee).
- The sleeve is not sewed in right. Rękaw źle wszyty (Ren'kahf zhleh vshih'tih).
- The skirt is too long, too short. Spodnica jest za długa, za krótka (Spawd-n'yee'tsaw yest zah dloo'gah, zah kroot'kah).
- You must make it longer, shorter, narrower, wider. Musi ją Pani podłużyć, skrócić, zwięzić, poszerzyć (Moo'shee yoh Pah'n'yee paw-dloo'zhitch, skroocheetch, zven'zheetch, paw-sheh'zhitch).
- That's easily done. To łatwa sprawa (Taw laht'vah sprah'vah).
- It fits badly, well. Leży źle, dobrze (Leh'zhih zhleh, daw'bzheh).
- Now it's just right, neither too tight, nor too wide. Teraz w sam raz, ani za ciasna, ani za szeroka (Teh'rahz v'sahm rahz, ah'n'yee zah chahss'nah, ah'n'yee zah sheh-raw'kah).
- I hope you are satisfied with the work? Mam nadzieję, że Pani jest zadowolniona z roboty? (Mahm nah-jeh'yeh, zheh Pah'n'yee yest zah-daw-vawl-n'yaw'nah z'raw-baw'tih?)
- Very much. You may consider me as one of your regular customer. Bardzo. Może mnie Pani uważać za swoją stałą klientkę (Bar'dzaw. Maw'zheh m'n'yeh Pah'n'yee oo-vah'zhatch zah svaw'yoh stah'loh klee-ent'keh).

Thank you, madam.	Dziękuję Pani (Jane-koo'yeh Pah'-n'yee).
Stuff, goods.	Materya (Mah-ter'yah).
Woolen goods.	Materya wełniana (Mah-ter'yah vel-n'yah'nah).
Silk goods.	Materya jedwabna (Mah-ter'yah yed-vahb'nah).
Light summer goods.	Lekka materya letnia (Leck'kah mah-ter'yah let'n'yah).
Velvet.	Aksamit (Ak-sah'meet).
Satin.	Atlas (Aht'lahss).
Real lace.	Prawdziwe koronki (Prahv-gee'veh kaw-rawn'kee).
Imitation lace.	Naśladowane koronki (Nah-shlah-daw-vah'neh kaw-rawn'kee).
Lining.	Podszewka (Pawed-sheff'kah).
Ribbons.	Wstążki (Vstownzh'kee).
Buttons.	Guziki (Goo-zhee'kee).
Dress, waist, skirt.	Suknia, stanik, spodnica (Sook'n'yah stah'n'yeeek, spawd-n'yee'tsah).
Collar, belt.	Kołnierz, pasek (Kawl'n'yezh, pah'-seck).
Flounce.	Falbana (Fahl-bah'nah).
Thread, thimble, needle.	Nici, naparstek, igła (N'yee'chee, nah-pahr'steck, eeg'lah).
To sew.	Szyć (Shitch).
To alter.	Przerobić (Psheh-raw'beetch).
To stitch.	Zaszywać (Zah-shih'vahtch).
To hem.	Obrębiać (Awb-ren'b'yahtch).
To cut.	Ciąć, krajać (Chowntch, krah'yahtch).
Scissors.	Nożyczki (Naw-zhitch'kee).
Hooks and eyes.	Haftki i pętelki (Hahft'kee ee pen-tel'kee).
Pins.	Szpilki (Sh'peel'kee).
Tape.	Tasiemka (Tah-shem'kah).
Braid.	Wstawka ((V'stahv'kah).
Whale-bone.	Fiszbin (Fish'bean).
A skein of silk.	Pasmo jedwabiu (Pahs'maw yed-vah'-b'yoo).

At the druggist's.

Please give me ten cents worth of castor oil.	Proszę mi dać rycyny za dziesięć centów (Praw-sheh mee dahtch rih-tsih'nih zah jeh'shentch tsen'toof).
Peppermint, of peppermint.	Mięta, mięty (M'yen'tah, m'yen'tih).
Essence of peppermint.	Krople miętowe (Kraw'pleh m'yen-taw'veh).
Lime-water, of lime-water.	Woda wapienna, wody wapiennej (Vaw'dah vah-p'yen'nah, vaw-dih vah-p'yen'nay).
Spirits of camphor, of spirits of camphor.	Spirytus kamforowy, spiritusu kamforowego (Spee-rih'toos kahm-faw-rav'vih, spee-rih-too'soo kahm-faw-rav-veh'gaw).
Please make this medicine for me.	Proszę mi przygotować to lekarstwo (Praw'sheh mee pshih-gaw-taw-vahhtch taw leh-kar'stvaw).
Have you a doctor's prescription?	Czy ma Pan receptę od doktora? (Chih mah Pahn reh-tsep'teh awd daw-ktaw'rah?)
Here it is.	Proszę. Oto jest (Praw-sheh. Aw'taw yest).
When will my medicine be ready?	Kiedy będzie gotowe moje lekarstwo? (K'yeddy ben'jeh gaw-taw'veh maw'yeh leh-kar'stvaw?)
Pills.	Pigułki (Pee-gool'kee).
Powder.	Proszki (Prawsh'kee).
Salve.	Maść (Mahshtch).
Please give me something for a headache.	Proszę mi dać coś od bólu głowy (Praw'sheh mee dahtch tsawsh awd boo'loo glaw'vih).
Take this.	Zażyj Pan to (Zah'zhih'ee Pahn taw).
This will help you.	To Panu pomoże (Taw Pah'noo paw-maw'zheh).
Are you sure this stuff won't affect the heart?	Czy jest Pan pewny, że to nie działa na serce? (Chih yest Pahn pev'nih, zheh taw n'yeh jah'lah nah sair'tseh?)

- Absolutely sure. Zupełnie pewny (Zoo-pell'n'yeh pev'-nih).
- Have you any good remedy for falling out hair? Czy ma Pan jaki dobry środek przedciw wypadaniu włosów? (Chih mah Pahn yah'kee daw'brih shraw'deck psheh'cheev vih-pah-dah'n'yoo vlaw'-soof?)
- We have a few, but this is the best. Mamy ich kilka, lecz ten jest najlepszy (Mah'mih ee'h keel'kah, lech ten yest nigh-lep'shih).
- How much is it a bottle? Ile kosztuje flaszczyka? (Ee'leh kawsh-too'yeh flah-shetch'kah?)
- How much for this medicine? Ile za to lekarstwo? (Ee'leh zah taw leh-kar'stvaw?)
- Ten, fifteen, twenty, twenty-five, thirty, thirty-five, forty, forty-five, fifty, sixty, seventy-five cents. One, two dollars. Dziesięć, piętnaście, dwadzieścia, dwadzieścia pięć, trzydzieści, trzydzieści pięć (35), czterdzieści (40), czterdzieści pięć (45), pięćdziesiąt (50), sześćdziesiąt (60), siedemdziesiąt pięć (75) centów. Jednego dolara (\$1), dwa dolary (\$2) (Jeh'shentch, p'yent-nahsh'chah, dva-jesh'chah, dvah-jesh-chah'p'yentch, tshih-jesh'chee, tshih-jesh'chee'p'yentch (35), chtair-jesh'chee (40), chtair-jesh'chee p'yentch (45), p'yen-jeh'shownt (50), shesh-jeh'shownt, (60), sheh-dem-jeh'shownt p'yentch (75) tsen'toof. Yedn-neh'gaw dawlah'rah, dvah daw-lah'rih).
- Do you keep mineral waters? Czy można tu dostać wody mineralnej (Chih mawzh'nah too dawss'tahtch vaw'dih mee-neh-rah'nay?)
- Yes, sir. What kind? Tak, Panie. Jakiej? (Tahk, Pah'n'yeh. Yah'k'yay?)
- Any kind. Bylejakiej (Bih-leh-yah'k'yay).
- Please give me some benzine, turpentine, glycerine. Proszę mi dać benzyny (Praw-sheh mee dahtch ben-zin'nih), terpentyny (ter-pen-tin'nih), gliceryny (glee-tseh-rin'nih).
- I'd like to have some Chciałbym dostać dobrej trucizny na

good poison for rats and mice.	szczury i myszy (H'chahl'l'bim daw'-stah'tch daw'bray troo-cheez'ny nah shchoo'rih ee mih'shih).
Strychnine.	Strychnina (Strih'h-n'yee'nah).
Potassium Cyanide.	Cyankali (Tsih-an-kah'lee).
Be very careful with this. It's a deadly poison.	Proszę być bardzo ostrożny z tem. To jest bardzo silna trucizna (Praw-sheh bitch bar'dzaw aw-strawzh'ny z tem. Taw yest bar'dzaw sheel'nah troo-cheez'nah).
Please give me a jar of vaseline.	Proszę mi dać słoje wazeliny (Praw'-sheh mee dahtch sloo'ee vah-zeh-lee'ny).
A purgative.	Środek przeczyszczający (Shraw'deck psheh-chish-cha-yone'tsih).
An emetic.	Środek na wymioty (Shraw'deck nah vih-m'yaw'ty).
Elder-flower.	Kwiat bzu (Kv'yaht b'zaw'vih).
Sage.	Szałwja (Shahl'v'yah).
Dried raspberries.	Suszone maliny (Soo-shaw'neh mah-lee'ny).
Dried bilberries.	Suszone borówki (Soo-shaw'neh baw-roof'kee).
Court plaster.	Plaster (Plahss'tare).
Bandages.	Bandaże (Bahn-dah'zheh).
Balsam.	Balsam (Bahl'sahm).
Bug-killer.	Środek przeciw robactwu (Shraw'-deck psheh'cheef raw-bathts'tvoo).
Cough medicine.	Lekarstwo od kaszlu (Leh-kar-stvaw awd kah'shloo).
Corn cure.	Środek przeciw nagniotkom (Shraw'-deck psheh'cheef nah-gn'yawt'kawm)
Various articles:	Różne rzeczy (Roozh'neh zheh'chih):
Tooth-brushes.	Szczoteczki do zębów (Shchaw-tetch'-kee daw zem'boof).
Soap.	Mydło (Mih'dlow).
Perfumed soap.	Pachnące mydło (Pah'h-nown'tseh mid'law).
Thermometer.	Termometr (Ter-maw'metr).
Rubber nipple.	Cycek gumowy (Tsih'tsek goo-maw'-vih).

Nursing bottle.	Flaszeczka do mleka (Flah-shetch'kah daw mleh'kah).
Tooth powder.	Proszek do zębów (Praw'sheck daw zem'boof).
Tooth paste.	
Face powder.	Puder (Poo'dare).
Take a tea spoonful, table spoonful, every three hours.	Zażyć łyżeczkę od herbaty, stołową łyżkę, co trzy godziny (Zah'zhitch lih-zhetch'keh awd hair-bah'tih, staw-law'voh lizh'keh, tsaw tshih gaw-gee'nih).
Take a pill, tablet, powder, every half an hour.	Zażyć jedną pigułkę, jedną tabliczkę, jeden proszek co pół godziny (Zah-zhitch yed'noh pee-gool'keh, yed'noh tah-bleetch'keh, yed'den praw'sheck tsaw pool gaw-gee'nih).
Two pills, tablets.	Dwie pigułki, tabliczki (D'v'yeh pee-gool'kee, tah-bleech'kee).
Two powders.	Dwa proszki (Dvah prawsh'kee).
Every hour.	Co godzinę (Tsaw gaw-gee'neh).
Every two hours.	Co dwie godziny (Tsaw d'v'yeh gaw-gee'nih).
Two times a day.	Dwa razy na dzień (Dvah rah'zih nah jane).
3, 4, 5, 6, etc. times a day.	3, 4, 5, 6 etc. razy na dzień, or dziennie (3, 4, 5, 6, etc. rah'zih nah jane —jane'n'yeh).
Call again.	Proszę częściej (Praw'sheh chensh'chay).

At the furniture dealer's.

We would like to buy some furniture for a four room flat.	Chcemy kupić mebli do czterech pokoi (H'tseh'mih koo'peech meb'lee daw chteh'reh'h paw-kaw'ee).
I can't pay cash.	Nie mogę zapłacić gotówką (N'yeh maw'gheh zah-plah'cheetch gaw-toof'koh).
Very well, you may pay on the install-	Bardzo dobrze, może Pan wziąć na wypłatę (Bar'dzaw daw'b'zheh,

- ment plan. maw'zheh Pahn v'zhowntch nah vih-plah'teh).
- That would suit me. Zgadzam się na to (Z'gah'dzahm sheh nah taw).
- How much cash do you require? Ile zadatku żąda Pan? (Ee'leh zah-daht'koo zhown'dah Pahn?)
- You may pay ten per cent of your purchase and the rest in instalments of two dollars a week, or eight dollars a month. Może Pan dać dziesięć procent z rachunku, a resztę wypłatami tygodniowo po dwa dolary, lub miesięcznie po ośm dolarów (Maw'zheh Pahn dahtch jeh'shentch praw'tsent z'rah-hoon'koo, ah resh'teh vih-plah-tah'mee tih-gaw-dn'yaw'vaw paw dvah daw-lah'rih, loop m'yeh-shentch'n'yeh paw aw'shem daw-lah'roof).
- I prefer to pay monthly. Wolę spłacać miesięcznie (Vaw'leh splah'tsahtch m'yeh-shentch'n'yeh).
- All right, just as you wish. Bardzo dobrze, jak Panu wygodniej (Bar'dzaw daw'b'zheh, yahk Pah'noo vih-gawd'n'yay).
- What would you like for the bedroom? Co by Pan chciał do sypialnego pokoju? (Tsaw bih Pahn h'chahl daw sih-p'yahl-neh'gaw paw-kaw'yoo?)
- The room is not very large. I think a bed, a bureau, a wardrobe, and a rocking chair will be enough. Pokój nie jest bardzo duży. Sądzę, że łóżko, komoda, szafa i krzesło kołyszące wystarczą (Paw'koo'ee n'yeh yest bar'dzaw doo'zhih. Sown'dzeh zheh loozh'kaw, kaw-maw'dah, shah'fah ee ksheh'slaw kaw-lih-shone'tseh vih-star'chih).
- For the dining room we'll take an extension table, 6 chairs, an arm chair and a sideboard. Do jadalnego pokoju weźmiemy stół rozsuwalny, sześć kszesełek, fotel i kredens (Daw yah-dahl-neh'gaw paw-kaw'yoo vezh-m'yeh'mih stool rawz-soo-vahl'nih, sheshtch k'sheh-seh'leck, faw'tell ee kreh'dens).
- For the parlor four chairs, a sofa, two little easy chairs, a Do bawialni cztery krzesła, kanapę, dwa małe krzeselka, stoliczek i dywan (Daw bah-v'yahl'n'yee chte'rih

centre table and a rug.	k'shess'lah, kah-nah'peh, dvah mah'leh kshe-sell'kah, staw-lee'check ee dih'vahn).
The kitchen will have the least, a little table and two wooden chairs.	Do kuchni trzeba najmniej, tylko mały stół i dwa drewniane krzeselka (Daw kooch'h'n'yee tshéh'bah nigh'm'n'yay, till'kaw mah'ly stool ee dvah drev-n'yah'neh ksheh-sell'kah)
New furniture.	Nowe meble (Naw'veh meb'leh).
Second-hand furniture.	Stare meble (Stah'reh meb'leh).
A dining-table with several leaves.	Stół rozsuwalny o kilku blatach (Stool rawz-soo-vahl'nih aw keel'koo blah'tah'h).
Oak, walnut, maple, ash, mahogany table.	Dębowy, orzechowy, klonowy, jesionowy, mahoniowy stół (Dem-baw'vih, aw-zheh-haw'vih, k l a w-n a w'v i h, yeh-shaw-naw'vih, mah-haw-n'yaw'vih stool).
Cane-bottomed chairs with high backs.	Krzesła wyplatane z wysokimi poręczami (Kshess'lah vih-plah-tah'neh z'vih-saw-k'yeh'mee paw-ren-chah'mee).
To match in color, shape.	Dobrać kolorem, kształtem (Daw-brahtch kaw-law'rem, k'shtahl'tem).
Different kinds of wardrobes.	Rozmaite szafy (Rawz-mah-ee'teh shah'fih).
Book-case.	Biblioteka, Szafa do książek (Beeb'lyaw-teh'kah, Shah'fah daw kshown'zheck).
A desk.	Biurko (B'yoor'kaw).
A writing desk.	Stolik do pisania (Staw'leek daw peesah'n'yah).
Chest of drawers.	Komoda (Kaw-maw'dah).
Bureau.	" "
Suit consisting of a sofa and four arm-chairs.	Garnitur składający się z kanapy i czterech foteli (Gar'n'yee'toor sklah-dah-yone'tsih sheh z'kah-nah'pih i chteh'reh'h faw-teh'lee).
Beds.	Łóżka (Loozh'kah).
Single, double, plain,	Pojedyncze, podwójne, zwykłe (Paw-

	yeh-deen'ch eh, paw-dvooy'neh, zvih'kleh),
made of wood, brass, iron.	drewniane, mosiężne (drev-n'yah'neh, maw-shenzh'neh), żelazne (zheh-lahz'neh).
Dressing-table.	Gotowalnia (Gaw-taw-vahl'n'yah).
Washing-stand.	Umywarka (Oo-mih-vahl'kah).
Card-table.	Stolik do gry (Staw'leek daw grih).
Larder.	Szafa kuchenna (Shah'fah koo-hen'nah).
Couch stuffed with horse-hair, sea- weed.	Szezlong wyściełany włosem, tra- wą morską (Shez'long vih-sh'cheh- lah'nih v'law'sem, trah-voh morse'- koh).
Springs.	Sprężyny (Spren-zhieh'nih).
Curtains.	Firanki (Fee-rah'n'kee).

At the grocery and fruit stores.

What do you wish, madam?	Czego sobie Pani życzy? (Cheh'gaw saw'b'yeh Pah'n'yee zhieh'chih?)
Please give me three and a half pounds of granulated sugar, a pound of lump sugar, two pounds of cof- fee, and a half a pound of tea.	Proszę mi dać trzy i pół funta cukru (Praw'sheh mih dahtch tshee ee pool foon'tah tsoo'crew), cukru w kawałkach (tsoo'crew v'- kah-vahl'cah'h—h sounded), dwa funty kawy, i (dvah foon'ty kah'vih, ee) pół funta herbaty (pool foon'tah hair-bah'tih).
A box of cocoa, a bar of chocolate, large size.	Puszkę kakao, tafłę czekolady, dużą tafłę (Push'keh kah-kah'awe, tahf'- leh cheh-caw-lah'dih, doo'zhom tahf'leh).
Eight cans of pre- served peaches.	Ośm puszek marynowanych brzoskwiń (Awe'shem poo'sheck mah-rih-naw- vah'nih'h (final h sounded) b'zhawss'k'veen).
How much a can?	Po ile puszka? (Paw ee'leh push'- kah?)

A quart of potatoes.	Kwartę kartofli (Kvahr'teh car-tawf'-lee).
10c a quart.	10c (Dziesięć centów) kwarta (10c (Jeh'shentch tsen'toof kvar'tah).
A pint of vinegar.	Pół kwarty octu (Pool kvar'tih awts'-too).
5c a pint.	5c (Pięć centów) za pół kwarty (P'yentch tsen'toof zah pool kvar'tih).
An ounce of pepper,	Jedną uncye pieprzu (Yed'noh oon'-ts'yeh p'yep'shoo),
cinnamon,	cynamonu (tsih-nah-maw'noo),
ginger,	imbiru (eem-bee'roo),
cloves,	goździków (gawzh-gee'koof),
thyme,	macierzanki (mah-cheh-zhahn'kee),
red pepper,	pieprzu tureckiego (p'yep'shoo too-rets-k'yeh'gaw),
mustard.	musztardy (moosh-tar'dih).
Two, three ounces.	Dwie, trzy uncye (D'v'yeh, tshih oon'-ts'yeh).
A bag of salt.	Worek soli (Vaw'reck saw'lee).
A bag of flour.	Worek mąki (Vaw'reck moan'kee).
A bottle of salad oil.	Butelkę oliwy (Boo-tell'keh awe-lee'-vih).
A bottle of milk.	Butelkę mleka (Boo-tell'keh mleh'-kah).
A quart of milk.	Kwartę mleka (Kvar'teh mleh'kah).
A package of corn,	Pudełko kukurydzy (Poo-dell'caw koo-koo-rih'dzih),
starch,	krochmalu (craw'h-mah'loo (h in first syllable sounded),
farina,	pszennej kaszy (pshen'nay kah'-shih),
borax,	boraksu (baw-rahk'soo),
noodles.	makaronu (mah-kah-raw'noo).
A can of	Puszkę (Push'keh)
salmon,	łososia (law-saw'shah),
sardines,	serdynek (sair-dih'neck),
lobster,	raka (rah'kah),
shrimp,	raczków morskich (rahtch'koof morse'keeh'h—final h sounded),

peas,	grochu (graw'who),
lima beans.	bobu (baw'boo).
A jar of jelly.	Słój konfitur (Sloo'ee kaw'n-fee'toor).
A bottle of extract,	Buteleczkę ekstraktu (Boo-teh-letch'-keh ex-trahk'too),
vanilla,	wanilowego (vah-n'yee-law-veh'-gaw),
lemon.	cytrynowego (tsih-trih-naw-veh'-gaw).
Five bars of soap for 20c.	Pięć kawałków mydła za dwadzieścia centów (P'yentch kah-vahl'koof mih'dlah za dvah-jesh'chah tsen'toof).
A loaf of bread.	Bochenek chleba (Baw-heh'neck hleh'-bah).
A pound of crackers.	Funt sucharków (Foont soo-hahr'-koof).
A quarter of a pound of cheese,	Ćwierć funta sera (Ch'v'yairtch foon'-tah seh'rah),
Swiss,	Szwajcarskiego (Sh'v i g h-t s a h r-sk'yeh'gaw),
Cream,	Śmietankowego (Sh'm'yeh-tahn-kaw-veh'gaw),
Store cheese,	Sera amerykańskiego (Sehr'rah ah-meh-rih-kahn-sk'yeh'gaw),
Limburger.	Limburskiego (Lim-boors-k'yeh'-gaw).
A dozen of eggs.	Tuzin jaj (Too'zheen yah'ee).
Half a dozen.	Pół tuzina (Pool too-zhee'nah).
A can of syrup.	Puszkę syropu (Push'keh sih-raw'-poo).
How much is it a can,	Ile kosztuje puszka (Ee'leh kawsh-too'yeh push'kah),
a box, a pound,	pudełko, funt (poo-dell'kaw, foont),
a half of a pound,	pół funta (pool foon'tah),
an ounce,	uncya (oon'tsih-yah),
a bag, a bar, a piece,	worek, tafla, kawałek (vaw'reck, tahf'lah, kah-vah'leck),
a tin, a can,	puszka (push'cah),
a glass, a jar,	słój (sloo'ee),

a dozen, a half-dozen,	tuzin, pół tuzina (too'zheen, pool too-zhieh'nah),
a pint, a quart,	pół kwarty, kwarta (pool kvar'tih, kvar'tah),
a gallon,	galon (gah'lawn),
a peck,	ćwierć buszła, garniec (ch'v'yairtch bush'lah, gar'n'yets),
a bushel,	buszel (bu'shell),
a barrel,	beczka (betch'kah),
a basket, a bottle,	koszyk, butelka (caw'shick, bootel'kah),
a package,	pudełko (poo-del'caw),
a slice, a carton?	plątek, karton (plah'teck, car'ton?)
Have you fresh butter, eggs?	Czy Pan ma świeże masło, jaja? (Chih Pahn mah sh'v'yeh'zheh mah'-slaw, jah'jah?)
Please deliver the things this afternoon. Here's the address.	Proszę przysłać mi te rzeczy popołudniu. Tu jest mój adres (Praw'sheh pshih'slahtch mee teh zheh'chih paw-paw-lood'n'yoo. Too. yest moo'ee ah'dress).
Very well, madam.	Dobrze, proszę Pani (Daw'b'zheh, praw'sheh Pah'n'yee).
Various articles:	Różne rzeczy (Roozh'neh zheh'chih):
Rice,	Ryż (Rizh),
Maccaroni,	Makaron (Mah-kah'rawn),
Potash,	Potaż (Paw'tahzh),
Ammonia,	Amoniak (Ah-maw'n'yahk),
Washing fluid,	Płyn do prania (Plin daw prah'-n'yah),
Blueing.	Modre, farbka (Maw'dreh, fahrb'-kah).
Sauce.	Sos (Sawss).
Tomato catsup.	Sos pomidorowy (Sawss paw-mee-daw-raw'vih).
Vinegar.	Ocet (Awe'tset).
Peanut butter.	Masło z orzechów (Mah'slaw zaw-zheh'hoof).
Beets.	Buraki (Boo-rah'kee).
Oat meal.	Kasza owsiana (Kah'shah off-shah'-nah).

Breaddust.	Tłuczony chleb (Tloo-chaw'nih h'lep).
Olives.	Oliwki (Awe-leev'kee).
Sauerkraut.	Kwaszona kapusta (Kvah-shaw'nah kah-poos'tah).
Carrots.	Marchew (Mahr'heff).
Cauliflower.	Kalafjor (Kah-lah'f'yore).
Asparagus.	Szparagi (Shpah-rah'ghee).
Spinach.	Szpinak (Shpee'nahk).
Cabbage.	Kapusta (Kah-poos'tah).
Beets.	Brukiew (Broo'k'yeff).
Horseradish.	Chrzan (H'shahn).
Lettuce.	Salata (Sah-lah'tah).
Cucumbers.	Ogórki (Aw-goor'kee).
Radish.	Rzodkiew (Zhawd'k'yeff).
Mushrooms.	Grzyby (Gzhih'bih).
Fruits—	Owoce— (Aw-vaw'tseh—)
Grapes,	Winogrona (Vee-naw-graw'nah),
Apricots,	Morele (Maw-reh'leh),
Peaches,	Brzoskwinie (B'zhawss-kvee'n'yeh),
Apple,	Jabłko (Yahp'kaw),
Pear,	Gruszka (Groosh'kah),
Plum,	Śliwka (Shleef'kah),
Cherries,	Wiśnie (Veesh'n'yeh),
Raspberries,	Maliny (Mah-lee'nih),
Blackberries,	Jeżyny (Yeh-zhi'nih),
Strawberries,	Poziomki (Paw-zhawm'kee),
Gooseberries,	Agrest (Ah'grehst),
Currants,	Porzeczki (Paw-zhetch'kee),
Huckleberries,	Czarne borówki (Chahr'neh baw-roof'kee),
Melon,	Melon (Meh'lawn),
Watermelon,	Kawon (Kaw'vawn),
Cantaloupe,	Melon (Meh'lawn),
Lemon,	Cytryna (Tsih-trih'nah),
Orange,	Pomarańcza (Paw-mah-rah'n'chah),
Figs, dates,	Figi, daktyle (Fee'ghee, dahk-tih'-leh),
Nuts—	Orzechy— (Aw-zheh'hih—),
Hazelnuts,	Orzechy laskowe (Aw-zheh'hih lahss-kaw'veh),

Walnuts,	Orzechy włoskie (Aw-zheh'hih vlawss'k'yeh),
Almonds.	Migdały (Meeg-dah'ly).

At the hardware store.

- Can you fit a key to this padlock, or must I buy another lock? Czy może Pan dorobić klucz do tej klódki, czy też muszę kupić nową? (Chih maw'zheh Pahn daw-raw'-beeck kloodtch daw tay klood'kee, chih tezh moo'sheh koo'peeck naw'-voh?)
- I think I can make a key for it. Sądzę, że mogę dorobić klucz do niej (Sown'dzeh, zheh maw'geh daw-raw'beeck kloodtch daw n'yay).
- I would like to have some hooks, screws and nails of different sizes. Chciałbym kilka haków, śrubek i gwoździ rozmaitej wielkości (H'chahl'bim keel'kah hah'koof, shroob'ek ee gvawzh'gee rawz-mah-ee'tay v'yell-kawsh'chee).
- Please give me two brass hinges and a brass door knob. Proszę mi dać dwie mosiężne zawiasy i mosiężną antabę (Praw'sheh mee dahtch d'v'yeh maw-shen'zhneh zah-v'yah'sih ee maw-shen'zhneh ahn-tah'bih).
- I am very sorry, I haven't any that size. Bardzo mi przykro, że nie mam żadnych tej wielkości (Bar'dzaw mee pshick'raw, zheh n'yeh mahm zhad'-nih'h tay v'yell-kawsh'chee).
- Tools— Narzędzia— (Nah-zhen'jah—)
Saw,	Piła (Peel'kah),
hammer,	młotek (m'law'tek),
chisel,	dluto (dlew'taw),
screwdriver,	śrubczyk (shroob'chick),
plane,	hebel (heh'bel),
ax,	toporek (taw-paw'reck),
oil-stone,	osełka (aw-sel'kah),
oil-can,	oliwiarka (aw-lee-v'yahr'kah),
knife,	nóż (noozh),
pliers.	obcężki (awb-tsenzh'kee).

Cooking utensils—	Naczynia kuchenne— (Nah-chi'n'yah koo-hen'neh—)
Iron pots of various sizes,	Garnki żelazne rozmaitej wielkości (Garn'kee zheh-lahz'neh raw- zmah-ee'tay v'yell-kawsh'chee),
kettles,	kocielki (kaw-chell'kee),
enamelled sheet- iron stewing pans,	rondle z blachy żelaznej emaljowane (rawn'dleh z'b'lah'hee zheh-lahz'- nay e-mahl-yaw-vah'neh),
sheet-iron pails,	blaszane kubły (blah-shah'neh koob'. ly),
basting-ladle,	.czerpak (chair'pahk),
strainer,	durszlak (door'shlahk),
colander,	łyżka durszlakowa (lish'kah door- shlah-kaw'vah),
a skimmer,	łyżka do zbierania szumowin (lish'- kah daw z'b'yeh-rah'n'yah shoo- maw'veen).
Other articles—	Inne rzeczy— (Een'neh zheh'chih—)
a smoothing iron,	żelazko do prasowania (zheh-lahz'- kaw daw prah-saw-vah'n'yah),
a coffee mill,	młynek do kawy (mlih'neck daw kah'vih),
a chopping-knife,	siekacz (she'kahtch),
a pitcher,	dżban (d'zbahn),
a boiler.	sagan (sah'gahn).
Wire—	Drut— (Droot—)
Iron, brass,	żelazny, mosiężny (Zheh'lahz'ny, maw-shenzh'nih),
copper.	miedziany (m'yeh-d'zh'yah'nih).
Rope,	Powróż (Paw'vrooz),
cord,	sznurek (shnoo'reck),
dishes,	naczynia (nah-chi'n'yah),
plates,	talerze (tah-leh'zheh),
cups,	kubki, filiżanki (koob'ki, fee-lee- zhah'kee),
saucers,	podstawki (pawd-stahv'kee),
knives and forks.	noże i widelce (naw'zheh ee vee- dell'tseh).
Do you keep razors?	Czy ma Pan brzytwy? (Chih mah Pahn b'zhit'vih?)

- Yes, sir, we have a fine assortment of razors and other cutlery. Tak, Panie, mamy bogaty wybór brzytew i innych ostrych narzędzi (Tahk Pah'n'yeh, mah'mih baw-gah'tih vih'boor bzhih'teff ee een'-nih'h aw'-stih'h nah-zhen'gee).
- How much is this pen-knife? Ile kosztuje ten scyzoryk? (Ee'leh kaw-shtoo'yeh ten s'tsih-zaw'rick?)
- That is too dear for me, haven't you any cheaper ones? Ten jest za drogi dla mnie, czy nie ma Pan tańszych (Ten yest zah draw'ghee dlah m'n'yeh, chih n'yeh mah Pahn tahn'shih'h?)
- This is the cheapest we have. Tańszych już nie mamy (Tahn'shih'h yoozh n'yeh mah'mih).
- We handle only the best grade of goods. Sprzedajemy tylko towar najlepszego gatunku (Spsheh-dah-yeh'mih till'-kaw taw'vahr nigh-lep-sheh'gaw gah-toon'koo).
- Is there anything else you want? Czy jeszcze co sobie Pan żąda? (Chih yesh'cheh tsaw Pahn saw'b'yeh zhone'dah?)
- I guess that is all. Zdaje mi się, że to wszystko (Zdah'yeh mee sheh, zehh taw vshisst'-kaw).
- Thank you. Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'-noo).
- Call again, please. Proszę częściej (Praw'sheh chensh'-chay).

At the lawyer's.

- What can I do for you, sir (madam)? Czem mogę Panu (Pani) służyć? (Chem maw'geh Pah'noo (Pah'-n'yee sloo'zhitch?)
- My father has died in Europe and has left me some property. I wish to sell the property. Mój ojciec umarł w Europie i zostawił mi majątek. Chcę sprzedać ten majątek (Moo'ee oy'chets oo'marle v'-Eh-oo-raw'p'yeh ee zaw-stah'veel mee mah-yown'teck. H'tseh ten mah-yown'teck spsheh'dahtch).
- Very well. Let me have all the facts. Bardzo dobrze. Proszę mi podać wszelkie informacje i szczegóły

- (Bar'dzaw daw'bzeh. Praw'sheh mee paw'dahtch v'shell'k'yeh een-for-mahts'yeh ee sh'cheg-goo'ly).
- Please answer all my questions. Proszę odpowiadać na wszystkie pytania (Praw'sheh awd-paw-v'yah'dahtch nah v'shist'k'yeh pih-tah'n'yah).
- What is your full name? Jakie jest Pana imię i nazwisko? (Yah'k'yeh yest Pah'nah ee'm'yeh ee nahz-vees'kaw?)
- Andrew Gleba. Andrzej Gleba (Ahn'd'zhay Gleh'bah).
- How old are you? Ile ma Pan lat? (Ee'leh mah Pahn laht?)
- I am twenty-five years old. Mam dwadzieścia pięć lat (Mahm dvah-jesh'chah p'yentch laht).
- What is your address? Jaki jest Pana adres? (Yah'kee yest Pah'nah ah'dress?)
- 98 Sunnyside Avenue, Brooklyn, N. Y. 98 Sunnyside Ave., Brooklyn, N. Y.
- What was your father's full name? Jak się Pana ojciec nazywał? (Yahk sheh Pah'nah oy'chets nah-zih'vahll?)
- How old was he? Ile miał lat? (Ee'leh m'yahll laht?)
- When did he die? Kiedy umarł? (K'yeddy oo'marle?)
- How many children in the family beside you? Ile jest dzieci w familji oprócz Pana? (Ee'leh yest jeh'chee v'fah-meel'yee awe'prootch Pah'nah?)
- What are their first names and their ages? Jakie są ich imiona i jaki ich wiek? (Yah'k'yeh sown ee'h ee-m'yaw'nah ee yah'kee ee'h v'yeck?)
- Is your mother still living? Czy matka Pana jeszcze żyje? (Chih maht'kah Pah'nah yesh'cheg zhih'yeh?)
- In what village, town, or city is this property located? W jakiej wiosce, w jakim miasteczku, lub mieście jest ta posiadłość (V'yah'k'yay v'yawss'tseh, v'yah'k'yem m'yahs-tetch'koo, loop m'yesh'cheg yest tah paw-shahd'lawshtch?)
- In the town of Brzostek, Galicia, Austria. W miasteczku Brzostek, Galicya, Austria (V'm'yahs-tetch'koo Bzhaws'teck, Gah-leets'yah, Ahoostr'yah).

In the city of Cracow. W mieście Kraków (V'm'yesh'chek Krah'koof).

Have you the deed? Czy ma Pan dokument własności? Testament? Kopję testamentu? Jakie listy lub inne dokumenty? (Chih mah Pahn daw-koo'ment v'lahnawsh'chee? Tess-tah'ment? Kawp'yeh tess-tah-men'too? Yah'k'yeh lees'tih loop een'neh daw-koo-men'tih?)

What evidence have you that the property belongs to you? Jakie dowody ma Pan, że posiadłość należy do Pana? (Yah'k'yeh dawvaw'dih mah Pahn, zheh paw-shahd'lawshtch nah-leh'zhieh daw Pah'nah?)

All right. I'll take care of this matter for you? Bardzo dobrze. Zajmę się tą sprawą dla Pana (Bar'dzaw daw'bzheh. Zigh'meh sheh toh sprah'voh dlah Pah'nah).

I'll notify you as soon as I accomplish anything. Dam Panu znać jak tylko co w tej sprawie zrobię (Dahm Pah'noo znahtch yahk till'kaw tsaw v'tay sprah'v'yeh zraw'b'yeh).

I'll call you when I need you. Dam Panu znać, jak będę Go potrzebował (Dahm Pah'noo znahtch yahk ben'deh Gaw paw-tsheh-baw'vahll).

My father has left my brother and me some property. My brother has taken my share and now claims it as his own. Mój ojciec zostawił memu bratu i mnie pewną posiadłość. Mój brat wziął moją część i przywłaszczył ją sobie (Moo'ee oy'chets zaw-stah'veel meh'moo brah'too ee m'n'yeh pehv'noh paw-shahd'lawshtch. Moo'ee braht v'zhohll maw'yoh chenshtch ee pshih-vlahsh'chill yoh saw'b'yeh).

My brother has wronged me. Mój brat skrzywdził mnie (Moo'ee braht skshiv'geel m'n'yeh).

I wish steps to be taken to recover the property. Chcę począć kroki, aby odzyskać tę posiadłość (H'tseh paw'chowntch kraw'kee ah'bih awd-ziss'kahtch teh paw-shahd'lawshtch).

- I have some property in Europe which I would like to transfer legally to my sister. Mam pewną posiadłość w Europie, którą chciałbym legalnie przekazać mej siostrze (Mahn pehv'noh paw-shahd'lawshtch v'Eh-oo-raw'p'yeh, ktoo'roh h'chahl'bim leh-gahl'n'yeh psheh-kah'zachtch may shaw'ss'-tsheh).
- I wish to sue my husband (wife) for a divorce. Chcę dostać rozwód od mego męża (mojej żony) (H'tseh daw'stachtch rawz'vood awed meh'gaw men'zhah (maw'yay zhaw'nih).
- On what grounds? Z jakiej przyczyny? (Z'yah'k'yay pshih-chih'nih?)
- Desertion. Z powodu opuszczenia (Z'paw-vaw'doo aw-poosh-cheh'n'yah).
- Brutality. Z powodu brutalności (Z'paw-vaw'doo broo-tahl-nawsh'chee).
- Non-support. Z powodu nieutrzymania (Z'paw-vaw'doo n'yeh-oo-tshih-mah'n'yah).
- Infidelity. Z powodu niewierności (Z'paw-vaw'doo n'yeh-v'yair nawsh'chee).
- Have you any evidence that he has done (she has done) what you say? Czy ma Pani jakie dowody, że on uczynił (ona uczyniła) to co Pani mówi? (Chih mah Pah'n'yee yah'k'yeh daw-vaw'dih, zheh awn oo-chih'n'yeel (aw'nah oo-chih-n'yee'-lah) taw tsaw Pah'n'yee moo'vee?)
- Please tell me all the facts in the matter. Proszę mi podać wszelkie fakta w tej sprawie (Praw'sheh mee paw'dahtch v'shell'k'yeh fahk'tah v'tay sprah'-v'yeh).
- Do you think I have sufficient grounds for a divorce? Czy Pan sądzi, że mam dostateczne powody do rozwodu? (Chih Pahn sown'gee, zheh mahm daw-stah-tetch'neh paw-vaw'dih daw rawz-vaw'doo?)
- Yes, madam. Tak, Pani (Tahk, Pah'n'yee).
- No, sir. I don't think a divorce would be granted to you on Nie, Panie. Nie myślę, że Pan uzyska rozwód z tych przyczyn (N'yeh, Pah'n'yeh. N'yeh mish'leh, zheh

those grounds.

Pahn oo-ziss'kah rawz'woot z'tih'h pshih'chin).

I would like to sue the B. R. T. for damages.

Chciałbym skarżyć B. R. T. o odszkodowanie (H'chahl' bim skah'zhitch B. R. T. aw awd-shkaw-daw-vah'n'yeh).

Have you had an accident?

Czy miał Pan jaki wypadek? (Chih m'yahl Pahn yah'kee vih-pah-deck?)

Yes, sir. Last week I rode in one of the Company's cars. When I reached my destination I began to leave the car. Before I was properly off, the conductor rang the bell and the car started. I missed my footing and fell heavily to the pavement. I injured my arm so badly that I cannot work. The doctor says I shall not be able to work for some time.

Tak, Panie. Ubiegłego tygodniajechałem w jednym z tramwajów tego Towarzystwa. Gdy dojechałem do przeznaczonego miejsca, chciałem opuścić tramwaj. Zanim dobrze zszedłem, konduktor zadzwonił i tramwaj ruszył. Potknąłem się i upadłem ciężko na bruk. Skaleczyłem sobie ramię tak boleśnie, że nie mogę pracować. Lekarz mówił, że nie będę zdolny do pracy jeszcze przez pewien czas (Tahk, Pah'n'yeh. Oob'yeg-leh'gaw tih-gawd'n'yah yeh-hah'lem v'yed'nim z'trahm-vah'yooft eh'gaw Taw-vah-zhist'vah. G'dih daw-yeh-hah'lem daw pshez-nah-chaw-neh'gaw m'yays'tsah, h'chah'lem aw-poosh'cheetch trahm'vigh. Zahn'yeem daw'bzheh z'shed'lem, kawn-dook'tore zah-dzvawn'yeel ee trahm'vigh roo'shill. Pawt'k-noh'lem sheh ee oo-pahd'lem chenzh'kaw nah brook. Skah-leh-chih'lem rahm'yeh tahk baw-lesh'n'yeh, zheh n'yeh maw'geh prah-tsaw'vah'tch. Leh'kahzh moo'veel, zheh n'yeh ben'deh z'dawl'nih daw prah'tsih yesh'cheh pshez pehv'yen chahss).

Have you any witnesses to the accident?

Czy ma Pan jakich świadków (Chih mah Pahn yah'keeh'h sh'v'yahd'koof).

- No, sir. I was the only passenger on the car. Nie, Panie. Prócz mnie nie było nikogo innego w tramwaju (N'yeh, Pahn'yeh. Prootch m'n'yeh n'yeh bih'law n'yee-kaw'gaw een-neh'gaw v'trahm-vah'yoo).
- Was there nobody on the street where you stopped? Czy nie było kogo na tej ulicy, gdzie Pan wysiadał? (Chih n'yeh bih'law kaw'gaw nah tay oo-lee'tshi, g'jeh Pahn vih-shah'dahl?)
- Not a soul. Ani żywej duszy (Ahn'yee zhih'vay doo'shih).
- I think it will be very hard to win your case, but I'll try my best under the circumstances. Sądzę, że będzie trudno wygrać sprawę, lecz postaram się jak najlepiej pod temi warunkami (Sown'dzeh, zheh ben'jeh trood'naw vih'grahtch sprah'veh, 'etch paw-stah'rahm sheh yahk nigh-lep'yay pawd teh'-mee vah-roon-kahm'yee).
- Yes, sir. I have a few witnesses. I have their addresses with me. Here they are. Tak, Panie. Mam kilku świadków. Mam ich adresy ze sobą. Oto są (Tahk, Pahn'yeh. Mahm keel'koo sh'v'yahd'koof. Mahm ee'h ah-dres'-sy zeh saw'boh. Aw'taw soh).
- That's very good. To bardzo dobrze (Taw bar'dzaw dawb'zheh).
- I guess it will be quite easy to prove the Company guilty of negligence. Zdaje mi się, że będzie dość łatwo sprawdzić, że Towarzystwo jest winne niedbalstwa (Z'dah'yeh mee sheh, zheh ben'jeh dawshtch laht'-vaw sprahv'geetch, zheh Taw-vah-zhist'vaw yest veen'neh n'yed-bahls'tvah).
- I did some work for Mr. M. and now he refuses to pay my bill. I would like to sue him to recover my just dues. Odrobiłem pewną robotę dla Pana M. i teraz on nie chce mi zapłacić rachunku. Chciałbym go skarżyć, aby odzyskać co mi się prawnie należy (Awd-raw-bee'lem pev'noh raw-baw'teh dlah Pah'nah M. ee teh'rahz awn n'yeh h'tseh me zah-plah'-cheetch rah-hoon'koo. H'chahl'bim

gaw skah'zhitch ah'bih awd-ziss'-
kahtch tsaw mee sheh prahv'n'yeh
nah-leh'zhih).

- What is the man's name? Jak się ten człowiek nazywa? (Yahk sheh ten ch'law'v'yeck nah-zih'-vah?)
- Has he a business of his own? Czy jest on właścicielem jakiego interesu? (Chih yest awn vlash-chee-cheh'lem yah-k'yeh'gaw een-teh-reh'soo?)
- Is it a private person? Czy to jest prywatna osoba? (Chih taw yest prih-vaht'nah aw-saw'-bah?)
- Where does he live? Gdzie mieszka? (G'jeh m'yesh'kah?)
- What sort of work did you do for him? Jaką robotę odrobił Pan dla niego? (Yah'koh raw-baw'teh awd-raw'beel Pahn d'ah n'yeh'gaw?)
- How much does he owe you? Ile jest Panu winien? (Ee'leh yest Pah'noo veen'yen?)
- Did you make a contract with him? Czy zrobił Pan kontrakt z nim? (Chih zraw'beel Pahn kaw'n'trahkt z'n'yem?)
- An oral contract. Ustny kontrakt (Oost'nih kaw'n'trahkt).
- A written contract. Piśmienny kontrakt (Peesh-m'yen'nih kaw'n'trahkt).
- Was anybody else present when you made your oral contract with him? Czy był kto inny obecny, gdy Pan robił ustny kontrakt z nim? (Chih bill ktaw een'nih aw-bets'nih, g'dih Pahn raw'beel oost'nih kaw'n'trahkt z'n'yem?)
- Let me see the contract. Proszę mi pokazać ten kontrakt (Praw'sheh mee paw-kah'zahtch ten kaw'n'trahkt).
- How much would you charge for taking up this case. I cannot afford to pay much. Ile Pan będzie żądał za podjęcie tej sprawy. Nie mogę wiele zapłacić (Ee'leh Pahn ben'jeh zhow'n'dahl zah pawd-yen'cheh tay sprah'vih? N'yeh maw'geh v'yeh'leh zah-plah'-cheetch).
- You'll pay me 5% of Da mi Pan 5% (pięć procent) z tego

- what I recover for you. Is that reasonable? co odzyskam dla Pana. Czy to umiarkowanie? (Dah mee Pahn 5% (p'yentch praw'tsent) z'teh'gaw tsaw awd-ziss'kahm dlah Pah'nah. Chih taw oo-m'yahr-kaw-vah'n'yeh?)
- Certainly. Zupełnie (Zoo-pell'n'yeh).
Thank you. Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'noo).

At the milliner's.

- Hats trimmed according to the latest style. Kapelusze ubrane podług najnowszej mody (Kah-peh-loo'sheh oo-brah'neh paw'dloog nigh-nawv'shay maw'dih).
- I wish to see some hats, bonnets. Chcę zobaczyć kapelusze (H'tseh zawbah'chitch kah-peh-loo'sheh).
- Are they worn large or small this year? Czy w tym roku noszą wielkie czy małe (Chih v'tim raw'koo naw'shoh v'yel'k'yeh chih mah'leh?)
- Large, small. Wielkie, małe (V'yel'k'yeh, mah'leh).
- Here's a green satin hat, trimmed with feathers. Oto jest zielony, atlasowy, przybrany piórami (Aw-taw yest zeh-law'nih, aht-lah-saw'vih, pshih-brah'nih p'yoo-rah'mee).
- Ostrich feathers. Strusie pióra (Stroo'sheh p'yoo'rah).
- Trimmed with flowers, velvet, ribbon. Przybrany (Pshih-brah'nih) kwiatami (k'v'yah-tah'mee), aksamitem (ahk-sah-mee'tem), wstążkami (v'stownzh-kah'mee).
- It becomes you very much. Bardzo Pani do twarzy w nim (Bardzaw Pah'n'yee daw tvah'zhih v'n'yeeem).
- I don't like it very much. It is too gaudy, too simple, too showy. Nie lubię go. On jest za jaskrawy (N'yeh loo'b'yeh gaw. Awn yest zah yahs-krah'vih), za skromny (zah skrawm'nih), za uderzający (zah oo-deh-zhah-yown'tsih).

- Let me see one of a darker color. Proszę mi pokazać o kolorze ciemniejszym (Praw'sheh mee paw-kah'-zah'tch w kaw-law'zheh chem-n'yay'-shim).
- Have you any trimmed with roses? Czy ma Pani jakie ubrane różami? (Chih mah Pah'n'yee yah'k'yeh oobrah'neh roo-zhah'mee?)
- A bunch of roses. Pęk róż (Penk roozh).
- I like this one best of all. Ten mi się najlepiej podoba (Ten mee sheh nigh-leh'p'yay paw-daw'bah).
- I think that you have very good taste. Pani ma bardzo dobry gust (Pah'n'yee mah bar'dzaw daw'brih goost).
- How much is it? Ile on kosztuje? (Ee'leh awn kawsh-too'yeh?)
- Three dollars. Trzy dolary (Tshih daw-lah'rih).
- Five, eight, ten dollars. Pięć, ośm, dziesięć dolarów (P'yentch, awe'shem, jeh'shentch daw-lah'-roof).
- That's rather expensive. To nieco drogo (Taw n'yeh'tsaw draw'gaw).
- That is not dear. To nie drogo (Taw n'yeh draw'gaw).
- Everything in this hat is of the best quality. Ten kapelusz składa się z najlepszych materiałów (Ten kah-peh'loosh sklah'dah sheh z'nigh-lep'shih'h mah-tare-yah'loof).
- All right, pack it up. Dobrze, proszę go zapakować (Daw'-bzheh, praw'sheh gaw zah-pah-kaw'-vah'tch).
- Will you trim my hat for me? Czy Pani raczy mi ozdobić kapelusz? (Chih Pah'n'yee rah'chih mee awz-daw'beetch kah-peh'loosh?)
- With pleasure. Z przyjemnością (Z'p'shih-yem-nawsh'choh).
- Have you your own trimmings, or should I supply them. Czy Pani ma swoje własne ozdoby, lub czy też ja mam je dostarczyć? (Chih Pah'n'yee mah s'vaw'yeh vlahs'neh awz-daw'bih, loop chih tehzh yah mam yeh daw-stahr'-chitch?)

- I have my own. Mam swoje własne (Mahm svaw'yeh vlahss'neh).
- Very well. Leave your shape and the trimmings here. Bardzo dobrze (Bar'dzaw daw'b'zheh). Proszę zostawić kapelusz i ozdoby tu (Praw'sheh zaw-stah'veetch kah-peh'loosh ee aw-zdaw'bih too).
- I'll trim it for you according to the latest style. Ozdobię go Pani według najnowszej mody (Aw-zdaw'b'yeh gaw Pah'n'yee ved'look nigh-nawv'shay maw'dih).
- Call in about three or four days. Proszę przyjść po niego za dwa lub trzy dni (Praw'sheh pshih'eeshtch paw n'yeh'gaw zah dvah loop tshih d'n'yee).

At the dry goods store.

- What can I do for you? Czem mogę Pani służyć? (Chem maw'geh Pah'n'yee sloo'zhitch?)
- Please show me some woolen goods. Proszę mi pokazać materjały wełniane (Praw'sheh mee paw-kah'zahtch mah-tare-yah'ly vel-n'yah'neh).
- Some silk cotton goods. Jedwabne, bawełniane materjały (Yed-vahb'neh, bah-vel-n'yah'neh mah-tare-yah'ly).
- Is this pure wool? Won't the color fade? Czy to jest czystej wełny? Czy kolor nie wypłowieje? (Chih taw yest chiss'tay vel'nih? Chih kaw'lawr n'yeh vih-plaw-v'yeh'yeh?)
- We guarantee this goods. My gwarantujemy ten materiał (Mih g'vah-rah-n-too-yeh'mih ten mah-tare'yahl).
- The color is fast. Kolor jest trwały (Kaw'lawr yest tr'vah'ly).
- Plain or striped material? Materiał gładki lub w paski (Mah-tare'yahl glahd'kee loop v'pahss-kee).
- Cashmere. Kaszmir (Kahsh'meer).
- Thin cloth. Cienkie sukno (Chen'k'yeh sook'naw).
- Poplin. Popelina (Paw-peh-lee'nah).

- This is too light, too dark. Ten jest za jasny, za ciemny (Ten yest zah yahss'nih, zah chem'nih).
- The goods is too thin, too heavy, too stiff. Materiał jest za rzadki, za gruby, za sztywny (Mah-tare'yahl yest zah zhahd'kee, zah groo'bih, zah shtiv'nih).
- Now show me your silk goods. Proszę mi teraz pokazać materiały jedwabne (Praw'sheh mee teh'rahz paw-kah'zahtch mah-t a r e - y a h'ly yed-vahb'neh).
- What kind please, checked, striped, plain or flowered? Jakie, proszę, w kratki, w paski, gładkie czy w deseń? (Yah'k'yeh, praw'sheh, v'kraht'kee, v'pahss'kee, glahd'k'yeh chih v'deh'sane?)
- I'll take some of this. Wezmę tego (Vehz'meh teh'gaw).
- How much do you want? Ile Pani sobie życzy (Ee'leh Pah'n'yee saw'b'yeh zhih'chih?)
- Seven yards. Siedm łokci (Sheh'dem lawk'chee).
- How much is a yard? Po ile łokieć (Paw ee'leh law'k'yetch?)
- 60, 70, 80, 90, 98 cents a yard. (60) sześćdziesiąt, (70) siedemdziesiąt, (80) ośmdziesiąt, (90) dziewięćdziesiąt, (98) dziewięćdziesiąt ośm centów łokieć (Shesh-jeh'shownt, sheh-dem-jeh'shownt, a w e - s h e m - j e h' - shownt, jeh-v'yen-jeh'shownt, jeh-v'yen-jeh'shownt awe'shem tsen'toof law'k'yetch).
- One, two, three dollars a yard. Jeden dolar, dwa, trzy dolary łokieć (Yeh'den daw'lahr, dvah, tshih daw-lah'rih law'k'yetch).
- Can't you make it cheaper (sir)? Czy nie może Pan ustąpić z ceny? (Chih n'yeh maw'zheh Pahn oostown'peetch z tseh'nih?)
- We have only one price. Mamy stałe ceny tylko (Mah'mih stah'leh tseh'nih til'kaw).
- Have you any pink satin, red plush, cambric, calico, Czy ma Pan różowy atlas (Chih mah Pahn roo-zhaw'vih aht'lahss), czerwony plusz (cher-v a w'ni h ploosh), batyst (bah'tist), perkal (pehr'kahl),

printed calico,	perkal kolorowy (pehr'kahl kaw-law-raw'vih),
fleece-lined goods?	barchan? (bar'hahn?)
Ribbons.	Wstążki (V'stownzh'kee).
Very narrow.	Bardzo wązka (Bar'dzaw vownz'-kah).
One inch wide.	Jeden cal szerokości (Yeh'den tsahl sheh-raw-kawsh'chee).
Two, three, four inches.	Dwa, trzy, cztery cale (Dvah, tshih, chteh'rih tsah'leh).
That's too wide.	Za szeroka (Zah sheh-raw'kah).
Haven't you any narrower?	Czy nie ma Pan węższej? (Chih n'yeh mah Pahn venzh'shay?)
Colors—	Kolory— (Kaw-law'rih—)
Red.	Czerwony (Chair-vaw'nih).
Blue.	Niebieski (N'yeh-b'yes'kee).
Brown.	Bronzowy (Brawn-zaw'vih).
Pink.	Różowy (Roo-zhaw'vih).
Green.	Zielony (Zheh-law'nih).
Yellow.	Żółty (Zhool'tih).
Purple.	Purpurowy (Poor-poo-raw'vih).
Cream.	Kremowy (Kreh-maw'vih).
Light, dark.	Jasny, ciemny (Yahss'nih, chem'nih).
Light green.	Jasno zielony (Yahss'naw zheh-law'nih).
Dark blue.	Ciemno niebieski (Chem'naw n'yeh-b'yes'kee).
A shade darker.	Odcień cokolwiek ciemniejszy (A w d'c h a i n tsaw-kawl'v'yek chem-n'yay'shih).
Various things.	Różne rzeczy (Roozh'neh zheh'chih).
Pins and needles.	Szpilki i igły (Sh'peel'kee ee eeg'ly).
Thread, thimble.	Nici, napařtek (N'yee'chee, nah-pahr'steck).
Silk, cotton thread.	Jedwabne, bawełniane nici (Yed-vahb'-neh, bah-vehl-n'yah'neh n'yee'chee).
A skein of silk.	Motek jedwabiu (Maw'teck yed-vahb'-yoo).
Hooks and eyes.	Haftki i pętelki (Hahft'kee ee pen-tel'kee).

Pearl buttons.	Perłowe guziki (Pair-law'veh goo-zhee'kee).
Spun buttons.	Webowe guziki (Veh-baw'veh goo-zhee'kee).
Fancy buttons.	Modne guziki (Mawd'neh goo'zhee'kee).
Tape.	Tasiemka (Tah-shem'kah).
Braid.	Sznurek (Shnoo'reck).
Whale-bone.	Fiszbin (Fish'bean).
Scissors.	Nożyczki (Naw-zhitch'kee).
Lining.	Podszewka (Pawd-sheff'kah).
Insertion.	Wstawka (V'stahv'kah).
Suspenders.	Szelki (Shell'kee).
Necktie.	Krawat (Krah'vaht).
Shirt.	Koszula (Kaw-shoo'lah).
Undershirt.	Koszula spodnia (Kaw-shoo'lah spawd'n'yah).
Drawers.	Kalesony, gacie (Kah-leh-saw'nih, gah'cheh).
Socks.	Skarpety (Skar-pet'ty).
Collars and cuffs.	Kołnierzyki i mankiety (Kawl-n'yeh'-zhick'ee ee mahn-k'yet'tih).
Studs.	Spinki (Sh'peen'kee).
Collar buttons.	Guziki do kołnierzyka (Goo-zhee'kee daw kawl-n'yeh'zhik'kah).
Cuff buttons.	Guziki do mankietów (Goo-zhee'kee daw mahn-k'yeh'toof).
A belt.	Pasek (Pah'seck).
A hair brush.	Szczotka do włosów (Sh'chawt'kah daw vlaw'soof).
A comb.	Grzebień (G'zheh'b'yain).
A handkerchief.	Chustka do nosa (Hoost't'kah daw naw'sah).
Kid gloves.	Rękawiczki skórzane (Ren-kah-veech'kee skoo-zhah'neh).
Silk gloves.	Rękawiczki jedwabne (Ren-kah-veech'kee yed-vahb'neh).
An umbrella.	Parasol (Pah-rah'sawl).
Garters.	Podwiązki (Pawd-v'yownz'kih).
Buckles.	Sprzączki (Sp'showntch'kee).
A veil.	Woalka (Vaw-ahl'kah).

A parasol.	Parasolka (Pah-rah-sawl'kah).
A belt.	Pasek (Pah'seck).
A lace collar.	Kołnierz koronkowy (Kawl'n'yesh kaw-rawn-kaw'vih).
Kid gloves.	Rękawiczki skórkowe (R en-k a h-veech'kee skoor-kaw'veh).
Silk gloves.	Rękawiczki jedwabne (R en-k a h-veech'kee yed-vah'neh).
Cotton gloves.	Rękawiczki bawełniane (R en-k a h-veech'kee bah-vel-n'yah'neh).
A hand bag.	Torebka ręczna (Taw-reb'kah rentch'-nah).
A corset.	Gorset (Gore'set).
A chemise.	Koszula (Kaw-shoo'lah).
An underskirt.	Halka, spodnica (Hahl'kah, spawd-n'yee'tsah).
Drawers.	Majtki damskie (Might'kee dahms'-k'yeh).
Stockings.	Pończochy (Pawn-chaw'hih).
Is that all?	Czy to wszystko? (Chih taw vshisst'-kaw?)
Yes, sir, madam.	Tak, Panie, Pani (Tahk, Pah'n'yeh, Pah'n'yee).
How much is the bill.	Ile się należy? (Ee'leh sheh nah-leh'-zhih?)
Please, pay at the cash office.	Proszę zapłacić przy kasie (Praw'sheh zah-plah'chitch pshih kah'sheh).
Do you want the things sent?	Czy może Pani rzeczy te odesłać? (Chih maw'zheh Pah'n'yee zheh'-chih teh aw-des'lahtch?)
Yes, please, here is my address.	Tak, proszę, oto jest mój adres (Tahk, praw'sheh, aw-taw yest moo'ee ah'-dress).
Good day.	Do widzenia (Daw vee-dzeh'n'yah).
Please call again.	Proszę częściej, prosimy znowu przyjść (Praw'sheh chensh'chay, praw-shee'mih znaw'voo pshih'eeshtch).

At the restaurant.

Waiter, please give me the bill of fare.	Kelner, proszę mi dać jadłospis (Kel'ner, praw'sheh mee dahtch yahd'-law-spees).
I will bring it right away, sir.	Zaraz go przyniosę, proszę Pana (Zah'rahss gaw pshih-n'yaw'seh, praw'sheh Pah'nah).
I am very hungry.	Jestem bardzo głodny (Yes'tem bar'dzaw glawd'ny).
Please bring me some tomato soup.	Proszę mi przynieść zupę pomidorową (Praw'sheh mee pshi'n'yeshtch zoo'-peh paw-mee-daw-raw'voh).
Cabbage soup.	Kapuśniak (Kah-poosh'n'yahk).
Macaroni soup.	Zupa z makaronem (Zoo'pah z'mah-kah-raw'nem).
Meat, of meat.	Mięso, mięsa (M'yen'saw, m'yen'sah).
Boiled beef.	Sztuka mięsa (Shtoo'kah m'yen'sah).
I wish my beef well done,	Chcę wołowinę dosmażoną (H'tseh vaw-law-vee'neh daw-smah-zhaw'-noh),
underdone,	nie dosmażoną (n'yeh-daw-smah-zhaw'noh),
lean, fat.	chudą, tłustą (hoo'dough, tloos'toe).
A bit of sirloin.	Kawałek polędwicy (Kah-vah'leck paw-lend-vee'tsih).
A slice of roast veal.	Kawałek pieczeni cielęcej (kah-vah'leck p'yeh-cheh'ny'yee che-len'tsay).
A little more gravy.	Trochę więcej sosu (Traw'heh v'yen'tsay saw'soo).
Roast mutton.	Pieczeń barania (P'yeh'chain bah-rah'n'yah).
Mutton-chops.	Baranie kotlety (Bah-rah'n'yeh kawt-leh'ty).
Pork-chops.	Wieprzowe kotlety (v'yep-shaw'veh kawt-leh'ty).
Roast pork.	Wieprzowa pieczeń (V'yep-shaw'vah p'yeh'chain).
Tongue.	Ozór (Aw'zoor).
The meat is tough, tender, fried, boiled,	Mięso jest twarde, miękkie (M'yen'-saw yest tvahr'deh, m'yenk'k'yeh),

- smoked, pickled, salted, chopped.
- Have you any roast chicken, duck, goose, turkey?
- Yes, sir, we have.
- No, sir, we haven't.
- What kind of fish have you?
- We have pike, carp, perch, and eel.
- Have you no trout, or tench?
- Fresh-water fish, sea-fish.
- Can you bring me a few sardines, a few oysters, some caviare, a lobster?
- I would like to have some vegetables too.
- What kind?
- Potatoes, of potatoes,
- smażone, gotowane (smah-zhaw'-neh, gaw-taw-vah'neh),
wędzone (ven-dzaw'neh),
marynowane (mah-rih-naw-vah'-neh),
solone (saw-law'neh),
siekane (sheh-kah'neh).
- Czy ma Pan pieczoną kure, kaczkę, gęś, pieczonego indyka? (Chih mah Pahn p'yeh-chaw'noh koo'reh, kahtch'keh, ghensh, p'yeh-chaw'-neh'gaw een-dih'kah?)
- Tak, Panie, mamy (Tahk, Pah'n'yeh, mah'mih).
- Nie, Panie, nie mamy (N'yeh, Pah'n'yeh, n'yeh mah'mih).
- Jakie ryby macie? (Yah'k'yeh rih'by mah'cheh?)
- Mamy szczupaka, karpia, okunia i węgorza (Mah'mih shchoo-pah'kah, car'p'yah, aw-koo'n'yah ee ven-gaw'-zhah).
- Czy nie macie pstrąga lub lina? (Chih n'yeh mah'cheh pstrone'gah loop lee'nah?)
- Rzeczne ryby, morskie ryby (Zhetch'-neh rih'by, morse'k'yeh rih'by).
- Czy może mi Pan przynieść kilka sardynek (Chih maw'zheh mee Pahn pshih'n'yesh'tch keel'kah sahr-dih'-neck), kilka ostryg (keel'kah awss'trig), trochę kawiaru (traw'heh kah-v'yah'roo), homara? (haw-mah'rah?)
- Chciałbym mieć także trochę jarzyn (H'chahl'l'bim m'yetch tahk'zheh traw'heh yah'zhin).
- Jakie? (Yah'k'yeh?)
- Kartofle, kartofli (Car-tawff'leh, car-tawff'lee),

peas, of peas,	groszek, groszku (graw'szek, grawsh'koo),
beans, of beans,	fasola, fasoli (fah-saw'lah, fah-saw'lee),
carrots, of carrots,	marchew, marchwi (mahr'heff, mahr'hvee),
spinach,	szpinak (shpee'nahk),
asparagus,	szparagi (shpah-rah'ghee),
cabbage,	kapusta (kah-poos'tah),
beets,	brukiew (broo'k'yeff),
lettuce, of lettuce,	sałata, sałaty (sah-lah'tah, sah-lah'-tih),
radish, of radishes.	rzodkiewka, rzodkiewek (zhawd-k'yeff'kah, zhawd-k'yeh'veck).
Now bring me some beer,	A teraz przynieś mi Pan piwa (Ah teh'rahss pshi'n'yesh mee Pahn pee'vah),
wine,	wina (vee'nah),
lemonade,	limonjady (lee-mawn-yah'dih),
soda water,	wody sodowej (vaw'dih saw-daw'-vay),
coffee,	kawy (kah'vih),
black coffee,	kawy czarnej (kah'vih chahr'nay),
coffee with milk,	kawy z mlekiem (kah'vih z'mleh'-k'yem),
a good cigar,	dobre cygaro (daw'breh tsih-gah'-raw),
pudding,	pudyniu (poo-dih'n'yoo),
candies,	cukierków (tsoo-k'yair'koof),
cakes,	ciastek (chahss'teck),
ice cream,	lodów (law'doof),
a pie,	pasztet (pahsh'tet),
some fruit,	trochę owoców (traw'heh aw-vaw'-tsoof),
grapes,	winogron (vee-naw'grawn),
an apple,	jabłko (yahp'kaw),
a pear,	gruszkę (groosh'keh),
a peach,	brzoskwinię (bzhaws-kvee'n'yeh),
some strawberries,	trochę poziomków (traw'heh paw-zhawm'koof),
blackberries.	jeżyn (yeh'zhin).

Please make out the bill.	Proszę zrobić rachunek (Praw'sheh zraw'beeck rah-hoo'neck).
How much is it?	Ile się należy? (Ee'leh sheh nah-leh'-zhih?)
Waiter, here's something for you.	Kelner, tu jest coś dla was (Kel'nair, too yest tsawswih dlah vahss).
Thank you, sir.	Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'-noo).
Drinks—	Napoje— (Nah-paw'yeh—)
wine, rhine-wine,	wino, wino reńskie (vee'naw, vee'-naw rains'k'yeh),
tokay,	tokaj (taw'kigh),
sherry,	kseres (kseh'ress),
port,	porto (por'taw),
bordeaux,	bordo (bor'daw),
madeira,	madera (mah-de'rah),
claret,	wino czerwone (vee'naw cher-vaw'-neh),
beer, ale,	piwo, el (pee'vaw, ell),
porter,	porter (por'ter),
cognac, brandy,	konjak, wódka (kawn'yahk, vood'-kah),
whiskey,	wódka (vood'kah),
lemonade,	limonada (lee-maw-nah'dah),
orangeade,	oranżada (aw-rahn-zhah'dah),
soda-water.	sodowa woda (saw-daw'vah vaw'-dah).

At the stationary store.

Please give me a box of good writing paper, a bottle of ink and a stick of sealing wax.	Proszę mi dać pudełko papieru listowego, flaszeczkę atramentu i laseczkę laku (Praw'sheh mee dahtch poodel'kaw pah-p'yeh'roo lees-taw-veh'gaw, flashetch'keh at-trah-men'too ee lah-setch'keh lah'koo).
Is there anything else you wish to have?	Czy Pan nie potrzebuje niczego więcej? (Chih Pahn n'yeh paw-tsheh-booyeh n'yee-cheh'gaw v'yen'tsay?)
Yes. Let me have	Tak. Proszę mi dać kilka kawałków

some blotters, a ruler, a dozen pencils, two penholders, and a few steel-pens.

bibuły, linijkę, tuzin ołówków, dwie obsadki i kilka stalówek (Tahk. Praw'sheh mee dahtch keel'kah kah-vahl'koof bee-boo'ly, lee-n'yee'ee'keh, too'zheen aw-loof'koof, d'yeh awb-sahd'kee ee keel'kah stah-loo'veck).

A pencil, a penholder, a stub, a ruler, a blotter.

Ołówek, obsadka, stalówka, linijka, bibuła (Aw-loo'veck, awb-sahd'kah, stah-loof'kah, lee-n'yee'ee'kah, bee-boo'lah).

This pen is too hard. Haven't you any softer ones?

To pióro jest za twarde. Czy nie ma Pan miękkszych? (Taw p'yoo'raw yest zah tvahr'deh. Chih n'yeh mah Pahn m'yenk'shah'h?)

Do you keep artist's materials?

Czy ma Pan na sprzedaż materiały dla malarzy? (Chih mah Pahn nah spsheh'dahzh mah-tare-yah'ly dla mah-lah'zhah'?)

Yes, sir. What would you like to have?

Tak, Panie. Czego by Pan sobie życzył? (Tahk, Pah'n'yeh. Cheh'gaw bih Pahn saw'b'yeh zhah'chill?)

I would like to have a box of water-colors, a few tubes of oil colors—red, green, brown, blue, yellow, black, white, vermilion, orange, ultramarine color—

Chciałbym mieć pudełko farb wodnych, kilka rurek farb olejnych—czerwony, zielony, brązowy, niebieski, żółty, czarny, biały, cynobrowy, pomarańczowy, lazurowy kolor—(H'chah'l'bim m'yetch poo-dell'kaw fahrb vawd'nih'h, keel'kah roo'reck fahrb aw-lay'nih'h—chah'r-vaw'nih, zeh-law'nih, brawn-zaw'vih, n'yeh-b'yeh'kee, zhool'tih, chahr'nih, b'yah'ly, tsih-naw-braw'vih, paw-mah-rah-n-chaw'vih, lah-zoo-raw'vih kaw'lawr—),

a few brushes, and a dozen charcoal pencils for sketching.

kilka pędzli (keel'kah pendz'lee), i tuzin węgli do konturów (ee too'zheen ven'glee daw kaw-n-too'-roof).

Drawing-board.

Rajsbret (Rice'bret).

Drawing rule.

Rajsszyna (Rice-shih'nah).

- A piece of India ink. Kawalek tuszu (Kah-vah'leck too'-shoo).
- A few crayons. Kilka kredek (Keel'kah kreh'deck).
- Drawing paper. Papier do rysunków (Pah'p'yair daw rih-soon'koof).
- A set of drawing instruments. Komplet cyrklów (Kawm'plet tsihrk'-loof).
- Some canvas. Płótno do malowania (Ploot'naw daw mah-law-vah'n'yah).
- Copy books. Kajety (Kah-yetty).
- Note books. Notesy (Naw-tes'sy).
- Rubber bands. Gumki (Goom'kee).
- Rubber eraser. Guma do wymazywania. Raderka (Goo'mah daw vih-mah-zih-vah'n'yah. Rah-dare'kah).
- A desk set. Przybory na biurko (Pshih-baw'rih nah b'yoor'kaw).
- Post cards. Pocztówki (Pawtch-toof'kee).
- Views. Widoki (Vee-daw'kee).
- A map of the town. Mapa miasta (Mah'pah m'yahss'tah).
- An almanac. Kalendarz (Kah-len'dahzh).
- How much do you want for that pen knife? Ile Pan żąda za ten scyzoryk? (Eel'yeh Pahn zhown'dah zah ten s'tsih-zaw'rick?)
- Here's one with two blades and a little scissors. Tu jest jeden z dwoma nożykami i ma-
leńkiemi nożyczkami (Too yest yeh'den z'dvaw'mah naw-zhiih-kah'-mee ee mah-len-k'yeh'mee naw-zhitch-kah'mee).
- Do you take orders for visiting cards, magazines? Czy przyjmuje Pan zamówienia na kartki wizytowe, miesięczniki? (Chih pshih'ee-moo'yeh Pahn zah-moo-v'yeh'n'yah nah kahrt'kee vee-zih-taw'veh, m'yeh-shentch-n'yee'-kee?)
- Have you any typewriter ribbons, carbon paper? Czy ma Pan kalki do maszyn do pisa-
nia, kalki? (Chih mah Pahn kahl'-kee daw mah'shin daw pee-sah'-n'yah, kahl'kee?)

At the shoemaker's and at the shoe store.

- A shoe, shoes. Trzewik, trzewiki (Tsheh'veek, tsheh-vee'kee).
- A boot, boots. But, buty (Boot, boo'ty).
- I want these shoes repaired. Mam tu trzewiki do naprawy (Mahm too tsheh-vee'kee daw nah-prah'-vih).
- Put new soles and heels on them. Niech Pan podzeluje je i da do nich nowe korki (N'yeh'h Pahn pawd-zeh-loo'yeh yeh ee dah daw n'yeeh'h naw'veh cor'kee).
- These boots need new fronts. Trzeba dorobić do tych butów nowe noski (Tsheh'bah daw-raw'beech daw tih'h boo'toof naw'veh nawss'-kee).
- Square the heels on shoes, please. Proszę wyrównać korki u tych trzewików (Praw'sheh vih-roov'nahtch cor'kee oo tih'h tsheh-vee'koof).
- Some of the pegs are too high and hurt my feet. Tu sztyfty szterczą i ranią mi nogi (Too shtiff'tih shtair'choh ee rah'-n'yoh mee naw'ghee).
- When do you want them ready? Na kiedy chce je Pan mieć? (Nah k'yed'dy h'tseh yeh Pahn m'yetch?)
- Can you have them ready this evening? Czy mogą być gotowe na dziś wieczór? (Chih maw'goh bitch gaw-taw'veh nah geesh v'yeh'choor?)
- I don't think I can do it. Nie myślę, że będą gotowe na ten czas (N'yeh mish'leh, zeh ben'doh gaw-taw'veh nah ten chahss).
- When will they be ready then? Na kiedy będą gotowe wtedy? (Nah k'yed'dy ben'doh gaw-taw'veh v'teh'-dy?)
- They will be ready tomorrow, in two days, in a week, next week. One będą gotowe jutro (Aw'neh ben'doh gaw-taw'veh yoo:tra), za dwa dni (zah dvah d'n'yee), za tydzień (zah tih'jane), na drugi tydzień (nah droo'ghee tih'jane),

- this week yet. tego tygodnia jeszcze (teh'gaw tih-gawd'n'yah yesh'cheh).
- Can't you make it sooner? I am in a hurry. Czy nie może Pan przyspieszyć? Bardzo mi pilno (Chih n'yeh maw'zheh Pahn pshih-sh'p'yeh'shitch? Bar-dzaw mee peel'naw).
- I'll try. Będę się starał (Ben'deh sheh stah'rahl).
- Please send them to my house. Proszę mi je odesłać (Praw'sheh mee yeh aw-dess'lahtch).
- Please use the best leather you have for the soles. Proszę użyć jak najlepszą skórę na podszwy (Praw'sheh oo'zhitch yahk nigh-lep'shoh skoo'reh nah paw-desh'vih).
- Shoes and boots repaired here. Trzewiki i buty naprawia się tu (Tsheh-vee'kee ee boo'ty nah-prah'-v'yah sheh too).
- Prices very reasonable. Ceny bardzo umiarkowane (Tseh'nih bar'dzaw oo-m'yahr-kaw-vah'neh).
- I want a pair of shoes. Chcę parę trzewików (H'tseh pah'reh tsheh-vee'koof).
- Laced or buttoned? Sznurowane czy na guziki (Shnoo-raw-vah'neh chih nah goo-zhieh'kee?)
- Laced. Sznurowane (Shnoo-raw-vah'neh).
- What size? Jaki numer? (Yah'kee noo'mer?)
- I don't know, you can look at those I wear. Nie wiem, może Pan popatrzeć na te, które noszę (N'yeh v'yehm, maw'zheh Pahn paw-pah'tshetch nah teh ktoo'reh naw'sheh).
- Here is a good pair, see if they fit you. Tu jest dobra para, proszę spróbować czy pasują (Too yest dawb'rah pah'-rah, praw'sheh s'proo-baw'vahtch chih pah-soo'joh).
- I think they are a little tight. Zdaje mi się, że trochę ciasne (Zdah'yeh mee sheh, zheh traw'heh chahss'neh).
- Here is another pair. Tu jest inna para (Too yest een'nah pah'rah).
- These seem to fit well. Te pasują dobrze (Teh pah-soo'yoh dawb'zheh).

- Now show me a pair of patent leather shoes, — buttoned, please. A teraz proszę mi pokazać parę lakierków, na guziki (Ah teh'rahz praw'sheh mee paw-kah'zahtch pah'-reh lah-k'yair'koof, nah goo-zhee'-kee).
- Tan shoes. Trzewiki z żółtej skóry (Tshe-vee'kee z'zhool'tay skoo'rih).
- Satin pumps. Atlasowe pantofle (Aht-lah-saw'veh pahn-tawff'leh).
- Slippers. Pantofle domowe (Pahn-tawff'leh daw-maw'veh).
- Children's shoes. Dziecinne trzewiki (D'zheh-cheen'neh tshe-vee'kee).
- Do you like this pair? Czy Pan lubi tę parę? (Chih Pahn loo'bee teh pah'reh?)
- No, I don't like a broad toe. Nie, nie lubię z szerokimi nosami (N'yeh, n'yeh loo'b'yeh zeh sheh-raw-kee'mee naw-sah'mee).
- I want shoes with low heels, broad soles, square fronts, pointed fronts. Potrzebuję trzewików z niskimi korkami (Paw-tsheh-boo'yeh tsheh-vee'-koof z n'yees-kee'mee cor-kah'mee), na szerokich podszwach (nah sheh-raw'keeh'h paw-desh'vah'h), z kwadratowymi nosami (z'kvah-taw-vih'mee naw-sah'mee), z wążkami nosami (z'vownz-kee'-mee naw-saw'mee).
- This is too tight at the ankle. Ten jest za ciasny w kostce (Ten yest zah chahss'nih v'kawsst'tseh).
- I can't put it on. Nie mogę go włożyć (N'yeh maw'gheh gaw vlaw'zhitch).
- Try these, please. Proszę spróbować tę parę (Praw'sheh spoo-baw'vahtch teh pah'reh).
- These I can put on, but they are tight at the instep and pinch in front. Te mogę włożyć, ale są za ciasne na podbiciu i cisną w palcach (Teh maw'gheh vlaw'zhitch, letch soh zah chahss'neh nah pawd-bee'choo ee cheess'noh v'pahll'tsah'h).
- The leather will stretch. Skóra się rozciągnie (Skoo'rah sheh rawz-chowng'n'yeh).

- Thank you, I don't wish to have corns. Dziękuję Panu, nie chcę dostać nagmiotków (Jane-koo'yeh Pah'noo, n'yeh h'tseh daw'stacht nah-g'n'yawt'koof).
- I want large shoes which will not pinch. Chcę mieć buty szerokie, które nie będą mi uciskać nóg (H'tseh m'yetch boo'ty sheh-raw'k'yeh, ktoo'reh mee n'yeh ben'doh oo-cheess'kahtch noog).
- I agree with you. Zgadzam się z panem (Z'gah'dzahm sheh z'pah'nem).
- Send both pairs to my house, please. Proszę odesłać obydwie pary do mego domu (Praw'sheh aw-dess'lahtch aw-bid'v'yeh pah'ry daw meh'gaw daw'moo).
- Here is the address. Tu jest adres (Too yest ah'dress).

At the tailor's.

- I would like to have a suit made. Chciałbym obstalować ubranie (H'chahl'bim awb-stah-law'vahhtch oo-brah'n'yeh).
- I have the goods. Mam materjał (Mahm mah-tare'yahl).
- Have you any goods or must I buy my goods elsewhere? Czy pan ma materjał, czy też muszę kupić go gdzieindziej? (Chih pahn mah mah-tare'yahl, chih tezh moo'sheh koo'peech gaw g'dzheh-een'-jay?)
- We have a very large stock of goods and you can pick out what you like best. Mamy bogaty wybór sukna i może Pan wybrać sobie do gustu (Mah'mih baw-gah'tih vih'boor sook'nah ee maw'zheh Pahn saw'b'yeh vih'-brahtch daw goos'too).
- Show me your samples, please. Proszę mi pokazać próbki materjału (Praw'sheh mee paw-kah'zahtch proob'kee mah'tare-yahl'loo).
- How much is this a yard? Ile kosztuje łokieć? (Ee'leh kawsh. too'yeh law'k'yetch?)
- Your prices are very high. Ceny są zbyt wygórowane (Tseh'nih soh zbit vih-goo-raw-vah'neh).

- I don't think you can get these goods any cheaper in the whole town. Nie dostanie Pan tego materiału tańiej w całym mieście (N'yeh dawss-tah'n'yeh Pahn teh-gaw mah-tare-yah'loo tah'n'yay v'tsah'lem m'yesh'-cheh).
- Show me some plain goods. Proszę mi pokazać materiały gładkie (Praw'sheh mee paw-kah'zajtch mah-tare-yah'ly gładh'k'yeh).
- Mixed goods. Materiały przerabiane (Mah-tare-yah'ly psheh-rah-b'yah'neh).
- Do you guarantee the quality? Czy Pan ręczy za dobroć? (Chih Pahn ren'chy zah daw'brawtch?)
- Won't the color fade? Czy kolor nie zblaknie? (Chih kaw'-lawr n'yeh z'blahk'n'yeh?)
- Yes, sir. No, sir. Tak, Panie. Nie, Panie (Tahk, Pah'-n'yeh. N'yeh, Pah'n'yeh).
- All right, I'll have a suit and an extra pair of trousers made of this goods. Dobrze, może mi Pan zrobić kostjum i jedną parę spodni osobno z tego materiału (Daw'b'zheh, maw'zheh mee Pahn zraw'beech kawss't'yoom ee yed'noh pah'reh spawd'n'yee aw-sawb'noh z'teh'gaw mah-tare-yah'-loo).
- Now, let me see some good lining. Teraz proszę mi pokazać dobrą podszewkę (Teh'rahz praw'sheh mee paw-kah'zajtch daw'broh pawt-sheff'keh).
- I think half silk wears better than pure silk, don't you? Sądzę, że pół jedwabna jest trwalsza niż czysto jedwabna. A Pan? (Sown'dzeh, zehh pool yed-vahb'-nah yest t'rvahl'shah n'yizh chis'taw yed-vahb'nah. Ah Pahn?)
- I think so too. Ja także (Yah tahk'zheh).
- What kind of buttons do you want? Jakie chce Pan mieć guziki? (Yah'-k'yeh h'tseh Pahn m'yetch goo-zhee'kee?)
- I'll leave that to you. To pozostawiam Panu (Taw paw-zawstah'v'yahm Pah'noo).
- Take my measure, please. Proszę mi wziąć miarę (Praw'sheh mee v'zhowntch m'yah'reh).
- I came to try on the Przyszedłem przymierzyć ubranie,

- suit I ordered. które obstalowałem (Pshih-shed'lem pshih-myeh'zhitch oo-brah'n'yeh, ktoo'reh awb-stah-law-vah'lem).
- All right, sir. Here it is for you. Bardzo dobrze, Panie. Tu ono jest (Bar'dzaw dawb'zheh, Pah'n'yeh. Too aw'naw yest).
- Let us see the coat and vest first. Wpierw obejrzymy marynarkę i kamizelkę (V'p'yairv aw-bay-zhieh'mih mah-rih-nahr'keh ee kah-mee-zel'keh).
- I think they fit beautifully. Sądzę, że pasują bardzo dobrze (Sown'dzeh, zheh pah-soo'yoh bar'dzaw daw'b'zheh).
- Not at all. The sleeves are too long. Wcale nie. Rękawy są za długie (V'tsah'leh n'yeh. Ren-kah'vih soh zah dloo'g'yeh).
- That can be easily fixed. To można łatwo poprawić (Taw mawzh'nah lah'tvaw paw-prah'-veetch).
- The shoulders need a little padding. Trzeba podwatować trochę ramiona (Tsheh'bah pawd-vah-taw'vahtch traw'heh rah-m'yaw'nah).
- The collar is too tight. Kołnierz jest za ciasny (Kawl'n'yezh yest zah chahss'nih).
- The coat is too tight. It pinches me under the arms. Surdut jest za ciasny. Ciśnie mnie pod ramionami (Soor'doot yest zah chahss'nih. Cheesh'n'yeh m'n'yeh pawd rah-m'yaw-nah'mee).
- Now, look at yourself in the mirror. Is there anything else that is not right? Teraz, proszę spojrzeć na siebie w lustrze. Czy jest jeszcze co do poprawy? (Teh'rahz praw'sheh spaw'ee'-zhetch nah sheh'b'yeh v'loos'tsheh. Chih yest yesh'cheh tsaw daw paw-prah'vih).
- Pull up the collar a little. Podnieś Pan trochę kołnierz (Pawd'n'yesh Pahn traw'heh kawl'n'yezh).
- The coat wrinkles between the shoulders. Surdut marszczy się na ramionach (Soor'doot marsh'chih sheh nah rah-m'yaw'nah'h).
- You cannot complain of this coat. It fits Nie może Pan narzekać na ten surdut. Leży wybornie (N'yeh maw'zheh

- you splendidly. Pahn nah-zheh'kahtch nah ten soor'-doot. Leh'zhih vih-bore'n'yeh).
- Won't you try on the trousers now? Czy nie zechce Pan przymierzyć tych spodni? (Chih n'yeh zeh'h'tseh Pahn pshih-m'yeh'zhitch tih'h spawd'n'yee?)
- They are too long and tight at the waist. Są za długie i ciasne w pasie (Sown zah dloo'g'yeh ee chahss'neh v'pah'-sheh).
- Too short. Za krótkie (Zah kroot'k'yeh).
- They cut between the legs. Cisną w kroku (Chiss'noh v'kraw'-koo).
- Too loose around the thigh. Za wolne w biodrach (Zah vawl'neh v'b'yawd'rah'h).
- Too tight around the knee. I can't bend my knee. Za ciasne w kolanie. Nie mogę zgiąć kolana (Zah chahs'neh v'kaw-lah'-n'yeh. N'yeh maw'geh z'g'yowntch kaw-lah'nah).
- Too high around the waist. Za wysokie w pasie (Zah vih-sawk'yeh v'pah'sheh).
- All right, I'll fix everything and you'll see that your suit will fit you nicely. Dobrze, Panie, poprawię wszystko i zobaczy Pan, że garnitur będzie wybornie pasował (Daw'b'zheh, Pah'-n'yeh, paw-prah'v'yeh v'shist'kaw ee zaw-bah'chih Pahn, zheh gar-n'yee'toor ben'jeh vih-bore'n'yeh pah-saw'vahll).
- Let us hope so. Miejmy nadzieję (M'yay'mih nah-jeh'yeh).

At the clothing store.

- Show me a double-breasted overcoat, please. Proszę mi pokazać palto z podwójnem przodem (Praw'sheh mee paw-kah'-zah'tch pahl'taw z'pawd'voo'ee'nem pshaw'dem).
- Single-breasted. Z pojedynczym przodem (Z'paw-yeh-din'chim pshaw'dem).
- Here's your size exactly. Tu jest wielkość zupełnie odpowiednia dla Pana (Too yest v'yell'kawshtch

- zoo-pell'n'yeh awd-paw-v'yed'n'yah
dlah Pah'nah).
- I don't like the goods. Nie lubię tego materiału. On nie jest
It's not good dobry (N'yeh loo'b'yeh teh'gaw
enough. mah-tare-yah'loo. Awn n'yeh yest
daw'brih).
- This goods is not Ten materiał nie jest dość gruby (Ten
heavy enough. mah-tare'yahl n'yeh yest dawshtch
groo'bih).
- Try it on. Proszę przymierzyć (Praw'sheh pshih-
m'yeh'zhitch).
- The sleeves are too Rękawy są za długie, krótkie, wolne,
long, short, loose, ciasne (Ren-kah'vih soh zah dloo'-
tight. g'yeh, kroot'k'yeh, v a wl'n e h,
chahss'neh).
- The collar is too high, Kołnierz jest za wysoko, nizko (Kawl'-
low. n'yehz yest zah vih-saw'kaw,
n'yees'kaw).
- Try this one (suit, Proszę przymierzyć to (ubranie, pal-
overcoat). to) (Praw'sheh pshih-m'yeh'zhitch
taw (oo-brah'n'yeh, pahl'taw).
- It is too narrow in the Jest za ciasne w piersiach. Nie mogę
chest, I can't button zapiąć (Yest zah chahss'neh
it. v'p'yair'shah'h. N'yeh maw'geh
zah'p'yowntch).
- I don't like the color Prócz tego, nie lubię tego koloru
either. (Prootch teh'gaw, n'yeh loo'b'yeh
teh'gaw kaw-law'roo).
- What color would you Jakiego koloru życzy Pan sobie wte-
like to have then? dy? (Yah-k'yeh'gaw kaw-law'roo
zhih'chih Pahn saw'b'yeh v'ted'dy?)
- Brown? Bronzowy. Bronzowego (Brawn-zaw'-
vih. Brawn-zaw-veh'gaw?)
- Gray? Szary. Szarego? (Shah'rih. Shah-
reh'gaw?)
- Black? Czarny. Czarnego? (Chahr'nih.
Chahr-neh'gaw?)
- Blue? Niebieski. Niebieskiego? (N'yeh-
b'yes'kih. N'yeh-b'yess-k'yeh'gaw?)
- Dark Blue? Granat. Granatowego? (Grah'naht.
Grah-nah-taw-veh'gaw?)

- How does this color suit you? Jak ten kolor podoba się Panu? (Yahk ten kaw'lawr paw-daw'bah sheh Pah'noo?)
- I'll take this overcoat, suit, these trousers, this vest, coat. Wezmę to palto, ten garnitur (Vez'meh taw pahl'taw, ten gar'n'yee'toor).
te spodnie (teh spawd'n'yeh),
tę kamizelkę, tę marynarkę (or ten surdut) (teh kah-mee-zell'keh, teh mah-rih-nahr'keh (or ten soor'doot).
- How much for this suit, overcoat? Ile kosztuje ten garnitur (Ee'leh kawsh-too'yeh ten gar'n'yee'toor), to palto? (taw pahl'taw?).
- That's too dear. To za drogo (Taw zah draw'gaw).
- Can't you make it any cheaper? Czy nie może go Pan sprzedać taniej? (Chih n'yeh maw'zheh gaw Pahn spsheh'dahtch tah'n'yay?)
- That's the lowest price at which we can sell it. To jest najniższa cena, za którą możemy sprzedać Panu (Taw yest nigh-nizh'shah tseh'nah, zah ktoo'roh maw-zheh'mih s'p'sheh'-dahtch Pah'noo).

At the watchmaker's, jewelry store.

- I have a watch here which needs repairing. Mam tu zegarek do poprawienia (Mahm too zeh-gah'reck daw paw-prah-v'yeh'n'yah).
- It doesn't go. Nie idzie (N'yeh ee'jeh).
- Did you drop it? Czy go Pan upuścił? (Chih gaw Pahn oo-poosh'cheel?)
- No, I think the main spring is broken. Nie, lecz sądzę, że główna sprężyna pękła (N'yeh, leth sown'dzeh, zeh gloov'nah spren-zhieh'nah pen'klah).
- Let me see the watch. Proszę mi pokazać zegarek (Prawsheh mee paw-kah'zahtch zeh-gah'reck).
- The main spring is not broken, but the Główna sprężyna nie jest pęknięta, lecz werk potrzebuje poprawy

- movement is out of order. (Gloov'nah spren-zhieh'nah n'yeh yest pen-k'n'yen'tah, letch verk paw-tsheh-boo'yeh paw-prah'vih).
- The watch needs cleaning, that's all. Trzeba go wyczyścić, to wszystko (Tsheh'bah gaw vih-chish'cheetch, taw v'shiss'tkaw).
- You must have dropped it, because the dial is cracked, the hands are bent, and the main spring is broken. Pan musiał go upuścić, ponieważ cyferblat jest pęknięty, wskazówki są pogieęte, i główna sprężyna jest złamana (Pahn moo'shahl gaw oo-poosh'cheetch, paw-n'yeh'vazh tsih-fair'blaht yest pen-k'n'yen'tih, skah-zoof'kee soh paw-g'yen'teh, ee gloov'nah spren-zhieh'nah yest z'lah-mah'nah).
- When will it be ready? Kiedy będzie gotowy? (K'yed'dy ben'jeh gaw-taw'vih).
- You can have it tomorrow afternoon. Będzie gotowy jutro popołudniu (Ben'jeh gaw-taw'vih yoo'traw paw-pawlood'n'yoo).
- How much will it cost to have it cleaned and repaired? Ile będzie kosztować wyczyszczenie i poprawienie (Ee'leh ben'jeh kawsh-taw'vahtch vih-chish-cheh'n'yeh ee paw-prah-v'yen'n'yeh?)
- Seventy-five cents. Siedemdziesiąt pięć centów (Sheh-dem-jeh-shownt'p'yentch tsen'toof).
- Fifty cents. Pięćdziesiąt centów (P'yen-jeh'shownt tsen'toof).
- One dollar. Jednego dolara (Yed-neh'gaw daw-lah'rah).
- Dollar and a half. Dolar i pół (Daw'lahr ee pool).
- All right. I'll leave it. Dobrze, zostawię go tu (Daw'b'zheh, zaw-stah'v'yeh gaw too).
- Please put a new crystal in. Proszę wprawić nowe szkieleko (Praw'sheh v'prah'veetch na w'vehsh'k'yell'kaw).
- To advance. Posunąć naprzód, przyspieszyć (Paw-soo'nowntch nah'pshood, pshihsh'p'yeh'shitch).
- To retard. Posunąć wtył, zwolnić (Paw-soo'nowntch v'till, z'vawl'n'yetch).

- It goes too fast. Idzie za prędko (Ee'jeh zah prend'-kaw).
- It goes too slowly. Idzie za wolno (Ee'jeh zah vawl'naw).
- It is hard to fix this watch. Trudno poprawić ten zegarek (Trood'-naw paw-prah'veetch ten zeh-gah'-reck).
- Would you change it for another? Czy by Pan go wymienił na inny? (Chih by Pahn gaw vih-m'yeh'n'yeel nah een'nih).
- With pleasure. Z przyjemnością (Z'pshih-yem-nawsh'-choh).
- I have all sorts of gold and silver watches. Mam rozmaite złote i srebrne zegarki (Mahm rawz-mah-ee'teh zlaw'teh ee sreb'r'neh zeh-gahr'kee).
- Ladies' watches. Damskie zegarki (Dahms'k'yeh zeh-gahr'kih).
- Men's watches. Męskie zegarki (Men'sk'yeh zeh-gar'-kee).
- Have you open face watches? Czy Pan ma zegarki w pojedynczej kopercie (Chih Pahn mah zeh-gahr'-kee v'paw-yeh-din'chay kaw-pair'-cheh).
- How much do you want for this chain? Ile Pan żąda za tę dewizkę? (Ee'leh Pahn zhown'dah zah teh deh-vees'-keh?)
- Pendulum clock. Zegar wahadłowy (Zeh'gar vah-hahd-law'vih).
- Ring. Pierścioneł (P'yairsh-chaw'neck).
- Wedding-ring. Obrączka ślubna (Aw-brawntch'kah shloob'nah).
- Earrings. Koleczyki (Kawl-chih'kee).
- A locket. Medaljon (Meh-dahl'yawn).
- A string of pearls. Sznur pereł (Shnoor peh'rell).
- Studs. Spinki do gorsu (Speen'kee daw gore'-soo).
- Necklace. Naszyjnik (Nah-shi'ee'n'yeek).
- Brooch. Broszka (Brawsh'kah).
- Bracelet. Bransoleta (Brahn-saw-leh'tah).
- Plated knives and forks. Platerowane noże i widelce (Plah-teh-raw-vah'neh naw'zheh ee veedel'tseh).

Silver plated.	Posrebrzane (Paw-sreb-zhah'neh).
Gold plated.	Pozłacane (Paw-zlah-tsah'neh).
A dozen, a half a dozen.	Tuzin, pół tuzina (Too'zheen, pool too-zhee'nah).
Silver tea spoons.	Srebrne łyżeczki do herbaty (Sreb'r'-neh lih-zhetch'kee daw hair-bah'tih).
Please set this diamond in gold, platinum.	Proszę oprawić ten dyament w złoto, platynę (Praw'sheh aw-prah'veetch ten dih-ah'ment v'zlaw'taw, plah-tih'neh).
Silver.	Srebro (Sreb'raw).
Emerald.	Szmaragd (Shmah'rahg'd).
Coral.	Koral (Kaw'rahl).
Sapphire.	Szafir (Shah'feer).
Opal.	Opal (Aw'pahl).
Ruby.	Rubin (Roo'bean).
This costs one dollar, two, three, four dollars.	To kosztuje jednego dolara, dwa, trzy, cztery dolary. Pięć, sześć, siedm, ośm, dziewięć, dziesięć, dwadzieścia, trzydzieści, czterdzieści, pięćdziesiąt, sto dolarów, i pół (Taw kawsh-too'yeh yed-neh'gaw daw-lah'rah, dvah, tshih, chteh'ry daw-lah'rih. P'yentch, sheshtch, sheh'dem, aw'shem, jeh-v'yentch, jeh-shentch, dvah-jesh'chah, tshih-jesh'-ch e e, chtair-jesh'chee'p'yentch, p'yen-jeh'shownt, staw daw-lah'roof, ee pool).
Five, six, seven, eight, nine ten, twenty, thirty, forty-five, fifty, a hundred dollars, and a half.	

At the Immigration Bureau. Barge Office.

Immigration Bureau.	Biuro Imigracyjne (B'yoo'raw Ee-mee-grah'tsah'ee'neh).
Immigration Inspector.	Inspektor Imigracyjny (Een-speck'tore Ee-mee-grah-tsah'ee'nih).
From what country do you come?	Z jakiego kraju Pan przybywa? (Z'yah-k'yeh'gaw krah'yoe Pahn pshih-bih'vah?)
I come from Germany.	Przybywam z Niemiec (Pshih-bih'-vahn z'N'yeh'm'yets).

- Are you a German?** Czy Pan jest Niemcem? (Chih Pahn yest N'yem'tsem?)
- No, sir, I am a Pole.** Nie, Panie, jestem Polakiem (N'yeh Pah'n'yeh, yes'tem Paw-lah'k'yem).
- Poland has been torn asunder by Russia, Austria and Germany.** Polska została rozdarta przez Rosyę, Austryę i Niemcy (Pawl'skah zaw-stah'lah rawz-dahr'tah pshez Raw's'yeh, Ah'oos'tr'yeh ee N'yem'tsih).
- I come from German Poland, Austrian Poland, Russian Poland.** Przybywam z Polski pod zaborem niemieckim, austryackim, rosyjskim (Pshih-bih'vahm z'Pawls'kee pawd z ah-b a w'r e m n'yeh-m'yets'keem, ah'oos-trih-ahts'keem, raw-see'ees'keem).
- I come from England, France, Italy, Holland, Belgium.** Przybywam (Pshih-bih'vahm) z Anglji (z'Ahn'glee'ee), z Francyi (z'Frah'n'tsih'ee), z Włoch (z'Vlaw'h), z Holandyi (z'Haw-lahn'dee'ee), z Belgii (z'Behl'ghee'ee).
- Why did you leave your country?** Dlaczego Pan opuścił swój kraj? (Dlah-cheh'gaw Pahn aw-poosh'chill svoo'ee cry?)
- I left my country on account of the European war.** Opuściłem kraj mój z powodu europejskiej wojny (Aw-poosh-chih'lem cry moo'ee z'paw-vaw'doo eh-oo-raw-pays'k'yay voy'nih).
- I left my country to escape persecution.** Opuściłem kraj mój z powodu prześladowania (Aw-poosh-chih'lem cry moo'ee z'paw-vaw'doo psheh-shlah-daw-vah'n'yah).
- I came here to better my existence.** Przybyłem tu, aby polepszyć sobie byt (Pshih-bih'lem too, ah'bih paw-lep'-shitch saw'b'yeh bit).
- I came to America to visit my relations.** Przybyłem do Ameryki, aby odwiedzić moich krewnych (Pshih-bih'lem daw Ah-merry'kee, ah'bih awd-v'yeh'-geetch maw'ee'h krehv'nih'h).
- I came to America on certain business.** Przybyłem do Ameryki, aby załatwić pewien interes (Pshih-bih'lem daw

- Ah-merry'kee, ah'bih-zah-laht'veetch
peh'v'yen een-teh'ress).
- Are you in good health? Czy jest Pan zdrowy? (Chih yest
Pahn z'draw'vih?)
- I'm in perfect health. Jestem zupełnie zdrow (Yes'tem zoo-
pel'n'yeh zdroof).
- Have you any relations in the United States? Czy ma Pahn jakich krewnych w Sta-
nach Zjednoczonych? (Chih mah
Pahn yah'keeh krehv'nih'h v'Stah'-
nah'h z'Yednaw-chaw'nih'h?)
- No, sir. None at all. Nie, Panie. Żadnych (N'yeh, Pah'-
n'yeh. Zhahd'nih'h).
- Yes, sir. Tak, Panie (Tahk, Pah'n'yeh).
- Where do they live? Gdzie oni mieszkają? (G'jeh aw'n'yee
m'yesh-kah'yoh?)
- They live in New York, Chicago, Boston, Philadelphia. Mieszkają (M'yesh-kah'yoh)
w New Yorku (v'New Yor'koo),
w Chicago (v'Chica'gaw),
w Bostonie (v'Bosto'n'yeh),
w Filadelfii (v'Fee-lah-del'fee'ee).
- Somewhere in the state of Pennsylvania. Gdzieś w stanie Pennsylvania (G'jesh
v'stah'n'yeh Penn-sill-vah'n'yah).
- Don't you know exactly? Czy Pan nie wie, gdzie dokładnie?
(Chih Pahn n'yeh v'yeh g'jeh daw-
klahd'n'yeh?)
- I have the address in my trunk. Mam adres w kufrze (Mahm ah'dress
v'koof'sheh).
- Have you any money? Czy ma Pan nieco pieniędzy? (Chih
mah Pahn n'yeh'tsaw p'yeh-n'yen'-
dzih?)
- None at all. Ani centa (Ah'n'yee tsen'tah).
- Yes, sir. I have. Tak, Panie, mam (Tahk, Pah'n'yeh,
mahm).
- How much money have you? Ile pieniędzy ma Pan? (Ee'leh p'yeh-
n'yen'dzih mah Pahn?)
- Twenty-five, forty, fifty, one hundred dollars. Dwadzieścia pięć, czterdzieści, pięć-
dziesiąt, sto dolarów (Dvah-jesh'-
chah p'yentch, chtair-jesh'chee,
p'yen-jeh'shownt, staw daw-lah'-
roof).

- Can you read and write? Czy umie Pan czytać i pisać? (Chih oo'm'yeh Pahn chih'tahtch ee pee'sahtch?)
- Yes, no, sir. Tak, nie, Panie (Tahk, n'yeh, Pah'n'yeh).
- Write your name here. Proszę napisać tu swoje nazwisko (Praw'sheh nah-pee'sahtch too s'vaw'yeh nahz-vees'kaw).
- Have you a passport? Czy ma Pan paszport? (Chih mah Pahn pahsh'port?)
- I have a passport. Mam paszport (Mahm pahsh'port).
- I have no passport. Nie mam paszportu (N'yeh mahm pahsh-pore'too).
- Did anybody in this country promise you work? Czy kto w tym kraju przyrzekł Panu dać zajęcie? (Chih k'taw v'tim krah'yoo p'shih'zheck'l Pah'noo dahtch zah-yen'cheh?)
- Nobody, sir. Nikt, Panie (Neekt, Pah'n'yeh).
- We shall have to send you away to the port you came from. Będziemy musieli Pana odesłać z powrotem do portu, z którego Pan przybył (Ben-jeh'mih moo-sheh'lee Pah'nah aw-des'lahtch z'paw-vraw'tem daw pore'too, z'ktoo-reh'gaw Pahn pshih'bill).
- For God's sake do not send me away. Please let me remain in the United States. Na miłość Boga, nie odsyłajcie mnie. Proszę mi pozwolić pozostać w Stanach Zjednoczonych (Nah mee'lawshtch Baw'gah, n'yeh awd-sihlye'cheh m'n'yeh. Praw'sheh mee paw-zvaw'leetch paw-zaw'stahtch v'Stah'nah'h Z'yed-naw-chaw'nih'h).
- Where are you going? Gdzie Pan jedzie? Dokąd Pan zamierza jechać? (G'jeh Pahn yeh'jeh? Daw'kownd Pahn zah-m'yeh'zhah yeh'hahtch?)
- To my friends Y., number 183 Third Ave. Do mych przyjaciół Y., numer 183 Third Ave. (Daw mih'h pshih-yah'chool Y., noo'mare 183 Third Ave.).
- What is your trade? Jaki jest Pański zawód? (Yah'kee yest Pahn'skee zah'vood?)

- I am a chemist. Jestem chemikiem (Yes'tem heh-mee'-k'yem).
- Did your friends send for you? Czy Pana przyjaciele posłali po Pana? (Chih Pah'nah pshih-yah-cheh'leh paw-slah'lee paw Pah'nah?)
- Yes, sir. Tak, Panie (Tahk, Pah'n'ye).
- Let me see the letter. Proszę mi pokazać list (Praw'sheh mee paw-kah'zahtch leest).
- I destroyed it. Podarłem go. Zniszczyłem go (Paw-dahr'lem gaw. Z'n'yeesh-chih'lem gaw).
- How much money have you? Ile pieniędzy ma Pan? (Ee'leh p'yeh. n'yen'dzih mah Pahn?)
- Twenty - five pounds sterling. Dwadzieścia pięć funtów szterlingów (Dvah-jesh'chah p'yentch foon'toof shtair-leen'goof).
- Here is your paper. Tu jest Pana papier (Too yest Pah'nah pah'p'yair).
- Go into the room. Idź Pan do pokoju (Eedge Pahn daw paw-kaw'yoo).
- To-morrow you will be permitted to leave. Jutro będzie pozwolono Panu opuścić to miejsce (Yoo'traw ben'jeh paw-z'vaw-law'naw Pah'noo aw-poosh'-cheetch taw m'yays'tseh).
- You will be returned to London. Będzie Pan odesłany do Londynu (Ben'jeh Pahn aw-des-lah'nih daw Lawn-dih'noo).
- Why? Dlaczego? (Dlah-cheh'gaw?)
- You came here under contract to work. Pan przybył tu do pracy za kontraktem (Pahn pshih'bill too daw prah'tsih zah kaw'n-trak'tem).
- The law of the United States forbids entrance to any one who comes under contract. Prawo Stanów Zjednoczonych zabrania wstępu osobie, która tu przyjeżdża za kontraktem (Prah'vaw Stah'noof Z'yed-naw-chaw'nih'h zahbrah'n'yah v'stem'poo aw-saw'b'yeh, k'too'rah too pshih-yezh'dzhah zah kaw'n-trak'tem).

In the street car.

- Can you tell me where this street is, please? Czy może mi Pan powiedzieć, gdzie ta ulica jest? (Chih maw'zheh mee Pahn paw-v'yeh'jetch, g'jeh tah oo-lee'tsah yest?)
- It's a way up town. I think you better take a car. Daleko w górze miasta. Lepiej niech Pan jedzie tramwajem (Dah-leh'-kaw v'goo'zheh m'yahss'tah. Leh'-p'yay n'yeh'h Pahn yeh'jeh trahm-vigh'em).
- Here's my car. Nadchodzi mój tramwaj (Nahd-haw'-gee moo'ee trahm'vigh)
- Conductor, will this car take me to Y. street? Panie konduktorze, czy ten tramwaj dochodzi do ulicy Y.? (Pah'n'yeh kaw'n-dook-taw'zheh, chih ten trahm'vigh daw-haw'gee daw oo-lee'tsih Y.?)
- Yes, sir, it will. Tak, Panie (Tahk, Pah'n'yeh).
- No, sir, madam. Nie, Panie, Pani (N'yeh, Pah'n'yeh, Pah'n'yee).
- Please step off the platform. Proszę zejść z platformy (Praw'sheh zeh'eeshtch z'plaht-fore'mih).
- Please step inside the car. Plenty of room in the middle. Proszę wstąpić do środka. Jest dość miejsca w środku tramwaju (Praw'sheh v'stone'peetch daw shrawd'kah. Yest dawsh'tch m'yays'tsah v'shrawd'koo trahm-vah'yoo).
- Here's a seat for you, madam. Jest siedzenie dla Pani; proszę siadać (Yest sheh-dzeh'n'yeh d'ah Pah'n'yee; praw'sheh shah'dahtch).
- How far does this car go, conductor? Jak daleko idzie ten tramwaj, Panie konduktorze? (Yahk dah-leh'kaw ee'jeh ten trahm'vigh, Pah'n'yeh kaw'n-dook-taw'zheh?)
- As far as Y. street. Aż do Y. ulicy (Ahzh daw Y. oo-lee'tsih).
- I think we must get off here. Conductor, stop at the next corner, please. Zdaje mi się, że mamy tu wysiąść. Konduktorze, proszę zatrzymać tramwaj na następnym narożniku (Zdah'yeh mee shee, zheh mah'mih)

too vih'shownshitch. Kawn-dook.
taw'zheh, praw'sheh zah-tshih'-
mahitch trahm'vigh na nah-stemp'.
nim nah-rawzh-n'yee'koo).

The court.

- The court is now in session. Sąd się rozpoczął (Sownd sheh rawz-paw'chohl).
- What is your name? Jak się Pan nazywa (Yahk sheh Pahn nah-zih'vah?)
- How long have you been in America? Jak długo przebywa Pan w Ameryce? (Yahk dloo'gaw psheh-bih'vah Pahn v'Ah-meh'rih'tseh?)
- Have you taken out naturalization papers? Czy ma Pan papiery obywatelskie? (Chih mah Pahn pah-p'yeh'rih aw-bih-vahtel'sk'yeh?)
- No, sir. Nie, Panie (N'yeh, Pah'n'yeh).
- Yes, sir. Tak, Panie (Tak, Pah'n'yeh).
- Do you want to become a citizen of the United States? Czy życzy Pan sobie zostać obywatelem Stanów Zjednoczonych? (Chih zhih'chih Pahn saw'b'yeh zawss'tahtch aw-bih-vahteh'lem Sta'noof Z'yed-naw-chaw'nih'h?)
- How old are you? Ile ma Pan lat? (Ee'leh mah Pahn laht?)
- Are you married? Czy Pan żonaty? (Chih Pahn zhaw-nah'tih?)
- How many children have you? Ile dzieci ma Pan? (Ee'leh jeh'chee mah Pahn?)
- Do you intend to live here in the United States? Czy Pan zamierza zamieszkać tu w Stanach? (Chih Pahn zah-m'yeh'-zhah zah-m'yesh'kahtch too v'Stah'-nah'h?)
- Have you ever committed a crime? Czy popełnił Pan kiedy jaką zbrodnię? (Chih paw-pell'n'yeel Pahn k'yeh'-dih yah'koh z'brawd'n'yeh?)
- Were you ever in prison? Czy był Pan kiedy uwięziony? (Chih bill Pahn k'yeddy oo-v'yen-zhaw'-nih?)

- Are your parents living? Czy Pana rodzice żyją? (Chih Pah'-nah raw-gee'tseh zhih'yoh?)
- Are you over twenty? Czy ma Pan więcej niż dwadzieścia lat? (Chih mah Pahn v'yen'tsay n'yeezh dvah-jesh'chah laht?)
- Have you ever voted? Czy Pan kiedy głosował? (Chih Pahn k'yed'dy glav-saw'vahl?)
- What is an oath? Co to jest przysięga? (Tsaw taw yest pshih-shen'gah?)
- Do you swear on the Holy Bible that you will tell the truth? Czy przysięga Pan na świętą Bibliję, że Pan będzie mówił tylko prawdę? (Chih pshih-shen'gah Pahn na Sh'v'yen'toh Beeb'lec-yeh, zehh Pahn ben'jeh moo'veel til'kaw prahv'deh?)
- In what State of the United States are you? W jakim Stanie zamieszkuje Pan? (V'yah'keem Stah'n'yeh zah-m'yesh-koo'yeh Pahn?)
- Who is the governor of this State? Kto jest gubernatorem tego Stanu? (Ktaw yest goo-bare-nah-taw'rem teh'gaw Stah'noo?)
- Who elect the governor? Kto obiera gubernatora? (Ktaw aw-b'yeh'rah goo-bare-nah-taw'rah?)
- Who elect the representatives? Kto obiera reprezentantów? (Ktaw aw-b'yeh'rah reh-preh-zehn-tahn'-toof?)
- Who elect the senators? Kto obiera senatorów? (Ktaw aw-b'yeh'rah seh-nah-taw'roof?)
- Who is now President of the United States? Kto jest teraz Prezydentem Stanów Zjednoczonych? (Ktaw yest teh'-rahz Preh-zih-den'tem Stah'noof Z'yed-naw-chaw'nih'h?)
- Who elect the President? Kto obiera Prezydenta? (Ktaw aw-b'yeh'rah Preh-zih-den'tah?)
- The judge is speaking to you. Sędzia przemawia do Pana (Sen'jah psheh-mah'v'yah daw Pah'nah).
- He says that you should raise your right hand and swear on the Holy On mówi, że Pan ma podnieść prawą rękę i przysięgać na świętą bibliję, że Pan będzie mówić prawdę (Awn moo'vee, zehh Pahn mah pawd'.

- Bible that you will tell the truth. n'yeshtch prah'voh ren'keh ee pshih-shen'gahtch nah sh'v'yen'toh beeb'-lee-yeh, zheh Pahn ben'jeh moo'-veetch prahv'deh).
- You are a witness and you must tell the judge and the jury all you know about this matter. Pan jest świadkiem i musi Pan powie-dzieć sędziemu i przysięgłym wszy-stko co Pan wie o tej sprawie (Pahn yest sh'v'yahd'k'yem ee moo'shee Pahn paw-v'yeh'jetch sen-jeh'moo ee pshih-shen'glim vshist'kaw tsaw Pahn v'yeh aw tay sprah'v'yeh).
- If you tell a lie after having sworn on the Holy Bible you will be guilty of perjury. Jeżeli Pan skłamię po przysiędze, bę-dzie Pan winny krzywoprzysięstwa (Yeh-zheh'lih Pahn sklah'm'yeh paw pshih-shen'dzeh, ben'jeh Pahn vee'n'ni h kshih-vaw-pshih-shen'-stvah).
- The crime of perjury is punished severely. Krzywoprzysięstwo karze się surowo (Kshih-vaw-pshih-shen'stvaw kah'-zheh sheh soo-raw'vaw).
- Do you swear? Czy Pan przysięga? (Chih Pahn pshih-shen'gah?)
- Yes, sir. Tak, Panie (Tahk, Pah'n'yeh).
- Did you ever see the prisoner before? Czy Pan widział podsądnego kiedy przedtem? (Chih Pahn vee-jahl pawd-sownd-neh'gaw k'yed'dy pshed'tem?)
- No, sir. Nie, Panie (N'yeh, Pah'n'yeh).
- Did you see him on the 10th of January? Czy Pan go widział 10-go Stycznia? (Chih Pahn gaw vee'jahl jeh-shown'-teh'gaw Stitch'n'yah).
- Where did you see him? Gdzie go Pan widział? (G'jeh gaw Pahn vee'jahl?)
- I saw him in a saloon. Widziałem go w szynku (Vee-jah'lem gaw v'shin'koo).
- He was drunk. Był pijany (Bill pee-yah'nih).
- I met him on the street. Spotkałem go na ulicy (Spawt-kah'-lem gaw nah oo-lee'tsih).
- Did you see the as-sault? Czy Pan widział napad? (Chih Pahn vee'jahl nah'pahd?)

- Who did the shooting? Kto strzelał? (Ktaw stsseh'lahll?)
- Who struck with the knife? Kto uderzał nożem? (Ktaw oo-deh'-zhahl naw'zhem?)
- This man. Ten człowiek (Ten chlaw'v'yeck).
- Where did he get the knife? Gdzie on dostał ten nóż? (G'jeh awn daw'stahl ten noozh?)
- He pulled it out of his pocket. On wyciągnął go z kieszeni (Awn vih-chowng'nohl gaw z'k'yeh-sheh'-n'ye).
- That is a bad habit. To jest złe przyzwyczajenie (Taw yest zleh pshih-zvih-chah-yeh'n'yeh).
- The habit of carrying weapons is the cause of many crimes. Przyzwyczajenie noszenia broni jest przyczyną wielu zbrodni (Pshih-zvih-chah-yeh'n'yeh naw-sheh'n'yah brow'n'ye yest pshih-chih'noh v'yeh'loo z'brawd'n'ye).

At the custom house.

- The custom house. Komora celna (Kaw-maw'rah tsell'-nah).
- Have you anything dutiable sir (mad-am)? Czy ma Pan, Pani, co do oclenia? (Chih mah Pahn, Pah'n'ye tsaw daw aw-tsleh'n'yah?)
- I don't think I have. Zdaje mi się że nic (Zdah'yeh mee sheh zeh n'yeets).
- Please open the trunk. Proszę otworzyć kufer (Praw'sheh aw-tvaw'zhitch koo'fare).
- Have you any cigars, whiskey or the like? Czy ma Pan jakie cygara, wódkę, lub temu podobne rzeczy? (Chih mah Pahn yah'k'yeh tsi-gah'rah, voot'-keh, loop teh'moo paw-dawb'neh zeh'chih?)
- No, sir. I have only a few cigars for my own personal use. Nie, Panie. Mam tylko kilka cygar dla własnego użytku (N'yeh, Pah'n'yeh. Mahm till'kaw keel'kah tsih'gahr dlah vlahss-neh'gaw oo-zhit'koo).
- I have some cigars to declare. Mam cygara do oclenia (Mahm tsih-gah'rah daw aw-tsleh'n'yah).

- What's in this trunk? Co jest w tym kufierku? (Tsaw yest v'tim koo-fare'koo?)
- I have my clothes and underwear in that. Mam ubranie i bieliznę w nim (Mahm oo-brah'n'yeh ee b'yeh-leez'neh v'-n'yem).
- Several collars, gloves and some other small things. Kilka kołnierzyków, rękawiczki i inne małe rzeczy (Keel'kah kawl-n'yeh-zhih'koof, ren-kah-veetch'kee ee een'neh mah'leh zheh'chih).
- Anything else? Czy jeszcze co? (Chih yesh'cheh tsaw?)
- Nothing else. Nic więcej (N'yeets v'yen'tsay).
- What about this dress. It seems quite new. A co to za suknia? Ona zdaje się zupełnie nowa (Ah tsaw taw zah sook'-n'yah? Aw'nah zdah'yeh sheh zoo-pel'n'yeh naw'vah).
- You'll have to pay duty on it, madam, on the laces, on the jewelry. Będzie musiała Pani zapłacić cło od niej, (Ben'jeh moo-shah'lah Pah'-n'yee zah-plah'cheetch tslaw awed n'yay), od koronek (awed kaw-rawn'neck), od biżuterii (awed bee-zhoo-tare'-yee).
- It's not new. I wore it several times. Ona nie jest nowa. Ja miałam ją na sobie kilka razy (Aw'nah n'yeh yest naw'vah. Yah m'yah'lahm yoh nah saw'b'yeh keel'kah rah'zih).
- May I close the trunks now? Czy mogę zamknąć teraz kufry? (Chih maw'geh zahmk'knowntch teh'rahz koof'rih?)
- It's all right. You may go ahead. Wszystko w porządku. Może Pan iść dalej (V'shist'kaw v'paw-zhownd'-koo. Maw-zheh Pahn eeshtch dah'-lay).
- Who collects the duty? Komu mam zapłacić cło? (Kaw'moo mahm zah-plah'cheetch tslaw?)
- How much is there to pay? Ile mam zapłacić? (Eel'yeh mahm zah-plah'cheetch?)

The labor bureau.

- Is this the labor bureau? Czy tu jest biuro stręczeń pracy? (Chih too yest b'yoo'raw stren-chen prah'tsih?)
- Yes, do you want a job, sir (madam)? Tak, czy Pan (Pani) życzy sobie posadę, zajęcie? (Tahk, chih Pahn (Pah'n'yee) zhih'chih saw'b'yeh paw-sah'deh, zah-yen'cheh?)
- I do. I am cook, a nurse, a chambermaid, a governess, a dressmaker, a waitress. Tak, życzę. Jestem kucharką (Tahk, zhicheh. Yes'tem koo-hahr'koh), pielęgniarką (p'yeh-leng-n'yahr'koh), pokojówką (paw-kaw-yoof'koh), guwernantką (goo-vair-nahnt'koh), krawczynią (krahf-chih'n'yoh), kelnerką (k'yell-nair'koh).
- I am out of work. Nie mam zajęcia (N'yeh mahm zah-yen'chah).
- Have you good recommendations? Czy ma Pan (Pani) dobre świadectwa? (Chih mah Pahn (Pah'n'yee) daw'breh sh'v'yah-dets'tvaw?)
- Not many, but I have worked for Mrs. Y., and she was satisfied with my work. Nie wiele, lecz pracowałam dla Pani Y.; ona była zadowolona z mej roboty (N'yeh v'yeh'leh, letch prah-tsaw-vah'lahm dlah Pah'n'yee Y.; aw'nah bih'lah zah-daw-vaw-law'nah z'may raw-baw'tih).
- You must know your business well. Musi Pan (Pani) znać swoją robotę dobrze (Moo'shee Pahn (Pah'n'yee) znahtch svaw'yoh raw-baw'teh daw'bzheh).
- We can't find you a place unless you know your business. Nie możemy Panu (Pani) znaleźć zajęcia, chyba że Pan (Pani) zna swój zawód dobrze (N'yeh maw'zheh'mih Pah'noo (Pah'n'yee) znah'leshtch zah-yen'chah, hih'bah zheh Pahn (Pah'n'yee) znah svoo'ee zah'vood daw'bzheh).
- You must bring a recommendation from Musi Pan (Pani) przynieść świadectwo z miejsca, gdzie Pan (Pani)

your last place of employment.

był (była) ostatni raz zajęty (zajęta) (Moo'shee Pahn (Pah'n'yee) pshih'n'yesh'tch sh'v'yah-dets'tvaw z'm'yays'tsah g'jeh Pahn (Pah'n'yee) bill (bil'lah) aws-taht'n'yee rahz zah-yen'tih (zah-yen'tah).

At the library.

Public Library.

Biblioteka Publiczna (Beeb'l'-yaw-teh'kah Poob-leetch'nah).

I would like to join the library.

Chciałbym się zapisać do biblioteki (H'chahl'bim sheh zah-pee'sahtch daw beeb'l'-yaw-teh'kee).

Did you ever belong to any public library before?

Czy Pan kiedy przedtem należał do jakiej publicznej biblioteki? (Chih Pahn k'yed'dy pshed'tem nah-leh'-zahl daw yah-k'yay poob-leetch'nay beeb'l'-yaw-teh'kee?)

No, ma'am.

Nie, Pani (N'yeh, Pah'n'yee).

Yes, ma'am.

Tak, Pani (Tahk, Pah'n'yee).

Fill out this blank please.

Proszę wypełnić ten blankiet (Praw'sheh vih-pell'n'yeetch ten blahn'-k'yet).

What is your name?

Jak się Pan nazywa? (Yahk sheh Pahn nah-zih'vah?)

How old are you?

Ile ma Pan lat? (Ee'leh mah Pahn laht?)

Where do you live?

Gdzie Pan mieszka? (G'jeh Pahn m'yesh'kah?)

Have you anybody to act as reference for you?

Czy ma Pan kogo do potwierdzenia? (Chih mah Pahn kaw'gaw daw pawt'v'yair-d'zeh'n'yah?)

Sign your name on this line, please.

Proszę podpisać się na tej linii (Praw'sheh pawd-pee'sahtch sheh nah tay lee'n'yee).

When can I take out books?

Kiedy mogę zacząć wypożyczać książki? (K'yed'dy maw'geh zah'chowntch vih-paw-zhih'chahtch k'shownzh'kee?)

Right now.

Natychmiast (Nah-tih'h'm'yahst).

- Come in a week. Proszę przyjść za tydzień (Praw'sheh pshih'eeshtch zah tih'jane).
- Fiction. Dzieła powieściowe (Jeh'lah paw-v'yesh-chaw'veh).
- Other works. Inne dzieła naukowe (Een'neh jeh'lah nah-oo-kaw'veh).
- You may take only two works of fiction. Może Pan tylko dwie nowele wziąć (Maw'zheh Pahn til'kaw d'v'yeh naw-veh'leh v'zhowntch).
- The books may be kept two weeks. Książki można wypożyczyć na dwa tygodnie (K'shownzh'kee mawzh'nah vih-paw-zh'chitch nah dvah tih-gawd'n'yeh).
- A fine of 2c a day will be charged for all books kept beyond date due. Kara dwóch centów będzie nałożona za przetrzymanie książek po za czasem (Kah'rah dvooh'h tsen'toof ben'jeh nah-law-zhaw'nah zah psheh-tshih-mah'n'yeh kshown'zheck paw zah chah'sem).
- A page is missing here. Tu brakuje kartki (Too brah-koo'yeh kart'kee).
- The book is very much soiled. Ta książka jest bardzo powalana (Tah kshownzh'kah yest bahr'dzaw paw-vah-lah'nah).
- I'll make a note of that. Zanotuję to sobie (Zah-naw-too'jeh taw saw'b'yeh).
- I lost my card. May I have another? Zgubiłem kartkę. Czy mogę mieć drugą? (Z'goo-bee'lem cart'keh. Chih maw'geh m'yetch droo'goh?)
- Call a week from today; if the card is not found, we'll give you another one. Proszę przyjść za tydzień od dzisiaj; jeżeli kartka się nie znajdzie, damy Panu drugą (Praw'sheh pshih'eeshtch zah tih'jane awed gee'sh'igh; yeh-zheh'lee cart'kah sheh n'yeh z'nigh'jeh, dah'mih Pah'noo droo'goh).
- I lost the book and wish to pay for it. Zgubiłem książkę i chciałbym zapłacić za nią (Z'goo-bee'lem k'shownzh'keh ee h'chahl'bim zah-plah'cheetch zah n'yoh).

- How much must I pay? Ile się należy? (Ee'leh sheh nah-leh'-zhih?)
- I would like to renew these books. Chciałbym ponownie wypożyczyć tę książkę (H'chahl'bim paw-naw'v'-n'y e h vih-paw-zh'chitch teh kshownzh'kee).
- Please reserve (title of book) for me. Proszę rezerwować (...) dla mnie (P r a w' s h e h reh-zehr-vaw'v'ah'tch (...)) dla m'n'yeh).
- We'll notify you when the book is here. Damy Panu znać jak tylko książka się tu pojawi (Dah'mih Pah'noo znahtch yahk till'kaw k'shownzh'kah sheh too paw-yah'vee).
- Please get this book for me from another branch. Proszę postarać się dla mnie o tę książkę z innej biblioteki (Praw'sheh paw-stah'rahtch sheh dla m'n'yeh awe teh k'shownzh'keh z'een'nay beeb'l'-yaw-teh'kee).
- Are there any Polish books on the shelves? Czy są tu polskie książki na półkach? (Chih soh too paw'l's'k'yeh k'shownzh'kee nah pool'kah'h?)
- No. Nie. (N'yeh).
- Yes, we have a Polish section too. Tak, mamy polski oddział także (Tahk, mah'mih pawl's'kee awd'jah' tahk'-zheh).

At the post office.

- How far is the post office from here? Jak daleko stąd poczta? (Yahk dah-leh'kaw stoned pawtch'tah?)
- Right on the next corner. Zaraz na następnym narożniku (Zah'-rahz nah nah-stemp'nim nah-rawzh-n'yee'koo).
- Thank you. Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'-noo).
- Will you please give me two two-cent stamps, five one-cent stamps, and eight postal cards. Prosz mi dać dwie dwucentowe marki, pięć jednocentowych marek i ośm kartek pocztowych (Praw'sheh mee dahtch d'v'yeh dvo'o-tsen-taw'veh mahr'kee, p'yentch yed-naw-tsen-taw'vih'h mah'reck ee aw'shem kahr'teck pawtch-taw'vih'h).

- I wish to have this letter registered. Chciałbym wysłać ten list rekomendowany (H'chahl'bim vih'slah'tch ten leest reh-kaw-men-daw-vah'nih).
- All right. 12 cents, please. Dobrze. Dwanaście centów, proszę (Daw'bzheh. Dvah-nahsh'cheh tsen'toof, praw'sheh).
- I want to send a money order. Chciałbym wysłać przekaz pocztowy (H'chahl'bim vih'slah'tch psheh'kahz pawtch-taw'vih).
- Domestic or International? Domowy lub międzynarodowy? (Daw-maw'vih loop m'yen'dzih-nah-raw-daw'vih?)
- For Poland. Do Polski (Daw Pawl'skee).
- All right, fill this blank out. Dobrze. Proszę wypełnić ten blankiet (Daw'bzheh. Praw'sheh vih-pell'n'yeetch ten blahn'k'yet).
- How much postage must I pay on this parcel? Ile mam opłacić za ten pakiecik? (Eel'yeh mahm aw-plah'cheetch zah ten pah-k'yeh'cheek?)
- Let me have it. I'll weigh it. Proszę mi go podać. Zważę go (Praw'sheh mee gaw paw'dahtch. Zvah'zheh gaw).
- Will you please weigh this package for me? Proszę mi zważyć ten pakunek (Praw'sheh mee zvah'zhitch ten pah-koo'neck).

At the railway station.

- I want a ticket for Westwood, N. J. Chcę bilet do Westwood, N. J. (H'tseh beel'yet daw Westwood, N. J.)
- One way or return? W jedną stronę czy zwrotny? (V'yed'noh straw'neh chih z'vrawt'nih?)
- How much is the return ticket? Ile kosztuje zwrotny bilet? (Eel'yeh kawsh-too'yeh z'vrawt'nih beel'yet?)
- One dollar. One way it will cost you sixty cents. Jednego dolara. W jedną stronę będzie Pana kosztować sześćdziesiąt centów (Yed-neh'gaw daw-lah'rah. V'yed'noh straw'neh ben'jeh Pah-nah kawsh-taw'vahtch shesh-jeh'shownt tsen'toof).

- Then give me a re- turn ticket. Proszę mi dać zwrotny bilet (Praw'-sheh mee dahtch z'v'rawt'nih beel'-yet).
- Here it is sir, madam. Oto jest, Panie, Pani (Aw'taw yest, Pah'n'yeh, Pah'n'yee).
- Where can I have my baggage checked? Gdzie mogę zostawić swoje bagaże? (G'jeh maw'geh zaw-stah'veetch svaw'yeh bah-gah'zheh?)
- At the office opposite. W biurze naprzeciw (V'byoo'zheh nah-psheh'chiv).
- Please let me have a time table. Proszę mi dać tabelkę kolejową (Praw'sheh mee dahtch tah-bel'keh kaw-leh-yaw'voh).
- Thank you. Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'-noo).
- Hurry up. There is your train. Spiesz się Pan. Tam jest Pana pociąg (S'p'yesh sheh Pahn. Tahm yest Pah'nah paw'chowng).
- The train will soon start. Pociąg odchodzi zaraz (Paw'chowng awed-haw'gee zah'rahz).
- The train starts at 2 o'clock; it is better to go right away. Pociąg odchodzi o drugiej, jest lepiej iść zaraz (Paw'chowng awed-haw'gee awe droo'g'yay, yest leh'p'yay eeshtch zah'rahz).
- Where's the smoking car. Gdzie jest wagon dla palących? (G'jeh yest vah'gawn dlah pah-lown'tsih'h?)
- The car near the engine. Ten wagon przy lokomotywie (Ten vah'gawn pshih law-kaw-maw-tih'-v'yeh).
- Have your tickets ready, ladies and gentlemen. Proszę mieć bilety gotowe (Praw'sheh m'yetch beel-yeh'tih gaw-taw'veh).
- Here's my ticket, conductor: Tu jest mój bilet, Panie konduktorze (Too yest moo'ee beel'yet, Pah'n'yeh kawn-dook-taw'zheh).
- How long does the train stop? Jak długo pociąg zatrzymuje się? (Yahk dloo'gaw paw'chowng zah-tshih-moo'yeh sheh?)
- Five, ten, fifteen minutes. Pięć, dziesięć, piętnaście minut (P'yentch, jeh'shentch, p'yent-nahsh'ch eh mee'noot).

A half an hour, an hour.	Pół godziny, godzinę (Pool gaw-gee'-nih, gaw-gee'-neh).
Conductor.	Konduktor (Kawn-dook'tore).
Engineer.	Maszynista (Mah-shih-nees'tah).
Locomotive.	Lokomotywa (Law-kaw-maw-tih'vah).
Train.	Pociąg (Paw'chowng).
A car, cars.	Wagon, wagony (Vah'gawn, vah-gaw'nih).
Station.	Stacya (Stah'ts'yah).
Platform.	Peron (Peh'rawn).
Ticket office.	Biuro sprzedaży biletów (B'yoo'raw s'p'sheh-dah'zhih beel-yeh'toof).
Baggage office.	Biuro do przechowania pakunków (B'yoo'raw daw psheh-haw-vah'-n'yah pah-koon'koof).
Railway station.	Dworzec kolejowy (Dvaw'zhets kaw-leh-yaw'vih).
A sleeper car.	Wagon sypialny (Vah'gawn sih-p'yahl'nih).
Entrance, exit.	Wejście, wyjście (V a y s h'c h e h, vih'eesh'chek).
No smoking allowed.	Palić nie wolno (Pah'leetch n'yeh vawl'naw).
No trespassing.	Nie wolno przechodzić (N'yeh vawl'-naw psheh-haw'geetch).
Danger!	U w a ż a ć. Niebezpieczeństwo! (Oo-vah'zhahtch. N' y e h-b e z-p'y e h-chains'tvaw!)
Stop, look and listen.	Stań, patrz i słuchaj (Stahn, pahtsh ee sloo'high).
Refreshment room.	Pokój jadalny (Paw'koo'ee yah-dahl'-nih).
Lunch room.	
Express train.	Ekspresszug (Eks-press'tsoog).
Mail train.	Pociąg pocztowy (P a w - c h o w n g pawtch-taw'vih).

Renting rooms, flats, apartments.

Have you a room to let, madam?	Chih ma Pani pokój do wynajęcia? (Chih mah Pah'n'yee paw'koo'ee daw vih-nah-yen'chah?)
--------------------------------	---

- Yes, sir, I have a few. Tak, Panie, mam kilka (Tahk, Pah'-n'yeh, mahm keel'kah).
- No, sir, I have none left. I rented all of them. Nie, Panie, nie mam żadnego. Wszystkie wynajęte (N'yeh, Pah'n'yeh, n'yeh mahm zhahd-neh'gaw. Vshist'-k'yeh vih-nah-yen'teh).
- Do you wish to have a front room, or a back room? Czy Pan sobie życzy pokój frontowy, czy też pokój od tyłu? (Chih Pahn zhih'chih saw'b'yeh paw'koo'ee frawn-taw'vih, chih tehzh paw'.koo'ee awd tih'loo?)
- I don't care where it is as long as it is a quiet one. Nie dbam gdzie on jest, byle tylko był w nim spokój (N'yeh dbahm g'jeh awn yest, bil'yeh til'kaw bill v'n'ym spaw'koo'ee).
- I have one on the first, second, third, fourth floor. Mam jeden na pierwszym, drugim, trzecim, czwartym piętrze (Mahm yeden nah p'yair'v'shem, droo'g'yem, tsheh'chem, chvahr'tem p'yen'tsheh)
- Parlor floor. Parter (Pahr'tare).
- That's too high for me. To za wysoko dla mnie (Taw zah vih-saw'kaw dlah m'n'yeh).
- I would like to have two rooms, a bedroom and a parlor. Chciałbym mieć dwa pokoje, sypialnię i bawialny pokój (H'chahl'zim m'yetch dvah paw-kaw'yeh, sih-p'yahl'n'yeh ee bah-v'yahl'nih paw'.koo'ee).
- A bath-room. Łazienka (Lah-zhen'kah).
- How much do you charge a week, a day, a month? Ile Pani liczy? (Eel'yeh Pah'n'yee lee'chih) tygodniowo (tih-gaw-d'n'yaw'vaw), dziennie (jane'n'yeh), miesięcznie? (m'yeh-shentch'-n'yeh?)
- Five, eight, ten, twelve dollars a week with board. Pięć, ośm, dziesięć, dwanaście dolarów tygodniowo z wiktem (P'yentch, aw'shem, jeh'shentch, dvah-nahsh'-chih daw-lah'roof tih-gaw-d'n'yaw'-vaw z'veek'tem).
- With breakfast. Ze śniadaniem (Zeh sh'n'yah-dah'-n'yem)).

- Without breakfast. Bez śniadania (Behz sh'n'yah-dah'-n'yah).
- Full board. Kompletne stołowanie się (Kawm-plet'neh staw-law-vah'n'yeh sheh).
- I will take this room, these rooms. Zajmę ten pokój, te pokoje (Zah'ee'-meh ten paw'koo'ee, teh paw-kaw'yeh).
- You must pay for the room in advance. Musi Pan zapłacić z góry za pokój (Moo'shee Pahn zah-plah'cheetch z'goo'rih zah paw'koo'ee).
- If you need anything, please ring the bell. Jeżeli Pan czego potrzebuje, proszę dzwonić (Yeh-zheh'lee Pahn cheh'-gaw paw-tsheh-boo'yeh, praw'sheh dz'vaw'n'yeetch).
- Please let me have the keys. Proszę mi dać klucze (Praw'sheh mee dahtch kloot'cheh).
- I would like to see the rooms you have to let. Chciałbym zobaczyć te pokoje, które są do wynajęcia ((H'chahl'bim zaw-bah'chitch teh paw-kaw'yeh, ktoo'-reh soh daw vih-nah-yen'chah).
- All right. Please step this way. Bardzo dobrze. Proszę za mną (Bar'-dzaw dawb'zheh. Praw'sheh zah mnoh).
- How many rooms are there? Ile pokoi jest (Eel'yeh pak-kaw'yee yest?)
- Three, four, five, six, seven, eight rooms and bath. Trzy, cztery, pięć, sześć, siedem, ośm pokoi i łazienka (Tshih, chtair'rih, p'yentch, sheshtch, sheh'dem, aw'-shem paw-kaw'ee ee lah-zhen'kah).
- A large kitchen. Duża kuchnia (Doo'zhah koo'h'n'yah).
- A small bedroom. Mały pokój sypialny (Mah'lih paw'koo'ee sih-p'yahl'nih).
- A dark servants' room. Ciemny pokój dla służącej (Chem'nih paw'koo'ee dlah sloo-zhown'tsay).
- A light dining room. Jasny pokój stołowy (Yahss'nih paw'koo'ee staw-law'vih).
- Is there any gas here. Czy jest tu gaz? (Chih yest too gahss?)
- Gas and electricity. Gaz i elektryka (Gahss ee eh-leck'-trih'kah).

- Cold and hot water. Zimna i gorąca woda (Zheem'nah ee gaw-rown'tsah vaw'dah).
- Hall, stairs. Sień, schody (Shane, s'haw'dih).
- On the stairs. Na schodach (Nah s'haw'dah'h).
- In the hall. W sieni (V'sheh'n'ye).
- These rooms are very airy. Te pokoje mają bardzo dużo powietrza (Teh paw-kaw'yeh mah'yoh bar'-dzaw doo'zhaw paw-v'yet'shah).
- The rooms are large and high, and they are very light as this is a corner house. Pokoje są duże i wysokie i są bardzo jasne, ponieważ dom jest narożny (Paw-kaw'yeh soh doo'zheh ee vih-saw'k'yeh ee sown bar'draw yahs'-neh, paw-n'yeh'vahzh dawm yest nah-rāwzh'nih).
- There are too few windows. Za mało okien jest (Zah mah'lau aw'-k'yen yest).
- Where is the yard? Gdzie jest podwórze? (G'jeh yest paw-dvoo'zheh).
- How much a month are these rooms? Ile na miesiąc płaci się za te pokoje? (Ee'leh nah m'yeh'shownts plah'-chee sheh zah teh paw-kaw'yeh?)
- Ten, twelve, fifteen, twenty-five, thirty, fifty, seventy-five dollars a month. Dziesięć, dwanaście, piętnaście, dwadzieścia, trzydzieści, pięćdziesiąt, siedemdziesiąt pięć dolarów na miesiąc (Jeh'shentch, dvah-nahsh'-chah, p'yent-nahsh'cheh, dvah-jesh'-chah h'p'yentch, tshih-jesh'chee, p'yen-jeh'shownt, sheh-dem-jeh'-shownt daw-lah'roof nah m'yeh'-shownts).
- The rooms are very dirty. Can't you have them painted and repapered before we move in? Pokoje są bardzo brudne. Czy nie mogą być wymalowane i wytapetowane zanim się wprowadzimy? (Paw-kaw'yeh sown bar'dzaw brood'neh. Chih n'yeh maw'goh bitch vih-mah-law-vah'neh ee vih-tah-pek-taw-vah'neh zah'n'yeem sheh v'praw-vah-gee'mih?)
- Everything will be repaired and made right. Wszystko będzie naprawione i doprowadzone do porządku (V'shist'kaw ben'jeh nah-prah-v'yaw'neh ee daw.

	praw-vah-dzaw'neh daw paw-zhownd'koo).
Signs:	Napisy, szyldy:— (Nah-pee'sih, shill'dih:—)
Room to Let.	Pokój do wynajęcia (Paw'koo'ee daw vih-nah-yen'chah).
Rooms to Let.	Pokoje do wynajęcia (Paw-kaw'yeh daw vih-nah-yen'chah).
Furnished Rooms to Let.	Meblowane pokoje do wynajęcia (Meh-blaw-vah'neh paw-kaw'yeh daw vih-nah-yen'chah).
Rooms, Apartments to Let. All Modern Improvements. Cold and Hot Water. Gas and Electricity	Pokoje, Apartamenta do wynajęcia. Wszelkie nowoczesne udogodnienia. Zimna i gorąca woda. Gaz i elektryka (Paw-kaw'yeh, Ah-pahr-tah-men'tah daw vih-nah-yen'chah. Vshell'k'yeh naw-vaw-chess'neh oo-daw-gawd-n'yeh'n'yah. Zheem'nah ee gaw-rown'tsah vaw'dah. Gahz ee eh-leck-trih'kah).
Elevator.	Elewator (Ee-leh-vah'tore).
Steam Heat.	Ogrzewanie parą (Aw-gzheh-vah'n'yeh pah'roh).
Inquire of the Janitor.	Zapytać się Stróża (Zah-pih'tahtch sheh Stroo'zhah).
To call the bell-boy, ring bell once.	By zawołać chłopca, dzwonić raz (Bih zah-vaw'lahtch h'lawp'tsah, dzvaw'n'yeeetch rahz).

At the telegraph office.

Where is the nearest telegraph office, please?	Gdzie jest najbliższy urząd telegraficzny? (G'jeh yest nigh-bleezh'shih oo-zhownd teh-leh-grah-feetch'nih?)
A short distance from here.	Mały kawałek drogi stąd (Mah'lih kah-vah'leck draw'gee stoned).
About five blocks down this street.	Z jakie pięć ulic niżej (Z'yah'k'yeh p'yentch oo'leets n'yee'zhay).
I wish to send a telegram.	Chcę posłać telegram (H'tseh paw'slahtch teh-leh'grahm).

- Write on this blank, please. Proszę wypełnić ten blankiet (Praw'sheh vih-pell'n'yeetch ten blahn'k'yet).
- How much will it be? Ile będzie kosztować? (Eel'yeh ben'jeh kawsh-taw'vahtch?)
- The rate is three cents a word. Taryfa jest trzy centy od słowa (Tah-rih'fah yest tshih tsen'tih awd slaw'vah).
- Can I telegraph in Polish? Czy mogę telegrafować po polsku? (Chih maw'geh teh-leh-grah-faw'vahtch paw pawls'koo?)
- Yes, sir. Tak, Panie (Tahk, Pah'n'yeh).
- I wish to prepay the answer. How long must I wait for it? Chcę opłacić odpowiedź. Jak długo będę musiał czekać na nią? (H'tseh aw-plah'cheetch awd-paw'v'yedge. Yahk dloo'gaw ben'deh moo'shahl cheh'kahtch nah n'yoh?)
- About a half an hour. Około pół godziny (Aw-kaw'law pool gaw-gee'nih).

At the telephone.

- Hello. Who is this? Kto tam? Centralia? (Ktaw tahm? Is this Central? Tsen-trahl'yah?)
- Yes, what is your number? Tak, jaki numer proszę? (Tahk, yah'kee noo'mair praw'sheh?)
- 4131 Orchard. 4131 Orchard.
- Hello! Who's there? Kto to? (Ktaw tahw?)
- This is the Polish Book Importing Co. Tu jest Polska Księgarnia Importowa (Too yest Pawl'skah Kshen-gahr'n'yah Eem-pore-taw'vah).
- Will you kindly call Mr. Y. to the telephone? Proszę przywołać pana Y. do telefonu (Praw'sheh pshih-vaw'lahtch Pah'nah Y. daw teh-leh-faw'noo).
- All right, hold the wire a minute. Dobrze, proszę zaczekać chwilę (Daw'bzheh, praw'sheh zah-cheh'kahtch h'vee'leh).

Engaging a servant.

- Employment Agency. Biuro Stręczeń Pracy (B'yoo'raw Stren'chain Prah'tsiah).

- I would like to engage a servant, two servants, several servants. Chce nająć służącą, dwie służące, kilka służących (służbę) (H'tseh nah'yowntch sloo-zhown'tsoh, d'v'yeh sloo-zhown'tseh, keel'kah sloo-zhown'tsih'h (sloozh'beh).
- A cook (woman), a chamber-maid, a general house-keeper, a servant-maid, a nurse, a wet nurse, a governess, a cook (man), a man-servant, a butler, a coachman, a chauffeur, a valet. Kucharka (Koo-hahr'kah), pokojówka (paw-kaw-yoof'kah), gospodyni (gawss-paw-dih'n'yee), służąca (sloo-zhown'tsah), niańka (n'yan'kah), mamka (mahm'kah), bona (baw'nah), kucharz (koo'hahzh), służący (sloo-zhown'tsih), piwniczny (peev-n'yee'chih), woźnica (vawzh-n'yee'tsah), szofer (shaw'fare), lokaj (law'kigh).
- Miss, Mrs. Y., please step this way. Panno, Pani Y., proszę tu przyjść (Pahn'naw, Pah'n'yee Y., praw'sheh too pshih'eeshtch).
- What can you do? Co Pani potrafi robić? (Tsaw Pah'n'yee paw-trah'fee raw'beetch?)
- I am a cook, madam. Jestem kucharką, proszę Pani (Yes'tem koo-hahr'koh, praw'sheh Pah'n'yee).
- Have you a recommendation? Czy ma Pani świadectwo? (formal) (Chih mah Pah'n'yee sh'v'yadets'tvaw?)
Czy macie świadectwo? (informal) (Chih mah'cheh sh'v'yah-dets'tvaw?)
- I have one from my last place. I staid there four years. Mam jedno z ostatniego obowiązku. Służyłam tam cztery lata (Mahm yed'naw z'awss-taht-n'yeh'gaw owbaw-v'yownz'koo. Sloo-zhieh'lahm tahm czteh'rih lah'tah).
- Let me see it, please. Proszę mi je pokazać (Praw'sheh mee yeh paw-kah'zahtch).

- This is a very good recommendation.** To jest bardzo dobre świadectwo (Taw yest bar'dzaw daw'breh sh'v'yah-dets'tvaw).
- How much wages do you expect?** Ile płacy żądacie? (Ee'leh plah'tsih zhown-dah'cheh?)
- Fifteen, twenty, thirty dollars a month.** Piętnaście, dwadzieścia, trzydzieści dolarów miesięcznie (P'yent-nahsh'cheh, dvah-jesh'chah, tshih-jesh'chee daw-lah'roof m'ye-shentch'n'yeh).
- Five, six, seven, eight, nine, ten dollars a week.** Pięć, sześć, siedm, ośm, dziewięć, dziesięć dolarów tygodniowo (P'yentch, sheshtch, sheh'dem, awe'shem, jeh'v'yentch, jeh'shentch daw-lah'roof tih-gaw-d'n'yaw'vaw).
- All right, you can begin to-morrow, to-day, at once.** Bardzo dobrze, możecie rozpocząć służbę od jutra, od dzisiaj, zaraz (Bar'dzaw daw'b'zheh, maw-zheh'cheh rawz-paw'chowntch sloozh'beh awed yoo'trah, awed gee'shigh, zah'rahz).

The washerwoman.

- I am the washerwoman. I came to do your washing.** Jestem praczką. Przyszedłam wyprać Pani bieliznę (Yes'tem prahtch'coh. Pshih-shed'lahm vih'prahtch Pah'n'yee b'yeh-leez'neh).
- I'm going away to the country Sunday, so a'l the clothes must be washed and ironed by Saturday.** Wyjeżdżam na wieś w niedzielę, więc wszystka bielizna musi być wyprana i wyprasowana na sobotę (Vih-yezh'dzhahm nah v'yesh v'n'yeh-dzheh'leh, v'yents vshisst'kah b'yeh-leez'nah moo'shee bitch vih-prah'nah ee vih-pras-saw-vah'nah nah saw-baw'teh).
- Can I count on you?** Czy mogę na Panią liczyć? (Chih maw'geh nah pah'n'yoh lee'chitch?)
- It's a short time, ma'am, but I'll do my best.** To jest krótki czas, proszę Pani, lecz postaram się (Taw yest kroot'kee chahss, praw'sheh Pah'n'yee, letch paw-sta'rahm sheh).

Very well, here's the basket of clothes.	Bardzo dobrze, tu jest kosz z bielizną (Bar'dzaw daw'b'zheh, too yest kawsh z'b'yeh-leez'noh).
You have here eight men's shirts,	Ma Pani tu ośm męzkich koszul (Mah Pah'n'yee too awe'shem menz'keeh'h kaw'shool),
two night-shirts,	dwie nocne koszule (dv'yeh nawts'neh kaw-shoo'leh),
two sheets,	dwa prześcieradła (dvah pshesh-cheh-rahd'lah),
four pillow cases,	cztery powłoczki (chteh'rih paw-vlootch'kee),
sixteen towels,	szesnaście ręczników (shess-nahsh'cheh rench-n'yee'koof),
six dishcloths,	sześć ścierek (sheshtch shchek'reck),
six undershirts,	sześć koszul spodnich (sheshtch kaw'shool spawd'n'yeeh'h),
six pairs of drawers,	sześć par kalesonów (sheshtch pahr kah-leh-saw'noof),
two table-cloths,	dwa obrusy (dvah awe-broo'sih),
twelve napkins,	dwanaście serwetek (dvah-nash'cheh ser-veh'teck),
four aprons,	cztery fartuszki (chteh'rih fahr-toosh'kee),
two night gowns,	dwie koszule nocne (dv'yeh kaw-shoo'leh nawts'neh),
four petticoats.	cztery spodnice (halki) (chteh'rih spawd-n'yee'tseh (hahl'kee),
eight pairs of stockings,	ośm par pończoch (awe'shem pahr pawn'chawh'h),
one and a half dozen handkerchiefs,	tuzin i pół chustek do nosa (too'-zheen ee pool hoos-teck daw naw'-sah),
six pairs of socks.	sześć par skarpetek (sheshtch pahr skahr-peh'teck),
How much do you charge for washing?	Ile Pani liczy za pranie? (Ee'leh Pah'n'yee lee'chih zah prah'n'yeh?)
I charge 30c for a dozen pieces, shirts extra, 12c a piece.	Liczę trzydzieści (30) centów od tuzina kawałków, koszule męskie osobno, po dwanaście (12) centów od

- sztuki (Lee'ch eh tshih-jesh'chee tsen'toof awed too-zhee'nah kah-vahl'koof, kaw-shoo'leh mens'k'yeh aw-sawb'naw, paw dvah-nahsh'ch eh tsen'toof awed shtoo'kee).
- That is very dear. Can't you do it cheaper? To jest zbyt drogo. Czy nie może Pani zrobić tego taniej? (Taw yest zbit draw'gaw. Chih n'yeh maw'-zheh pah'n'yee zraw'bee ch teh'gaw tah'n'yay?)
- Well, one must take into account that the soap, blueing, starch, washing soda, and coal or gas cost money. Trzeba wziąć pod uwagę, że mydło, farbka, krochmal, soda, węgle i gaz kosztują pieniądze (Tsheh'bah v'zhowntch pawed oo-vah'geh, zeh mih'dlaw, fahrb'kah, kraw'h'mahl, saw'dah, ven'gleh ee gahss kaw-shtoo'yor p'ye-n'yown'dzeh).
- Do you charge anything extra for mending? Czy Pani liczy co za naprawy? (Chih Pah'n'yee lee'ch ih tsaw zah nah-prahv'kee?)
- Very little. Bardzo mało (Bar'dzaw mah'law).
- Then mend the shirts, sew on the buttons, and darn the stockings. Wtedy proszę naprawić koszule, przyszyć guziki i pocerować pończochy (V'teh'dih praw'sheh nah-prah'-veetch kaw-shoo'leh, pshih-shitch goo-zhee'kee ee paw-tseh-raw'-vacht pawn-chaw'hih).
- Don't use any chemicals like chloride of lime. They spoil the clothes. Proszę nie używać żadnych chemikalji takich jak chlorek. One psują bieliznę (Praw'sheh n'yeh oo-zhih'-vacht zhahd'nih'h heh-mee-kahl'-yee tah'keeh'h yahk hlav'reck. Aw'-neh psoo'yoh b'yeh-leez'neh).
- Please iron the shirt-fronts carefully. Proszę uważnie prasować gorsy koszul (Praw'sheh oo-vahzh'n'yeh prah-saw'vacht gawr'sih kaw'shool).
- I brought your clothes, madam. Przyniosłam Pani bieliznę (Pshih-n'yawss'lahm Pah'n'yee b'yeh-leez'-neh).
- I am glad you got Bardzo mnie cieszy, że Pani skończyła

- them finished on time. ją na czas (Bar'dzaw mn'yeh cheh'-shih, zeh Pah'n'yee skown-chih'lah yoh nah chahss).
- I'll have to look over the wash. Muszę oglądnąć bieliznę (Moo'sheh aw-glawnd'knowntch b'yeh-leez'-neh).
- Why didn't you take out this stain? Dlaczego Pani nie wywabiła tej plamy? (Dlah-cheh'gaw Pah'n'yee n'yeh vih-vah-bee'lah tay plah'-mih?)
- I tried to, but it wouldn't come out. Staralam się, lecz nie mogłam jej odebrać (Stah-rah'lahm sheh, lech n'yeh maw'glahm yay aw-dep'-prahtch).
- The collars and cuffs of the shirts don't seem to be very clean. Kołnierze i mankiety u koszul nie wyglądają bardzo czyste (Kawl-n'yeh'-zheh ee mahn-k'yeh'tih oo kaw'shool n'yeh vih-glown-dah'yoh bar'dzaw chiss'teh).
- You must be more careful next time. Musi Pani być więcej ostrożna na drugi raz (Moo'shee Pah'n'yee bitch v'yentsay aw-strawzh'nah nah droo'gee rahz).
- Also don't starch my petticoats so much. I don't like them so stiff. Proszę także nie krochmalić tak moich spodnic. Nie lubię tak mocno nakrochmalone (Praw'sheh tahk'zheh n'yeh krawh-mah'leetch tahk maw'-eeh'h spawd'n'yees. N'yeh loo'b'yeh tahk mawts'naw nah-krawh'h-mah-law'neh).
- You must wash these pieces over again. Będzie musiała Pani je wyprać jeszcze raz (Ben'jeh moo-shah'lah Pah'n'yee yeh vih'prahtch yesh'cheh rahz).
- The clothes look very clean. I am very much satisfied with your work. Bielizna jest bardzo dobrze wyprana. Jestem bardzo zadowolona z Pani roboty (B'yeh-leez'nah yest bar'dzaw daw'bzheh vih-prah'nah. Yes'tem bar'dzaw zah-daw-vaw-law'nah z'Pah'n'yee raw-baw'tih).
- Come next Tuesday at Proszę przyjść znowu na przyszły

- 7 o'clock in the morning. wtorek o godzinie siódmej rano (Praw'sheh pshih'ee'shtch znaw'voo nah pshish'lih vtaw'reck awe gaw-gee'n'yeh shood'may rah'naw).
- I'll have the clothes ready soaking in the washtubs. Bielizna będzie stała namoczona w baljach (B'yeh-leez'nah ben'jeh stah'lah nah-maw-chaw'nah v'bahl'yah'h).
- This faucet is for hot water, and this one for cold. Ten czop jest od gorącej wody, a ten od zimnej (Ten chawp yest awed gaw-rawn'tsay vaw'dih, ah ten awed zheem'nay).
- Let more water into the tub. Wpuść więcej wody do balji (V'pooshtch v'yen'tsay vaw'dih daw bah'lee'ee).
- This water is not hot enough. Ta woda nie jest dość gorąca (Tah vaw'dah n'yeh yest dawshtch gaw-rawn'tsah).
- Heat some more on the stove and add it to this water. Zagrzej więcej na piecu i wlej do tej wody (Zah'g'zhay v'yen'tsay nah p'yeh'tsoo ee vlay daw tay vaw'dih).
- Stove. Piec (P'yets).
- Gas stove. Gazowy piec (Gah-zaw'vih p'yets).
- Clothes line. Linka do bielizny (Leen'kah daw b'yeh-leez'nih).
- Clothes pin. Szpilki drewniane do bielizny (Sh'peel'kee drehv-n'yah'neh daw b'yeh-leez'nih).
- Wringer. Maszyna do wyżymania (Mah-shin'nah daw vih-zhih-mah'n'yah).
- Clothes basket. Koszyk do bielizny (Kaw'shick daw b'yeh-leez'nih).
- Ironing board. Deska do prasowania (Des'kah daw prah-saw-vah'n'yah).
- Sad iron. Żelazko do prasowania (Zheh-lahz'kaw daw prah-saw-vah'n'yah).
- Electric iron. Elektryczne żelazko do prasowania (Eh-lek-tritch'neh zheh-lahz'kaw daw prah-saw-vah'n'yah).
- Gas iron. Gazowe żelazko do prasowania (Gah-

	zaw'veh zeh-lahz'kaw daw prah-saw-vah'n'yah).
Pulley.	Kółko, krążek ruchomy (Kool'kaw, krown'zheck roo-haw'mih).
Hook.	Hak (Hahk).
Pole.	Słóp (Sloop).
You put too much blueing in the water.	Włożyłaś za wiele farbki do wody (Vlaw-zhieh'lahsh zah v'yeh'l'yeh fahrb'kee daw vaw'dih).
Hang the clothes on the line.	Powieś bieliznę na lince (Paw'v'yesh b'yeh-leez'neh nah leen'tseh).
Hang the clothes out in the yard.	Wywieś bieliznę na podwórzu (Vih'-v'yesh b'yeh-leez'neh nah paw-dvoo'zhoo).
On the roof.	Na dachu (Nah dah'hoo).
Get out on the fire-escape.	Wyjdź na ganek żelazny (Vih'eedge nah gah'neck zeh-lahz'nih).
Pull the line towards you.	Ciągnij powróż do siebie (Chowng'-n'yeeey paw'vrooz daw sheh'b'yeh).
Don't lean out so far.	Nie wychylaj się tak daleko (N'yeh vih-hih'ligh sheh tahk dah-leh'kaw).
Be careful and don't fall out.	Uważaj abyś nie wypadła (Oo-vah'-zhigh ah'bish n'yeh vih-pahd'lah).

Directions to servants.

Please.	Proszę (Praw'sheh).
Come here.	Chodź tu (Hawdge too).
Go there.	Idź tam (Eedge tahn).
Please, come here.	Proszę tu przyjsć (Praw'sheh too psih'eeshtch).
Go to the butcher's,	Idź do rzeźnika (Eedge daw zhezh-n'yee'kah),
baker's,	piekarni (p'yeh-kahr'n'yee),
grocer's,	sklepu korzennego (skleh'poo kaw-zhen-neh'gaw),
delicatessen store,	sklepu delikatesów (sklep'poo de-li-kah-teh'soof),
fish market,	sklepu ryb,

drygoods store,	sklepu blawatnego (skleh'poo blah-vaht-neh'gaw),
hardware store,	sklepu żelaznego (skleh'poo zheh-lahz-neh'gaw),
drug-store.	apteki (ahp-teh'kee).
Make the fire in the stove.	Zapal w piecu (Zah'pahl v'p'yeh'tsoo).
Put more coal into the furnace.	Wsymp więcej węgla do pieca (V'sip v'yen'tsay ven'glee daw p'yeh'tsah).
Put the c a r b a g e, ashes, papers out on the street.	Wystaw zlewki, popiół, papiery na ulicę (Vih'stahv zlehv'kee, paw'p'yool, pah-p'yeh'rih nah oo-lee'tseh).
Peel the vegetables.	Ostruż kartofle (Aw-stroozh car-tawf'leh).
Put same water on to boil.	Nastaw wody do zagrzania (Nah'-stahv vaw'dih daw zah-gzhah'-n'yah).
Fry the meat, steak, chop, fish.	Usmarz mięso, befsztyk, kotlet, rybę (Oo-smahzh m'yen'saw, behf'shtick, kawt'let, rih'beh).
Make some coffee, tea, chocolate.	Ugotuj kawy, herbaty, czekolady (Oo-gaw'too'ee kah'vih, hair-bah'tih, cheh-kaw-lah'dih).
Set the table for breakfast, dinner, supper.	Zastaw stół na śniadanie, obiad, kolacyę (Zah-stahv stool nah sh'n'yah-dah'n'yeh, a w'b'y a h d, kaw-lah'-ts'yeh).
Wash the dishes.	Pomyj statki (Paw'mih'ee stah't'kee).
Sweep and scrub the kitchen floor.	Zamieć i wyszoruj podłogę w kuchni (Zah'm'yetch ee vih-shaw'roo'ee pawd-law'geh v'koo'h'nee).
Open the window.	Otwórz okno (Aw'tvoozh awk'naw).
Shut the windows.	Zamknij okna (Zahm'k'nee'ee awk'-nah).
Wash the windows.	Umyj okna (Oo'mih'ee awk'nah).
Be careful. Don't fall out.	Bądź ostrożna. Nie wypadnij (Bohdge aw-strawzh'nah. N'yeh vih-pahd'n'yee'ee).
Clean the kitchen,	Oczyść kuchnię (Aw'chistch koo'h'-n'yeh),

bedroom,	pokój sypialny (paw'koo'ee sih-p'yahl'nih),
parlor,	pokój bawialny (paw'koo'ee bah-v'yahl'nih),
hall,	sień (shen),
yard,	podwórze (paw-dvoo'zheh),
stairs — to-day, to-morrow, this morning, this afternoon.	schody— (s'haw'dih—) dzisiaj, jutro, dziś rano, popołudniu (gee'shigh, yoo'traw, geesh rah'naw, paw-paw-lood'n'yoo).
Sweep the sidewalk,	Zamieć trotuar (or chodnik) (Zah'm'yetch traw'too-ahr (or hawd'n'yeck),
the floor,	podłogę (paw-dlaw'geh),
the kitchen,	kuchnię (koo'h'n'yeh),
the yard,	podwórze (paw-dvoo'zheh),
the rugs.	dywany (dih-vah'nih).
Take out the rugs into the yard, beat and sweep them.	Wynieś dywany na podwórze, wytrzep je i zmieć je (Vih'n'yesh dih-vah'nih nah paw-dvoo'zheh, vih'tshep yeh ee z'm'yetch yeh).
Make the beds.	Pościel łóżka (Paw'shtchel loozh'kah).
Dust the furniture.	Oczyść meble z kurzu (Aw'chishtch meb'leh s'koo'zhoo).
Polish the floors.	Wyfroteruj podłogi (Vih-fraw-teh-roo'ee pawd-law'ghee).
Cover the piano.	Nakryj fortepian (Nah'krih'ee for-teh'p'yahn).
Polish the brass work.	Wyglansuj mosiężne kawałki (Vih-glahn'soo'ee maw-shenzh'neh kah-vahl'kee).
Dress the children, and send them off to school.	Ubiierz dzieci i wyślij je do szkoły (Oo'b'yesh jeh'chee ee vih'shlee'ee yeh daw sh'kaw'lih).
Wash yourself.	Umyj się (Oo'mih'ee sheh).
Dress yourself.	Ubierz się (Oo'b'yesh sheh).
Comb yourself.	Uczesz się (Oo'chesh sheh).
Give the children something to eat.	Daj dzieciom cokolwiek do jedzenia (Dign jeh'chawm tsaw-kawl'v'yeck daw yeh-dzeh'n'yah).
Give the child its	Daj dziecku jego śniadanie, obiad, ko-

breakfast, dinner, supper.	lacyę (Digh jets'koo yeh'gaw sh'n'yah-dah'n'yeh, aw'b'yahd, kaw- lah'ts'yeh).
Wrap up the lunch for them.	Zawiń im ich przekazkę (Zah'veen eem ee'h pshe-kownss'keh).
Put clean clothing on them.	Wdziej im czyste ubranie (V'jay eem chis'teh oo-brah'n'yeh).
Put the children to bed.	Położ dzieci spać (Paw'loozh jeh'chee spah'tch).
Take the baby out in- to the carriage.	Weź dziecko na świeże powietrze (Vehzh jets'kaw nah sh'v'yeh'zheh paw-v'yeh'tsheh).
Wash and iron the clothes.	Wypierz i poprasuj bieliznę (Vih'- p'yezh ee paw-prah'soo'ee b'yeh- leez'neh).
Hang these clothes out on the line.	Wywieś te ubrania na lince (Vih'- v'yesh teh oo-brah'n'yah nah leen'- tseh).
Get me— some stamps, a newspaper, a cigar, cigarettes, some fruit.	Przynieś mi— (Pshih'n'yesh mee—) kilka marek (keel'kah mah'reck), gazetę (gah-zeh'teh), cygaro (tsih-gah'raw), papierosy (pah-p'yeh-raw'sih), nieco owoców (n'yeh'tsaw aw-vaw'- tsoof).
Fetch me— a glass of water, a cup of tea, a cup of coffee, some lemonade.	Przynieś mi— (Pshih'n'yesh mee—) szklanę wody (shklahn'keh vaw'- dih), filizankę herbaty (fee-lee-zhahn'- keh hair-bah'tih), filizankę kawy (fee-lee-zhahn'keh kah'vih), nieco limonady (n'yeh'tsaw lee- maw-nah'dih).
Bring me— my eye-glasses, the medicine, the cushion, a pen, ink and paper,	Przynieś mi— (Pshih'n'yesh mee—) moje okulary, binokle (maw'yeh aw-koo-lah'rih, bee-naw'kleh), lekarstwo (leh-kahr'stvaw), poduszkę (paw-doosh'keh), pióro, atrament i papier (p'yoo'raw, an-trah'ment ee pah'y'yair),

the book from up-
stair,
a cup,	książkę z góry (kshownzh'keh
z'goo'rih),
kubek, filiżankę (koo'beck, fee-lee-
zhan'keh),
a glass,
a knife,
a fork,
a spoon,
a brush,
a broom,
a hammer,
a screw-driver,
a few nails.	szklanę (sh'klahn'keh),
nóż (noozh),
widelec (vee-deh'lets),
łyżkę (lish'keh),
szczotkę (shchawt'keh),
miotłę (m'yawt'leh),
młotek (mlaw'teck),
śrubczyk (shroob'chick),
kilka gwoździ (keel'kah gwazh'-
gee).
Hand me—
the needle,
the thread,
the thimble,
the scissors,
my embroidery
work,
my pocketbook,
a hankerchief.	Podaj mi— (Paw'digh mee—)
igłę (eeg'leh),
nici (n'yee'chee),
naparstek (nah-pahr'steck),
nożyczki (naw-zhitch'kee),
moje wyszywanie (maw-yeh vih-
shih-vah'n'yeh),
mój pugilares (moo'ee poo-ghee-
lah'ress),
chusteczkę do nosa (hoo-stetch'keh
daw naw'sah).
Answer the door-bell.	Zobacz kto dzwoni (Zaw'bahtch ktaw
d'z'vaw'n'yee).
Shine these shoes.	Wygłansuj te trzewiki (Vih-glahn'-
soo'ee teh tsheh-vee'kee).
Brush my clothes and
hat.	Oczyść moje odzienie i kapelusz z ku-
rzu (Aw'chishtch maw'yeh aw-jeh'-
n'yeh ee kah-peh'loosh z'koo'zhoo).
Hand me my coat, hat
and cane.	Podaj mi moje palto, kapelusz i lasę
(Paw'digh mee maw'yeh pahl'taw,
kah-peh'loosh ee lahss'keh).
Hold this for a while.	Trzymaj to chwilę (Tshih'migh taw
h'vee'leh).
Get the coach, car-
riage, automobile
ready.	Miej kocz, powóz, automobil gotowy
(M'yay kawtch, paw'vooz, ah-oo-
taw-maw'beel gaw-taw'vih).
Take me to Wana-	Zawieź mię do Wanamakera, na Sie-

- maker's, 70th St., demdziesiątą ulicę, do Pan Y. (Zah' v'yez h m'yeh daw Vah-nah-mah k'yeh'rah, nah Sheh-dem-jeh-shown'toh oo-lee'tseh, daw Pah'nah Y.)
- Mr. Y.
- Ride slowly, slower. Jedź wolno, wolniej (Yedge vawl'naw, vawl'n'yay).
- Go fast, faster. Jedź prędko, prędzej (Yedge prend'kaw, prend'zay).
- Don't go so fast. Nie jedź tak prędko (N'yeh yedge tahk prend'kaw).
- Bring this letter to the post-office. Zanieś ten list na pocztę (Zah'n'yesh ten leest nah pawtch'teh).

Cleaning a room. Putting a room in order.

- Do you know how to clean a room? Czy umiesz oczyścić pokój? (Chih oo'm'yesh aw-chish'cheetch paw'koo'ee?)
- What do you do first? Co się pierw robi? (Tsaw sheh p'yairv raw'bee?)
- Open all the windows. Otwórz wszystkie okna (Aw'tvoozh vshisst'k'yeh awk'nah).
- Take out all the small things,
chairs,
stools,
stands, into the hall,
into the next room. Wynieś wszystkie małe przedmioty (Vih'n'yesh v'shisst'k'yeh mah'leh pshed-m'yaw'tih),
krzesła (kshes'lah),
stołki (stawl'kee),
postumenty, do sieni, do następnego pokoju (paw-stoo-men'tih daw sheh'n'yee, daw nah-stemp-neh'gaw paw-kawk'yoo).
- Shake out the curtains. Wytrzep firanki (Vih'tshep fee-rah'n'kee).
- Take the rugs out-doors. Wynieś dywany na dwór (Vih-n'yesh dih-vah'nih nah d'voor).
- Shake the rugs and leave them to the air on the grass, or on the line. Wytrzep dywaniki i zostaw je na powietrzu, na trawie, albo na lince (Vih'tshep dih-vah-n'yee'kee ee zaw'staw yeh nah paw-v'yet'shoo, nah trah'v'yeh, ahl'baw nah leen'tseh).

- Cover up the furniture which you cannot carry out. Ponakrywaj te meble, których nie możesz wynieść (Paw-nah-krih'vigh teh meb'leh, ktoo'rih'h n'yeh maw'zhesh vih'n'yeshitch).
- Sweep the floor. Zamieć podłogę (Zah'm'yetch paw-dlaw'geh).
- Dust everything. Oczyść wszystko z kurzu (Aw'chishtch v'shisst'kaw z'koo'zhoo).
- Wash the windows, the woodwork and the floor. Umyj okna, futryny i podłogę (Oo'mih'ee awk'nah, foo-trih'nih ee pawd-law'geh).
- Bring in the rugs. Poprzynoś dywaniki (Paw-pshih'-nawsh dih-vah-n'yee'kee).
- Dust the furniture. Pościeraj kurz z mebli (Paw-sh'cheh'-righ koozh z'meb'lee).
- Put the furniture in place again. Poustawiaj meble na ich miejscu znowu (Paw-oo-stah'v'yigh meb'leh nah ee'h m'yays'tsoo z'naw'voo).
- Put the little things where they belong. Pokładź te małe rzeczy, gdzie one należą (Paw'kladzge teh mah'leh zheh'chih, g'jeh aw'neh nah-leh'-zhoh).
- Don't touch the papers on the desk. Nie ruszaj papierów na biurku (N'yeh roo'shigh pah-p'yeh'roof nah b'yoor'-koo).
- Where does this stand belong? Gdzie ten postument należy? (G'jeh ten paw-stoo'ment nah-leh'zhih?)
- Where is the broom? Gdzie jest miotła? (G'jeh yest m'yawt'lah?)
- May I move the bed? Czy mogę posunąć łóżko? (Chih maw'geh paw-soo'nowntch loozh'kaw?)

Looking for work.

- Are you the foreman of this factory? Czy Pan jest kierownikiem tej fabryki? (Chih Pahn yest k'yeh-rawv-n'yee'k'yem tay fah'brickee?)
- Yes, sir. What can I do for you? Tak, Panie. Co mogę dla Pana zrobić? (Tahk, Pah'n'yeh. Tsaw maw'geh dlah Pah'nah oo-chih'n'yeeetch?)
- I am looking for work. Szukam pracy (Shoo'kahm prah'tsih).

- What can you do? Co Pan potrafi robić? (Tsaw Pahn paw-trah'fee raw'beetch?)
- What is your trade, occupation? Jakie Pana rzemiosło, zajęcie? (Yah'-k'yeh Pah'nah zheh-m'yass'law, zah-yen'cheh?)
- What is your profession, business? Jakim jest Pana zawód, zatrudnienie? (Yah'keem yest Pah'nah zah'vood, zah-trood-n'yeh'n'yeh?)
- I understand carpentry, blacksmithing. Znam się na (Znahm sheh nah) ciesielstwie (chesh-shells't'v'yeh), kowalstwie (kaw-vahls't'v'yeh).
- I am— Jestem— (Yes'tem—)
- a blacksmith, kowalem (kaw-vah'lem),
- a carpenter, cieślą (chesh'loh),
- a locksmith, ślusarzem (shloo-sah'zhem),
- a machinist, maszynistą (mah-shih-n'yees'toh),
- an engineer, inżynierem (een-zhee-n'yeh'rem),
- a cabinetmaker, stolarzem (staw-lah'zhem),
- a patternmaker, modelarzem (maw-deh-lah'zhem),
- a plumber, ołównikiem (aw-loov-n'yee'k'yem),
- a coppersmith, kotlarzem (kawt-lah'zhem),
- a mason, mularzem (moo-lah'zhem),
- a printer, drukarzem (doo-kah'zhem),
- a lithographer, litografem (lee-taw-grah'fem),
- a common laborer. zwyczajnym robotnikiem (zvih-chigh'nim raw-bawt-n'yee'k'yem).
- I am— Jestem— (Yes'tem—)
- a jeweler, jubilerem (yoo-bee-leh'rem),
- a watchmaker, zegarmistrzem (z e h-g a h r-meess'-tshem),
- a tailor, krawcem (krahv'tsem),
- a barber, balwierzem (bahl-v'yeh'zhem),
- a butcher, rzeźnikiem (zhezh-n'yee'k'yem),
- a baker, piekarzem (p'yeh-kah'zhem),
- a tanner, garbarzem (gahr-bah'zhem),
- a shoemaker, szewcem (shef'tsem),
- a painter. malarzem (mah-lah'zhem).
- I am— Jestem— (Yes'tem—)
- a miner, górnikiem (goor-n'yee'k'yem),
- a paver, brukarzem (broo-kar'zhem),
- a sculptor, rzeźbiarzem (zhezh-b'yah'zhem),

a stone-cutter,	kamieniarzem (kah-m'yeh-n'yah'-zhem),
a bartender,	szynkarzem (shin-kah'zhem),
a cook,	kucharzem (koo-hah'zhem),
a wheelwright,	stelmachem (stel-mah'hem),
a chemist,	chemikem (heh-mee'kem),
a teacher,	nauczycielem (nah-oo-chih-cheh'-lem),
a farmer,	rolnikiem (rawl-n'yee'k'yem),
a gardener,	ogrodnikiem (aw-grawd-n'yee'-k'yem),
a paperhanger,	tapicerem (tah-pee-tseh'rem),
a bookbinder,	introligatorem (een-traw-lee-gah-taw'rem),
a bookkeeper,	buchalterem (boo-hahl-teh'rem),
a driver.	woźnicą (vawzh-n'yee'tsoh),
I am—	Jestem— (Yes'tem—)
a servant,	służącą (sloo-zhown'tsoh),
a dressmaker,	krawczynią (krahv-chih'n'yoh),
a seamstress,	szwaczką (shvahtch'koh),
a milliner,	modniarką (mawd-n'yahr'koh),
a governess,	boną (baw'noh),
a waitress,	sługą do stołu (sloo'goh daw staw'-loo),
a nurse.	niańką (n'yahn'koh).
Very well. I have a place for you.	Bardzo dobrze. Mam dla Pana miejsce (robotę) (Bar'dzaw dawb'zheh. Mahm dlah Pah'nah m'yays'tseh (raw-baw'teh).
How much wages do you expect?	Jaką płacę żąda Pan? (Yah'koh plah'-tseh zhown'dah Pahn?)
Five, six, seven, eight, nine,	Pięć, sześć, siedem, ośm, dziewięć (P'yentch, sheshtch, sheh'dem, aw'-shem, jeh'v'yentch),
ten,	dziesięć (jeh'shentch),
eleven,	jednaście (yed-nahsh'chesh),
twelve,	dwanaście (dvah-nahsh'chesh),
thirteen,	trzynaście (tshih-nahsh'chesh),
fourteen,	czternaście (chtair-nahsh'chesh),
fifteen,	piętnaście ((p'yent-nahsh'chesh),
sixteen,	szesnaście (shesh-nahsh'chesh),

seventeen,	siedmnaście (sheh-dem-nahsh'chek),
eighteen,	ośmnaście (aw-shem-nahsh'chek),
nineteen,	dziewiętnaście (jeh-v'yent-nahsh'chek),
twenty,	dwadzieścia (dvah-jesh'chah),
thirty,	trzydzieści (tshih-jesh'chee),
forty,	czterdzieści (chtair-jes'chee),
fifty,	piędziesiąt (p'yen-jeh'shownt),
sixty,	sześćdziesiąt (shesh-jeh'shownt),
seventy,	siedmdziesiąt (sheh-dem-jeh'shownt),
eighty,	ośmdziesiąt (aw-shem-jeh'shownt),
ninety,	dziewiędziesiąt (jeh-v'yen-jeh'shownt),
hundred,	sto (staw),
thousand dollars	tysiąc dolarów (tih-shownts dawlah'roof),
a week,	na tydzień (nah tih'jane),
a day,	tygodniowo (tih-gawd-n'yaw'vaw),
a month,	na dzień (nah jane),
a year.	dziennie (jen'n'yeh),
	na miesiąc (nah m'yeh'shownts),
	miesięcznie (m'yeh-shentch'n'yeh),
	na rok (nah rawk),
	rocznie (rawtch'n'yeh).
I can give you only ten dollars a week; perhaps more later.	Mogę Panu ofiarować tylko dziesięć dolarów na tydzień; może więcej później (Maw'geh Pah'noo aw-f'yah-rav'vahtch til'kaw jeh'shentch dawlah'roof nah tih'jane; maw'zheh v'yen'tsay poozh'n'yay).
I accept it.	Przyjmuję or zgadzam się (Pshih'ee-moo'yeh or zgah'dzam sheh).

At the office.

This way to the office, please.	Proszę tędy do biura (Praw'sheh ten'dih daw b'yoo'rah).
Please take a seat.	Proszę siadać (Praw'sheh shah'dahtch).

- Thank you. Dziękuję Panu (Jane-koo'yeh Pah'-noo).
- What is your name? Jak się Pan nazywa? (Yahk sheh Pahn nah-zih'vah?)
- John Polski. Jan Polski (Yahn Pawl'skee).
- How old are you? Ile ma Pan lat? (Eel'yeh mah Pahn laht?)
- Twenty-eight. Dwadzieścia ośm (Dvah-jesh'chah aw'shem).
- Are you married? Czy Pan żonaty? (Chih Pahn zhaw-nah'tih?)
- No, sir. Single. Nie, Panie, jestem kawalerem (N'yeh, Pah'n'yeh, yes'tem kah-vah-leh'-rem).
- Have you any relations here in America? Czy ma Pan jakich krewnych tu w Ameryce? (Chih mah Pahn yah'-keeh krehv'nih too v'Ah-meh-rih'-tseh?)
- A younger brother. Brata młodszego (Brah'tah mlawd-sheh'gaw).
- Do you drink? Czy Pan pije? (Chih Pahn pee'yeh?)
- Very little. Bardzo mało (Bar'dzaw mah'law).
- Very seldom. Bardzo rzadko (Bar'dzaw zhahd'kaw).
- I am very glad to hear that. Bardzo mi przyjemne słyszeć to (Bar'dzaw mee pshih-yem'n'yeh slih'-shetch taw).
- We want only sober men in our shop. Właśnie potrzeba nam tylko trzeźwych ludzi w naszej fabryce (Vlahsh'n'yeh paw-tsheh'bah nahm til'kaw tshezh'vih'h loo'gee v'nah'-shay fah'brih'tseh).
- Be here at eight on Monday morning. Staw się Pan tu w poniedziałek o ósmej zrana (Stahv sheh Pahn too v'-paw-n'yeh-jah'leck aw oos'may z'rah'nah).
- We finish work here at half past four in the afternoon. Kończymy robotę tu o pół do piątej (half to five) po południu (Kawn-chih'mih raw-baw'teh too aw pool daw p'yown'tay paw paw-lood'-n'yoo).
- I shall be early on the Będę na czas w dzień oznaczony (Ben'-

inside calipers,	taster wewnętrzny (tahs'tair vehv-
nenttsh'nih),
outside calipers,	taster zewnętrzny (tahs'tair zeh-
vnentsh'nih),
dividers,	szpic cyrkiel (sh'peets tsihr'k'yel),
a steel-scale.	linijkę stalową (lee-nee'ee'keh stah-
law'voh).
That is not the way to
do that.	To tak się nie robi (Taw tahk sheh
n'yeh raw'bee).
You must measure
from here.	Powinien Pan mierzyć stąd (Paw-vee'
n'yen Pahn m'yeh'zhitch stownd).
Hold that center-
punch firmly.	Trzymaj Pan ten centerek silnie
(Tshih'migh Pahn ten tsen-teh'reck
sheel'n'yeh).
Please let me have
your hammer for a
moment.	Proszę mi podać swój młotek na chwi-
lę (Praw'sheh mee paw'dahtch
svoo'ee mlaw'teck nah hvee'leh).
Here it is.	Proszę. Oto jest (Praw'sheh. Aw'taw
yest).
Move it over more to
the left,
to the right,
to the front,
to the back,
forward,
backward.	Posuń to więcej na lewo (Paw'soon
taw v'yen'tsay nah leh'vaw),
na prawo (nah prah'voh),
na front (na frawnt),
do tyłu (daw tih'loo),
naprzód (nah'pshood),
do tyłu (daw tih'loo).
Hold on, till I see if
we have set it right.	Poczekaj, aż zobaczą czy ustawiliśmy
to dobrze (Paw-cheh'kigh, ahzh
zaw-bah'ch eh chih oo-stah-vee'leesh-
mih taw daw'bzheh).
Go ahead.	Dalej! or Możesz zacząć robić (Dah'-
lay! or Maw'zhesh zah'chowntch
raw'beech).
Stop the machine.	Zatrzymaj maszynę (Zah-tshih'migh
mah'shih-neh).
Let the machine go
now.	Puść maszynę w ruch teraz (Poo'shtch
mah'shih-neh v'roo'h teh'rahs).
That is very fine
work,	To jest bardzo dobra robota (Taw
yest bar'dzaw daw'brah raw-baw'-
tah),
poor work.	zła robota (zlah raw-baw'tah).

That is not very good.	To nie jest bardzo dobre (Taw n'yeh yest bar'dzaw daw'breh).
You ought to know how to do that,	Powinieneś wiedzieć jak to zrobić (Paw-vee-n'yeh'nesh v'yeh'h'jet ch yahk taw raw'beetch),
to temper,	hartować (hahr-taw'vahtch),
to draw the temper,	odhartować (awd-hahr-tak'vahtch),
to sharpen,	naostrzyć (nah-aws'tshitch),
to grind,	ostrzyć, toczyć (aws'tshitch, taw'-chitch),
to set,	wyszykować, ostrzyć (vih-shih-kaw'-vahtch, aws'tshitch),
to mark off,	odznaczyć (awd-znah'chitch),
to cut off,	odciąć (awd'chowntch),
to drill,	świdrować, wiercić (shvee-draw'-vahtch, v'yair'cheetch),
to punch,	przeziurawić (psheh-joo-rah'-veetch),
to file,	gładzić (glah'geetch),
to test,	próbować (proo-baw'vahtch),
to polish,	gładzić, polerować (glah'geetch, paw-leh-raw'vahtch),
to scrape,	skrobać (skraw'bahtch),
to clean,	oczyścić (aw-chish'cheetch),
to oil,	naoliwić (nah-aw-lee'veetch),
to draw (with pencil),	rysować (rih-saw'vahtch),
to draw (pull),	ciągnąć (chowng'knowntch),
to attach,	przyczepić, przymocować (pshih-cheh'peetch, pshih-maw-tsaw'-vahtch),
to fit,	dopasować (daw-pah-saw'vahtch),
to lift,	podnieść (pawd'n'yeshtch),
to plane,	heblować (heh-blaw'vahtch),
to shape,	nadać kształt (nah'dahtch kshtahl't),
to find.	znaleźć (znah'leshtch).
Tools:	Narzędzia: (Nah-zhen'jah):
Rule.	Całówka (Tsah-'oof'kah).
Dividers.	Cyrkiel (Tsihr'k'yehl).
Punch.	Dziurownik (Locheisen) (Jew-rawv'-n'yeeek).

Hinge Vise.	Imadło zawiasowe (Ee-mahd'law zah-v'yah-saw'veh).
Parallel Vise.	Imadło rozsuwa'ne (Ee-mahd'law rawz-soo-vahl'neh).
File Handle.	Trzonek drewniany (Tshaw'neck drev-n'yah'nih).
Angle-plate.	Kątownik (Winkel) (Kown-tawv'-n'yeeck).
Wrench.	Klucz (Klootch).
Monkey Wrench.	Klucz francuski (Klootch frahn-tsoos'kee).
Pipe Wrench.	Klucz cewny (Klootch tsehv'nih).
Crowbar.	Łom, or Drażek żelazny (Lawm or Drown'zheck zeh-lahz'nih).
Hammer.	Młotek (Mlaw'teck).
Riveting Hammer.	Młoteczek zaklepnik (Niethammer) (Mlaw-teh'check zah-klep'n'yeeck).
File.	Pilnik (Peel'n'yeeck).
Smoothing File.	Gładzik (Glah'geek).
Rasp.	Żdzierak (Zh'jeh'rahk).
Flat file.	Pilnik płaski (Peel'n'yeeck plahs'-kee).
Round file.	Pilnik okrągły (Peel'n'yeeck aw-krown'glih).
Half-round file.	Pilnik półokrągły (Peel'n'yeeck pool-aw-krown'glih).
Three-cornered file	Pilnik trójkątny (Peel'n'yeeck troo'ee-kownt'nih).
Hand file.	Pilnik ręczny (Peel'n'yeeck rentch'-nih).
Hack-saw.	Piłka metalówka (Bogenfeile) (Peel'kah meh-tah-loof'kah).
Plummet.	Pion (P'yawn).
Level.	Poziomnica (Wasserwage) (Paw-zhawm-n'yee'tsah).
Cold chisel.	Przecinak (Meissel) (Psheh-chee'-nahk).
Riveting punch.	Przyciągacz (Nietenzieher) (Pshih-cown'gahtch).
Surface plate.	Równia (Richtplatte) (Roov'n'yah).

Reamer.	Rozwiertnik (Ausreiber) (Rawz-v'yairt'neek).
Scraper.	Skrobak (Skraw'bahk).
Gauge.	Sprawdzian (Sprahv'jahn).
Wire gauge.	Sprawdzian do drutów (Sprahv'jahn daw droo'toof).
Screw gauge.	Sprawdzian do śrub (Sprahv'jahn daw shroop).
Pliers.	Szczypce, kleszcze (Sh'chip'tseh, klesh'chek).
Flat nose plier.	Szczypce płaskie (Sh'chip'tseh plahs'k'yeh).
Round nose plier.	Szczypce okrągłe (Sh'chip'tseh awkrown'gleh).
Wire cutting plier.	Szczypce do przecinania drutu (Sh'chip'tseh daw pshe-chee-nah'n'yah droo'too).
Gas plier.	Szczypce do rur (Sh'chip'tseh daw roor).
Rasp.	Tarnik (Raspel) (Tar'n'yeeek).
Oil stone.	Oselka (Schleifstein) (Awsel'kah).
Dies and taps.	Narzyna i Narzynacze (Schneidbacken u. Schneidbohrer) (Nah-zhih-nahd'lah ee Nah-zhih-nah'chek).
Trammel points.	Znacznik słupkowy (Parallelreiser) (Znahtch'n'yeeek sloop-kawvah'tih).
Hand drill.	Wiertarska korba (Bohrkurbel) (V'yair-tahrs'kah kore'bah).
Ordinary drill.	Wiertak zwykły (Lochbohrer) (V'yair'tahk zvik'ly).
Center Drill.	Wiertak odśrodkowiec (Centrumbohrer) (V'yair'tahk awd-shrawd-kaw'v'yets).
Counter sink.	Nawiertnik (Senkbohrer) (Nah-v'yairt'n'yeeek).
Inside calipers.	Taster wewnętrzny (Tahs'tair vehv'nentsh'nih).
Outside calipers.	Taster zewnętrzny (Tahs'tair zehv'nentsh'nih).

Machine.	Maszyna (Mah-shih'nah).
Lathe.	Tokarka (Taw-kar'kah).
Drilling machine.	Wiertarka (V'yair-tahr'kah).
Center.	Śród, sedno (Shrood, sed'naw).
Chuck.	Uchwyt (Oo'h'vit).
Lathe dog.	Sercówka (Sair-tsoof'kah).
Nut wrench.	Klucz nakrętkowy (Klootch nah-krent-kaw'vih).
Lathe tools.	Noże, toczniki (Naw'zheh, tawtch-n'yee'kee).
Screw gauge.	Sprawdzian zwojowy (Sprahv'jahn zvaw-yaw'vih).
Screwdriver.	Wkrętak, szrubczyk (Schrauben-zieher) (V'kren'tahk, shroob-chick).
Wire.	Drut (Droot),
Copper wire.	Drut miedziany (Droot m'yeh-jah-nih).
Iron wire.	Drut żelazny (Droot zeh-lahz'nih).
Steel wire.	Drut stalowy (Droot stah-law'vih).
Brass wire.	Drut mosiężny (Droot maw-shenzh-nih).
Sheet metal.	Blacha (Blah'hah).
Sheet iron.	Blacha żelazna (Blah'hah zeh-lahz'nah).
Sheet brass.	Blacha mosiężna (Blah'hah maw-shenzh'nah).
Sheet copper.	Blacha miedziana (Blah'hah m'yeh-jah'nah).
Sheet aluminum.	Blacha aluminjowa (Blah'hah ah-loo-mee-n'yaw'vah).
Sheet lead.	Blacha ołowiana (Blah'hah aw-law-v'yah'nah).
Steel, iron, copper, brass, aluminum, bronze, lead.	Stal, żelazo, miedź, mosiądz, aluminjum, bronz, ołów (Stahl, zeh-lah-zaw, m'yedge, maw'showndz, ah-loo-meen'yoom, brawnz, aw'loof).
Please fetch me a piece of wire, sheet, copper.	Proszę mi przynieść kawałek drutu, blachy miedzianej (Praw'sheh mee pshih'n'yeshtch kah-vah'leck droo-too, blah'hah m'yeh-jah'nay).

The carpenter.

- Cut these beams all one size. Zrobić te belki jednakowej długości (Zraw'beetch teh bell'kee yed-nah-kaw'vay dloo-gawsh'chee).
- This board is too long, make it shorter. Ta deska jest za długa, skróć ją (Tah des'kah yest zah dloo'gah, skrootch yoh).
- Lay the floor in this room. Położyć podłogę w tym pokoju (Paw-law'zhitch pawd-law'geh v'tim paw-kaw'yoo).
- Shingle the roof. Dach pokryć gontami (Dah'h paw-kritch gawn-tah'mee).
- Did you finish the stairs? Czy skończyłeś schody? (Chih skawn-chih'lesh s'haw'dih).
- Put in the window frames here, on this floor. Wstawić okna tu, na tem piętrze (V'stah'veetch awk'nah too, nah tem p'yen'tsheh).
- Where is your saw? Gdzie jest twoja piła? (G'jeh yest tvaw'yah peel'kah?)
- Whose chisel is this? Czyje to dłuto? (Chih'yeh taw dloo-taw?)
- Is this your hammer? Czy to twój młotek? (Chih taw tvoo'ee mlaw'teck?)
- Your tool-chest is on the first floor. Twoja skrzynia z narzędziami jest na pierwszym piętrze (Tvaw'yah skshih'n'yah z'nah-zhen-jah'mee yest nah p'yairv'shem p'yen'tsheh).
- Come here and help carry this beam. Chodź tu i pomagaj nieść tę belkę (Hawd'ge too ee pam-mah'guy n'yeshtch teh bel'keh).
- Nail that better. Przybij to gwoździami lepiej (Pshih-bee'ee taw gvawzh-jah'mee leh-p'yay).
- Who did this work? Kto zrobił to? (Ktaw zraw'beel taw?)
- I don't know. Nie wiem (N'yeh v'yem).
- I think it was Mr. Y. Zdaje mi się, że Pan Y. (Zdah'yeh mee sheh, zeh Pahn Y.).
- Tools: Narzędzia: (Nah-zhen'jah):
 Tool chest. Skrzynia do narzędzi (Skshih'n'yah daw nah-zhen'gee).

Work bench.	Stół roboczy (Stool raw-baw'chih).
Work shop.	Warsztat (Vahr'shtaht).
Dividers.	Szpic cyrkiel (Shpeets tsihr'k'yell).
Calipers.	Taster (Tahs'tair).
Chisel, chisels.	Dłuto, dłuta (Dloo'taw, dloo'tah).
Flat chisel.	Dłuto płaskie (Stemmeisen) (Dloo'- taw plahss'k'yeh).
Wooden vise.	Imadło drewniane (Holzschraub- stock) (Ee-mah'dlaw drev-n'yah'- neh).
Glue pot.	Klejarka (Kleh-yahr'kah).
Pliers.	Szczypce (Sh'chip'tseh).
Hand drill.	Kołowrotek (Kaw-law-vraw'teck).
Knife.	Krajak, nóż (Krah'yahk, noozh).
Oil stone.	Marmurek, osełka (Mahr-moo'reck, aw-sell'kah).
Tape measure.	Miara skurczowa (M'yahr'rah skoor- chaw'vah).
Hammer.	Młotek (Mlaw'teck).
Mallet.	Drewniak, młotek drewniany (Drev'- n'yahck, mlaw'teck drehv-n'yah'- nih).
Spokeshave.	Ośnik (Awsh'n'yeeck).
Wooden horse.	Pacholik (Pah-haw'leek).
File.	Pilnik (Peel'n'yeeck).
Rasp.	Tarnik (Tar'n'yeeck).
Saws.	Piły (Pee'ly).
Cross-cut saw.	Piła poprzecznicza (Pee'lah paw- pshetch-n'yee'tsah).
Plummet.	Pion (P'yawn).
Reamer.	Rozwiertnik (Rawz-v'yairt'n'yeeck).
Hand ax.	Siekiera (Sheh-k'yeh'rah).
Scraper.	Skrobaczka (Ziehklinge) (Skraw- bahtch'kah).
Angers, bits.	Świdry (Shvee'drih).
Hatchet.	Topór (Taw'poor).
Try square.	Węgielnica prosta (Ven-g'yell- n'yee'tsah prawss'tah).
Mitre square.	Węgielnica ukośna (Ven-g'yell'- n'yee'tsah oo-kawsh'nah).

Planes.	Wiorniki, heble (V'yawr-n'yee'kee, heb'leh).
Smoothing plane.	Ogładnik (Aw-glahd'n'yeeek).
Block plane.	Bocznik (Bawtch'n'yeeek).
Plane iron.	Wiornikowy nóż (Hobelesen) (V'yawr-n'yee-kaw'vih noozh).
Screwdriver.	Wkręta, śrubczyk (Schraubenzieher) (V'kren'tahk, shroob'chick).
Grind-stone.	Ośla (Awss'lah).
Marking tool.	Znacznik (Znahtch'n'yeeek).
Letter punches.	Alfabet stalowy (Ahl-fah'bet stah-law'vih).
George, help me put this board up on the rack, please.	Jerzy, proszę cię, pomóż mi włożyć tę deskę na drabkę (Yeh'zhih, praw'sheh cheh, paw'moozh mee vlaw'zhitch teh des'keh nah drahb'keh).
What kind of wood is this?	Jakie to drzewo? (Yah'k'yeh taw dzheh'vaw?)
This is oak, beech, maple, chestnut, pine, fir, hemlock, mahogany, walnut, hard pine, soft pine, ebony, ash, larch, red fir, birch, willow, linden.	To jest dąb (Taw yest dowmb), buk (book), klon (klawn), kasztań (kahsh'tahn), sosna (sawss'nah), jodła (yawd'lah), cykuta (tsih-koo'tah), mahoń (mah'hawn), orzech (aw'zheh'h), sosna twarda (sawss'nah tvahr'dah). sosna miękka (sawss'nah m'yenk'-kah), heban (heh'bahn), jesion (yeh'shawn), modrzew (maw'dzhov), świerk (sh'v'yairk), brzoza (bzhaw'zah), wierzba (v'yezh'bah), lipa (lee'pah).
I must tell the foreman that we are short of	Muszę powiedzieć naczelnemu, że nie mamy już (Moo'sheh paw-v'yeh'-jetch nah-chel-neh'moo, zheh n'yeh

oak, maple, pine.	mah'mih yoozh) dębowego (dem-baw-veh'gaw), klonowego (klaw-naw-veh'gaw), sosnowego drzewa (sawss-naw-veh'- gaw dzheh'vah).
You must not leave those shavings here.	Nie musisz tu zostawiać wiorów (N'yeh moo'shish too zaw-stah'- v'yahtch v'yaw'roof).
They must be swept up every day.	Trzeba je pozamiatać co dzień (Tsheh'- bah yeh paw-zah-m'yah'tahtch tsaw jane).
Put some fresh glue into the glue pot.	Włóż nieco świeżego kleju do klejarki (Vloozh n'yeh'tsaw sh'v'yeh-zheh'- gaw kleh'yoo daw kleh-yahr'kee).
Be careful how you put that varnish on.	Uważaj, ażeby lakier był dobrze poło- żony (Oo-vah'zhigh, ah-zheh'bih lah-k'yair bill daw'bzheh paw-law- zhaw'nih).
The varnish is too thick.	Lakier jest za gęsty (Lah'k'yair yest zah ghen'stih).
Add a little turpen- tine to it.	Dolej nieco terpentyny do niego (Daw'lay n'yeh'tsaw tair-pen-tih'- nih daw n'yeh'gaw).
Not too much though.	Ale nie za wiele (Ah'leh n'yeh zah v'yeh'leh).
What shall I do now?	Co mam robić teraz? (Tsaw mahm raw'beetch teh'rahz?)
Stain these chairs with a mahogany stain.	Pofarbuj te krzeselka mahoniową far- bą (Paw-far'boo'ee teh ksheh-sell'- kah mah-haw-n'yaw'voh far'boh).

Mining.

I am a miner.	Jestem górnikiem (Yes'tem goor- n'yee'k'yem).
Mining is my profes- sion.	Górnictwo jest moim zawodem (Goor- n'yeets'tvaw yest maw'eem zah- vaw'dem).
I wish to get work in this coal mine.	Życzę sobie dostać roboty w tej kopal- ni węgla (Zhih'cheh saw'b'yeh daw'-

- stahtch raw-baw'tih v'tay kaw-pahl'n'yee ven'glah).
- Have you experience in mining? Czy ma Pan doświadczenie w górnictwie? (Chih mah Pahn dawsh'v'yahd-cheh'n'yeh v'goor-n'yees't'v'yeh?)
- For a year I had the job of an engineer in the Lehigh Valley Coal Company's mine in Pennsylvania. Przez rok byłem zatrudniony jako maszynista w kopalni towarzystwa Lehigh Valley w Pensylwanji Pshehz rawk bih'lem zah-trood-n'yaw'nih yah'kaw mah-shih-n'yees'tah v'kaw-pahl'n'yee taw-vah-zhis'tvah Lehigh Valley v'Penn-sil-vah'n'yee).
- Tunneling, crosscutting and sinking of shafts is my specialty. Robota około budowy tuneli, chodników poprzecznych i pogłębiania szybów jest moją specjalnością (Raw-baw'tah aw-kaw'law boodaw'vih too-neh'lee, hawd-n'yee'koof paw-pshetch'nih'h ee paw-glemb'yah'n'yah shih' boof yest maw'yoh speh-tsih-yahl-nawsh'choh).
- Do you know how to work with boring machines? Czy umie Pan się obchodzić z maszynami do wiercenia? (Chih oo'm'yeh Pahn awb-haw'geetch sheh z'mahshih-nah'mee d a w v'yair-tseh'n'yah?)
- Yes, sir, I understand this kind of work and the machinery. Tak, Panie, znam ten rodzaj pracy i maszyneryji (Tahk, Pah'n'yeh, z'nahm ten raw'dzigh prah'tsih ee mah-shih-nair'yee).
- I worked with hydraulic box drills. Pracowałem hydraulicznymi wiertaczkami skalnymi (Prah-tsaw-vah'lem hih-drah'oo-leetch-neh'mee v'yair-tahtch-kah'mee skahl-neh'mee).
- Do you know how to act in a mine charged with inflammable gases? Czy Pan wie jak się zachować w kopalni napełnionej palnymi gazami? (Chih Pahn v'yeh yahk sheh zah-haw'vahtch v'kaw-pahl'n'yee nahpell-n'yaw'nay pahl-neh'mee gahzah'mee?)

Do you realize the danger? Czy zdaje Pan sobie sprawę z niebezpieczeństwa? (Chih zdah'yeh Pahn saw'b'yeh sprah'veh z'n'yeh-bez-p'yeh-chen'stvah?)

Do you know how to avoid an explosion? Czy wie Pan jak uniknąć eksplozji? (Chih v'yeh Pahn yahk oo-n'yeek'-knowntch ex-plaw'zee'ee?)

I will give you a job, but always be sober and follow the instructions given you. Dam Panu robotę, lecz bądź Pan zawsze trzeźwym i postępuj Pan wedle instrukcyi sobie danej (Dahm Pah'noo raw-baw'teh, letch bowndzh Pahn zah'v'sheh tshehzh'vim ee paw-stem'poo'ee Pahn veh'dleh een-strook'tsih'ee saw'b'yeh dah'nay).

Tools used in mining: Narzędzia używane przy górnictwie: (Nah-zhen'jah oo-zhieh-vah'neh pshih goor-n'yeets't'v'yeh):

Pick, hoe or flat pick, needle, hammer, sledge hammer, shovel, wheelbarrow, ax, bit, measure, tape measure, oil can. Kilof, motyka (Kee'lawf, maw-tih'-kah), igła (eg'lah), młot (mlawt), młot do rozbijania (mlawt daw rawz-bee-yah'n'yah), szufla, taczki, siekiera, ostrze do świdra, miara, miara skurczowa, oliwiarka (shoof'lah, tahtch'kee, sheh-k'yeh'rah, awss'tsheh daw sh'veed'rah, m'yah'rah, m'yah'rah skoor-chaw'vah, aw-lee-v'yahr'-kah).

Various things— Różne rzeczy— (Roozh'neh zheh'-chih—)

Grease, lubricating oil, cotton waste, wire, copper, iron, steel. Tłuszcz (Tlooshtch), olej do smarowania (aw'lay daw smah-raw-vah'n'yah), odpadki bawełny do czyszczenia (awd-pahd'kee bah-vell'nih daw chish-cheh'n'yah), drut (droot), miedziany, żelazny, stalowy drut

wire,	(m'yeh-jah'nih, z h e h-l a h z'nih, stah-law'vih droot),
bucket,	wiadro (v'yah'draw),
pail,	wiaderko (v'yah-dare'kaw),
powder,	proch (praw'h),
dynamite,	dynamit (dih-nah'meet),
fuse, caps, squib,	lont, kapiszony, lont do zapalania naboju (lawnt, kah-pee-shaw'nih, lawnt daw zah-pah-lah'n'yah nah-baw'yoo).
rope, wire rope,	lina, lina druciana (lee'nah, lee'nah droo-chah'nah),
iron, steel,	żelazo, stal (zheh-lah'zaw, stahl),
nails,	gwoźdźe (g'vawzh'jeh),
light, matches,	światło, zapałki (sh'v'yaht'law, zah-pahl'kee),
lamp,	lampa (lahm'pah),
Davy lamp,	lampa Davyego (lahm'pah Dah-vih-eh'gaw),
ladder,	drabina (drah-bee'nah),
drill, scraper,	świder, łyżka (sh'vee'dare, lizh'kah),
stamper,	stępel (stem'pell),
car, carload,	wózek, ładunek wózka (voo'zeck, lah-doo'neck vooz'kah),
boring machine,	maszyna do wiercenia (mah-shih'nah daw v'yair-tseh'n'yah),
tools, tool box,	narzędzia, skrzynia do narzędzi (nah-zhen'jah, skshih'n'yah daw nah-zhen'gee),
Rail, steel rail, wooden rail.	Szyna, szyna stalowa, szyna drewniana (Shih'nah, shih'nah stah-law'vah, shih'nah drehv'n'yah'nah).
Tie, nail or spike, sleeper.	Wiązadło, gwóźdź, próg kolejowy (V'yown-zahd'law, g'voozhge, proog kaw-leh-yaw'vih).
Prop, cap, wedge.	Podpora, kapa, klin (Pawd-paw'rah, kah'pah, kleen).
Post, sill, mine timbering.	Odrzwi, próg, oprawa kopalni (Aw'drzvee, proog, aw-prah'vah kaw-pahl'n'yee).
Shaft timbering, tim-	Oprawa szybu, cembrowanie (Aw-

bering work.	prah'vah shih'boo, tsem-braw-vah'-n'yeh).
Colliery, breaker.	Kopalnia węgla, gniotownik (Kaw-pahl'n'yah ven'glah, g'n'yaw-taw'v'-n'yeek).
Boiler, valve, safety valve.	Kocioł parowy, kłapa, kłapa bezpieczeństwa (Kaw'chell pah-raw'vih, klah'pah, klah'pah bez-p'ye-chens'-tvah).
Ventilator, airshaft.	Wentylator, szyb wentylacyjny (Ven-tih-lah'tore, shib ven-tih-lah-tsih'ee'-nih),
Shaft, adit, tunnel, drift, crosscut.	Szyb, sztolnia, tunel, chodnik, chodnik poprzeczny (Shib, shtawl'n'yah, too'nel, hawd'n'yeek, hawd'n'yeek paw-pshetch'nih).
Mouth of the adit, mouth of the tunnel.	Ujście sztolni, ujście tunelu (Oo'eesh'-ch eh shtawl'n'yee, oo'eesh'ch eh too-neh'loo).
Bottom of the shaft, sump.	Spód szybu, rząp (Spood shih'boo, zhowmp).
Compartments of the shaft.	Przedziały szybu (Psher-jah'ly shih'-boo).
Level.	Poziom (piętro) (Paw'zhawm (p'yen'-traw).
Windlass, steam-hoist.	Winda ręczna, winda parowa (Veen'-dah rentch'nah, veen'dah pah-raw'-vah).
Cage, safety-cage.	Klatka, klatka bezpieczeństwa (Klaht'-kah, klaht'kah bez-p'yeh-chens'-tvah).
Bell, wire, copper wire.	Dzwonek, drut, drut miedziany (D'z'vaw'neck, droot, droot m'yeh-jah'nih).
To ring the bell.	Dzwonić (D'z'vaw'n'yeetch).
Mule barn, mule, mule driver, harness.	Stajnia dla mułów, muł, poganiacz mułów, szory (Stah'ee'n'yah dlah moo'loof, mool, paw-gah'n'yahtch moo'loof, shaw'rih).
Miner.	Górnik (Goor'n'yeek).
Cap, jacket, boots,	Czapka, żakiet, buty, buty nabite

hobnail boots, rubber, boots, rubber coat, dinner pail, lamp.	gwoździami, buty gumowe, płaszcz gumowy, blaszanka, lampa (Chahp'kah, zhah'k'yet, boo'ty, boo'ty nah-bee'teh g'vawzh-jah'mee, boo'ty goomaw'veh, plahshtch goo-maw'vih, blah-shahn'kah, lahm'pah).
Miner boss.	Dozórca górników (Daw-zoor'tsah goor-n'yee'koof).
Door tender.	Odźwierny (Aw-j'v'yair'nih).
Helper.	Pomocnik (Paw-mawts'n'yeeek).
Carpenter.	Cieśla (Chesh'lah).
Engineer.	Maszynista (Mah-shih-n'yees'tah).
Blacksmith.	Kowal (Kaw'vahl).
Overseer.	Dozórca (Daw-zoor'tsah).
Foreman.	Sztygar (Sh'tih'gahr).
Surveyor.	Miernik (M'yair'n'yeeek).
Boss or manager.	Zarządca (Zah-zhowndz'tsah).
Government inspector of mines.	Rządowy inspektor kopalni (Zhowndaw'vih een-speck'tore kaw-pahl'n'yee).
Vein, stratum, bed.	Żyła, warstwa ławica (Zhih'lah, vahrs'tvah, lah-vee'tsah).
Coal, coal-oil, carboniferous formation.	Węgiel, olej skalny, węglowa formacja (Ven'g'yel, aw'lay skahl'nih, ven-glaw'vah fore-mahts'yah).
Sandstone, shale.	Piaskowiec, łupki (P'yahss-kaw'v'yets, loo'peck).
Mineral, metal, stone, rock.	Minerał, kruszec, kamień, skała (Mee'neh'rahll, kroo'shets, kah'm'yen, skah'lah).
Gold, silver, copper, lead, quick-silver.	Złoto, srebro, miedź, ołów, rtęć (Zlaw'taw, srehb'raw, m'yedge, aw'loof, r'tench).
Gas, water, air, steam.	Gaz, woda, powietrze, para (Gahz, vaw'dah, paw-v'yet'sheh, pah'rah).
Pump, steam-pump, ventilating fan.	Pompa, pompa parowa, wachlarz wentylacyjny (Pawm'pah, pawm'pah pah-raw'vah, wah'h'lahzh ven-tihlah-tsih'ee'nih).
To attach a fuse.	Przyczepić lont (Pshih-cheh'peetch lawnt).

- To drill, bore. Wiercić (V'yair'chéetch).
 To load a car. Naładować wózek (Nah-lah-daw'-
 vahetch voo'zeck).
 To get into the cage. Wejść do klatki (Vayshtch daw klaht'-
 kee).
 To sharpen the tools. Naostrzyć narzędzia (Nah-awss'-
 tshitch nah-zhen'jah).

The railroad hand.

- Boys, take the wrenches, picks, shovels, and wheelbarrows and follow me. Chłopcy, weźcie klucze, oskardy, szufle i taczki i chodźcie za mną (H'lawp'tsih, vehzh'chekh kloo'chekh, awss-kahr'dih, shoof'leh ee tahtch'kee ee hawdge'chekh zah mnoh).
 Do you see that hole there? It has to be filled up, this ground must be leveled. Widzicie tę dziurę tam? Ona musi być zapełniona, a ten grunt musi być zrównany (Vee-gee'chekh teh jew'reh tahm? Aw'nah moo'shee bitch zah-pel-n'yaw'nah, ah ten groont moo'shee bitch zroov-nah'nih).
 You don't handle the pick properly. Pan nie trzyma oskardu właściwie (Pahn n'yeh tshih'mah awss-kahr'doo vlahsh-chee'v'yeh).
 Look here! Do it this way! You must use some strength. Spójrzysz Pan tu! Rób Pan w ten sposób! Pan musi użyć trochę siły (S'poy'zhee'ee Pahn too! Roop Pahn v'ten spaw'soop! Pahn moo'shee oo'-zhitch traw'heh shee'lih).
 You must give a man a chance to get his breath. Pan musi człowiekowi dać sposobność złapać powietrza (Pahn moo'shee chlaw-v'yeh-kaw'vee dahtch spaw-sawb'nawshthch zlah'pahtch paw-v'yet'shah).
 There is no time for taking rest here. Tu niema czasu na odpoczynek (Too n'yeh'mah chah'soo nah awd-paw-chih'neck).
 This is terribly hard work. No man can stand being hurried so much. To jest okropnie trudna robota. Żaden człowiek nie wytrzyma będąc popędzonym tak wiele (Taw yest awkrawp'n'yeh trood'nah raw-baw'tah).

Zhah'den chlaw'v'yeck n'yeh vih-tshih'mah ben'downts paw-pen-dzah'nim tahk bar'dzaw).

I am used to hard work, but this is too much for me; I am very tired. Jestem przyzwyczajony do ciężkiej roboty, ale to jest zbyt wiele dla mnie; jestem bardzo zmęczony (Yes'tem pshih-z'vih-chah-yaw'nih daw chenzh'k'yay raw-baw'tih, ah'leh taw yest z'bit v'yeh'leh dlah m'n'yeh; yes'tem bar'dzaw zmen-chaw'nih).

All right, go home, take a good rest and come to - morrow morning. Dobrze, idź Pan do domu, odpocznij dobrze i przyjdź jutro rano (Daw-bzheh, eedge Pahn daw daw'moo, awd-pawtch'n'yee daw'bzheh ee pshih'eedge yoo'traw rah'naw).

No, sir. I have no intention of coming back to-morrow. Nie, Panie, nie mam zamiaru przyjść jutro (N'yeh, Pah'n'yeh, n'yeh mahm zah-m'yah'roo pshih'eeshtch yoo'traw).

Why not? Dlaczego nie? (Dlah-cheh'gaw n'yeh?)

You expect too much from a working man. You want a man to work himself to death. Please give me my time. Pan wymaga za wiele od robotnika. Pan chce, żeby człowiek zapracował się na śmierć. Proszę mi dać mój rachunek (Pahn vih-mah'gah zah v'yeh'leh awed raw-bawt-n'yee'kah. Pahn h'tseh, zheh'bih chlaw'v'yeck zah-prah-tsaw'vah'l sheh nah sh'm'yairtch. Praw'sheh mee dahtch moo'ee rah-hoo'neck).

Coal. Węgiel (Ven'g'yell).

Windlass. Winda ręczna (Veen'dah rentch'nah).

Steam-hoist. Winda parowa (Veen'dah pah-raw'-vah).

Pail. Wiaderko (V'yah-dare'kaw).

Ladder. Drabina (Drah-bee'nah).

Powder, dynamite. Proch, dynamit (Praw'h, dih-nah'-meet).

Fuse, caps. Lont, kapiszony (Lawnt, kah-pee-shaw'nih).

Squib.	Lont do zapalania naboju (Lawnt daw zah-pah-lah'n'yah nah-baw'yoo).
Rope, wire rope.	Lina, lina druciana (Lee'nah, lee'nah droo-chah'nah).
Iron, steel.	Żelazo, stal (Zeh-lah'zaw, stahl).
Nails.	Gwoździe (G'vawzh'jeh).
Drill, scoop, stamper.	Świder, łyżka, stępel (Sh'vee'dare, lihzh'kah, stem'pell).
To bore, to drill.	Wiercić (V'yair'cheetch).
To level.	Wyrównać (Vih-roov'nahtch).
To sharpen; a file.	Ostrzyć; pilnik (Awss'tshitch; peel'n'yeeek).
Pick, hoe.	Kilof, motyka (Kee'lawff, maw-tih'kah).
Hammer, shovel, wheelbarrow.	Młot, szufla, taczki (M'lawt, shoof'lah, tahtch'kee).
Car, carload.	Wózek, ładunek wózka (Voo'zeck, lah-doo'neck vooz'kah).
To load.	Ładować (Lah-daw'vahtch).
Measure, tape line, oil can, cotton waste.	Miara, miara skurczowa, oliwiarka, bawełna (M'yah'rah, m'yah'rah skoor-chaw'vah, aw-lee-v'yahr'kah, bah-vell'nah).
Sledge hammer.	Młot do rozbijania (M'lawt daw rawz-bee-yah'n'yah).
Ax, bit, boring machine.	Siekiera, ostrze świdra, maszyna do wiercenia (Sheh-k'yeh'rah, aws'tsheh sh'veed'rah, mah-shih'nah v'yair-tseh'n'yah).
Tools; to sharpen tools; tool box.	Narzędzia; ostrzyć narzędzia; skrzyńnia do narzędzi (Nah-zhen'jah; aws'tshitch nah-zhen'jah; skshih'n'yah daw nah-zhen'gee).
Rail, steel, rail, wooden rail.	Szyna, szyna stalowa, szyna drewniana (Shih'nah, shih'nah stah-law'vah, shih'nah drehv'n'yah'nah).
Tie, spike, sleeper.	Wiązadło, gwóźdź, próg kolejowy (V'yown-zah'dlaw, g'voozhge, proog kaw-leh-yaw'vih).
Pulley, prop, wedge.	Krażek ruchomy (winda), podpora, klin (Krown'zheck roo-haw'mih)

Day shift.	(veen'dah), pawd-paw'rah, kleen). Robota dzienna (Raw-baw'tah gen'-nah).
Night shift.	Robota nocna (Raw-baw'tah nawts'-nah).

The day laborer.

Do you want a job?	Czy chcecie roboty? (Chih h'tseh'chek raw-baw'tih?)
Yes, sir, I'm a railroad hand.	Tak, Panie, jestem robotnikiem kolejowym (Tahk, Pah'n'yeh, yes'tem raw-bawt-n'yee'k'yem kaw-leh-yaw'-vim.)
Come with me.	Chodźcie ze mną (Hawdge'chek zeh mnoh).
Here is a shovel and a pick; there is a crowbar.	Tu jest szufla i oskard; tam jest drąg żelazny (Too yest shoo'flah ee awss'kahrd; tahm yest drowng zheh-lahz'nih).
You must dig a ditch for gas pipes and water pipes.	Musicie wykopać rów dla rur od gazu i dla rur od wody (Moo-shee'tchek vih-kaw'pahtch roof dlah roor awed gah'zoo ee dlah roor awed vaw'dih).
You must work hard.	Musicie pracować ciężko (Moo-shee'chek prah-tsaw'vahtch chenzh'kaw).
Can you work fast?	Czy możecie pracować prędko? (Chih m a w-zhek'chek prah-tsaw'vahtch prend'kaw?)
Yes, I am strong.	Tak, jestem silny (Tahk, yes'tem sheel'nih).
Do you want the ditch deep?	Czy rów ma być głęboki? (Chih roof mah bitch glem-baw'kee?)
The handle of the shovel is too short.	Trzonek szuflki jest za krótki (T'shaw'-neck shoo'lee yest zah kroot'kee).
I can't use it.	Nie mogę jej używać (N'yeh maw'geh yay oo-zhik'vahtch).
Give me the spade.	Dajcie mi szpadel (Die'chek mee shpah'dell).
Here it is and hurry up!	Oto jest, spieszcie się (Aw'taw yest, sp'yesh'chek sheh).

- The men here are no good; I want a good straight ditch. Ci ludzie nie są zdatni; chcę dobry prosty rów (Chee loo'jeh n'yeh soh zdaht'n'yee; h'tseh daw'brih prawss'-tih roof).
- Is this wide enough? Czy ten jest dość szeroki? (Chih ten yest dawshtch sheh-raw'kee).
- Certainly, you understand the job. Ma się rozumieć, wy rozumiecie robotę (Mah sheh raw-zoo'm'yetch, vih raw-zoo-m'yeh'ch eh raw-baw'teh).
- All right! Dobrze! (Daw'bzheh!)
- I'm glad to get the job. Cieszę się, że mogę dostać tę robotę (Cheh'sheh sheh, zheh maw'geh daw'stahtch teh raw-baw'teh).
- Begin to work. Zaczynajcie robić (Zah-chih-nigh'ch eh raw'beetch).
- You can stop working now. Możecie przestać pracować teraz (Maw-zheh'ch eh psheh'stahtch prah-tsaw'vahtch teh'rahzz).
- Dig a hole out here. Wykopcie tu dziurę (Vih-kawp'ch eh too jew'reh).
- Fill up this ditch. Zasypcie ten rów (Zah-sip'ch eh ten roof).
- Shovel this dirt into the cart. Wrzucie tę ziemię do wozu (V'zhootch'ch eh teh zheh'm'yeh daw vaw'zoo).
- What are you doing? Co wy robicie? (Tsaw vih raw-bee'-ch eh?)
- I'm mixing some cement. Zporządnam cement (Z'paw-zhown'-dzahm tseh'ment).
- All of you, come here. Chodźcie tu wszyscy (Hawdge'ch eh too vshis'tsih).
- Help him move that stone. Pomóżcie mu posunąć ten kamień (Paw-moozh'ch eh moo paw-soo'-nowntch ten kah'm'yen).
- The boss calls you. Dozórca was woła (Daw-zoor'tsah vahss vaw'lah).
- What does he say? Co on mówi? (Tsaw awn moo'vee?)
- He says to come right away. On mówi, że macie zaraz przyjść (Awn moo'vee, zheh mah'ch eh zah'rahz pshih'eeshtch).

Where must I go? Gdzie mam iść? (G'jeh mahm eeshtch?)
 To the office. Idź do biura (Eadge daw b'yoo'rah).

The farm hand.

What is your trade? Jaki jest twój zawód? (Yah'kee yest t'voo'ee zah'vood?)
 Are you a farmer? Czy jesteś farmerem? rolnikiem? (Chih yes'tesh fahr-meh'rem? rawl-n'yee'k'yem?)
 No, but I understand farm work. Nie, lecz rozumiem się na rolnictwie? (N'yeh, letch raw-zoo'm'yem sheh nah rawl-neets't'v'yeh).
 I can—
 feed the hogs, Mogę— (Maw'geh—)
 milk the cows, nakarmić wieprze (nah-kahr'meetch v'yep'sheh),
 yoke the oxen and doić krowy (daw'eetch kraw'vih),
 drive them, zaprządz woły i powozić je (zah-pshowndz vaw'lih ee paw-vaw'-zheetch yeh),
 clean the barn and oczyścić stodołę i ułożyć siano (aw-chish'cheetch staw-daw'leh ee oo-law'zhitch shah'nav).
 stack the hay.
 I can—
 work in the orchard, Mogę— (Maw'geh—)
 gather the apples, pracować w sadzie (prah-tsaw'-vahrtch v'sah'jeh),
 sort them, zbierać jabłka (z'b'yeh'rahtch yahp'-kah),
 put them in barrels gatunkować je (gah-toon-kaw'-vahrtch yeh),
 for the market, pakować je do beczek na targ albo
 or to store in the do zachowania w piwnicy (pah-kaw'vahrtch yeh daw beh'check
 cellar. nah tahrg ahl'bow daw zah-haw-vah'n'yah v'peev-n'yee'tsih).
 I can plow and sow Umiem orać i siać (Oo'm'yem aw'-rahtch ee shahtch).
 seed.
 I can do a little of ev- Umiem wszystkiego trochę (Oo'-m'yem v'shist-k'yeh'gaw traw'-eh).
 erything.

- I will give you a trial. Wezmę cię na próbę (Vehz'meh cheh nah proo'beh).
- Milk the cows and drive them to pasture. Wydój krowy i wypędź je na pastwisko (Vih'doo'ee kraw'vih ee vih'pendge yeh nah pahst-vees'kaw).
- Water the cattle. Napój bydło (Nah'poo'ee bid'law).
- Feed the chickens and the calves. Nakarm kury i cielęta (Nah'carm koo'rih ee cheh-len'tah).
- Give these turnips to the cows. Daj tę brukiew krowom (Die teh broo'k'yeff kraw'vome).
- To-day you may sow barley seed in the field near the barn. Dzisiaj możesz zasiać jęczmień w polu blisko stodoły (Gee'shy maw'zhesh zah-shahtch yentch'm'yen v'paw'loo blees'kaw staw-daw'lih).
- To-morrow you may plow the next field this side of the fence. Jutro możesz zorać pole z tej strony płotu (Yoo'traw maw'zhesh z'aw'rahtch paw'leh z'tay straw'nih plaw'too).
- You will find the plough in the shed and the oxen in the stalls. Znajdziesz pług w szopie a woły w oborze (Z'nigh'jesh ploog v'shaw'n'yeh ah vaw'lih v'aw-baw'zheh).
- Can you tell me where to find the barley seed? Czy może mi Pan powiedzieć, gdzie jest nasiennie jęczmienne (Chih maw'zheh mee Pahn paw-v'yeh'jetch, g'jeh yest nah-shen'neh yentch-men'neh).
- I will show you where everything is. Pokażę ci gdzie wszystko jest (Paw-kah'zheh chee g'jeh v'shisst'kaw yest).
- We will go first to the barn. Pierw pójdziemy do stodoły (P'yairv poo'ee-jeh'mih daw staw-daw'lih).
- Here you see the stalls for the cattle and horses. Tu jest stajnia dla bydła i koni (Too yest stah'ee'n'yah dlah bih'dlah ee kaw'n'yee).
- Let us now go to the dairy. Teraz idźmy do mleczarni (Teh'rahz eedge'mih daw mleh-chahr'n'yee).
- Here is the shed where the tools of the farm are kept. Tu jest szopa, gdzie wszelkie rolnicze narzędzia są złożone (Too yest shaw'pah, g'jeh v'shell'k'yeh rawl-

	n'yee'cheh nah-zhen'jah soh zlaw-zhaw'neh).
Farming tools—	Narzędzia rolnicze— (Nah-zhen'jah rawl'n'yee'cheh—)
the harrow,	brona (braw'nah),
the hoes,	motyki (maw-tih'kee),
the rakes,	grabie (grah'b'yeh),
the spades,	szpadle (shpah'dleh),
the shovels,	szufle (shoof'leh),
the plough,	plug (plook),
the pitchforks,	widły (vee'dlih),
the scythe,	kosa (kaw'sah),
the cultivator.	kultiwator (kool-tih-vah'tore).
The man is here to cut the wood.	Przyszedł człowiek, który ma porąbać drzewo (Pshih'shed ch'law'v'yeeck, ktoo'rih mah paw-roam'bahtch d'zheh'vah).
Tell him to begin right away.	Powiedz mu, żeby zaczął rąbać (Paw'v'yedz moo, zheh'bih zah'chohll roam'bahtch).
First he must saw the logs into lengths of two feet, then split them and pile them up in the woodshed.	Pierw ma poprzecinać okrągłaki na kawałki dwie stopy długości, a potem porąbać je i ułożyć je w budzie (V'p'yairv mah paw-psheh-chee'-nahtch aw-krown-glah'kee nah kah-vahl'kee d'v'yeh staw'pih dloo'gaw'-shchee, ah paw'tem paw-roam'bahtch yeh ee oo-law'zhitch yeh v'boo'jeh).
The axe is dull.	Siekiera jest tępą (Sheh-k'yeh'rah yest tem'pah).
Then sharpen it on the grindstone.	To ją naostrz na ośle (Taw yoh nah-awstsh nah awsh'leh).
Have I split enough wood?	Czy narąbałem dość drzewa? (Chih nah-rowm-bah'lem dawshtch dzheh'vah?)
No, we use a lot.	Nie, my używamy dużo drzewa (N'yeh, mih oo-zhieh-vah'mih doo'-zhaw d'zheh'vah).
We use many bundles of kindling wood	My używamy wiele wiązek drzewa do rozpalania i trzaski także (Mih oo-

and the chips too.	zhi-vah'mih v'yeh'leh v'yown'zeck dzheh'vah daw rawz-pah-lah'n'yah ee tshahs'kee tahk'zheh).
Please, pick up some chips.	Proszę uzbierać trochę trzasek (Praw'sheh ooz-b'yeh'rahtch traw'heh tshah'sek).
Take an armful of wood to the kitchen.	Zanieś pełne ramie drzewa do kuchni (Zah'n'yesh pell'neh rah'm'yeh dzheh'vah daw koo'h'n'yee).
All right.	Dobrze (Dawb'zheh).
I'm chopping the wood very small.	Ja rąbię drzewo na bardzo małe kawałki (Yah rowm'b'yeh dzheh'vaw nah bar'dzaw mah'leh kah-vahl'kee).
Yes, it is small enough.	Tak, te są dość małe (Tahk, teh soh dawshtch mah'leh).
I want you to clean up the yard.	Chcę ażebyś oczyścił podwórze (H'tseh ah-zheh'bish aw-chis'cheel paw.d'voo'zheh).
Empty the ashes.	Wysyp popiół (Vih'sip paw'p'yool).
Rake up the dried leaves.	Zbierz grabiami suche liście (Zb'yezh grah-b'yah'mee soo'heh leesh'chek).
Burn up the rubbish.	Zpal śmiecie (Z'pahl sh'm'yeh'chek).
Put manure on the strawberry bed and clean the paths.	Pokryj gnojem ogródek z poziomkami i oczyść ścieżki (Paw'krih'ee gnaw'yem aw-groo'deck z'paw-zhom-kah'mee ee aw-chishtch sh'chezh'kee).
I understand.	Rozumiem (Raw-zoo'm'yem).

War expressions.

War.	Wojna (Vaw'ee'nah).
Battle.	Bitwa (Beet'vah).
Victory.	Zwycięstwo (Z'vih-chens'tvaw).
Defeat.	Porażka (Paw-rahzh'kah).
Europe.	Europa (Ee-oo-raw'pah).
European war.	Europejska wojna (Eh-oo-raw-payss'kah vaw'ee'nah).
What caused the war?	Co spowodowało wojnę? (Tsaw spaw-vaw-daw-vah'lav vaw'ee'neh?)
There are more causes	Jest więcej przyczyn niż jedna (Yest

than one.	v'yen'tsay pshih'chin n'yihzh yed'-nah).
Thousands of people have lost their lives.	Tysiące ludzi zginęło (Tih-shown'tseh loo'gee z'ghee-neh'law).
Thousands of people are suffering terribly.	Tysiące ludzi cierpi strasznie (Tih-shown'tseh loo-g-ee e chair'pee strahsh'n'yeh).
The enemy, enemies.	Wróg, wrogowie (V'rook, v'raw-gaw'-v'yeh).
Hostile invasion.	Wrogi najazd (V'raw'ghee nah'yahzd)
To open hostilities.	Rozpocząć kroki nieprzyjacielskie (Rawz-paw-chowntch kraw'kee n'yeh-pshih-yah-chells'k'yeh).
To declare war.	Wypowiedzieć wojnę (Vih-paw-v'yeh'-getch vaw'ee'neh).
The Allies.	Sprzymierzeni (S'pshih-m'yeh-zheh'-n'yee).
The warring nations.	Państwa, które toczą wojnę (Pahn'-st'vah, ktoo'reh taw'choh vaw'ee'-neh).
England,	Anglja (Ahn'g'l'yah),
France,	Francja (Frahn'ts'yah),
Russia,	Rosja (Rawss'yah),
Belgium,	Belgja (Bell'g'yah),
Japan,	Japonja (Yah-paw'n'yah),
Servia.	Serbja (Sair'b'yah).
Germany,	Niemcy (N'yem'tsih),
Austria,	Austrja (Ah'oos'tr'yah),
Turkey.	Turcja (Toor'tsyah).
London.	Londyn (Lawn'din).
Dover.	Dower (Daw'vare).
Eng'ishman, Englishmen.	Anglik, Anglicy (Ahn'gleek, Ahn-gee'tsih).
Paris.	Paryż (Pah'rizh).
Frenchman, Frenchmen.	Francuz, Francuzi (Frahn'tsooz, Frahn-tsooz'zhee).
Moscow.	Moskwa (Maws'kvah).
Russian, Russians.	Rosjanin, Rosjanie (Rawss-yah'-n'yeeen, Rawss-yah'n'yeh).

Brussels.	Bruksela (Brook-seh'lah).
Belgian, Belgians.	Belgijczyk, Belgijczycy (Bell-ghee'ee'-chick, Bell-ghee'ee-chih'tsih).
Japanese.	Japończyk, Japończycy (Yah-pawn'-chick, Yah-pawn-chih'tsih).
Servian, Servians.	Serb, Serbowie (Sairb, Sair-baw'-v'yeh).
Poland.	Polska (Pawl'skah).
Pole, Poles.	Polak, Polacy (Paw'lahk, Paw-lah'-tsih).
Polish.	Polski (Pawl'skee).
Warsaw.	Warszawa (Vahr-shah'vah).
Lodz.	Łódź (Loodge).
Brody.	Brody (Braw'dih).
Lowicz.	Łowicz (Law'veetch).
Radom.	Radom (Rah'dawm).
Kalisz.	Kalisz (Kah'leesh).
Sandomierz.	Sandomierz (Sahn-daw'm'yezsh).
Galicia.	Galicja (Gah-lee'ts'yah).
Lemberg.	Lwów (L'voof).
Przemysl.	Przemysł (Psheh'mish'l).
Jaroslaw.	Jarosław (Yah-raw'slahv).
Rzeszow.	Rzeszów (Zheh'shoof).
Prussia.	Prusy (Proo'sih).
Posen.	Poznań (Pawz'nahn'ee).
Danzig.	Gdańsk (G'dahnsk).
Breslau.	Wrocław (Vrawts'lahv).
River.	Rzeka (Zheh'kah).
San River.	Rzeka San (Zheh'kah Sahn).
Vistula River.	Wisła (Vees'lah).
Warthe River.	Warta (Vahr'tah).
To invest.	Zablokować (Zah-blaw-kaw'vahtch).
To besiege.	Oblegać (Aw-bleh'gahtch).
To capture.	Wziąć, pojmać (V'zhowntch, paw'ee'-mahtch).
They captured 3,000 soldiers.	Oni pojмали trzy tysiące żołnierzy (Aw'n'yee paw'ee-mah'lee tshih tih, shown'tseh zhawl-n'yeh'zhih).
The terrain of the battle.	Teren bitwy (Teh'ren beet'vih).

Minister of war.	Minister wojny (Mee-n'yee'ster vaw'ee'nih).
Lord chancellor.	Kanclerz (Kahnts'lezh).
Ambassador.	Ambasador (Ahm-bah-sah'dore).
Soldier, soldiers.	Żołnierz, żołnierze (Zhawl'n'yehzh, zhawl-n'yeh'zheh).
Non-commissioned officer.	Podoficer (Pawd-aw-fee'tsair).
Corporal.	Kapral (Kah'prahl).
Sergeant.	Sierżant (Sheh'zhahnt).
Adjutant.	Adjutant (Ahd-yoo'tahnt).
Lieutenant.	Porucznik (Paw-rootch'n'yeeek).
Major.	Major (Mah'yore).
Captain.	Kapitan (Kah-pee'tahn).
General.	Jenerał (Yeh-neh'rahl).
Commander.	Wódz (Voodz).
Commander-in-chief.	Głównodowodzący (Gloov'naw-daw-vaw'dzown'tsih).
General staff.	Sztab jeneralny (Shtahb yeh-neh-rahl'nih).
Patrol.	Patrol (Pah'trawl).
Infantry.	Piechota (P'yeh-haw'tah).
Cavalry.	Kawalerja (Kah-vah-lair'yah).
Artillery.	Artylerja (Ahr-tih-lair'yah).
Cannon.	Armata (Ahr-mah'tah).
Musket.	Broń (Brawn).
Bayonet.	Bagnet (Bahg'net).
Sword.	Miecz (M'yetch).
Gatling-gun.	Mitralejza (Mee-trah-lay'zah).
Powder.	Proch (Praw'h).
Bomb.	Bomba (Bawm'bah).
Mine.	Mina (Mee'nah).
Fort.	Fort (Fort).
Trench.	Rów, szańce (Roof, shahn'tseh).
Battle ship.	Okręt wojeny (Aw'krent vaw-yen'nih).
Submarine boat.	Okręt podmorski (Aw'krent pawd-morse'kee).
Aeroplane.	Aeroplan, latawiec (Ah-eh'raw-plahn, lah-tah'v'yets).
Airship.	Statek powietrzny (Stah'teck paw-

Truce.	v'yetch'nih). Zawieszenie broni (Zah-v'ye-sheh'- n'yeh braw'n'yee).
Peace.	Pokój (Paw'koo'ee).

Various signs, advertisements.

Public Signs:—	Napisy Publiczne:— (Nah-pee'sih Poob-leetch'neh—:)
Visitors not allowed.	Zwiedzającym wstęp wzbroniony (Z'v'yeh-d ah-yown'tsim v'stemp v'z'braw-n'yaw'nih).
Danger.	Niebezpieczeństwo (N'yeh-bez-p'yeh- chain'stvav).
Look Out for the Cars.	Uważać na tramwaje (Oo-vah'zhantch nah trahm-vah'yeh).
Street Closed.	Ulica zamknięta (Oo-lee'tsah zahm- kn'n'yen'tah).
No Fast Driving on this Bridge.	Szybka jazda wzbroniona na tym mo- ście (Shib'kah yahz'dah v'z'braw- n'yaw'nah nah tim mawsh'chek).
No Loitering.	Nie wałęsać się (N'yeh vah-len'santch sheh).
No Admittance.	Wstęp wzbroniony (V'stemp v'z'braw- n'yaw'nih).
No Trespassing.	Nie wolno przechodzić (N'yeh vawl'- naw psheh-haw'geetch).
No Smoking.	Palenie wzbronione (Pah-leh'n'yeh v'z'braw-n'yaw'neh).
Keep off the Grass.	Nie wolno chodzić po trawie (N'yeh vawl'naw haw'geetch paw trah'- v'yeh).
Wait until the Car Stops.	Zaczekać aż tramwaj stanie (Zah- chek'kahtch ahzh trahm'vigh stah'- n'yeh).
Push—Pull.	Pchnąć — Pociągnąć (P'h'nowntch— Paw-chowng'nowntch).
Entrance—Exit.	Wejście (Vaysh'chek. — Wyjście (Vih'eesh'chek).
Hands Off.	Proszę tego nie ruszać (Praw'sheh teh'gaw n'yeh roo'shantch).

- Please do not Handle. Proszę nie brać do ręki (Praw'sheh n'yeh brahtch daw ren'kee).
- Information Bureau. Biuro informacyjne (B'yoo'raw eenfore-mah-tsih'ee'neh).
- Ticket Office. Biuro biletów (B'yoo'raw bee-leh'toof).
- Do Not Feed the Animals. Nie karmić zwierząt (N'yeh car-meetch z'v'yeh'zhownt).
- Spitting on the Floor is Prohibited by Law. Plucie na podłogę zakazane przez prawo (Ploo'cheh nah paw-dlaw'gheh zah-kah-zah'neh pshez prah'vaw).
- House to Let. Dom do wynajęcia (Dawm daw vih-nah-yen'chah).
- Apartments to Let. Apartamenta do wynajęcia (Ah-pahrtah-men'tah daw vih-nah-yen'chah).
- Floor, Flat to Let. Piętro do wynajęcia (P'yen'traw daw vih-nah-yen'chah).
- Hot and Cold Water. Gorąca i zimna woda. Oświetlenie gazem i elektryką. Ogrzewanie parą. Gas and Electric Light. Steam-heat. Elevator. Elewator (Gaw-rawn'tsah ee zheem'nah vaw'dah. Aw-sh'v'yeh-tleh'n'yeh gah'zem ee eh-leck-trih'koh. Aw-g'zheh-vah'n'yeh pah'roh. Eh-leh-vah'tore).
- All Modern Improvements. Wszystkie nowoczesne dogodności (V'shist'k'yeh naw-vaw-chess'neh daw-gawd-nawsh'chee).
- House for Sale. Dom na sprzedaż (Dawm nah s'p'sheh'dahzh).
- For Sale. Na sprzedaż (Nah s'p'sheh'dahzh).
- Wanted experienced sewers. Potrzeba doświadczonych szwaczek (Paw-tsheh'bah daw-s h'v'y a h d-chaw'nih'h sh'vah'check).
- Wanted a cook. Potrzeba kucharki (Paw-tsheh'bah koo-hahr'kee).
- Wanted girls to learn millinery. Potrzeba dziewczyn do uczenia się modniarstwa (Paw-tsheh'bah jehv'chin daw oo-cheh'n'yah sheh mawd'n'yahrs'tvah).
- Wanted experienced Potrzeba dziewczyn do posługi w po-

waitresses at once; good pay.	koju jadalnym; dobra zapłata (Paw-tsheh'bah jehv'chin daw paw-sloo'-ghee v'paw-kaw'yoo yah-dahl'nim; daw'brah zah-plah'tah).
Situation Wanted.	Poszukuje zajęcia (Paw-shoo-koo'yeh zah-yen'chah).
Girl for general housework, to assist with children; no washing and ironing.	Dziewczyna do domowej roboty, do dzieci; bez prania i prasowania (Jehv-chih'nah daw daw-maw'vay raw-baw'tih, daw jeh'chee; bez prah'n'yah ee prah-saw-vah'n'yah).
Shave 10c.	Ogolenie 10c (Aw-gaw-leh'n'yeh 10c).
Haircut 15c.	Ostrzyżenie 15c (Aw-stshih-zheh'n'yeh 15c).
Shampoo 10c.	Wymycie włosów 10c (Vih-mih'chew vlaw'soof 10c).
Shoes and Boots Shined 5c.	Oczyszczenie trzewików lub butów 5c (Aw-chish-cheh'n'yeh tsheh-vih'-koof loop boo'toof 5c).
Suits Made to Order, \$30.	Ubrania na obstalunek \$30 (Oo-brah'n'yah nah awb-stah-loo'neck, \$30).
Sale.	Wyprzedaż (Vih-psheh'dahzh).
A Great Sale.	Wielka wyprzedaż (V'yehl'kah vih-psheh'dahzh).
Bell out of Order.	Dzwonek zepsuty (D'z'vaw'neck zeh-psoo'tih).
Knock on the Door.	Proszę zapukać do drzwi (Praw'sheh zah-poo'kahtch daw d'zh'vee).
Please Ring the Bell Once, Two Times.	Proszę zadzwonić raz, dwa razy (P r a w' s h e h zah-d'z'vaw'n'yeetch rahz, dvah rah'zih).
Not in. Will be back in...min.,...hrs.	Niema nikogo w domu. Będę z powrotem za.....minut,.....godzin (N'yeh'mah n'yee-kaw'gaw v'daw'-moo. Ben'deh z'paw-v'raw'tem zah...mee'noot,...gaw'dgeen).
For Men.	Dla mężczyzn (Dla menzh'chiz'n).
For Women.	Dla kobiet (Dlah kaw'b'yet).
Out of Order.	Zepsute (Zeh-psoo'teh).
Stop, Look, Listen.	Stań, patrz i słuchaj! (Stahn, pahtsch ee sloo'high!)

Walk Your Horses.	Prowadzić konie powoli (Praw-vah'-geetch kaw'n'yeh paw-vaw'lee).
Stairs; up; down.	Schody; do góry; na dół (S'haw'dih; daw goo'rih; nah dool).
Downstairs.	Nadole (Nah-daw'leh).
Upstairs.	Ugóry (Oo-goo'rih).
Hats trimmed here.	Tu sie ubiera kapielusze (Too sheh oo-b'yeh'rah kah-peh-loo'sheh).
Cheap.	Tanio (Tah'n'yaw).
Best Quality.	Najlepszy gatunek (Nigh-lep'shih gah-too'neck).
Open Day and Night.	Otwarte w dzień i w nocy (Aw-t'vahr'-teh v'jane ee v'naw'tsih).

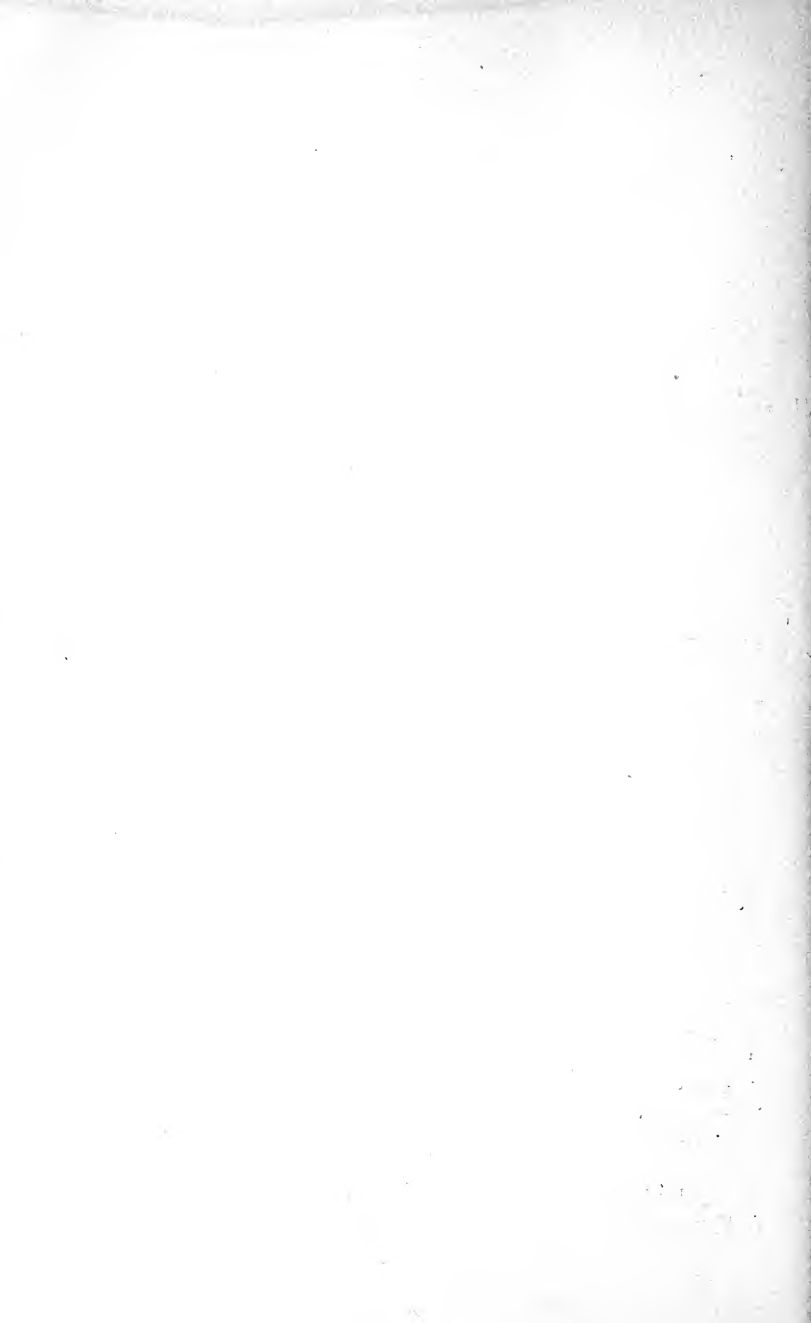
The numbers.

One.	Jeden (Yeh'den).
Two.	Dwa (Dvah).
Three.	Trzy (Tshih).
Four.	Cztery (Chteh'rih).
Five.	Pięć (P'yentch).
Six.	Sześć (Sheshtch).
Seven.	Siedem (Sheh'dem).
Eight.	Ośm (Aw'shem).
Nine.	Dziewięć (Jeh'v'yentch).
Ten.	Dziesięć (Jeh'shentch).
Eleven.	Jednaście (Yed-nahsh'chah).
Twelve.	Dwanaście (Dvah-nahsh'chah).
Thirteen.	Trzynaście (Tshih-nahsh'chah).
Fourteen.	Czternaście (Chthair-nahsh'chah).
Fifteen.	Piętnaście (P'yent-nahsh'chah).
Sixteen.	Szesnaście (Shess-nahsh'chah).
Seventeen.	Siedemnaście (Sheh-dem-nahsh'chah).
Eighteen.	Ośmnaście (Aw-shem-nahsh'chah).
Nineteen.	Dziewiętnaście (Jeh'v'yent-nahsh'-chah).
Twenty.	Dwadzieścia (Dvah-jesh'chah).
Twenty-one.	Dwadzieścia jeden (Dvah-jeh'chah yeh'den).
Twenty-two.	Dwadzieścia dwa (Dvah-jesh'chah dvah).

Twenty-three.	Dwadzieścia trzy (Dvah-jesh'chah tshih).
Twenty-four.	Dwadzieścia cztery (Dvah-jesh'chah chteh'rih).
Twenty-five.	Dwadzieścia pięć (Dvah-jesh'chah p'yentch).
Twenty-six.	Dwadzieścia sześć (Dvah-jesh'chah sheshtch).
Twenty-seven.	Dwadzieścia siedem (Dvah-jesh'chah sheh'dem).
Twenty-eight.	Dwadzieścia ośm (Dvah-jesh'chah aw'shem).
Twenty-nine.	Dwadzieścia dziewięć (Dvah-jesh'chah jeh'v'yentch).
Thirty.	Trzydzieści (Tshih-jesh'chih).
Fourty.	Czterdzieści (Chtair-jesh'chee).
Fifty.	Pięćdziesiąt (P'yen-jeh'shownt).
Sixty.	Sześćdziesiąt (Shesh-jeh'shownt).
Seventy.	Siedemdziesiąt (Sheh-dem-jeh'-shownt).
Eighty.	Osiemdziesiąt (Aw-shem-jeh'shownt).
Ninety.	Dziewiędziesiąt (Jeh'v'yen-jeh'-shownt).
Hundred.	Sto (Staw).
Two hundred.	Dwieście (D'v'yehsh'cheh).
Three hundred.	Trzysta (Tshih'stah).
Four hundred.	Czteryście (Chteh'rih-stah).
Five hundred.	Pięćset (P'yentch'set).
Six hundred.	Sześćset (Sheshtch'set).
Seven hundred.	Siedemset (Sheh'dem-set).
Eight hundred.	Ośmset (Aw'shem-set).
Nine hundred.	Dziewięćset (Jeh'v'yentch-set).
Thousand.	Tysiąc (Tih'shownts).
Two thousand.	Dwa tysiące (Dvah tih-shown'tseh).
A million.	Miljon (Meel'jon).
Two millions.	Dwa miljony (Dvah meel-yaw'nih).
Five millions.	Pięć milionów (P'yentch meel-yaw'-noof).
The first.	Pierwszy, a e (P'yairv'shah, ah, eh).
The second.	Drugi, a e (Droo'ghee, ah, eh).
The third.	Trzeci, a e (Tsheh'chee).

The fourth.	Czwarty, a, e (Chvahr'tih).
The fifth.	Piąty, a, e (P'yown'tih).
The sixth.	Szósty, a, e (Shoos'tih).
The seventh.	Siódmy, a, e (Shood'mih).
The eighth.	Ósmy, a, e (Oos'mih).
The ninth.	Dziewiąty, a, e (Jeh-v'yown'tih).
The tenth.	Dziesiąty, a, e (Jeh-shown'tih).
The eleventh.	Jednasty, a, e (Yed-nahss'tih).
The twelfth.	Dwunasty, a, e (Dvoo-nahss'tih).
The thirteenth.	Trzynasty, a, e (Tshih-nahss'tih).
The fourteenth.	Czternasty, a, e (Chtair-nahss'tih).
The fifteenth.	Piętnasty, a, e (P'yent-nahss'tih).
The sixteenth.	Szesnasty, a, e (Shess-nahss'tih).
The seventeenth.	Siedemnasty, a, e (Sheh-dem-nahss'- tih).
The eighteenth.	Ośmnasty (Aw-shem-nahss'tih).
The nineteenth.	Dziewiętnasty (Jeh-v'yent'nahss'tih).
The twentieth.	Dwudziesty (Dvoo-jess'tih).
The twenty-first.	Dwudziesty pierwszy, a, e (Dvoo-jess'- tih-p'yairv'shii).
The twenty-second.	Dwudziestydrugi, a, e (Dvoo-jess-tih- droo'ghee).
The thirtieth.	Trzydziesty, a, e (Tshih-jess'tih).
The fortieth.	Czterdziesty, a, e (Chtair-jess'tih).
The fiftieth.	Pięćdziesiąty, a, e (P'yen-jeh-shown'- tih).
The sixtieth.	Sześdziesiąty, a, e (Sheshtch-jeh- shown'tih).
The seventieth.	Siedemdziesiąty, a, e (Sheh-dem-jeh- shown'tih).
The eightieth.	Ośmdziesiąty, a, e (Aw-shem-jeh- shown'tih).
The ninetieth.	Dziewięćdziesiąty, a, e (Jeh-v'yen-jeh- shown'tih).
The hundredth.	Setny, a, e (Set'nih).
The twohundredth.	Dwusetny, a, e (Dvoo-set'nih).
The threehundredth.	Trzechsetny, a, e (Tsheh'h-set'nih).
The thousandth.	Tysiącny, a, e (Tih-showntch'nih).
The two thousandth.	Dwutysiącny, a, e (Dvoo-tih- showntch'nih).
The last.	Ostatni (Aw-staht'n'yee).

A half.	Połowa (Paw-law'vah).
One half.	Jedna połowa (Yed'nah paw-law'vah).
One third.	Jedna trzecia (Yed'nah tsheh'chah).
Two thirds.	Dwie trzecie (D'v'yeh tsheh'chah).
The third part.	Trzecia część (Tsheh'chah chenshtch).
The fourth part.	Czwarta część (Chvahr'tah chenshtch).
Three fourths.	Trzy czwarte części (Tshih chvahr'teh chensh'chee).
The 50th part.	Pięćdziesiąta część (P'yen-jeh-shown'tah chenshtch).
The 1000th part.	Tysiączna część (Tih-showntch'nah chenshtch).
One and a half.	Jeden i pół (Yeh'den ee pool).
Five and three eights.	Pięć i trzy ósmych części (P'yentch ee tshih oos'mih'h chensh'chee).
Simple.	Pojedyńczy, a, e (Paw-yeh-din'chee, ah, eh).
Double.	Podwójny, a, e (Paw-dvoo'ee'nih).
Treble.	Potrójny, a, e (Paw-troo'ee'nih).
Once.	Raz (Rahz).
Twice.	Dwa razy (Dvah rah'zih).
Thrice.	Trzy razy (Tshih rah'zih).
Fourfold.	Czworaki, poczwórny (Chvaw-rah'kee, paw-ch'voor'nih).
Fivefold.	Pięcioraki, pięciokrotnie (P'yen-chaw-rah'kee, p'yen-chaw-krawt'nih).
Tenfold.	Dziesięciokrotny (Jeh-shen-chaw-krawt'nih).
A hundredfold.	Stokrotny (Staw-krawt'nih).
Thirty times.	Trzydzieści razy (Tshih-jesh'chee rah'zih).
100 times.	Sto razy (Staw rah'zih).
A pair.	Para (Pah'rah).
A dozen.	Tuzin (Too'zheen).
A score.	Dwudziestka (Dvoo-jess't'kah).
Three-score.	Kopa (Kaw'pah).
A sixty..	Sześćdziesiątka (Shesh-jeh-shownt'kah).
A hundred.	Setka (Set'kah).
A thousand.	Tysiąc (Tih'shownts).

ENGLISH-POLISH VOCABULARY.

NOTE:—In the pronunciation of words—ah = a in father; eh = e in met; ih = i in pin; aw = aw in law; oh = o in hole; oo = oo in pool; gh = g in good; final ly = ly in quickly; an apostrophe ['] shows (a) a slight suspension; as, z'daw'moo, or (b) that the letter or syllable following the apostrophe is to be separately pronounced but not detached from the rest of the word; as, zbój, pronounced zboo'ee = zbooy. All other combinations of letters to be pronounced as in English; as, raj—righ, mej—may.

A.

absolutely—zgoła, absolutnie
(z'gaw'lah, ahb-saw-loot'-
n'yeh)

about—około, o (aw-caw'law,
awe)

above—nad, na górze (nahd,
nah goo'zheh)

according to—według (veh'-
dloog)

account—rachunek (rah-hoo'-
neck)

accountant—buchalter (boo-
hahl'ter)

address—adres (ah'dress)

to address—adresować (ah-
dreh-saw'vah'tch)

to address oneself—zwracać
się do kogo (zvrakh'tsahtch
sheh daw caw'gaw)

to advance—awansować, po-
suwać się naprzód (ah-
vahn-saw'vah'tch, paw-soo'-
vah'tch sheh nah'pshood)

advice—rada (rah'dah)

to advise—radzić (rah'-
geetch)

afraid — bojący się (baw-
yone'tsih sheh)

to be afraid—bać się (bah'tch
sheh)

after—za, potem (zah, paw'-
tem)

afternoon—popołudnie (paw-
paw-lood'n'yeh)

afterwards — potem, później
(paw'tem, poozh'n'yay)

again—znowu (znaw'voo)

age—wiek (v'yeck); old age
—starość (stah'rawshtch)

ago—już temu (yoozh teh'-
moo); ten years ago—dzie-
sięć lat temu (dzheh'-
shentch laht teh'moo)

to allow — dozwolić (daw-
zvaw'leetch)

ally—sprzymierzeniec (spshi-
m'yeh-zheh'n'yets)

alone—sam (sahm)

already—już (yoozh)

also—też (tehzh)

although—c h o c i a ż (haw'-
chahzh)

always—zawsze (zahv'sheh)

- ankle—kostka u nogi (cawss'-t'kah oo naw'ghee)
- another—inny, drugi (een'-nih, droo'ghee)
- answer — odpowiedź (a w d-paw'v'yedge)
- to answer—odpowiadać (awd-paw-v'yah'dahtch)
- to amuse--bawić (bah'veetch)
- to amuse oneself—bawić się (bah'veetch sheh)
- amusement—z a b a w a (zah-bah'vah)
- apple—jabłko (yahp'kaw)
- apple-tree—j a b ł o ń (yah'-blawn), n a s f i r s t n i n o n i o n
- to approve—pochwalać (paw-hvah'lahtch)
- army—armia (ahr'm'yah)
- around — wokoło (vaw-caw'-law)
- to arrange—u r z ą d z i ć (oo-zhone'geetch)
- to arrive—przybyć (pshih'-bitch)
- to ask—pytać, prosić (pih'-tahtch, praw'sheetch)
- as long as—tak długo jak (tahk dloo'gaw yahk)
- as soon as—skoro (skaw'raw)
- to assure—zapewnić (z a h-pehv'n'yeetch)
- at last—nakoniec (nah-kaw'-n'yets)
- at least—p r z y n a j m n i e j (pshih-nigh'm'n'yay)
- at once—razem (rah'zem)
- attention — uwaga (oo-vah'-gah); to pay attention—u-ważać, słuchać (oo-vah'-zhahtch, sloo'hahtch)
- auction—licytacya (lee-tsih-tah'ts'yah)
- auction sale—w y p r z e d a ż (vih-psheh'dahzh)

B.

- bad—zły (zlih)
- to bake—piec (p'yets)
- baker--piekarz (p'yeh'kahzh)
- bald—łysy (lis'sy)
- bank—bank (bahnk)
- banker—b a n k i e r (bahn'-k'yair)
- to be—być, istnieć (bitch, east'n'yetch)
- to be back—wrócić (vroo'-cheetch)
- to be mistaken—mylić się (mi'leetch sheh)
- beautiful — piękny (p'yenk'-nih)
- beauty — piękność (p'yenk'-nawshtch)
- because—p o n i e w a ż (paw-n'yeh'vahzh)
- to become—stać się (stahtch sheh)
- bed—łóżko (loozh'kaw)
- beer—piwo (pee'vaw)
- before—przed, zanim (pshed, zah'n'yim)
- to begin—zaczynać (zah'-chi'-nahtch)
- beginning—początek (paw-chone'teck)
- behind—w tyle, za (v'tih'leh, zah)
- to believe—wierzyć (v'yeh'-zhitch)

- to belong—należeć (nah-leh'-zhetch)
 below—pod, na dole (pawed, nah daw'leh)
 beside—przy (pshih)
 besides — o p r ó c z (awe'-prootch)
 the best — najlepszy (nigh-lep'shih)
 better—lepszy (lep'shih)
 between — między (m'yen'-dzih)
 big—duży (doo'zhih)
 birth—urodzenie (o o-r a w-dzeh'n'yeh)
 birthday—urodziny pl. (oo-raw-gee'ny)
 bold—śmiały (shm'yah'ly)
 book—książka (k'shownzh'-kah)
 bookbinder — i n t r o l i g a t o r (een-traw-lee-gah'tore)
 bookseller—księgarz (kshen'-gahzh)
 born—u r o d z o n y (oo-raw-ny); to be born—urodzić się (oo-raw'geetch sheh)
 to borrow—pożyczać od kogo (p a w - z h i h ' c h a h t c h a w e d kaw'gaw)
 both—oba (awe'bah)
 bottle—butelka (boo-tel'kah)
 bound—wiązać, zobowiązać, o p r a w i ć (v'yone'zahtch, zaw - baw - v'yone'zahtch, awe-prah'veetch)
 boundary — granica (grah-n'yee'tsah)
 box—pudełko, loża (poo-dell'-kaw, 'aw'zhah)
 boy—chłopiec (hlaw'p'yets) boyhood—młodość, wiek młodzieńczy (mlaw - daw-chah'ny, v'yeck mlaw-jane'-chih)
- C.**
- Calf—cielę, lądka (cheh'leh, lid'kah)
 to call—wołać (vaw'lahetch)
 car—wagon (vah'gawn)
 care—troska (trawss'kah)
 careful — troskliwy (trawss-kee'vy)
 carefulness — t r o s k l i w o ś ć (trawss-kee'vawshtch)
 careless — niedbały (n'yeh-dbah'ly)
 carelessness — n i e d b a ł o ś ć (n'yeh-dbah'lawshtch)
 to carry—nieść (n'yeshetch)
 ceiling—sufit (soo'feet)
 certain—pewny (pev'ny)
 certainly — napewno (nah-pev'naw)
 chair—krzesło (kshess'law)
 change — z m i a n a, drobne (zm'yah'nah, draw'bneh)
 cheap—tani (tah'n'yee)
 cheese—ser (sair)
 child—dziecko (jets'kaw)
 children—dzieci (jeh'chee)
 Christmas—Boże Narodzenie (Baw'zheh Nah-raw-dzeh'-n'yeh)
 church—kościół (cawsh'chool)
 citizen—obywatel (awe-bih-vah'tel)
 clean—czysty (chiss'ty)
 to clean — czyścić (chiss'-cheetch)
 closet—szafa (shah'fah)

- clothes — ubranie pl. (oo-
brah'n'yeh)
- coat — kurtka (koort'kah)
- cold — zimno (zheem'naw)
- comb — grzebień (g'zheh'-
b'yen), n as first n in onion
- to comb — czesać (chesh'sahtch)
- to come — przyjść (pshih'-
eeshtch)
- to come back — wrócić (vroo'-
cheetch)
- comfort — wygoda (vih-gaw'-
dah)
- comfortable — dogodny (daw-
gawd'ny)
- conductor — konduktor (kawn-
dook'tore)
- to continue — trwać, dalej cią-
gnąć (tr'vahtch, dah'lay.
chawng'knowntch)
- conversation — rozmowa
(rawz-maw'vah)
- to copy — kopiować, naślado-
wać (kaw-p'yaw'vahtch,
nah-shlah-daw'vahtch)
- corner — róg, zakątek (roog,
zah-cone'teck)
- to cost — kosztować (kawsh-
taw'vahtch)
- cough — kaszel (kah'shell)
- to count — obliczać (awe-blee'-
chahtch)
- country — kraj, wieś (cry,
v'yesh)
- crazy — szalony (shah-law'ny)
- a cross — krzyż (k'shizh)
- cross — markotny (mahr-
cawt'ny)
- to cry — płakać, wołać (plah'-
kahtch, vaw'lahtch)
- to cut — ciąć (chowntch), ow
as in own.
- D.
- to damage — uszkodzić (oo-
sh'kaw'geetch)
- to dance — tańczyć (tahn'-
chitch)
- dark — ciemny (chem'ny)
- darkness — ciemność (chem'-
nawshtch)
- day — dzień (jane)
- dead — martwy (mahr'tvih)
- dear — drogi (draw'ghee)
- death — śmierć (sh'm'yairtch)
- debt — dług (dloog)
- to demolish — zburzyć (zboo'-
zhitch)
- deck — biuro (b'yoo'raw)
- to destroy — zniszczyć
(z'n'yeesh'chitch)
- dictionary — słownik (slaw'-
n'yeeek)
- to die — umrzeć (oom'zhetch)
- difference — różnica (roozh-
n'yee'tsah)
- difficult — trudny (trood'ny)
- dinner — obiad (awe'b'yahd)
- dirty — brudny (brood'ny)
- disagreeable — nieprzyjemny
(n'yeh-pshih-yem'ny)
- dish — półmisek, potrawa
(pool-mee'seck, paw-trah'-
vah)
- to disturb — przeszkadzać
(pshesh-kah'dzahtch)
- to do — czynić, robić (chih'-
n'yeeetch, raw'beetch)
- dog — pies (p'yes)
- door — drzwi pl. (d'zhvee)
- down — na dół (nah dool)

- drawer—s u f l a d a (shoof-lah'dah)
 to dress—ubierać (oo-b'yeh'-rahtch)
 to dress oneself—ubierać się (oo-b'yeh'rahtch sheh)
 to drink—pić (peach)
 during—p o d c z a s (pawd'-chahss)
 dust—kurz (koozh)
- E.**
- each—każdy (kahzh'dy)
 ear—ucho (oo'haw)
 early — wczesnie (v'chesh'-n'yeh)
 to earn—zarobić (zah-raw'-beetch)
 earth—ziemia (zheh'm'yah)
 east—wschód (v's'hood)
 easy—łatwy (lah'tvy)
 to eat—jeść (yeshtch)
 eaten—z j e d z o n y (z'yeh-dzaw'ny)
 edge—ostrze, krawędź (awe'-stsheh, krah'venge)
 egg—jaje (yah'yeh)
 eight—ośm (awsh'm)
 elbow—łokieć (law'k'yetch)
 eleven—jedenaście (yeh-den-nahsh'ch eh)
 else—inny (een'ny)
 emperor—cesarz (tseh'sahzh)
 employment—zajęcie (z a h-yen'ch eh)
 empty—próżny (proozh'ny)
 end—koniec (kaw'n'yets)
 ending — zakończenie (zah-kawn-ch eh'n'yeh)
 to engage — wynająć, zająć (v i h-n a h'yowntch, z a h'yowntch), ow as in own
 engine—maszyna (mah-shih'-nah)
 England—A n g l i a (Ahng'-l'yah)
 English—a n g i e l s k i (ahn-g'yell'skee)
 Englishman — anglik (ahn'-gleek)
 English w o m a n — angielfka (ahn-g'yell'kah)
 to enjoy—używać (oo-zhieh'-vahtch)
 enough—dosyć (daw'sitch)
 to enter—wejść (vayshtch)
 entire—cały (tsah'ly)
 entrance—wchód (v'hood)
 envelope—koperta (kaw-per'-tah)
 equal—równy (roov'ny)
 errand — k o m i s, poselstwo (kaw'mees, paw-sell'stvaw)
 error — pomyłka (paw'mill'-kah)
 to escape—u m k n ą ć (oom'-knowntch)
 evening—w i e c z ó r (v'yeh'-choor)
 ever—zawsze (zahv'sheh)
 every—każdy (kahzh'dy)
 everyday — k a ż d e g o d n i a (kahzh-deh'gaw d'n'yah)
 everything — wszystko (v'shist'kaw)
 everywhere — w s z ę d z i e (v'shen'jeh)
 exact — akuraty (a h-k o o-raht'ny)
 example—przykład (pshih'-

klahd); for example — na przykład (nah pshih'klahd)	far—daleko (dah-leh'kaw)
except—oprócz (awe'prootch)	farm—farma (fahr'mah)
exchange—gielda, wymiana g'yell'dah, vih-m'yah'nah)	farther—dalej (dah'lay)
to excuse—przebaczyć (psheh-bah'chitch)	fast—szybki (shib'kee)
exhibition — wystawa (vih-stah'vah)	to fasten — przymocować (pshi-maw-tsaw'vahtch)
exit—wyjście (vih'eesh'chah)	fat—tłusty (tloos'ty)
to expect—spodziewać się, oczekiwać (spaw-jeh'vahtch sheh, awe-cheh-kee'vahtch)	father—ojciec (oy'chets)
expense—koszt (kawsht)	father'and — ojczyzna (oy-chiz'nah)
expensive—drogi (draw'ghee)	fault—błąd, wina (blown'd, vee'nah)
experience — doświadczenie (daw-sh'v'yahd-che'n'yeh)	February—luty (loo'ty)
to explain — wyjaśnić (vih-yahsh'n'yeetch)	fee—opłata (awe-plah'tah)
external — zewnętrzny (zev-mentsh'ny)	to feed—karmić (kar'meetch)
extreme'y — nadzwyczaj (nahd-zvih'chigh)	feet—stopy (staw'py)
eye—oko (awe'kaw)	fellow—człowiek, towarzysz (chlaw'v'yeck, t a w - v a h - zhish)
eyebrow—brow (breff)	fellow-countryman — rodak (raw'dahk)
eyelash—rzęsa (zhen'sah)	fever—febura, gorączka (feb'-rah, gaw-rowntch'kah), ow as in own
eyelid—powieka (paw-v'yeh'-kah)	few—mało (mah'law); a few —kilka (keel'kah)
eyesight—wzrok (v'zrawk)	field—pole (paw'leh)

F.

face—twarz (tvahzh)	fifteen — piętnaście (p'yent-nahsh'chah)
to faint—mdleć (m'dletch)	fifteenth—piętnasty (p'yent-nahss'ty)
fair—piękny, jasny (p'yenk'-ny, yahss'ny)	to fight — walczyć (vahl'-chitch)
to fall—upaść (oo'pahshtch)	file—pilnik (a tool), (peel'-n'yeek)
false—fałszywy (fahl-shih'-vy)	filings—opilki pl. (awe-peel'-kee)
family — rodzina (raw-gee'-nah)	to fill—napelnić, nalać (nah-pell'n'yeetch, nah'lahtch)
fan—wachlarz (vah'h'lahzh)	to find—znaleść (znah'-leshtch)

- to find out—wynaieść, wymy-
śleć (vih-nahleshtch, vih-
mish'letch)
- fine—cienki, ładny (chen'kee,
lahd'ny)
- finger—palec (pah'lets)
- to finish—skończyć (s'kawn'-
chitch), n as the first n in
onion
- fire—ogień (awe-g'yen)
- fire-engine — sikawka (shee-
kahv'kah)
- first—pierwszy (p'yerv'shih)
- fish—ryba (rih'bah)
- to fit—pasować, dobrze leżeć
(pah-saw'vahtch, da w'-
bzheh leh'zhetch)
- five—pięć (p'yentch)
- to fix—umocować, naprawić
(oo-maw-tsaw'vahtch, nah-
prah'veetch)
- flag—flaga (flah'gah)
- flame—płomień (plaw'm'yen),
n as the first n in onion
- flannel — flanela (flah-neh'-
lah)
- flat—płaski (plahss'kee)
- flatiron—żelazko do praso-
wania (zheh-lahss'kaw daw
prah-saw-vah'n'yah)
- flesh—ciało, mięso (chah'law,
m'yen'saw)
- floor—podłoga, piętro (pawd-
law'gah, p'yen'traw)
- ground floor—parter (pah'r'-
ter)
- flounder (a fish) — flądra
(flown'drah)
- flour—mąka (moan'kah)
- flower—kwiat (k'v'yaht)
- fluently—płynnie, biegle
(plin'n'yeh, b'yeg'leh)
- fly—muchy (moo'hah)
- to fly—latać (lah'tahtch)
- food—pokarm, żywność (paw'-
karm, zhiv'nawshtch)
- foolish—głupi (gloo'pee)
- foot—stopa, noga (staw'pah,
naw'gah)
- for—dla, po, ponieważ (dlah,
paw, paw-n'y e h'v a h z h);
what for—dla czego, poco?
(dlah che h'gaw, paw'-
tsaw?)
- to forget — zapomnieć (zah-
pawm'n'yetch)
- to forgive — przebaczyć
(psheh-bah'chitch)
- fork—widelec (vee-deh'lets)
- formerly — dawniej (dahv'-
n'yay), przedtem (pshed'-
tem)
- fortnight — dwa tygodnie
(dvah tih-gaw'dn'yeh)
- forty — czterdzieści (chter-
jesh'chee)
- four—cztery (chteh'ry)
- fourteen—czternaście (chter-
nahsh'cheh)
- fourth — czwarty, ćwiartka
(chvahr'ty, chv'yart'kah)
- fox—lis (lease)
- frame—rama (rah'mah)
- France — Francja (Frahn'-
ts'yah)
- French — francuzki (frahn-
tsoos'kee)
- Frenchman—Francuz (Frahn-
tsoos)
- Frenchwoman — Francuzka
(Frahn-tsoos'kah)

- fresh**—świeży (sh'v'yeh'zhih)
friend—przyjaciel (pshi-yah'-chell)
 from—z, od (zz, awed)
front—front (frawnt)
fruit—owoc (awe'vawts)
to fry—smażyć (smah'zhitch)
frying-pan — patelnia (pah-tel'n'yah)
fuel—opał (awe'pahll)
full—pełen (pell'en)
fullgrown — dorosły (daw-ravss'ly)
funeral — p o g r z e b (paw'-g'zheb)
funnel—lejek (leh'yeck)
furnace—piec (p'yets)
to furnish—dostarczyć, ume-
 b l o w a ć (daw-star'chitch,
 oo-meb-law'vahatch)
furniture—meble (meb'leh)
further—dalszy, dalej (dahl'-shih, dah'lay)
- G.**
- gain**—zysk, korzyść (zissk,
 kaw'zhishtch)
gallon—galon (gah'lawn)
gang—kupa, zgraja (koo'pah,
 z'grah'yah)
garden—ogród (awe'grood)
garlic—c z o s n e k (chawss'-
 neck)
garment—odzież (awe'jezh)
garret—strych (strih'h)
garter — podwiązka (pawed-
 v'yownss'kah)
gas—gaz (gahz)
gate—brama, wrota (brah'-
 mah, vraw'tah)
- gelatine**—żelatyna (zheh-lah-
 tih'nah)
generous—hojny (hoy'ny)
gentleman — dżentelman
 (jen'-tel'-mahn)
German — niemiecki (n'yeh-
 m'yets'kee)
to get—nabyć, dostać, stać
 się (nah'bitch, daw'stahtch,
 stahtch sheh)
to get away—zemknąć (zem'-
 k'nowntch)
to get drunk—upić się (oo'-
 peetch sheh)
to get ready—przyszykować
 (pshih-shih-kaw'vahatch)
to get rich — wzbogacić się
 (v'z'baw-gah'cheetch sheh)
to get rid—pozbyć się (pawz'-
 bitch sheh)
to get tired — zmęczyć się
 (z'men'chitch sheh)
to get up — podnieść się
 (pawed'n'yeshitch sheh)
to get well—wyzdrowieć (vih-
 zdraw'v'yetch)
to get wet—zmoknąć (zmaw'-
 knowntch)
gimlet—świder (shvee'dare)
ginger—imbier (eem'b'yair)
girl—dziewczyna, panna (jehv-
 chih'nah, pahn'nah), służą-
 ca (sloo-zhone'tsah)
to give—dawać (dah'vahatch)
to give notice — uwiadomić
 (oo-v'yah-daw'meetch)
to give back—oddać (awed'-
 dahatch)
glass—szkło, szklanka, zwier-
 ciadło (sh'klaw, sh'klahn'-
 kah, zh'v'yehr-chahd'law)

glove—rękawiczka (ren-kah-veetch'kah)
 glue—klej (clay)
 glycerine—gliceryna (glee-tseh-rih'nah)
 to go—iść, jechać (eeshtch, yeh'hahtch)
 to go out—wyjść (vih'eeshtch)
 to go away—odejść (awe'-dayshtch)
 God—Bóg (Book)
 godfather—kum (koom)
 godmother—kumoszka (koo-mawsh'kah)
 gold—złoto (zlaw'taw)
 good—dobry (daw'brih)
 golden—złoty (zlaw'ty)
 goose—gęś (gensh), g as in bag
 gouge—dłuto do wydrążania rowków (dloo'taw daw vih-drone-zhah'n'yah rawf'coof)
 grammar—gramtyka (grah-mah'tih-cah)
 to grant—zezwałać (zeh-zvah'-lahtch)
 gray—siwy, szary (shee'vih, sha'rih)
 great—wielki, duży (v'yell'-kee, do'zhih)
 green—zielony, niedojrzały (zheh-law'nih, n'yeh-doy-zhah'lih)
 to grind—mleć, ostrzyć (m'lehtch, awss't'shitch)
 grocer—kupiec korzenny (koo'p'yets kaw-zhen'nih)
 grocery—handel korzenny (hahn'del kaw-zhen'nih)
 to grow—rosnąć (rawss'-knowntch)

grown up—dorosły (daw-ravss'lih)
 to guess—domyślać się (daw-mish'lahtch sheh)

✱ H.

habit—zwyczaj (zvih'chigh)
 hair—włos, włosy pl. (vlawss, vlaw'sih)
 half—pół (pull)
 hall—sala, sień (sah'lah, shen), n as first n in onion
 hammer—młotek (mlaw'-teck)
 hand—ręka (ren'kah)
 handwriting—charakter pisma (hah-rahk'tare pees'mah)
 handle—rączka, ucho (rowntch'kah, oo'haw)
 to happen—trafić się (trah'-feetch sheh)
 happiness—szczęście (sh'chensh'chek)
 harbor—port (port)
 hard—twardy (tvahr'dih)
 to harm—szkodzić (sh'kaw'-geetch)
 harm—krzywda (k'shiv'dah)
 hasp—skobel (skaw'bel)
 hat—kapelusz (cah-peh'-loosh)
 to have—mieć (m'yetch)
 hay—siano (shah'naw)
 he—on (awn)
 head—głowa (glaw'vah)
 health—zdrowie (zdraw'-v'yeh)
 to hear—słyszeć, słuchać (slih'shetch, sloo'hahtch)
 heart—serce (sehr'tseh)

- heat — gorąco (gaw-rown'-
tsaw)
- heavy—ciężki (chenzh'kee)
- heel—pięta, obcas (p'yen'tah,
awb'tsahss)
- to help — pomagać (paw-
mah'gahtch)
- help—pomoc (paw'mawts)
- hen—kura (koo'rah)
- her—jej (yay)
- here—tu, tutaj (two, too'-
tigh)
- here is—tu jest (too yest)
- here are—tu są (too sown)
- herring—śledź (shledge)
- hers—jej (yay)
- high—wysoki (vih-saw'kee)
- him — jemu, go (yeh'moo,
gaw)
- himself—on sam (awn sahm)
- hinge—zawiasa (zah-v'yah'-
sah)
- hip—biodro (b'yawd'raw)
- his—jego (yeh'gaw)
- to hit — uderzyć (oo-deh'-
zhitch)
- hod—koryto do wapna (kaw-
rih'taw daw vahp'nah)
- to hold — trzymać (t'shih'-
mahtch)
- hole—dziura (jew'rah)
- holiday — święto (sh'v'yen'-
taw)
- home—dom, mieszkanie
(dawm, m'yesh-kah'n'yeh);
at home—w domu (v'daw'-
moo)
- hone—osełka (awe-sell'kah)
- honest—rzetelny (zheh-tell'-
nih)
- hook — hak, haftka (hahk,
hahft'kah)
- horse—koń (cawn), n as first
n in onion
- horseradish — chrzan
(h'shahn)
- hot—gorący (gaw-rawn'tsih)
- hour—godzina (gaw-gee'nah)
- house—dom (dawm)
- housemaid — służąca (sloo-
zhone'tsah)
- how—jak (yahk)
- how long? — jak długo?
(yahk dloo'gaw?)
- how many—ile (ee'leh)
- how much—wiele (v'yeh'leh)
- however—jakkolwiek (yahk-
call'v'yeeck)
- to hurry — spieszyć się
(s'p'yeh'shitch sheh)
- hurry up!—prędzej! (pren'-
dzay!)
- to hurt — zranić, obrazić
(zrah'n'yeeetch, awe-brah'-
zheetch)
- to hurt oneself—skaleczyć się
(skah-leh'chitch sheh)
- husband—mąż (mownzh)

I.

- I—ja (yah)
- ice—lód (lood)
- idle — próżnujący (proozh-
noo-yone'tsih)
- if—jeżeli (yeh-zheh'lee)
- ill—chory (haw'rih)
- illness — choroba (haw-raw'-
bah)
- impossible — niemożliwy
(n'yeh-mawzh-lee'vih)
- in—we, w (vsh, v')

inch—cal (tsahl)
 inclined — skłonny (sklawn'-
 nih)
 to increase — powiększyć
 (paw-v'yenk'shitch)
 indeed—istotnie (ees-tawt'-
 n'yeh)
 infant—dziecko (jets'kaw)
 instead — z a m i a s t (zah'-
 m'yahsst)
 into—w, do (v' daw)
 to introduce—włożyć, przed-
 stawić (vlaw'zhitch, pshed-
 stah'veetch)
 introduction — przedmowa,
 przedstawienie (p s h e d-
 maw'vah, pshed-stah'v'yeh'-
 n'yeh)
 iron—żelazo (zheh-lah'zaw)
 it—ono (awe'naw)

J.

jam—powidło (paw-vee'dlaw)
 jar—butelka (boo-tel'kah)
 job—robota (raw-baw'tah)
 to join—złączyć (złone'chitch)
 to joke — żartować (zhahr-
 taw'vahitch)
 to jump — skoczyć (skaw'-
 chitch)

K.

to keep—trzymać, zachować
 (tshih'mahtch, zah-haw'-
 vahitch)
 to keep s'ilent — m i l c z e ć
 (meel'chetch)
 to keep still—s t a ć c i c h o
 (stahitch chee'haw)
 kept—trzymany (tshih-mah'-
 nih)

key—klucz (klootch)
 to kill—zabić (zah'beach)
 kind—dobry, łaskawy, rodzaj,
 gatunek (daw'brih, lahss-
 kah'vih; raw'dzigh, gah-
 too'neck)

kindness — g r z e c z n o ś ć
 (gzhetch'nawshtch)

king—król (krool)
 to kiss—całować (tsah-law'-
 vahitch)
 kitchen—k u c h n i a (cooh'h'-
 n'yah)
 knee—kolano (kaw-lah'naw)
 to kneel — klęczeć (klen'-
 chetch)
 knife—nóż (noozh)
 knob—klamka (klahm'kah)
 to knock—pukać (poo'kahtch)
 to know — wiedzieć, umieć,
 z n a ć (v'yeh'jetch, oo'-
 m'yetch, znahtch)

L.

labor—praca (prah'tsah)
 lady—pani (pah'n'yee)
 lamb (anim.)—jagnię (yahg'-
 n'yeh); (flesh) skopowina
 (skaw-paw-vee'nah)
 lamp—lampa (lahm'pah)
 land—z i e m i a, łąd (zheh'-
 m'yah, lownd)
 landlord — gospodarz (gaw-
 spaw'dahzh)
 large—wielki (v'yell'kee)
 last—ostatni (awe-stah't'-
 n'yee)
 to last—trwać (tr'vahitch)
 late—późny (poozh'nih)
 lathe — tokarnia (taw-car'-
 n'yah)

- to laugh — śmiać się (shm'yahtch sheh) (daw-zvaw'leetch; vih-nah'yowntch)
- laundry — pralnia (prahl'n'yah) letter—litera; list (lee-ter'rah; least)
- law—prawo (prah'vaw) letter carrier—listonosz (lees-taw'nawsh)
- lawyer—adwokat (ahd-vaw'kaht) lettuce—sałata (sah-lah'tah)
- to lay—położyć (paw-law'zhitch) lie—kłamstwo (klahm'stvaw)
- lazy—leniwy (leh-n'yee'vih) to lie (recline)—leżeć (leh'zhetch)
- lead (metal)—ołów (awe'loof) to lie—kłamać (klah'mahtch)
- leadpencil—ołówek (awe-loo'veck) to lie down—położyć się (paw-law'zhitch sheh)
- leaf—liść; karta (leeshtch; kar'tah) life—życie (zhih'cheh)
- to leak—ciec (chets) to lift — podnieść (pawed'n'yeshch)
- leak—dziura (jew'rah) light — światło; jasny (sh'v'yaht'law; yahss'nih)
- to lean—opierać się (awe-p'yeh'rahtch sheh) to light — zapalić (zah-pah'leetch)
- lean—chudy (hoo'dih) like — podobny (paw-dawb'nih)
- to learn—uczyć się; dowiedzieć się (oo'chitch sheh; daw-v'yeh'jetch sheh) to like—lubić (loo'beetch)
- least—najmniej (nigh'mn'yay) to listen — słuchać (sloo'hahtch)
- at least—przynajmniej (pshih-nigh'mn'yay) little—mały (mah'lih)
- to leave—pozwolić; porzucić (paw-zvaw'leetch; paw-zhoo'cheetch) to live—żyć (zhitch)
- left (opposite to right)—lewy (leh'vih) loaf — bochenek (baw-heh'neck)
- leg—noga (naw'gah) long—długi (dloo'ghee)
- lemon — cytryna (tsih-trih'nah) to look—patrzeć (pah-tshetch)
- to lend—pożyczyć (paw-zhich'chitch) to look at—patrzeć na (pah'tshetch nah)
- less—mniej (m'n'yay) to look for—szukać (shoo'kahtch)
- lesson—lekcya (leck'ts'yah) to look like—wyglądać (vig-lone'dahtch)
- to let — dozwolić; wynająć (to lose—zgubić (zgoo'beach)
- loud—głośny (glawsh'nih)
- louse—wesz (vesh)
- to love—kochać (kaw'hahtch)

low—nizki; podły (n'yeez'kee;
pawed'lih)
luck—szczęście (sh'chensh'-
ch eh)
lung—pluco (ploo'tsaw)
lye—ług (loog)

M.

machine — maszyna (mah-
shih'nah)
mad—szalony (shah-law'nih)
madam—pani (pah'n'yee)
magnificent — wspaniały
(v'spah-n'yah'lih)
maid — służąca (sloo'zhone'-
tsah)
mail—poczta (pawtch'tah)
to mail—posłać pocztą (paw'-
słah'tch pawtch'tone)
to make—robić (raw'beach)
to make fun—żartować
(zhahr-taw'vahtch)
man — człowiek; mężczyzna
(chlaw'v'yeck, menzh'chiz'-
nah)
many—wielu (v'yeh'loo)
to marry—ożenić się; iść za
mąż (awe-zeh'n'yeetch
sheh; eeshtch zah moanzh)
to mean — oznaczyć (awe-
znah'chitch)
meaning — znaczenie (znah-
ch eh'n'yeh)
meat—mięso (m'yen'saw)
to meet — spotkać (spawt'-
kahtch)
merchant — kupiec (koo'-
p'yets)
milk—mleko (mleh'kaw)
money — pieniądze (p'yeh'-
n'yone'dzeh)

month — miesiąc (m'yeh'-
shawnts)
more—więcej (v'yen'tsay)
morning—ranek (rah'neck)
mother—matka (maht'kah)
mouth—gęba, usta (ghem'-
bah, oos'tah)
mouse—mysz (mish)
to move — poruszyć (się)
(paw-roo'shitch (sheh)
much—wiele (v'yeh'leh); too
much—za wiele (zah v'yeh'-
leh)
mustard—musztarda (moosh-
tahr'dah)
mutton—baranina (bah-rah-
n'yee'nah)
myself—ja sam (yah sahm)

N.

narrow—wąski (voans'kee)
national — narodowy (nah-
raw-daw'vih)
near—blisko (bleez'kaw)
nearly—nieomal (nyeh-awe'-
mahl)
to need—potrzebować (paw-
tsh eh-baw'vahtch)
neighbor — sąsiad (sown'-
shahd)
neither — ani, ni (ah'n'yee,
n'yee)
neither...nor--ani...ani (ah'-
n'yee...ah'n'yee)
never—nigdy (n'yeeg'dih)
new—nowy (naw'vih)
news — wiadomości (v'yah-
daw-mawsh'chee)
newspaper—gazeta (gah-zeh'-
tah)

New Year's day — nowy rok
 (naw'vih rawk)
 next—następujący (nah-stem-
 poo-yone'tsih)
 nice—ładny (lahd'nih)
 night—noc (nawts); to-night
 —dziś wieczorem (geesh
 v'y e h-chaw'rem); good
 night — dobranoc (daw-
 brah'nawts)
 nobody—nikt (n'yeekt)
 noise—hałas (hah'lahss)
 nothing—nic (n'yeets)
 notice—uwaga (oo-vah'gah)
 now—teraz (teh'rahs)
 number—numer (noo'mare)
 nurse — mamka; dozorczytni
 (m a h m'k a h, daw-zawr-
 chih'n'yee)

O.

obligation — zobowiązanie
 (zaw-baw-v'yone-zah'n'yeh)
 to oblige—usłużyć komu (oo-
 sloo'zhitch kaw'moo)
 to offer—dawać (dah'vahtch)
 office—urząd (oo'zhoned)
 often—często (chens'taw)
 old—stary (stah'rih)
 old age — starość (stah'-
 rawshtch)
 only—tylko; jedyny (till'kaw;
 yeh-dih'nih)
 open—otwarty (awe-tvahr'-
 tih)
 opposite — przeciwny
 (psheh-cheev-leg'lih)
 orange — pomarańcza (paw-
 mah-rah'n'chah), n as first
 n in onion
 other—inny (een'nih)

out — zewnątrz (zehv'-
 knowntsh); to go out—
 wyjść (vih'eeshtch)
 to own—posiadać (paw-shah'-
 dahtch)
 to owe—być dłużnym (bitch
 dloozh'nim)
 owner — właściciel (vlahsh-
 chee'ch'yell)
 oyster—ostryga (awe-strih'-
 gah)

P.

to pack—pakować (pah-kaw'-
 vahtch)
 pair—para (pah'rah)
 paid — zapłacony (zah-plah-
 tsaw'nih)
 parents—rodzice (raw-gee'-
 tseh)
 to part — rozłączać (rawz-
 lone'chahtch)
 to pass—przechodzić (psheh-
 haw'geetch)
 patient — cierpliwý (chair-
 plee'vih)
 a patient — pacjent (pah'-
 ts'yent)
 to pay—zapłacić (zah-plah'-
 cheetch)
 to pay back—odpłacić (awed-
 plah'cheetch)
 to pay a visit—złożyć wizytę
 (zlaw'zhitch vee-zih'teh)
 pear—gruszka (groosz'kah)
 people—ludzie (loo'jeh)
 perhaps—może (maw'zheh)
 personally—osobiście (awe-
 saw-beesh'cheh)
 piece—kawał (kah'vahl)

place—miejsce (m'yays'tseh)
 plant — roślina (rawsh-lee'-nah)
 to plant—sadzić (sah'geetch)
 play—zabawa (zah-bah'vah);
 play (theatre) — przedsta-
 wienie (pshed-stah-v'yeh'-n'yeh)
 to play — grać; bawić się
 (grah'tch; bah'veetch sheh)
 please — bądź pan łaskaw
 (bowndzh pahn lahs'kahv)
 pleasure — przyjemność
 (pshih-yem'nawshtch)
 plenty — obfitość (awb-fee'-tawshtch)
 poor—biedny (b'yed'nih)
 position — stanowisko (stah-
 naw-vees'kaw); p o s a d a
 (paw-sah'dah)
 pot—garnek (gar'neck)
 pound—funt (foont)
 to prefer—woleć (vaw'letch)
 a present—prezent (pre'zent)
 present—obecny (awe-bets'-nih)
 to prevent—zapobiegać (zah-
 paw-b'yeh'gahtch)
 price—cena (tseh'nah)
 prize—nagroda (nah-graw'-dah)
 to pronounce—wymówić (vih-
 moo'veetch)
 pronunciation—wymowa (vih-
 maw'vah)
 to punish—karać (kah'rahtch)
 pupil — źrenica (of eye), u-
 czeń (zhreh'n'yee'tsah, oo'-
 chen), n as first n in onion
 to put — położyć (paw-law'-
 zhitch)

to put back—cofnąć (tsawff'-
 knowntch)
 to put on — włożyć (vlaw'-
 zhitch)
 putty—kit (keet)

Q.

quantity—ilość (ee'lawshtch)
 to quarrel—kłócić się (kloo'-
 cheetch sheh)
 question — pytanie (pih-tah'-
 n'yeh)
 quick—prędko (prend'kee)
 quickly—prędko (prend'kaw)
 quilt—kołdra (call'drah)
 quite — zupełnie (zoo'pell'-
 n'yeh)

R.

rabbit—królik (crew'leek)
 rag—gałgan (gahl'gahn)
 railroad—droga żelazna, ko-
 lej (draw'gah zeh-lahz'-
 nah, kaw'lay)
 rain—deszcz (deshtch)
 to rain—padać (pah'dahtch)
 raisin—rodzenek (raw-dzeh'-
 neck)
 to read—czytać (chi'tahtch)
 reason — powód; rozsądek
 (paw'vood, raws-sone'deck)
 to receive — otrzymać (awe-
 tshih'mahtch)
 to recover (from a sickness)
 —przychodzić do zdrowia
 (pshih-ahw'geetch daw
 zdraw'v'yah)
 to recover—odzyskać (awed-
 ziss'kahtch)
 to refuse—odmówić (awed-
 moo'veetch)

- to remain—pozostawać (paw-zaw-stah'vahtch)
 to remember—pamiętać (pah-m'yen'tahtch)
 to respect — poważać (paw-vah'zhatch)
 rest — wypoczynek, reszta (vih-paw-chih'neck, resh'tah)
 to rest — spoczywać (spaw-chih'vahtch)
 to return—zwrócić, powrócić (zvroo'cheetch, paw-vroo'cheetch)
 rich—bogaty (baw-gah'tih)
 to ride—jeździć (yez'h'geetch)
 right—prawo, słuszność; prawy (prah'vaw, sloosh'nawshtch; prah'vih)
 to be right—mieć słuszność (m'yetch sloosh'nawshtch)
 right away—zaraz (zah'rahz)
 ripe—dojrzały (doy-zhah'lih)
 to rise — powstawać (paw-vstah'vahtch)
 room—pokój (paw'koo'ee)
 rotten—zgniły (z'g'n'yee'lih)
 ruler—linjał (leen'yahl)
 to run—biedz, ciec (b'yets, chets)
 rye—żyto (zhih'taw)

S.

- sad—smutny (smoot'nih)
 to sail—płynąć (plih'knowntch)
 sale — sprzedaż (spsheh'dahzh) wholesale — handel hurtowy (hahn'de' hoor-taw'vih)
 auction sale—licytacja (lee-tsih-tahts'yah)
 same—ten sam (ten sahm)
 to say—mówić (moo'veetch)
 school—szkoła (shkaw'lah)
 to see—widzieć (vee'jetch)
 to seem—zdawać się (zdah'vahtch sheh)
 to sell—sprzedawać (spsheh-dah'vahtch)
 to send—posłać (paw'slah'tch)
 to send back—odesłać (awe-dess'slah'tch)
 sentence — z d a n i e, wyrok (zdah'n'yeh, vih'rawk)
 serious—p o w a ż n y (paw-vahzh'nih)
 servant—sługa (sloo'gah)
 to serve—służyć (sloo'zhitch)
 to set—stawić (stah'veetch)
 to set the table—nakryć stół (nah'kritch stool)
 everal—kilku (keel'koo)
 shoes—trzewiki (tsheh-vee'kee)
 shoemaker—szewc (shevts)
 short—krótki, mały (kroot'kee, mah'lih)
 sick—chory (haw'rih)
 to sign — podpisać (pawd-pee'sahtch)
 signature—podpis (paw'pees)
 since—od czasu jak (awed chah'soo yahk)
 to sing — śpiewać (sh'p'yeh'vahtch)
 to skate — ślizgać (shleez'gahtch)
 sky—niebo (n'yeh'baw)
 slave—niewolnik (n'yeh-vawl'n'yek)
 to sleep— spać (spahtch)
 slight — l e k k i ; nieznaczny

- (leck'kee; n'yeh-znahtch'-nih)
slippers—pantofle (pahn-tawff'leh)
slowly—powolnie (paw-vawl'-n'yeh)
small—mały (mah'lih)
so—tak (tahk)
so much—tyle (tih'leh)
so far—tak dalece (tahk dah-leh'ts h)
socks — skarpetki (scar-pet'-kee)
to soil—brudzić (boo'geetch)
some—jakiś, nieco (yah'keesh, n'yeh'tsaw)
someone—ktoś (ktawsh)
sometimes — czasami (chah-sah'mee)
soon—wkrótce (vkroot'tseh)
sorry—smutny (smoot'nih);
I am sorry — przykro mi (pshih'craw mee)
souvenir — pamiątka (pah-m'yone't'kah)
to speak—mówić (moo'veetch)
to spell — sylabizować (sih-lah-bee-zaw'vahtch)
spelling—sylabizowanie (sih-lah-bee-zaw-vah'n'yeh)
to spend — tracić; używać (trah'cheetch; oo-zhih'-vahtch)
to sprain—zwichnąć (zveeh'h'-knowntch)
spring (season) — wiosna (v'yawss'nah)
spring—sprężyna (spren-zhih'nah)
to start—ruszyć; wszczać (roo'shitch; v'sh'chowntch)
stationary — materiały piśmienne (mah-teh-rih-yah'-lih pish-m'yen'neh)
to stay—zatrzymać się (zah-tshih'mahtch sheh)
to stop — zatrzymać (zah-tshih'mahtch)
store—magazyn (mah-gah'-zin)—sklep (sklehp)
storm—burza (boo'zhah)
stout — silny; dobrej tuszy (sheel'nih; daw'bray too'-shih)
street—ulica (oo-lee'tsah)
strength—siła (shee'lah)
strike—strejk (strayk)
strong—mocny (mawts'nih)
struggle—walka (vahl'kah)
to study—studyować (stood-yaw'vahtch)
to succeed—mieć pomysłość (m'yetch paw-mish'll'-nawshtch)
to suit—pasować (pah-saw'-vahtch) — zgadzać się (zгах'dzahtch sheh)
suit of clothes — garnitur (gahr'n'yee'toor)
sun—słońce (slawn'tseh),
as first n in onion
sunset—zachód słońca (zah'-hood sloin'tsah)
supper—kolacya (kaw-lah'-tsyah)
sure—pewny (pev'nih)
to surround — otaczać (awe-tah'chahtch)

T.

- table—stół (stool)
to take—wziąć (v'zhowntch)

- to take care — starać się (stah'rahtch sheh)
to take off — zdjąć (z'd'yowntch)
to take to — udać się (oo'-dahtch sheh)
to talk — rozmawiać (rawz-mah'v'yahtch)
tall — wysoki (vih-saw'kee)
tasty — smaczny (smahtch'-nih)
teacher — nauczyciel (nah-oo-chee'chell)
to tell — powiedzieć (paw-v'yeh'jetch)
to thank — dziękować (jane-kaw'vahtch)
thank you, sir — dziękuję panu (jane-koo'yeh pah'noo)
thank you, madam — dziękuję pani (pah'n'yee)
theatre — teatr (teh'ahtr)
then — wówczas, więc (voof'-chahss, v'yents)
there — tam (tahm)
thief — złodziej (zlaw'jay)
thin — cienki (chen'kee)
thing — rzecz (zhetch)
to think — myśleć (mih'-shletch)
thousand — tysiąc (tih'-shownts)
through — przez (pshez); to be through — skończyć (skawn'chitch), n as first n in onion
to throw — ciskać (chees'-kahtch)
to throw away — odrzucić (awed-zhoo'cheetch)
ticket — bilet (bee'let)
time — czas (chahss); raz — (rahz)
tired — zmęczony (zmen-chaw'nih)
to-day — dzisiaj (gee'shig)
together — razem (rah'zem)
to-morrow — jutro (yoo'traw)
tooth — ząb (zowmb)
toothache — ból zębów (bool zem'boof)
to touch — dotykać (daw-tih'-kahtch)
town — miasto (m'yah'staw)
toys — zabawki (zah-bahff'-kee)
train — pociąg (paw'chowng)
trap — pułapka (poo-lahp'kah)
tree — drzewo (d'zheh'vaw); apple-tree — jabłoń (yah'-blown), n as first n in onion
true — prawdziwy (prahv-gee'-vih)
trunk — waliza, kufer (vah-lee'zah, coo'fare)
truth — prawda (prahv'dah)
to try — próbować (proo-baw'-vahtch)
twice — p o d w ó j n i e (paw-dvoo'ee'n'yeh) — dwa razy (dvah rah'zih)

U.

- umbrella — parasol (pah-rah'-sawl)
to understand — rozumieć (raw-zoo'm'yetch)
unless — chyba że (hah'bah zheh)
United States — Stany Zjed-

noczone (Stah'nih Zyed-naw-chaw'neh)
 until—aż (ahzh)
 to use — używać (oo-zhih'-vah'tch)
 to use to — mieć zwyczaj (m'yetch zvih'chigh)
 useful — pożyteczny (paw-zhih-tetch'nih)
 useless—daremny (dah-rem'-nih)

V.

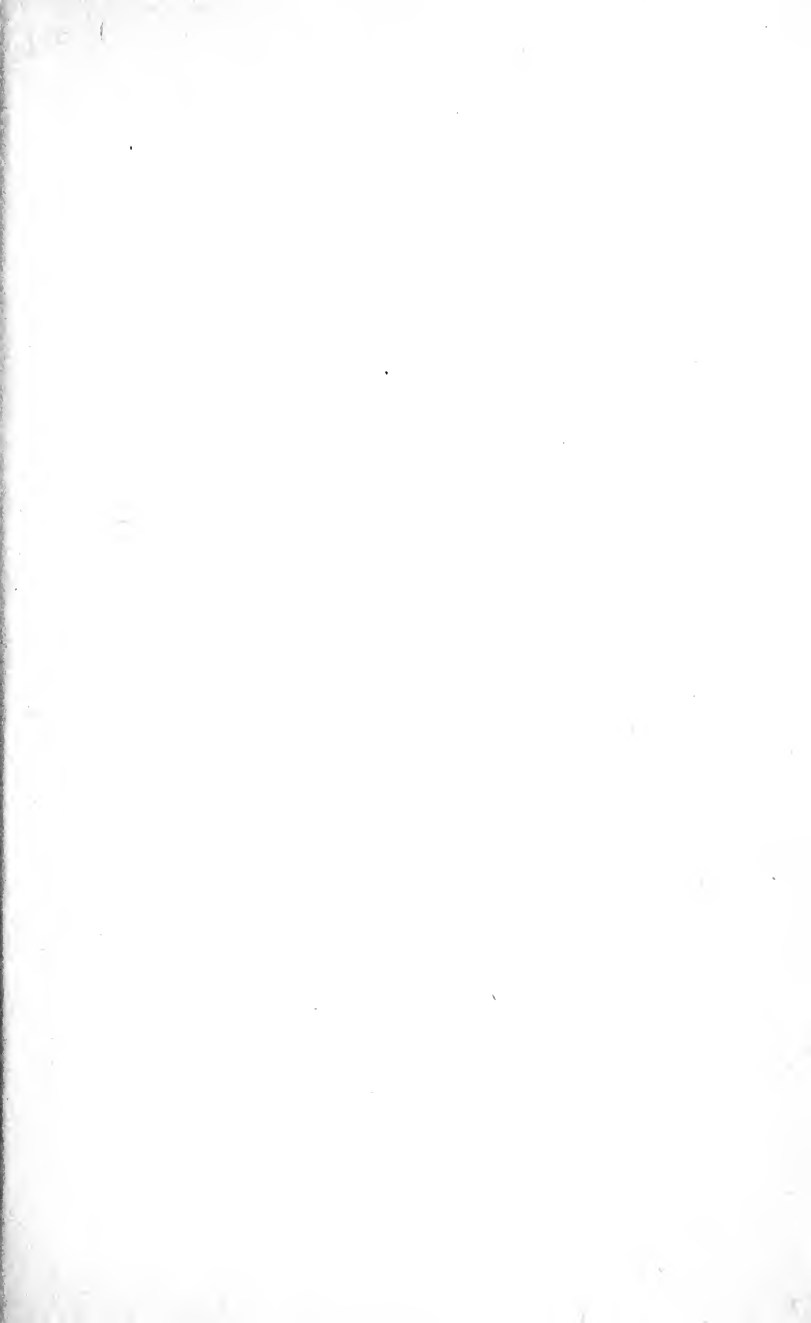
value—wartość, cena (vahr'-tawshtch, tseh'nah)
 voice—głos (glawss)
 very—bardzo (bar'dzaw) — istotny (ee-stawt'nih)

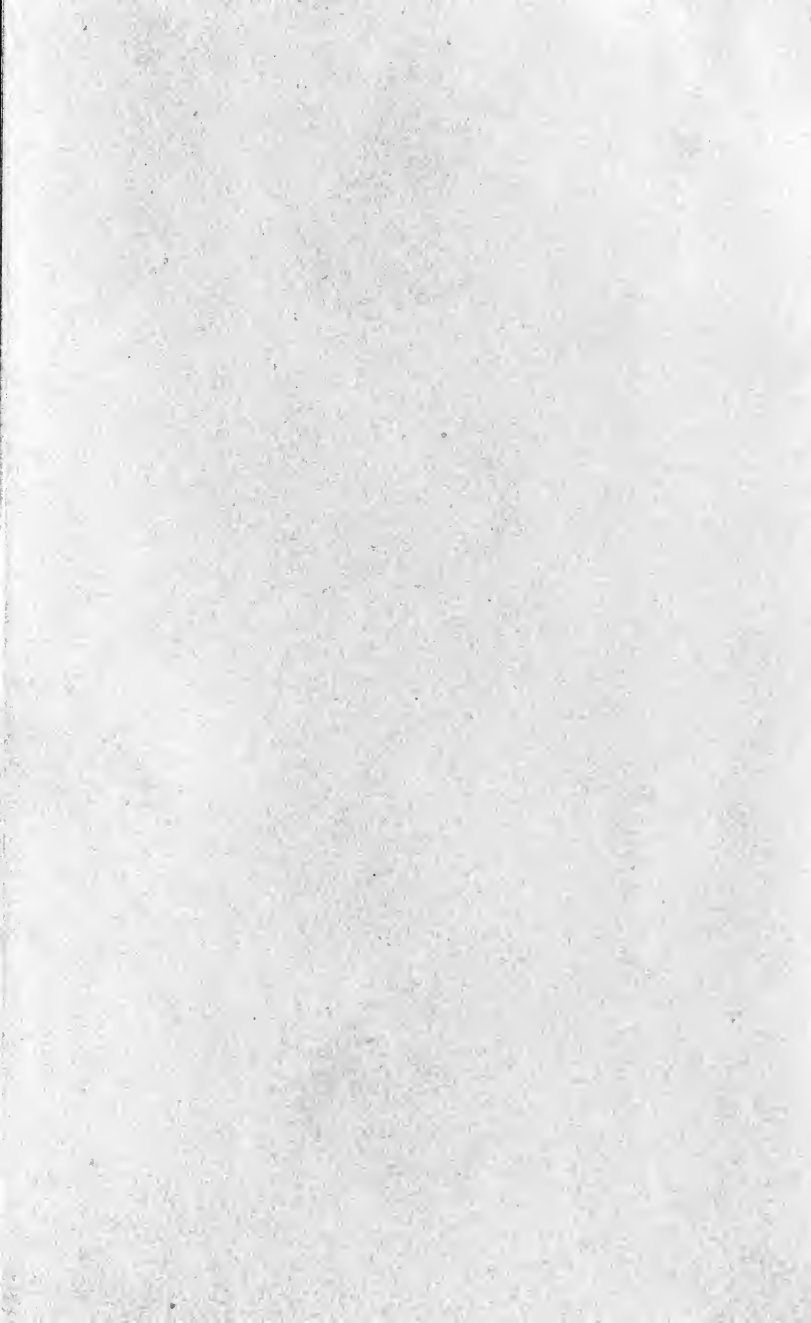
W.

to wait—czekać (chek'kahtch)
 służyć (sloo'zhihtch)
 waiter—kelner (kell'nare)
 to walk—chodzić (haw'geetch — spacerować (spah-tseh-rav'vah'tch)
 walk — spacer (spah'tsare); sidewalk—chodnik (hawed'-n'yeeck)
 wall—mur (moor)
 warm — gorący (gaw-roan'-tsih)
 to wash—myć; prać (mitch, prah'tch)
 watch — zegarek (zeh-gah'-reck)
 water—woda (vaw'dah)
 weak—słaby (slah'bih)
 weather—pogoda (paw-gaw'-dah)
 week—tydzień (tih'jane)

well—dobrze (dawb'zheh)
 west—zachód, zachodni (zah'-hood, zah-hawd'n'yee)
 when—kiedy, gdy (k'yeh'dih, g'dih)
 where—gdzie (g'dzheh)
 whether—czy (chih)
 while — p o d c z a s (pawed'-chahss)
 a long while — długa chwila (dloo'gah h'veel'yah)
 whole—cały (tsah'lih)
 wide—szeroki (sheh-raw'kee)
 width—szerokość (sheh-raw'-kawshtch)
 wife—żona (zhaw'nah)
 window—okno (awk'naw)
 wine—wine (vee'naw)
 to wish — pragnąć (prahg'-knowntch)
 with—z, ze (z'z, zeh)
 without—bez (bezz)
 witness—świadek (sh'v'yah'-deck)
 wolf—wilk (veelk)
 woman—kobieta (kaw-b'yeh'-tah)
 wood—drzewo (d'zheh'vaw) — las (lahss)
 word—słowo (slaw'vaw)
 to work — pracować (prah-tsaw'vah'tch)
 world—świat (sh'v'yaht) — ziemia (zheh'm'yah)
 worse—gorszy (gore'shih)—gorzej (gaw'zhay)
 the worst—najgorszy (nigh-gore'shih)
 to write—pisać (pee'sahtch)
 writing-paper — papier listo-
 wy (pah'pyair lees-taw'-

wrong—mylny (mill'nih); to be wrong—mylić się (mih'- leetch sheh)	yet—jeszcze, jednakże (yesh'- ch eh, yed-nahk'zheh); not yet—jeszcze nie (yesh'ch eh n'yeh)
Y.	young—młody (mlaw'dih)
year—rok (rawk)	youth—młodość (mlaw'- dawshtch); młodzieniec (mlaw-jeh'n'yets)
yesterday—wczoraj (vchaw'- righ)	

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
BERKELEY

Return to desk from which borrowed.
This book is DUE on the last date stamped below.

30 Dec '49 J R

16 Jun '51 GRH

1 Jun '51 LU

16 Jun '51 LU

12 Oct '51 KU

7 Feb '52 LU

29 Jul '53 LW

DEC 22 1953 LU

24 Oct '57 RK

REC'D LD

JAN 25 1953

15 Oct '50 J Z

REC'D LD

JAN 22 1959

15 Nov '61 JM

IN STACKS

NOV 1 1961

REC'D LD

JAN 31 1962

YB 59346

U. C. BERKELEY LIBRARIES

C045551026

